

การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

ปริญญานิพนธ์
ของ
พวงเพชร พ่วงศ์สิทธิ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
กันยายน 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

618.928982

พ 4780

จ 3

การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

บทคัดย่อ

ของ

พวงเพชร พ่วงคัสสิทธิ์

- 3 ต.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

กันยายน 2546

๖๖๙๘๗๖

พวงเพชร พวงค์สิทธิ์. (2546), การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู, อาจารย์ ดร. สุขแก้ว คำสอน

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างแผนและสื่อการสอนทักษะสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ศึกษาและเปรียบเทียบผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้เป็นนักเรียนออทิสติกที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม เป็นนักเรียนชายจำนวน 2 คน กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนผดุงราษฎร์ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนและสื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม และแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

แบบแผนการวิจัยเป็น Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ 4 ระยะ ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 26 ครั้ง ซึ่งแบ่งการทดลองเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นระยะเส้นฐานจำนวน 6 ครั้ง ระยะที่ 2 เป็นระยะทดลองสอนนักเรียนออทิสติกโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมจำนวน 8 ครั้ง ระยะที่ 3 เป็นระยะถอดถอนคือหยุดการสอนจำนวน 6 ครั้ง ระยะที่ 4 เป็นระยะสลับกลับ ทดลองสอนนักเรียนออทิสติกโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมอีก จำนวน 6 ครั้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละ และค่าเฉลี่ย แสดงผลการวิจัยด้วยกราฟ

ผลการวิจัยพบว่า

เด็กออทิสติกทั้งสองคนที่ได้รับการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นดีขึ้น

A STUDY ON SOCIAL SKILL OF THE AUTISTIC CHILDREN
USING SOCIAL STORIES

AN ABSTRACT
BY
POUNGPET FUWONGSIT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University
September 2003

Poungpet Fuwongsit. (2003). *A Study on Social Skill of the Autistic Children using Social Stories*. Master Thesis, M.Ed. (Special education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Prof. Dr. Padoong Arrayavinyoo, Dr. Suk-kaew Khamson.

The purpose of this research was to construct lesson plans instructional aids on social skill to study the social skill of the autistic children using social stories.

The subjects for this study were two autistic boys with social skill dysfunction at Phadungrat Primary School in first and second grade in the first semester of 2003 academic year by using purposive sampling. The instruments were lesson plans and instructional aids through social stories and tests of abilities to perceive other's emotion.

This research was (A-B-A-B) Single Subject Design with reversal 4 phases. The duration of this study was six weeks, five sessions a week with thirty minutes per each session totally 26 sessions. The research was conducted in four phases : the first phase was administered for six session - baseline, the second phase was to teach two autistic boys by using social stories for eight sessions, the third phase was a withdrawal phase : that means there were no teaching, for six sessions and the fourth phase was the reversal phase to teach social stories six more sessions. The statistics used were percentage and means. The data were shown by graphs.

The finding was as follows :

The social skills of the two autistic children taught by using social stories improved.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก
ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

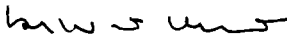
ของ

นางพวงเพชร พ่วงศ์สิทธิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. 2546

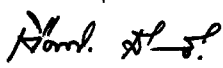
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู)

 กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุขแก้ว คำสอน)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เดือนใจ เกียวซี)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ศิริวิมล ใจงาม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงและการสนับสนุนเอาใจใส่ดูแล ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จากศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ดร.สุขแก้ว คำสอน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนใจ เกียวซี และอาจารย์ศิริวิมล ใจงาม ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ บัณฑิต พญษะวัน และครอบครัว อาจารย์อภิรัตน์ เกวลิน อาจารย์เดือนฉาย แสงรัตนายนต์ ผู้ซึ่งกรุณาให้ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งเอกสารเกี่ยวกับการอ่านจิตใจ (Mind Read) และตรวจแบบทดสอบ แผนการสอน และสื่อที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ หัวหน้าแผนกประถม ครูประจำชั้น นักเรียนออทิสติก และนักเรียนที่ทำแบบทดสอบ โรงเรียนผดุงราษฎร์ พิษณุโลก ตลอดจนผู้ปกครองของนักเรียนออทิสติกและนักเรียนที่ทำแบบทดสอบ ที่กรุณาอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา นายแพทย์นพดล สุชาติและครอบครัว และเพื่อนๆ ของผู้วิจัยทุกคน ที่เป็นกำลังใจ ช่วยเหลือสนับสนุนด้วยดีตลอดมา

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จะไม่สามารถเสร็จสมบูรณ์ได้ หากไม่มี ด.ช.สิริวิชญ์ พวงศ์สิทธิ์ และ พันตรี บรรจบ พวงศ์สิทธิ์ ผู้ซึ่งเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีมาตลอด จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

พวงเพชร พวงศ์สิทธิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมุติฐานของการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก	9
ความหมายของเด็กออทิสติก	9
สาเหตุของเด็กออทิสติก	10
ลักษณะของเด็กออทิสติก	13
ระบาดวิทยา	16
ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยเด็กออทิสติก	17
การดำเนินของอาการออทิสซึม	22
ความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม	22
การรับรู้โดยการมองของเด็กออทิสติก	29
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม	36
ความหมายของทักษะทางสังคม	36
ความสำคัญของทักษะทางสังคม	37
พื้นฐานทักษะทางสังคม	38
วิธีฝึกทักษะทางสังคม	40
ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม	42

สารบัญ(ต่อ)

บทที่		หน้า
2(ต่อ)	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	44
	ความหมายของวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	44
	ลักษณะที่สำคัญของวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	44
	วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม.....	45
	ขั้นตอนของเรื่องราวทางสังคม.....	46
	ประโยชน์ของวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	46
	ข้อจำกัดของวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	47
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	47
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการวิจัย Single Subject Design.....	48
	ความหมายของการวิจัยแบบ Single Subject Design.....	48
	ลักษณะเฉพาะของ Single Subject Design.....	49
	หลักการควบคุม Single Subject Design.....	50
	รูปแบบของ Single Subject Design.....	51
	การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล.....	57
	ข้อดีและข้อจำกัดของ Single Subject Design	58
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
	การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	62
	แบบแผนการทดลอง.....	63
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	64
	การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	75
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	75
สมมุติฐานของการวิจัย	75
ขอบเขตของการวิจัย.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
วิธีดำเนินการทดลอง.....	76
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สรุปผล.....	77
อภิปรายผล.....	77
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	79
ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป.....	79
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	87
ภาคผนวก ข คู่มือการใช้แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น.....	89
ภาคผนวก ค แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น.....	94
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้แผนการสอนและสื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	155
ภาคผนวก จ แผนการสอนและสื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม.....	158
ภาคผนวก ฉ กิจกรรม.....	246
ประวัติย่อผู้วิจัย	254

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 พัฒนาการ Folk Psychology.....	24
2 ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียนออทิสติกคนที่ 1	66
3 ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียนออทิสติกคนที่ 2	70

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 ความเชื่อในสิ่งที่ผิด	28
3 ภาพถ่ายแสดงอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว/ตกใจ.....	30
4 ภาพการ์ตูนแสดงอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว/ตกใจ.....	30
5 สถานการณ์แสดงความรู้สึกกลัว/ตกใจ.....	31
6 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ A-B.....	52
7 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ A-B-A.....	53
8 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B.....	55
9 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ Multiple - Baseline Design Across Subjects.....	56
10 กราฟแสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียนออทิสติกคนที่ 1	68
11 กราฟแสดงร้อยละ และค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียนออทิสติกคนที่ 2	72
12 กราฟเปรียบเทียบร้อยละ และค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียนออทิสติกคนที่ 1 และนักเรียนออทิสติกคนที่ 2.....	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

จากกระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรของชาติในทุกๆ ด้าน ด้วยการวางรากฐานการศึกษาที่มั่นคง บนพื้นฐานความคิดเห็นว่า ถ้าบุคคลในชาติได้รับการศึกษาที่ดี จะทำให้มีการพัฒนาในทุกด้านที่ดีด้วย โดยเฉพาะด้านการศึกษา ดังนั้นจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาและตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ขึ้น เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 5, 7) ซึ่งรวมทั้งเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ อาทิเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย บกพร่องทางด้านสติปัญญา บกพร่องทางการได้ยินบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ เด็กปัญญาเลิศ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและเด็กออทิสติก (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2543 : 7) เด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้จึงได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความต้องการและความสามารถทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ แม้ว่าความต้องการพื้นฐานไม่แตกต่างกัน (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 17) เช่น เด็กออทิสติกที่เรียนในโรงเรียนเรียนร่วม เป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติกคือการส่งเด็กเข้าสู่ห้องเรียนปกติ โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่าเด็กออทิสติกมีความเหมือนกับเด็กปกติมากกว่าความแตกต่าง นอกจากนั้นการให้เด็กออทิสติกเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติเป็นการบูรณาการทั้งทางด้านสังคมและการเรียนของทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติก ซึ่งจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของทั้งเด็กปกติและเด็กออทิสติก (ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2545 : 29)

เด็กออทิสติกเมื่อถูกส่งเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร (แหล่งเดิม) เนื่องจากมีปัญหาคำคัญในการเข้ากับเพื่อน การเล่น และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางด้านพัฒนาการ ด้านการสื่อสารด้วยภาษาทั้งภาษาถ้อยคำและไม่ใช้ภาษาถ้อยคำ และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2543 : 211) จะเห็นได้ว่าปัญหาในการเข้าสังคมเป็นมูลฐานของออทิสซึม (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 2) ซึ่งเด็กออทิสติกจะขาดความเข้าใจกฎเกณฑ์ทางสังคม การสร้างปฏิสัมพันธ์จะเป็นลักษณะฝ่ายเดียวและไม่เป็นธรรมชาติ พฤติกรรมทางสังคมและความรู้สึกไม่สมวัย โดยมากจะต่ำกว่าวัย ไม่ใส่ใจสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวหรือบุคคลรอบข้างหรือ

กับบุคคลในครอบครัว การสื่อสารอารมณ์ทางใบหน้าทำได้ในขอบเขตจำกัดและไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เด็กออทิสติกไม่สามารถรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าได้ เนื่องจากเด็กออทิสติกไม่สามารถอ่านจิตใจ และอารมณ์จากการแสดงออกทางสีหน้าได้ จากการขาดกระบวนการความคิด ซึ่งเป็นนามธรรม จึงเห็นได้เสมอว่าเด็กออทิสติกจะหัวเราะเมื่อเห็นแม่กำลังร้องไห้ แม้แต่เด็กออทิสติกที่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้แล้วยังหัวเราะเมื่อเห็นเพื่อนถูกครูทำโทษ (เพ็ญแข ลิ้มศิลา. 2545 : 27) จากพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ทำให้เด็กออทิสติกไม่เป็นที่ต้องการหรือยอมรับของเพื่อน ดังนั้นหลักสูตรสำหรับเด็กออทิสติกจึงไม่ควรเน้นเฉพาะด้านวิชาการ (ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 162) กิจกรรมการเรียนการสอนควรเน้นในเรื่องการพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ เพื่อที่จะช่วยให้เด็กสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ดารณี อุทัยรัตนกิจ. 2545 : 33)

จะเห็นได้ว่าทักษะทางสังคมนั้นมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความเป็นอยู่ที่ต้องเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ในวัยเด็กจะต้องการเพื่อนเล่น เพื่อนเรียนและเพื่อนร่วมกิจกรรม เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็ต้องการเพื่อนคู่คิดและเพื่อนร่วมงาน มนุษย์มีพื้นฐานความสามารถแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันอยู่ตลอดเวลา (กรมวิชาการ. 2543 : 28) การที่มนุษย์จะดำรงชีวิตให้อยู่รอดและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขจะต้องมีทักษะพื้นฐาน ซึ่งจะนำไปใช้ในการเรียนรู้และแก้ปัญหาต่างๆ เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะทางคณิตศาสตร์ ทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ ทักษะในการทำงานเป็นกลุ่ม ทักษะทางสังคม ฯลฯ (จำเริญ โห้ไทย. 2537 : 144) เด็กทั่วไปจะได้รับการเตรียมพร้อมทักษะด้านต่างๆ และมีประสบการณ์จากทั้งครอบครัวและโรงเรียน เด็กปกติจะเรียนรู้จากการสอน การฟัง การสังเกตสิ่งต่างๆ รอบตัววันต่อวัน (วินัดดา ปิยะศิลป์. 2537 : 45) แต่เด็กออทิสติกไม่สามารถทำสิ่งเหล่านี้ได้ เนื่องจากมีความบกพร่องทางการสื่อสาร และด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ดังนั้นการช่วยเหลือที่จะพัฒนาความเข้าใจทางสังคมในเด็กออทิสติกจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องเริ่มสอนจากพื้นฐานทักษะทางสังคม เช่น การสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม การใช้ระดับน้ำเสียงในการพูด การรู้จักแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่น การเล่น และการทำงานกับผู้อื่น การมีความตั้งใจที่จะฟัง การรู้จักสนทนากับผู้อื่น การรับรู้และการแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ฯลฯ (Westwood. 1997 : 77-78)

เด็กออทิสติกแต่ละคนจะแตกต่างกันตามลำดับความรุนแรงของอาการที่แสดงออก สภาพปัญหาที่แตกต่างกัน แนวทางการเลือกวิธีการสอนจึงย่อมแตกต่างกัน เพื่อให้เหมาะสมกับเด็กออทิสติกแต่ละคน การสอนทักษะสังคมให้เด็กออทิสติกมีหลายวิธี เช่น การใช้เกม (Games) แบบตัวอย่าง (Skills Training Model) กลุ่มสัมพันธ์ (Cooperatively) โปรแกรมการแทรกแซง (Intervention Program) ดนตรี (Music) ศิลปะ (Art) เพื่อนคู่หู (Training of Multiple Peers and Tutors) การเรียนรู้จากการมอง (Visual Support) เกมคอมพิวเตอร์ (Computer

Games) แบบตัวอย่างจาก VDO (Video Modeling) และวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) (Quill. 1995 : 222 - 227 ; citing Gray. 1993) (Richard. 2000 : 5, 109 - 117) เกรย์ ได้ศึกษาวิธีการสอนทักษะสังคมเด็กออทิสติก โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) ใช้สอนพฤติกรรมทางสังคมที่ซับซ้อนและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เด็กออทิสติกได้เข้าใจกฎพื้นฐานของสถานการณ์นั้นๆ (Quill. 1995 : 222)

วิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) เป็นวิธีการสอนทักษะทางสังคมโดยเลือกนำสถานการณ์ที่เป็นปัญหาสำหรับเด็กแต่ละคนมาทำเป็นนิทานรูปภาพ และมีประโยคกำกับลำดับเรื่องราวอธิบายว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน และเด็กสามารถบอกถึงความรู้สึกและอารมณ์ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ (Adams. 1997 : 10) วิธีเรื่องราวทางสังคมนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) ซึ่งอธิบายว่าเด็กออทิสติกจะมีความผิดปกติในพัฒนาการของความเข้าใจความคิดผู้อื่น ซึ่งเรียกว่า “ใจบอด” (Mind Blindness) ทำให้เด็กออทิสติกไม่สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้องเหมือนเด็กปกติ (Richard. 2000 : 130) จากการศึกษาของเฮอลิน, โคเฮน และแฮดวิน (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 9) ได้ใช้ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) เป็นตัวกลางใน “การอ่านจิตใจ” (Mind Reading) สอนเด็กออทิสติกให้รับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ โดยใช้จุดแข็งของเด็กออทิสติกด้านรูปธรรมทางความคิด ความจำ ทาง การท่องจำ และการรับรู้จากการมองเห็น (Education the student with Autism. 2001 : Online) และมีความจำระยะยาว (Long Term Memory Skills) เมื่อเด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้สิ่งใดๆ แล้วเขาจะจดจำสิ่งที่เรียนรู้นั้นไว้ได้นานมาก (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2543 : 232)

✳ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก โดยใช้วิธีเรื่องราวทางสังคม ซึ่งอาศัยการเรียนรู้จากการมองเห็นและการอ่านเรื่องราว เพื่อให้เด็กออทิสติกได้พัฒนาทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนและสื่อการสอนทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม
2. เพื่อศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอน โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการสอน โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบผลการสอนทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนและผู้ปกครอง ในการนำไปใช้ส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นของเด็กออทิสติกต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ 4 ระยะ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็น นักเรียนออทิสติกระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนผดุงราษฎร์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนออทิสติกที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคมเป็นนักเรียนชายจำนวน 2 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนผดุงราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

นักเรียนออทิสติกคนที่ 1 ได้รับการวินิจฉัยจากโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ อายุ 10 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเรียนร่วมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา ไม่มีครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ไม่มีครูพี่เลี้ยง ความสามารถปัจจุบันคือ อ่านประโยคง่ายๆได้ สามารถเขียนหนังสือง่ายๆได้ บวกลบเลขได้ไม่เกินสองหลักไม่มีทด ลบเลขได้ไม่เกินสองหลัก มีสมาธิในการทำงานพอสมควร

นักเรียนออทิสติกคนที่ 2 ได้รับการวินิจฉัยจากโรงพยาบาลพุทธชินราช อายุ 9 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยเรียนร่วมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา ไม่มีครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ไม่มีครูพี่เลี้ยง ความสามารถปัจจุบันคือ เขียนคำง่ายๆได้ เขียนตามคำบอกได้ บวกลบเลขได้หนึ่งหลัก มีสมาธิในการทำงานพอสมควร

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ วิธีการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) หมายถึง การสอนทักษะทางสังคมผ่านรูปแบบเรื่องราวที่ง่าย ๆ โดยใช้การรับรู้จากการมองภาพ ทำเป็นหนังสือนิทานมีรูปภาพและประโยคกำกับ ลำดับเรื่องอธิบายว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเด็กสามารถบอกถึงความรู้สึกและอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ถ้าเด็กเห็นหรือได้ยินอะไรในสถานการณ์นั้น เด็กควรจะทำอะไร ปรับปรุงความเข้าใจทางสังคม ในสถานการณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล ในการศึกษาคั้งนี้ใช้แผนและสื่อการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมจำนวน 12 ชุด แต่ละชุดประกอบไปด้วยแผนการสอนและสื่อนิทานวิธีเรื่องราวทางสังคม 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องดีใจ เรื่องเสียใจ เรื่องโกรธ เรื่องกลัว / ตกใจ

2. เด็กออทิสติกหมายถึง นักเรียนออทิสติกที่มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคมในชั้นประถมศึกษา โรงเรียนผดุงราษฎร์ ซึ่งมีปัญหาในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น มีการแสดงออกทางสีหน้าและการแสดงท่าทางไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์

3. ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน

3.1 อารมณ์ดีใจ ได้แก่ ยิ้ม หัวเราะ

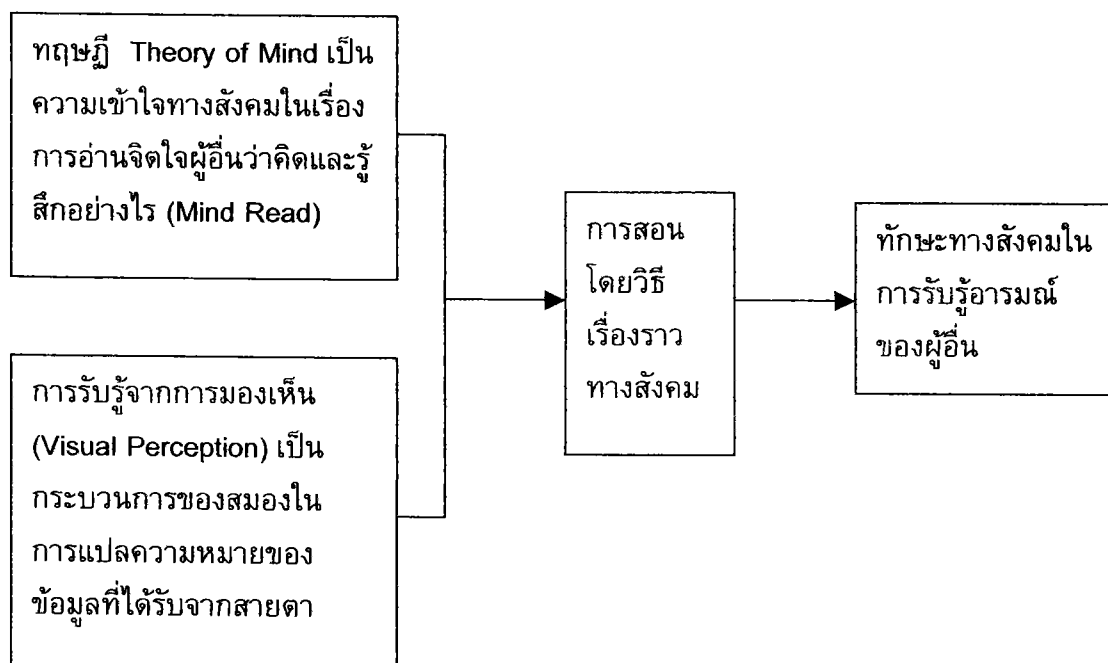
3.2 อารมณ์เสียใจ ได้แก่ หน้าเศร้า ร้องไห้

3.3 อารมณ์โกรธ ได้แก่ หน้าнівิ้วขมวด

3.4 อารมณ์ตกใจ / กลัว ได้แก่ สะดุ้ง ตาเหลือก

4. การรับรู้จากการมองเห็น (Visual Perception) หมายถึงกระบวนการทางสมองในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากสายตาซึ่งมี 5 ด้านได้แก่ ด้านมิติสัมพันธ์ ด้านการแยกความแตกต่าง ด้านการแยกภาพซ้อน ด้านการเติมส่วนให้สมบูรณ์ ด้านการจัดจำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

เด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนทักษะสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก
 - 1.1 ความหมายของเด็กออทิสติก
 - 1.2 สาเหตุของเด็กออทิสติก
 - 1.3 ลักษณะของเด็กออทิสติก
 - 1.4 ระบาดวิทยา
 - 1.5 ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยเด็กออทิสติก
 - 1.6 การดำเนินของอาการออทิสซึม
 - 1.7 ความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม
 - 1.8 การรับรู้โดยการมองของเด็กออทิสติก
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
 - 2.1 ความหมายของทักษะทางสังคม
 - 2.2 ความสำคัญของทักษะทางสังคม
 - 2.3 พื้นฐานทักษะทางสังคม
 - 2.4 วิธีฝึกทักษะทางสังคม
 - 2.5 ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม
 - 3.1 ความหมายของวิธีเรื่องราวทางสังคม
 - 3.2 ลักษณะที่สำคัญของวิธีเรื่องราวทางสังคม
 - 3.3 วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม
 - 3.4 ขั้นตอนของเรื่องราวทางสังคม
 - 3.5 ประโยชน์ของวิธีเรื่องราวทางสังคม
 - 3.6 ข้อจำกัดของวิธีเรื่องราวทางสังคม
 - 3.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีเรื่องราวทางสังคม

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการวิจัย Single Subject Design

4.1 ความหมายของการวิจัยแบบ Single Subject Design

4.2 ลักษณะเฉพาะของ Single Subject Design

4.3 หลักการควบคุม Single Subject Design

4.4 รูปแบบของ Single Subject Design

4.5 การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

4.6 ข้อดีและข้อจำกัดของ Single Subject Design

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติก

1. ความหมายของเด็กออทิสติก

U.S. Department of Education ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่า ออทิสซึม คือ ความบกพร่องทางพัฒนาการ ด้านการสื่อสารด้วยภาษาถ้อยคำและไม่ใช้ถ้อยคำ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และมักสังเกตเห็นอาการเหล่านี้ได้ชัดเจนตั้งแต่อายุ 3 ปี ความบกพร่องดังกล่าว มีผลกระทบต่อการพัฒนาการต่างๆ หลายด้าน เด็กกลุ่มนี้ชอบทำอะไรซ้ำๆ ชอบการเคลื่อนไหวแบบใดแบบเดียว หมกหมุ่นกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมาก มีความพอใจกับสิ่งแวดล้อมที่ซ้ำซากจำเจ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2543 : 211 ; อ้างอิงจาก Hardman, et al. 1996 : 367)

สมาคมเด็กออทิสติกของสหรัฐอเมริกา (Autism Society of America) ให้ความหมายของเด็กออทิสติกว่ามีลักษณะเด่น 5 ประการ คือ

1. พัฒนาการล่าช้าหรือมีพัฒนาการไปในทางถดถอย
2. แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมในลักษณะแปลกๆ อาจหลีกเลี่ยงการมองเห็น มีปฏิกิริยาตอบโต้ต่อเสียงที่ได้ยิน มีการรับรู้ด้านการสัมผัสหรือความเจ็บปวดในลักษณะที่มากหรือน้อยเกินไป หรือไม่แสดงปฏิกิริยาตอบโต้ใดๆ ต่อสิ่งเร้าที่กล่าวแล้ว
3. แสดงอาการสนใจต่อตนเองหรือกระตุ้นตนเอง โดยไม่ให้ความสนใจต่อสิ่งที่อยู่รอบตัว
4. มีปัญหาทางการพูดและภาษา
5. ไม่สามารถแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบผู้คน สิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ

(ผดุง อารยะวิญญู. 2541 : 152 ; อ้างอิงจาก Pitro and Freeman : 1978)

ชาตรี วิฑูรชาติ (2540 : 117) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึงเด็กที่มีความผิดปกติของพัฒนาการด้านต่างๆ หลายด้าน ได้แก่ ด้านภาษาและการสื่อสาร ด้านสังคม และด้านพฤติกรรม เป็นเด็กที่ขาดการติดต่อกับผู้อื่น หันเข้าหาตัวเอง และไม่สนใจโลกภายนอก

ผดุง อารยะวิญญู (2541 : 152 – 153) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึงเด็กที่มีความบกพร่องอย่างรุนแรง ในการสื่อความหมายพฤติกรรมและมีพัฒนาการล่าช้าในด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งส่งผลให้เด็กออทิสติกมีปัญหาในการใช้ความคิด สติปัญญา การรับรู้ ไม่สามารถเรียนรู้ได้ดี ขาดความเข้าใจในวิชาที่เรียน มีปัญหาในการสื่อสารและการคบเพื่อน

เพ็ญแข ลิมศิลา (2540 : 1) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติและความล่าช้าทางพัฒนาการด้านสังคม ด้านการสื่อความหมาย ภาษาและการจินตนาการ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติทางกายภาพ เนื่องจากสมองบางส่วนทำหน้าที่ผิดปกติไป

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2537 : 10) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติในด้านพัฒนาการ จะทำให้มีพัฒนาการช้ากว่าเด็กทั่วไป ในด้านภาษา การพูด การแสดงท่าทางที่บอกถึงความหมายต่างๆ ซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า “Pandevelopmental Disability” จะส่งผลกระทบต่อขีดขวางพัฒนาการด้านอื่นๆ

ศุภรัตน์ เอกอัศวิน (2539 : 6) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึงเด็กที่มีพัฒนาการด้านสื่อสาร สังคม และจินตนาการบกพร่อง โดยไม่เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญาแต่อย่างใด อาการออทิสติกในแต่ละรายไม่เท่ากัน บางคนมีอาการมาก บางคนมีอาการน้อย

ดาลตัน และฟอร์แมน (Dalton and Forman. 2000 : 87) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึงเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องในด้านภาษาการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูด ด้านจินตนาการ และการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม พบในเด็กอายุก่อน 30 เดือน

ซีเกิล (Siegel. 1996 : 9) ให้ความหมายเด็กออทิสติก หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องในด้านความรู้สึกร่างกาย การติดต่อสัมพันธ์ทางสังคม ความสนใจและภาษา

จากความหมายของเด็กออทิสติก สรุปได้ว่า เด็กออทิสติก หมายถึงเด็กที่มีพัฒนาการบกพร่องในด้านภาษา การสื่อสาร ความสัมพันธ์ทางสังคม จินตนาการ มีพฤติกรรมความสนใจ และกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างจำกัดและซ้ำๆ ซึ่งมีสาเหตุเกี่ยวข้องกับความผิดปกติ ทางด้านกายภาพ เนื่องจากสมองบางส่วนทำหน้าที่ผิดปกติไป

2. สาเหตุของเด็กออทิสติก

ปัจจุบันมีผู้พยายามศึกษาและทำการวิจัยอย่างกว้างขวางและสรุปปัจจัยสำคัญต่างๆ ซึ่งเป็นการช่วยสนับสนุนว่า สาเหตุของภาวะออทิซึมน่าจะเกี่ยวข้องกับพยาธิสภาพของสรีระวิทยา (Pathophysiology) ของระบบประสาทส่วนกลาง รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่น่าจะเกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สาเหตุทางพันธุกรรม (Genetic Factors)

2.1.1 คู่แฝด (Twin Studies) จากการศึกษาคู่แฝด พบว่าใน Monozygotic Twin หากเด็กคนหนึ่งเป็นออทิสติก แฝดอีกคนจะเป็นด้วยถึงร้อยละ 8.9 (เพ็ญแข ลิ้มศิลา. 2538 : 368 อ้างอิงจาก Steffenburg, et al. n.d.) ร้อยละ 36 (Popper and West. 1999 : 897) ส่วนดาลตันและฟอร์แมนรายงานไว้ถึงร้อยละ 80 (Dalton and Forman. 2000 : 87) ในขณะที่แฝด dizygotic จะเป็นออทิสติกเพียงร้อยละ 0 (Popper and West. 1999 : 897) ร้อยละ 20 (Dalton and Forman. 2000 : 87)

2.1.2 พี่น้องของออทิสติก (Population and Family Studies) พบว่าพี่น้องของเด็กที่เป็นออทิสติก จะมีอุบัติการณ์ของภาวะออทิซึมสูงถึง 1 : 50 (หรือ 2%) มีการเรียนรู้

ในเรื่องภาษาและพูดซ้ำ ปัญญาอ่อน มีข้อบกพร่องทางกายภาพ 5 - 25% (Popper and West. 1999 : 897 ; citing Bauman. 1991)

2.1.3 โครโมโซม Fragile X (Fragile X Chromosome Studies) Fragile X เป็น Cytogenetic Marker เป็นสาเหตุสำคัญของภาวะปัญญาอ่อนแบบครอบครัว พบได้ร้อยละ 75 ซึ่งมีระดับปัญญาอ่อนระดับปานกลาง - มาก ร้อยละ 20 มีอาการชักร่วมด้วย มีภาวะ Hyperactivity พูดซ้ำ และพบว่าเด็กออทิสติกมีภาวะ Fragile X มากกว่าเด็กปัญญาอ่อนทั่วไป Fragile X จะพบร่วมกับความผิดปกติทางร่างกาย คือ เมื่อโตรอบศีรษะใหญ่ ใบหน้ายาว หูใหญ่ คางยื่น มีอวัยวะใหญ่ในวัยเด็ก (Siegel. 1996 : 23)

2.1.4 Single - Gene Disorder ฟอลสไตน์ และรัทเตอร์ รายงานว่า มีความผิดปกติของ Single Gene ทำให้เกิดความผิดปกติของการเปลี่ยนแปลงเนื้อเยื่อ ตั้งแต่เกิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาการออทิสซึม เช่น Tuberous Sclerosis (Autosomal Dominant) Phenylketonuria (Autosomal Recessive) และ Neurofibromatosis (Autosomal Dominant) แต่พบได้จำนวนไม่มากนัก (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 : 368 ; อ้างอิงจาก Folstein & Rutter. n.d.)

2.1.5 ความบกพร่องของระบบภูมิคุ้มกัน (Auto - Immune Disorders) แคมเพลนและแซดดอก (Kaplan and Sadock. 1998 : 1183) รายงานว่า ภูมิคุ้มกันระหว่าง แม่และทารกในครรภ์เข้ากันไม่ได้หรือต่อต้านกัน ทำให้เกิดความผิดปกติแก่ระบบประสาทและเนื้อเยื่อในระหว่างการตั้งครรภ์ ทำให้เกิดอาการออทิสซึม

2.2 ปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์และการคลอด (Prenatal and Perinatal Factors) ปัญหาแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์และการคลอด เช่น มีเลือดออกช่วง 3 เดือนแรกของการตั้งครรภ์ การใช้ยาขณะตั้งครรภ์ มีไข้ในครรภ์ น้ำคร่ำ การคลอดที่ผิดปกติเป็นปัจจัยเสี่ยงที่พบได้ในประวัติเด็กที่เป็นออทิสติก (แหล่งเดิม)

2.3 การทำงานของระบบประสาท (Neural Function)

2.3.1 Electroencephalography (EEG) จากการศึกษาโดยการตรวจคลื่นสมองด้วยไฟฟ้า ใช้เพื่อตรวจสอบถึงชีวภาพของระบบประสาท แสดงถึงความผิดปกติของ Cerebral Cortex พบว่า EEG ผิดปกติถึง 33 - 58% โดยมีอาการชัก (Epilepsy) 5 - 19% (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 : 369)

2.3.2 Evoked Potentials (EP) และ Positron Emission Tomography (PET) แสดงถึงความผิดปกติที่เกี่ยวกับ Association Cortex (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 : 361)

2.4 Neuronatomical Factors จากการทำ MRI (Magnetic Resonance Imaging) พบว่ามีการเพิ่มเนื้อสมองบริเวณ Occipital Lobe Parietal Lobe และ Temporal

Lope มีการเพิ่มขนาดของ Third Ventricle และ Anterior Horns of Lateral Ventricle (Kaplan and Sadock. 1998 : 1183)

คอร์ชีเน และคณะ (1990) , พิวเวเน และคณะ (1991) รายงานว่ามีเด็กออทิสติก บางราย มีขนาดของ Posterior Vermis (Neocerebellar Lobules VI และ VII) ลดลง มี Hypoplasia เนื่องจากมี Neural Maldevelopment ซึ่งแตกต่างจาก Rett's Syndrome ที่มีความผิดปกติของ Metabolic (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 : 369 ; อ้างอิงจาก Courchene, et al. 1990 ; Piven, et al. 1991)

2.5 Microscopic Neuroanatomic Abnormalities บอแมน รายงานจากการ ศึกษา Brain Cutting ในออทิสติก 5 ราย พบความผิดปกติที่สมอง 2 แห่ง คือ

2.5.1 Forebrain บริเวณ Limbic System ในส่วนของ Amygdala และ Hippocampus ทำหน้าที่ควบคุมด้านความจำ อารมณ์ การเรียนรู้ และแรงจูงใจ ความผิดปกติที่ พบคือ ลักษณะของเซลล์บริเวณนี้มีขนาดเล็กมากและมีจำนวนมากกว่คนปกติ เป็นเซลล์ที่ไม่ พัฒนาหรืออ่อนกว่าอายุจริงมาก เปรียบเทียบกับการทำงานของคอมพิวเตอร์ คือ มีหน่วยความ จำมาก แต่ไม่สามารถทำหน้าที่เชื่อมโยงความจำความรู้ได้ เด็กออทิสติกจึงมีความผิดปกติด้าน อารมณ์และด้านการสนใจ ตั้งใจ

2.5.2 Cerebellum และ Cerebellar Circuits ซึ่งควบคุมการประสานสัมพันธ์ มีจำนวน Purkinje Cell ลดลงและการขาดหายไปของ Gliosis ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสมองที่เป็น โครงข่ายเซลล์ประสาท มีช่องว่างระหว่างเซลล์มากมาย จนมองเห็นการกระจายตัวของ เซลล์ เซลล์มีลักษณะไม่พัฒนาเช่นเดียวกับเซลล์บริเวณ Limbic System (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 ; 369 ; อ้างอิงจาก Bauman. 1991)

2.6 Neurotransmitters Abnormalities

2.6.1 Serotonin เป็น Amino Acid Tryptophan ที่ได้จากอาหาร พบใน กระเพาะอาหารและลำไส้ เยื่อบุ เนื้อเยื่อ เส้นประสาทและเกล็ดเลือด ออทิสติกส่วนใหญ่จะมี ระดับของ Serotonin ในเลือดสูง ทำให้มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง ไม่อยู่กับที่ กระสับกระส่าย (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 : 369) ; (ชาติวี วิทยุชาติ. 2540 : 118)

2.6.2 Endogenous Opioids หรือ Endorphins ซึ่งเป็น Neuroregulators ในระบบประสาทของมนุษย์ จากการศึกษาศึกษาโดยการทำให้ Chromatography CSF ของออทิสติก พบว่า มี Endorphin Hyperfunction ใน Fraction II ถึง 35% ทำให้มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง การกระทำซ้ำๆ ก้าวร้าวและขาดความสนใจ (แหล่งเดิม)

2.6.3 Catecholamine โดยมีการทำหน้าที่ของ Dopamine เพิ่มขึ้น ทำให้มี Homovanillic Acid (HVA) ในน้ำไขสันหลังเพิ่มขึ้น ออทิสติกบางรายจึงมีระดับความเจ็บปวด

ลดลง มีความโน้มเอียงที่จะทำร้ายตัวเองอย่างรุนแรงซ้ำๆ เช่น ดบหน้าตัวเองหรือโขกศีรษะ (แหล่งเดิม)

สรุปจากสาเหตุของภาวะออทิสซึม ในปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานยืนยันสาเหตุที่แน่นอนว่าเกิดจากสาเหตุใด เช่น พันธุกรรม ปัญหาระหว่างการตั้งครรภ์ ระหว่างคลอดหรือภายหลังคลอด ความผิดปกติของเนื้อสมองและหน้าที่สมอง สารเคมีในสมอง หรือความผิดปกติในระบบภูมิคุ้มกัน แต่มีผู้ทำการวิจัยและศึกษาเรื่องนี้อย่างจริงจังและตั้งความหวังไว้ว่า สักวันหนึ่งอาจจะสามารถวิเคราะห์ได้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความผิดปกติทางหน้าที่ของสมอง ที่ทำให้เกิดภาวะออทิสซึมนี้ได้

3. ลักษณะและอาการของเด็กออทิสติก

อายุเมื่อเริ่มแสดงอาการของออทิสติกจะต้องเกิดขึ้นก่อนอายุ 3 ปี เด็กมักจะถูกพามาพบแพทย์ด้วยอาการสำคัญว่า พูดช้า เรียกไม่ค่อยหัน ไม่ยอมสบตา หรือดูเหมือนไม่ฟังเวลาพูดด้วย สามารถจัดกลุ่มความผิดปกติของพฤติกรรมเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 1 - 7)

3.1 ความผิดปกติของการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น (Impairment in Social Relatedness) เด็กออทิสติกจะไม่ยอมสบตา เวลามองหน้าเด็กมักจะเบือนหน้าหนี เมื่อเรียกชื่อของเด็กจะไม่หันหาเสียงเรียก เด็กจะไม่สามารถมีหรือแสดงความรู้สึกร่วมกับผู้อื่นได้ (Lack of Joint Attention) ไม่เลียนแบบท่าทางของบุคคลอื่น ไม่สามารถเล่นเกมที่ผลัดกันเล่นได้ เล่นสมมุติไม่เป็น (Lack of Pretend Play) เด็กออทิสติกบางรายอาจเข้าหาคนไม่เลือกหน้า (Indiscriminately Friendly) ไม่กลัวคนแปลกหน้า (Lack of Stranger Anxiety)

ศุภรัตน์ เอกอัครวิน (2539 : 12) ได้แบ่งประเภทของออทิสติกตามพฤติกรรมทางสังคมเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. กลุ่มแยกตัว (The Aloof Group) ลักษณะพฤติกรรมของเด็กในกลุ่มนี้จะแยกตัวเอง ไม่สนใจผู้คน อาจเข้าหาคนเพียงเพื่อให้สนองความต้องการทางร่างกายไม่ใช่เพื่อความอบอุ่นทางใจ ไม่ชอบอยู่ใกล้คนแต่ถ้าได้รับการฝึกตั้งแต่เล็กๆ เขาจะพอเข้าหาคนอื่นได้บ้าง พบว่าอาการออทิสติกในกลุ่มแยกตัวนี้มักชัดเจน คือ ไม่มีภาษาการสื่อสาร ไม่มีปฏิริยาตอบโต้กลับ มีพฤติกรรมกระตุ้นตัวเอง ก้าวร้าว ร้องเสียงดัง ถ้าเด็กกลุ่มนี้ได้รับการฝึกและการกระตุ้น เมื่อโตขึ้นสามารถทำงานได้พอสมควรตามลักษณะความสนใจ

2. กลุ่มยอมตาม (The Passive Group) มีลักษณะทำที่ยอมให้คนอื่นเข้าหา โอบกอด หรือร่วมทำกิจกรรมที่มีคนคอยควบคุมให้ เช่น ร้องเพลง เล่นเกม เล่นสมมุติได้ มีมนุษยสัมพันธ์ดีกว่ากลุ่มแยกตัว สามารถเลียนแบบได้ทั้งท่าทางและภาษาพูด แต่มักไม่เข้าใจความหมายของการกระทำหรือคำพูดที่ลอกแบบมา มักมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนๆ เพราะเขาไม่มีความ

คิดสร้างสรรค์ ชอบทำตาม และเขามักจะหงุดหงิดมาก ถ้าสิ่งต่างๆไม่เป็นไปตามที่คาดคิดไว้ เด็กออทิสติกกลุ่มนี้เมื่อโตขึ้นสามารถประกอบอาชีพและอยู่อย่างอิสระได้ เป็นกลุ่มที่ประสบความสำเร็จมากกว่าทุกกลุ่ม

3. กลุ่มเข้าหาคน (The Active-But-Odd Group) เป็นกลุ่มที่จัดการได้ยากที่สุด เพราะลักษณะภายนอกดูเหมือนเขาชอบเข้าหาคน ถ้าสังเกตให้ดีจะพบว่า การเข้าหาคนไม่ใช่เป็นความต้องการคลอเคลียที่คน แต่เข้ามาเพื่อดูสิ่งที่เขาสนใจ มักใช้วิธีถามซ้ำๆ พูดซ้ำๆ โดยไม่สนใจความคิด ความรู้สึกของคน และไม่สนใจคำตอบ

จะพบได้ว่า กลุ่มนี้มีทักษะทางสังคมดีกว่ากลุ่มแยกตัว แต่อุปสรรคใหญ่ที่ทำให้เด็กกลุ่มนี้ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ คือ พฤติกรรมรบกวนผู้อื่น ผู้ปกครองมักประเมินความสามารถของเด็กผิดพลาดไป เพราะเขาพูดคุยกังๆ พูดมากและดูเหมือนสนใจเข้าหาคน เด็กกลุ่มนี้จึงมักเริ่มต้นด้วยการเข้าไปเรียนในโรงเรียน แล้วครูรายงานกลับมาว่าเรียนไม่ได้

3.2 ความผิดปกติของการใช้ภาษาและการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Impairment in Language and Communication) ความผิดปกติของการพูดในเด็กออทิสติก แต่ละรายมีความแตกต่างกันมาก ตั้งแต่เด็กที่ไม่สามารถพูดได้เลย จนถึงพูดได้ชัดเจนเหมือนคนปกติ ในรายที่พูดได้ มักจะแสดงถึงความผิดปกติของการใช้ภาษา เด็กมักจะพูดคนเดียว ใช้ถ้อยคำที่มีแต่ตัวเด็กเท่านั้นที่เข้าใจความหมาย (Idiosyncratic Words) เช่น พูดคำว่า “ม้าไม้” เมื่อเขาหมายถึง “รถไฟ” เด็กมักจะพูดวนคำพูดของผู้อื่นที่เพิ่งพูดจบ (Echolalia) พูดคำหรือวลีที่ไม่มี ความหมายซ้ำๆ ถามคำถามซ้ำๆ แม้ว่าจะรู้คำตอบอยู่แล้ว มักใช้สรรพนามสับสน ระหว่างสรรพนามบุรุษที่ 1 กับ 2 มีน้ำเสียงในการพูดเป็นโทนเสียงเดียว ไม่มีเสียงสูงหรือต่ำ (Monotone) อาจพูดดังหรือค่อยกว่าปกติ เมื่อโตขึ้นมักจะเข้าใจภาษาแบบตรงไปตรงมาตามตัวหนังสือ ไม่สามารถเข้าใจมุขตลก การเล่นคำ คำสำนวน ฯลฯ ต่างๆได้ พูดไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น ใช้คำราชาศัพท์พูดเป็นทางการ หรือใช้ภาษาราชการเวลาคุยกับเพื่อน (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 2)

3.3 พฤติกรรมทำอะไรซ้ำๆ หรือมีความสนใจในเรื่องต่างๆ จำกัด (Restricted Repetitive and Stereotyped Patterns of Behavior, Interests and Activities) เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2541 : 35 - 57) กล่าวว่าในวัย 2 - 3 ปี เด็กออทิสติกเริ่มที่จะแสดงพฤติกรรมซ้ำๆ เช่น เล่นของเล่นชิ้นเดิมซ้ำๆ เปิด - ปิดสวิตช์ไฟซ้ำๆ หมุนขวดนม ซึ่งเป็นการกระทำที่เห็นได้ง่าย แต่เด็กออทิสติกที่มีความสามารถอยู่ในระดับสูง มักจะแสดงให้เห็นถึงการกระทำซ้ำๆ แบบซ้ำซ้อน มีดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมซ้ำๆ ที่เห็นได้ง่าย เช่น สะบัดมือ โยกตัว หมุนตัว เล่นนิ้วมือ เดินเขย่งเท้า เอียงคอซ้ำ ชอบมองวัตถุที่กำลังหมุน กัดฟันกรอดๆ

2. พฤติกรรมซ้ำๆ ที่ซับซ้อนเกี่ยวกับวัตถุ เด็กออทิสติกจะผูกพันกับสิ่งของบางอย่างมากเป็นพิเศษ ชอบของเดิมๆ ชอบจัดสิ่งของให้เป็นระเบียบ ชอบสะสมของให้มีจำนวนมากขึ้น เช่น ฝาขวดน้ำอัดลม เหรียญ แอลง ฯลฯ

3. พฤติกรรมซ้ำๆ ที่ซับซ้อนในกิจวัตรประจำวัน หากมีการสลับขั้นตอนหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงของกิจวัตรนั้นๆ เด็กจะมีปฏิกิริยาอย่างรุนแรง เด็กจะต้องเดินทางไปตามเส้นทางเดิมที่เคยไป ต้องเข้านอนตรงเวลา รับประทานอาหารเดิมๆ ไม่ก็อย่าง เด็กออทิสติกมักจะมีปัญหาปรับตัวยากต่อสิ่งใหม่

4. พฤติกรรมซ้ำๆ ทางทางพูดหรือแบบนามธรรม เด็กออทิสติก High Function บางรายมีความสนใจเป็นพิเศษในบางเรื่อง และใช้เวลาหมกมุ่นอยู่กับสิ่งนั้นนานๆ จนทำให้เกิดเป็นความสามารถพิเศษขึ้นมา เช่น สามารถท่องตารางรถไฟได้ทั่วประเทศ รู้จักชื่อและสายพันธ์ของไดโนเสาร์ได้ทั้งหมด คุณเลข 7 หลักได้ในเวลาไม่กี่วินาที ประวัติของบุคคลสำคัญต่างๆ

ข้อสังเกต ยังมีพฤติกรรมซ้ำๆ ที่แตกต่างไปจากนี้อีกมากโดยไม่มีที่สิ้นสุด

ความผิดปกติหรืออาการที่พบร่วม

1. เด็กออทิสติกร้อยละ 70 มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 70 คือ อยู่ในขั้นปัญญาอ่อน และเชาวน์ทางด้านภาษาจะต่ำกว่าเชาวน์ทางภาคปฏิบัติเป็นอย่างมาก (Nurcombe, et al. 2000 : 549)

2. ร้อยละ 30 ของเด็กออทิสติก มีโอกาสเกิดอาการชักเมื่ออายุมากขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเข้าสู่วัยรุ่น การชักจะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับระดับเชาวน์ปัญญา และความรุนแรงของอาการ เด็กออทิสติกมักจะมีพฤติกรรมถดถอย มีปัญหาพฤติกรรมและมีการพยากรณ์แย่งลงเมื่อมีการชักร่วมด้วย (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 5)

3. เด็กออทิสติก มากกว่าร้อยละ 50 มีอาการชน หุนหันพลันแล่น ไม่มีสมาธิ เข้าเกณฑ์การวินิจฉัยโรคชน-สมาธิสั้น (Attention - Deficit / Hyperactivity Disorder - ADHD) ตามเกณฑ์การวินิจฉัย DSM - IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder Forth Edition) ซึ่งอาการเหล่านี้มักจะลดน้อยลงเมื่อเด็กโตขึ้น บางรายเมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ อาจจะกลายเป็นอาการเขื่องช้าแทน (Teplin. 1999 : 596)

4. บางรายจะมีความผิดปกติของพัฒนาการทางกล้ามเนื้อร่วมด้วย มีการทรงตัวไม่ดี การทำงานประสานกันระหว่างตากับมือไม่ดี (Poor Eye - Hand Coordination) กล้ามเนื้อมัดเล็กและมัดใหญ่ไม่แข็งแรง (Poor Gross and Fine Motor Ability) บางรายจะหกล้มง่ายและซุ่มซ่าม (Clumsy) มากกว่าเด็กปกติทั่วไป (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 5 - 6)

5. มีปัญหาการกิน เช่น เลือกอาหาร ปฏิเสธไม่ยอมรับประทานอาหารบางชนิด รับประทานอาหารที่ไม่ใช่อาหาร เช่น ดิน ยาง ผง เล็บ สี (Teplin. 1999 : 593) ประมาณ ร้อยละ 11 - 30 ของเด็กออทิสติก มีปัญหาการนอนยาก นอนน้อย นอนไม่เป็นเวลา (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 6)

6. เด็กออทิสติก มากกว่าร้อยละ 40 - 50 จะมีอาการย้ำคิดย้ำทำ เช่นเดียวกับ อาการที่พบในผู้ป่วยโรคย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive Compulsive Disorder - OCD) อาการเหล่านี้ จะตอบสนองต่อการรักษาด้วยยาในกลุ่ม Selective Serotonin Reuptake Inhibitor (SSRIS) (Teplin. 1999 : 595)

7. มีการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นแตกต่างกันไป บางรายไม่สามารถทนเสียงดังได้ บางรายมีระดับความเจ็บปวดที่สูงมาก (Pain Threshold) (Kaplan and Sadock. 1998 : 1184) บางรายไวต่อการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิเพียงไม่กี่องศา ไม่ชอบการสัมผัสโอบกอด (Teplin. 1999 : 593)

8. พฤติกรรมก้าวร้าว (Aggressive Behaviours) เป็นพฤติกรรมที่พบได้บ่อยและ พบได้ทุกกลุ่มอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่น เมื่อเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวขึ้นจิตแพทย์ จำเป็นต้องหาสาเหตุต่างๆ เพื่อแก้ไข (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 7)

9. พฤติกรรมทำร้ายตัวเอง (Self - Injurious Behaviours -SIB) เป็นพฤติกรรมที่ พบบ่อยเช่นกันในเด็กออทิสติก โดยเฉพาะในกลุ่ม Low Function ที่มีปัญญ่อ่อนร่วมด้วย พฤติกรรมเหล่านี้บางครั้งจำเป็นต้องได้รับการรักษา ทั้งการใช้ยาร่วมกับการปรับพฤติกรรม (Behaviours Modification) (Teplin. 1999 : 593) ; (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 7)

จากลักษณะของเด็กออทิสติก พอสรุปได้ดังนี้ เด็กออทิสติกจะมีความแตกต่างกันใน ลักษณะการแสดงออกของอาการและความรุนแรง จัดกลุ่มความผิดปกติของพฤติกรรมได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ความผิดปกติของการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่น ความผิดปกติของการใช้ ภาษาและการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น พฤติกรรมทำอะไรซ้ำๆ หรือมีความสนใจในเรื่องต่างๆ จำกัด และอาจพบความผิดปกติอย่างอื่นร่วมด้วย

4. ระบาดวิทยา

อุบัติการณ์

ชาตรี วิฑูรชาติ (2540 : 118) ได้กล่าวถึงอุบัติการณ์ว่ามีความชุก 2 - 5 : 10,000 บางแห่งรายงานสูงถึง 10 - 20 : 10,000 ขึ้นกับเกณฑ์การวินิจฉัยที่ใช้ อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็ก หญิง 3 - 5 : 1 โดยอัตราการศึกษาโรคใกล้เคียงกันในครอบครัวทุกระดับการศึกษา เศรษฐฐานะ และเชื้อชาติ

เพ็ญแข ลิมศิลา (2538 : 365) ได้ศึกษาเด็กออทิสติกที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาล ยู่ยวประสาทไวทยโยปถัมภ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2517 - 2531 จำนวน 227 คนพบอัตราส่วนระหว่าง เด็กชาย : เด็กหญิง 4 - 5 : 1

เพ็ญแข ลิมศิลา (2545 : 20) รายงานไว้ 1 : 2000 หมายถึงในจำนวนเด็ก 2,000 คน จะพบเด็กออทิสติก 1 คน อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็กหญิง 4 - 5 : 1

ไบรมสัน และคณะรายงานว่ามีการศึกษาเด็กออทิสติก 10.1 : 10,000 ทาโนอะ และคณะได้ ศึกษาทางตอนใต้ของญี่ปุ่นรายงานไว้ 13.6 : 10,000 ริทโวและคณะศึกษาในเด็กจำนวนน้อย รายงาน 4 : 10,000 (เพ็ญแข ลิมศิลา. 2538 : 365)

ดาลตัน และฟอร์แมน (Dalton and Forman. 1996 : 95) รายงานไว้ 3 - 4 : 10,000 อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 - 4 : 1

นิวคอม และคณะ (Nurcombe, et al. 2000 : 547 - 548) รายงานไว้ 1 : 1000 อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 : 1 แม้ว่าพบในผู้หญิงน้อยกว่าแต่ก็มีความรุนแรงมากในด้านสติปัญญาต่ำ และมีความผิดปกติทางระบบประสาท

แคปแพลน และแซดดอก (Kaplan and Sadock. 1998 : 1182) รายงานไว้ 2 - 5 : 10,000 อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 - 5 : 1 ในเด็กผู้หญิงจะมีรุนแรงมากกว่า มีความบกพร่องทางการรับรู้และเข้าใจมากกว่าเด็กผู้ชาย

เทปลิน (Teplin. 1999 : 590 ; citing Ritvo, Freeman & Pingree. 1989 ; citing Gillberg, Steffenburg and Schaumann. 1991) รายงานพบอุบัติการณ์ที่สูงขึ้นมากในปัจจุบัน คือ 10 - 20 : 10,000 จากก่อนหน้านี้พบเด็กออทิสติก 4 - 5 คน : ประชากร 10,000 คน อัตราส่วนระหว่างเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 : 1 ถึง 4 : 1 ซึ่งถ้าเป็นหญิงจะพบว่ามีรุนแรงมากกว่า ในด้านความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation)

สรุป อุตบัติการณ์มีความชุก 2 - 5 : 10,000 ถึง 10 - 20 : 10,000 ซึ่งขึ้นกับเกณฑ์วินิจฉัยที่ใช้ อัตราส่วนเด็กชายต่อเด็กหญิง 3 - 5 : 1 ซึ่งถ้าเป็นเด็กหญิงจะมีความรุนแรงมากกว่า ในด้านความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation)

5. ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยเด็กออทิสติก

การวินิจฉัยเด็กออทิสติก ใช้อาการและการแสดงจากการตรวจของแพทย์ และประวัติจากพ่อแม่เป็นหลักสำคัญ การตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ มีบทบาทน้อย แนวทางการตรวจวินิจฉัย มีดังนี้

1. ชักประวัติจากพ่อแม่อย่างละเอียด โดยเฉพาะด้านพัฒนาการต่างๆ
2. ตรวจสภาพจิตและสังเกตพฤติกรรมเด็ก

3. ตรวจร่างกายทั่วไปและตรวจร่างกายทางระบบประสาทอย่างละเอียด
4. ตรวจการได้ยิน
5. ตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ

5.1 EEG ควรทำในรายที่มีอาการชักเท่านั้น เพราะไม่สัมพันธ์กับอาการทางคลินิกและไม่ช่วยในการวินิจฉัย

5.2 CT Scan MRI PET Scan แม้จะมีรายงานว่า มีความผิดปกติได้บ่อยกว่าเด็กทั่วไป แต่ไม่มีลักษณะเฉพาะ จึงไม่มีประโยชน์ในการวินิจฉัยและรักษา

5.3 Psychological Test จะพิจารณาทำเป็นบางราย เช่น DDST (Denver Developmental Screening Test) มีประโยชน์ในรายที่อายุน้อยกว่า 6 ปี และเมื่อเด็กมีความสามารถพร้อมที่จะร่วมมือในการทำทดสอบได้ (ชาตรี วิฑูรชาติ. 2540 : 119)

ในการวินิจฉัยเด็กออทิสติก ต้องวินิจฉัยแยกจากโรคหรืออาการอื่นๆ ที่อาจทำให้มีปัญหาคือ การสื่อสาร สังคมและพฤติกรรมซ้ำๆ ที่สำคัญ คือ

1. เด็กหูหนวกหรือหูตึง (Hearing Impairment) เด็กที่หูหนวกหรือหูตึง อาจทำให้เด็กพูดช้าหรือเป็นใบ้ได้ แต่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นโดยใช้มือ สีสหน้า ท่าทางประกอบ และพยายามส่งเสียงจากลำคอ (ชาตรี วิฑูรชาติ. 2538 : 120)

2. เด็กปัญญาอ่อน (Mental Retardation) เด็กที่มีปัญญาอ่อนรุนแรง อาจพูดไม่ได้ และอาจมีพฤติกรรมซ้ำๆ คล้ายเด็กออทิสติก และประมาณ 2 ใน 3 ของเด็กออทิสติกจะมีปัญญาอ่อนร่วมด้วย แต่เด็กปัญญาอ่อนจะมีพัฒนาการช้าในทุกๆ ด้าน และอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ในขณะที่เด็กออทิสติกมีพัฒนาการที่ผิดปกติบางด้าน (แหล่งเดิม)

3. ภาษาผิดปกติ (Language Disorder) เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านภาษาท่าทาง (Expressive Language Disorder) และการรับรู้ภาษา (Receptive Language) ช้าพูดช้า แต่จะมีพัฒนาการทางด้านสังคมปกติและไม่มีพฤติกรรมซ้ำๆ (ชาตรี วิฑูรชาติ. 2540 : 120) ; (จงพัฒนา รุมาคม. 2538 : 156)

4. เด็กสมาธิสั้น Attention - Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) เด็กออทิสติกจำนวนมาก มีอาการซนและสมาธิสั้นร่วมด้วย แต่พวก ADHD จะมีพัฒนาการทางภาษาและสังคมปกติ (ชาตรี วิฑูรชาติ. 2540 : 120)

5. เด็กที่ถูกทอดทิ้ง ขาดการดูแลเอาใจใส่ (Reactive Attachment Disorder of Infancy or Early Childhood) ทำให้มีพัฒนาการทางภาษาช้า พฤติกรรมทางสังคมผิดปกติหรือมีพฤติกรรมซ้ำๆได้ แต่ความเข้าใจภาษา การสื่อสารกับผู้อื่นในรูปแบบต่างๆ จะผิดปกติไม่มาก และความผิดปกตินี้จะดีขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อได้รับความรักและการดูแลอย่างเหมาะสม (แหล่งเดิม)

6. อาการอื่นๆในกลุ่มพัฒนาการบกพร่อง (Pervasive Developmental Disorders) แยกลักษณะการแสดงออกของกลุ่มอาการตาม DSM IV ได้เป็น 5 กลุ่ม (Teplin. 1999 : 594)

6.1 ออทิสติก (Autistic Disorder) เป็นกลุ่มอาการออทิซึมเต็มขั้น มีความบกพร่องครบทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านภาษาการสื่อสาร ด้านกิจกรรมความสนใจ ด้านสังคมและครบหรือเกือบครบทุกรายการ และสามารถวินิจฉัยได้ก่อนอายุ 3 ปี ส่วนใหญ่จะออกเสียงพูดได้ยากหรือไม่ออกเสียงพูดเลย มีพฤติกรรมกระตุ้นตัวเองสูง (Siegel. 1996 : 17)

6.2 แอสเพอร์เกอร์ (Asperger's Syndrome) มีความบกพร่องทางด้านสังคม อารมณ์ ภาษาและจินตนาการ จะแตกต่างจากออทิซึม คือ เด็กแอสเพอร์เกอร์จะมีสติปัญญาอยู่ในระดับปกติจนถึงระดับ Genius ความสามารถทางสติปัญญาดีกว่า (Intellectual Ability) การเข้าหาคนจะมีให้เห็นมากกว่าและมีภาษาพูด พูดได้ พูดชัด พูดเก่ง เด็กแอสเพอร์เกอร์จะมีความจำที่โดดเด่นมาก (Rote Memory Skills) โดยเฉพาะในเรื่องของตัวเลข วิทยาศาสตร์ เส้นทางคมนาคมและเรื่องราวต่างๆ (Teplin. 1999 : 599) ; (Siegel. 1996 : 17)

6.3 ออทิซึมที่ไม่ใช่ออทิซึม (A Typical Autistic Disorder หรือ PDD - NOS / Pervasive Developmental Disorder, Not Otherwise Specified) เป็นแบบที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มของพวกพัฒนาการผิดปกติแบบอื่นได้ แต่แสดงออกซึ่งกลุ่มอาการออทิซึมบางอย่าง เช่น พฤติกรรมกระตุ้นตัวเอง แต่เป็นแบบที่มีความผิดปกติน้อยที่สุดเพียง 10 -15 เปอร์เซ็นต์ของความผิดปกติแบบออทิซึมเท่านั้น ภาษาและการติดต่อสื่อสารใกล้เคียงกับเด็กปกติเพราะส่วนใหญ่การพูดและการใช้ภาษาพูดค่อนข้างดี จึงเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ประสบความสำเร็จสูงสุดในการกระตุ้นพัฒนาการเช่นเดียวกับแอสเพอร์เกอร์ (Teplin. 1999 : 595) ; (Siegel. 1996 : 17-19)

6.4 เรทท์ (Rett's Disorder) เป็นแบบที่พบในเพศหญิงเท่านั้น มีพัฒนาการปกติในระยะ 5 เดือนแรก หลังจาก 6 - 48 เดือน อัตราการโตของศีรษะจะช้าลงเรื่อยๆ มีการถดถอยในเรื่องของภาษาและหน้าที่ทางสังคม สูญเสียทักษะในการใช้มืออย่างมีความหมาย จะเคลื่อนไหวมือในท่าซ้ำๆ กัน มีปัญหาการเคลื่อนไหว ทำเดิน มีการชักเกร็ง มีระดับสติปัญญาต่ำและผิดปกติเป็นเวลายาวนาน (Teplin. 1999 : 595) ; (Siegel. 1996 : 21 - 22) ; (Klykylo. 2000 : 588)

6.5 ไชด์ฮูด ดิสอินทีเกรทีฟ (Childhood Disintegrative Disorder) จะแตกต่างจากเด็กออทิซึมที่มีพัฒนาการช่วงแรกของชีวิตเป็นปกติ จนถึงอายุ 2 ปี หลังจากอายุ 5 ปี เริ่มมีพฤติกรรมที่แยกตัวเด่นชัด สูญเสียทักษะที่เคยทำได้ เช่น ภาษา การสบตา การมีเพื่อน และเริ่มถดถอยไปเรื่อยๆ จนถึงอายุ 10 ปี (Teplin. 1999 : 595) ; (Siegel. 1996 : 22 - 23) ; (Klykylo. 2000 : 588)

ข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยออทิสติก เพ็ญแข ลิมศิลา (2540 : 51 - 57) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. มีการสูญเสียทางปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ไม่สามารถแสดงถึงการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น ผูกสัมพันธ์กับเพื่อนไม่ได้
2. มีการสูญเสียทางการสื่อความหมาย มีความล่าช้าหรือไม่พัฒนาด้านภาษาหรือใช้กิริยาสื่อความหมาย มักพูดซ้ำๆ ในสิ่งที่ตนต้องการ ขาดการจินตนาการ ไม่สามารถเล่นด้วยการสมมุติหรือลอกเลียนแบบทางสังคม
3. มีพฤติกรรมความสนใจและการกระทำซ้ำๆ ไม่ยืดหยุ่น ให้ความสนใจเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของวัตถุเท่านั้น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2543 : 213 - 214) ได้กล่าวข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยเด็กออทิสติก จาก DSM – IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorder 4th ed.) ไว้ดังนี้

เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ เป็นเด็กที่ต้องได้รับการรักษาจากแพทย์ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนโดยครู การจำแนกเด็กออกจากเด็กปกติหรือเด็กพิเศษกลุ่มอื่น จึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะเด็กออทิสติก อาจมีอาการบางอย่างร่วมกับเด็กพิเศษกลุ่มอื่น เช่นเด็กปัญญาอ่อน เด็กไฮเปอร์แอคทีฟ เด็กที่มีความผิดปกติทางภาษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยโดยแพทย์ มีแพทย์ลงความเห็นอย่างด้วย 2 คน (2 ใน 3) ข้อบ่งชี้ DSM - IV เป็นข้อบ่งชี้ที่แพทย์ไทยใช้เป็นเกณฑ์

พฤติกรรมบ่งชี้ภาวะออทิสติก

1. จำนวนข้อที่บ่งชี้
 - 1.1 ต้องมีลักษณะอย่างน้อย 6 ข้อ จากลักษณะบ่งชี้ 12 ข้อ ใน 2.1, 2.2 และ 2.3 รวมกัน
 - 1.2 ต้องมีลักษณะอย่างน้อย 2 ข้อในหัวข้อ 2.1
 - 1.3 ต้องมีลักษณะอย่างน้อย 1 ข้อในหัวข้อ 2.2 และ 2.3
2. ข้อบ่งชี้ 2.1, 2.2, 2.3
 - 2.1 ความบกพร่องในพฤติกรรมสังคมด้านต่าง ๆ
 - 2.1.1 มีความบกพร่องในพฤติกรรมสื่อสารที่ไม่ใช่ ภาษาพูดหลาย ๆ อย่างรวมกัน เช่นการแสดงออกทางสีหน้า ภาษากาย การสบตา การสื่อสารด้วยภาษา(Gesture)
 - 2.1.2 ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมวัยได้อย่างเหมาะสม
 - 2.1.3 ไม่รู้จักความสนุก ความสนใจ และความสำเร็จ (Accomplishment) ร่วมกันกับคนอื่นได้ (เช่นแสดงออกไม่ได้ เหมามาอวดให้เพื่อน ๆ ดูไม่ได้ เล่ากับเพื่อนไม่ได้)
 - 2.1.4 ไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ - แลกเปลี่ยนเชิงสังคมและอารมณ์กับบุคคล

อื่นทั้งคนร่วมวัยและต่างวัย (ไม่รู้จักให้ - ไม่รู้จักรับ)

2.2 ความบกพร่องในพฤติกรรมด้านภาษา

2.2.1 มีพัฒนาการพูดช้าหรือไม่มีการพัฒนาการใดๆ เลย (ทั้งนี้ไม่นับความพยายามในการชดเชยด้วยวิธีอื่นๆ เช่นการใช้ท่าทาง)

2.2.2 ในกรณีที่มีการพัฒนาภาษาพูดได้บ้างก็ไม่มีความสามารถที่จะเริ่มต้นสนทนาหรือดำเนินการสนทนา

2.2.3 ใช้คำพูดซ้ำๆ ภาษาซ้ำๆ ใช้ภาษาแปลกๆ

2.2.4 ขาดความสามารถในการเล่นหลายอย่างเช่น เล่นสมมุติ เล่นเลียนแบบเชิงสังคมที่เหมาะสมกับวัยของตน

2.3 มีพฤติกรรมซ้ำซากจำเจไม่กี่ย่างทั้งในด้านความสนใจและกิจกรรม

2.3.1 หมกมุ่นกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งซ้ำๆ อย่างผิดปกติวิสัย

2.3.2 ขาดความยืดหยุ่นกับกิจวัตรประจำวัน

2.3.3 มีกิริยาอาการทางการเคลื่อนไหวซ้ำๆ เป็นแบบเดียวกัน เช่น ลูบหน้า ตัดนิ้ว กัดนิ้ว ดึงผม ฯลฯ

2.3.4 หมกมุ่นไม่หยุดหย่อนกับชิ้นส่วนของวัตถุสิ่งของเครื่องเล่น เช่น รถเกม เป็นต้น

3. มีความผิดปกติหรือความล่าช้าในพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างน้อย 1 ด้าน

3.1 ด้านสังคม

3.2 ด้านภาษา

3.3 ด้านการเล่นสมมุติ

3.4 ต้องแสดงออกตั้งแต่ก่อนอายุ 3 ขวบ

4. ความผิดปกติดังกล่าวต้องไม่ใช่ความผิดปกติตามคำนิยามของ Rett's Disorder หรือ Childhood Disintegrated Disorder

สรุปข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยออทิสติก เป็นเรื่องสำคัญ เพราะเด็กออทิสติกอาจมีอาการบางอย่างร่วมกับเด็กประเภทอื่น เช่น เด็กปัญญาอ่อน เด็กสมาธิสั้น เด็กที่มีความผิดปกติทางภาษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีข้อบ่งชี้ในการวินิจฉัยโดยแพทย์ และมีแพทย์ลงความเห็นอย่างน้อย 2 คน (2 ใน 3) โดยมีลักษณะข้อบกพร่อง 6 ข้อ ในด้านพฤติกรรมสังคม ด้านภาษา พฤติกรรมซ้ำๆ และมีความผิดปกติหรือความล่าช้าในพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างน้อย 1 ด้าน

6. การดำเนินของอาการออทิสซึม

เพ็ญแข ลิ้มศิลา (2538 : 366 - 367, 372 - 373) ได้กล่าวไว้ว่าออทิสซึมเป็นโรคที่มีการดำเนินของโรคเป็นระยะเวลายาวนาน ถ้าเด็กออทิสติกได้รับการรักษาและช่วยเหลือตั้งแต่อ่อนอายุ 5 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางสังคมดีขึ้น พูดได้ และสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น แต่ยังคงต่ำกว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน จะเริ่มมีปัญหาในด้านการเรียนรู้ในในระดับประถมปีที่ 2 และ 3 เนื่องจาก บทเรียนต้องใช้ความเข้าใจและจินตนาการมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เด็กออทิสติกเริ่มมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมและอารมณ์เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีความวิตกกังวลมากกว่าเด็กปกติ ในระยะนี้เด็กบางส่วนจะพูดมากพอเจ้อ แต่บางส่วนกลับพูดน้อยลงจนถึงกับหยุดพูดได้อีก ซึ่งขึ้นกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ การปรับตัวเข้ากับสังคม จนถึงวัยผู้ใหญ่พบว่ามีอาการของโรคซึมเศร้าได้ถึง 45% แบ่งออทิสติกตามระดับสติปัญญา ดังนี้

1. Low Functional Autism เป็นกลุ่มใหญ่ของออทิสติก ประมาณ 75% มีไอคิวต่ำกว่าปกติ และมักมีปัญหาอ่อนร่วมด้วย มีพัฒนาการล่าช้าในทุกๆ ด้าน ถ้าเป็นกลุ่มที่มีอาการออทิสซึมที่รุนแรงมากและเรื้อรัง เช่น เคี้ยวอาหารไม่ได้ มีภาวะชัก ก้าวร้าว ฯลฯ ต้องมีการใช้ยา ร่วมด้วย ต้องรักษาอยู่ในโรงพยาบาลจิตเวชสำหรับเด็กเพื่อให้เด็กดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยมีครอบครัวช่วยเหลือดูแลตลอดชีวิต สำหรับเด็กที่ไม่มีปัญหาทางพฤติกรรมมากนัก อาการไม่รุนแรง สามารถเข้าเรียนได้ โดยสนับสนุนให้พูด อ่านออก เขียนได้เท่านั้นและเน้นฝึกอาชีพที่ง่ายๆ ให้ โดยต้องมีผู้คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ

2. High Functional Autism มีเป็นส่วนน้อย จะมีไอคิวปกติหรือต่ำกว่าปกติเล็กน้อย เมื่อได้รับการช่วยเหลือกระตุ้นตั้งแต่วัยเด็ก จะสามารถพัฒนาได้มาก สามารถพูดได้ (Speech) แต่ไม่ดีเท่าเด็กปกติ เด็กกลุ่มนี้จะได้รับการสนับสนุนให้เรียนต่อในระดับสูงของโรงเรียนปกติทั่วไปได้ เด็กจะสามารถอยู่ในสังคมได้ บางคนสามารถเรียนจบมหาวิทยาลัยและประกอบอาชีพได้ด้วยตนเอง (ซึ่งเป็นส่วนน้อยมาก)

3. รายที่มีอาการรุนแรงมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย ควรได้รับการรักษาและความช่วยเหลือจากครอบครัวจนตลอดชีวิต

สรุปการดำเนินของโรคออทิสซึมเป็นโรคที่มีการดำเนินของโรคเป็นระยะเวลานาน ถ้าได้รับการช่วยเหลือตั้งแต่อ่อนอายุ 5 ปี เด็กจะมีพัฒนาการด้านสังคมดีขึ้น พูดได้ สามารถเรียนรู้ได้ดี ออทิสติกแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ High Functional Autism, Low Functional Autism และรายที่มีอาการรุนแรงมีภาวะปัญญาอ่อนร่วมด้วย

7. ความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม

ความบกพร่องหลายอย่างในด้านสังคมและความสัมพันธ์กับผู้อื่นเป็นลักษณะเด่นของเด็กออทิสติก (Teplin. 1999 : 591) ความบกพร่องในการรับรู้ความรู้สึก อารมณ์ และความ

เจ็บปวดของผู้อื่น การไม่สบตา ไม่ตอบสนองต่อเสียงเรียก ไม่สามารถมีหรือแสดงความสนใจร่วมกับผู้อื่นได้ ทำให้เด็กออทิสติกมีปัญหาในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพราะเด็กจะเล่นกับเพื่อนวัยเดียวกันไม่เป็น เด็กบางคนที่มีอาการไม่รุนแรง อาจแสดงความสนใจ อยากเข้าไปเล่นกับเพื่อนๆ แต่ไม่รู้จะเริ่มอย่างไร (ชาญวิทย์ พรนภดล. 2545 : 2)

ศุภรัตน์ เอกอัศวิน (2539 : 7) ได้กล่าวว่าเด็กออทิสติกไม่ว่าสติปัญญาจะดีเพียงใดก็ตาม มักจะมีพฤติกรรมซ้ำๆ ไร้เดียงสา ดูอ่อนกว่าวัย จะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ไปในลักษณะเดียว ไม่สนใจความแตกต่างของฐานะทางสังคม รูปร่างหน้าตา เงินทองของเพื่อนที่คบหาด้วย เขาสนใจแต่อยากทำให้เพื่อนประทับใจเขา ด้วยวิธีการที่คนทั่วไปมองว่า “แปลก” จนบ่อยครั้งที่เด็กออทิสติกกลายเป็นตัวตลกในหมู่เพื่อน และเป็นเหยื่อให้คนอื่นหลอกหาผลประโยชน์ได้ เด็กออทิสติกมักจะตามไม่ทันภาษาของเพื่อนหรือการหยอกล้อกัน และอาจทำให้เพื่อนในกลุ่มเบียด

จากคำกล่าวข้างต้นจะพบว่าปัญหาในการเข้าสังคมเป็นมูลฐาน (รากเหง้า) ของออทิสซึม ภาวะนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจทางสังคมที่มีผลต่อการพัฒนาทั้งหมดคือ ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) ที่นักการศึกษาต่างๆ ได้อธิบายเกี่ยวกับทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) ไว้ดังนี้

โคเฮน (Greene. 2001 : 153 ; citing Cohen. 1999) ใช้ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) อธิบายถึงความบกพร่องทางสังคมของเด็กออทิสติกว่า เป็นความไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ว่าผู้อื่นคิดอย่างไร มีความรู้สึก มีความตั้งใจ หรือมีแรงจูงใจอะไรที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมที่แสดงออกมา ความไม่สามารถในส่วนนี้เรียกว่า “โอบอด” (Mild Blindness) ซึ่งในคนปกติจะสามารถ “อ่าน” สีหน้าท่าทางพฤติกรรมของคนอื่นได้ เมื่อเราเห็นคนอื่น เราสามารถตั้งสมมุติฐานขึ้นในใจได้เองว่า คนๆ นั้นกำลังคิดวางแผนจะทำอะไร และรับรู้ได้ถึงอารมณ์เจตนาซึ่งซ่อนอยู่ภายใน ลักษณะนี้เป็นการแสดงว่าเรามี Theory of Mind

ริชาร์ด (Richard. 2000 : 130 -136) ได้กล่าวว่า Theory of Mind เป็นแนวความคิดทางจิตวิทยา ซึ่งเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของความเข้าใจความคิดผู้อื่น เริ่มมาจาก Charles Darwin's Theory of Evolution ซึ่งมนุษย์จะวิวัฒนาการเป็นสัตว์สังคมมากขึ้นตามกาลเวลา พัฒนาการของ Theory of Mind ทำให้เราเข้าใจถึง ความตั้งใจ และความรูสึก การกระตุ้นที่อยู่เบื้องหลังของพฤติกรรมที่แสดงออก

ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) จะอธิบายถึงความสำคัญของการขาดการรับรู้ความเข้าใจทางสังคม และความสามารถในการเข้าใจถึง เบื้องหลังพฤติกรรมออทิสซึมที่ไม่สามารถอ่านจิตใจของผู้อื่น

โอบอด (Mild Blindness) เป็นผลจากความแตกต่างด้านการรับรู้ 2 ด้าน คือ Folk

Psychology กับ Folk Physics

1. Folk Psychology เป็นด้านที่เป็นความเข้าใจในกลไกของการทำงานของคน (People Work) พัฒนาการที่ทำให้เข้าใจสถานะ แนวโน้ม ความสัมพันธ์ของกลุ่มบุคคล จินตนาการ การสื่อสาร ซึ่งจะด้อยประสิทธิภาพในออทิสติก

2. Folk Physics เป็นด้านการทำงานของสิ่งต่างๆ (Things Work) พัฒนาการในการเข้าใจหลักการที่ควบคุมสิ่งต่างๆ เช่น ฟิสิกส์ เลข กลศาสตร์ ออทิสติกจะมี Folk Physics สูงมากเกือบจะเรียกได้ว่าพัฒนาด้านเดียว

ทั้งสองด้านนี้เป็นอิสระต่อกัน และมีพัฒนาการของตัวเอง ซึ่งทำให้ได้ผลที่แตกต่างกันออกไป คนส่วนใหญ่จะมีสองด้านนี้เท่ากัน บางคนอาจจะมี Folk Psychology มากกว่า Folk Physics ซึ่งจะทำให้มีเหตุผลดี แต่ไม่เก่งด้านกลไก แต่บางคนก็มี Folk Psychology น้อยกว่า Folk Physics ทำให้ถูกวินิจฉัยว่าเป็นออทิสซึม

ตาราง 1 พัฒนาการ Folk Psychology

อายุ	ทักษะ	พฤติกรรม
9 - 14 เดือน	ความสนใจร่วม	การมองของลูกตา, การชี้สิ่งที่ต้องการ
14 - 18 เดือน	เล่นหลอกๆ	เล่นตามจินตนาการและปฏิสัมพันธ์สังคม
24 เดือน	พูดจากใจ	ใช้คำพูดแทนความในใจ เช่น คิดว่าเขานอนอยู่
36 เดือน	เห็น = รู้	เห็นอะไรสามารถรู้ได้ว่าเป็นอะไร (ความรู้ที่มาจากการรับรู้)
46 เดือน	Deception (หลอกลวง, ดบตา เล่นเฟอๆ)	พยายามทำให้ผู้อื่นเชื่อในสิ่งที่ผิด

ที่มา: Richard. (2000.) "Theory of Mind," in *The Source for Treatment Methodologies in Autism* : 132

เฮลลิน โคเฮน และแฮดวิน (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 7-11) ได้อธิบายว่า Mild Blindness คือ ความไม่สามารถเข้าใจจิตใจของตนเองและผู้อื่น ทำให้ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการด้านสังคมและด้านการสื่อสารตั้งแต่เด็กจนไปสู่วิถีผู้ใหญ่ ซึ่งในเด็กปกติอายุ 2 ปี

จะเล่นสมมุติเป็น แต่ในเด็กออทิสติกที่มีอายุสมองมากกว่า 2 ปี จะมีการเล่นสมมุติเล็กน้อยหรือไม่มีเลย ซึ่งมีน้อยกว่าในกลุ่มของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ตัวอย่างของ Mild Blindness ของเด็กออทิสติกจากคลินิกมีดังต่อไปนี้

1. ไม่รับรู้ต่อความรู้สึกของผู้อื่น
2. ไม่สามารถพิจารณาได้ตรงสิ่งที่คนอื่นรู้
3. ไม่สามารถที่จะรักษามิตรภาพโดยการอ่านจิตใจและตอบสนองอย่างตั้งใจ
4. ไม่สามารถที่จะอ่านระดับเสียงความสนใจของคู่สนทนาได้
5. ไม่สามารถที่จะสืบหาความหมายว่าคนพูดหมายความว่าอย่างไร
6. ไม่สามารถทำนายความคิดและการกระทำของผู้อื่น
7. ไม่สามารถเข้าใจความเชื่อที่ผิด
8. ไม่สามารถที่จะเข้าใจเรื่องโกหกได้
9. ไม่สามารถเข้าใจเหตุผลการกระทำของคน
10. ไม่สามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ที่ไม่ได้เขียนขึ้นหรือธรรมเนียมประเพณี

แกรนดิน (Grandin. 2000 : Online) ได้อธิบายว่าทักษะด้าน Folk Psychology จะไม่มีในเด็กออทิสติก ซึ่งจำเป็นต้องกระตุ้นสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้น ปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตรเฉพาะในการสอนเด็กออทิสติก การสอนที่มีประสิทธิภาพคือ การจัดการการสอนเป็นรายบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการและความสามารถเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยศึกษาประวัติและรายละเอียดทางการศึกษาของเด็ก โดยใช้

1. จุดแข็งและความต้องการของเด็ก
2. เป้าหมายและจุดประสงค์ระยะสั้นระยะยาว ซึ่งครอบคลุมถึง
 - 2.1 การพัฒนาการสื่อสาร
 - 2.2 การจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก
 - 2.3 การพัฒนาการด้านสังคมและพฤติกรรมควรเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย
 - 2.4 มีความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
 - 2.5 มีพัฒนาการด้านการควบคุมตนเองและจัดการตนเอง

เฮอลิน โคเฮน และแฮดวิน (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 2 -13, 23 - 31) ให้ความหมายของทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจถึงจิตใจของผู้อื่น (เช่นความคิด ความเชื่อ ความต้องการ ความสนใจ) และสามารถใช้อำนาจเหล่านั้นมาอธิบายในสิ่งที่เขาพูดหรือพฤติกรรมที่แสดงออกและทำนายสิ่งที่เขาจะทำอะไรต่อไป

เมื่อเด็กเริ่มพูดหรือส่งเสียง คำพูดหรือเสียงของเด็กจะแสดงให้เห็นถึงสภาวะหรือระดับจิตใจของเด็ก (Mental State) ในเด็กปกติอายุระหว่าง 18 -30 เดือน สามารถแสดงถึงแต่ละสภาวะของระดับจิตใจได้ตั้งแต่สภาวะของอารมณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ความคิด ความฝัน การสมมุติ ผู้เชี่ยวชาญการศึกษาพบว่าทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) ของเด็กถูกพัฒนาขึ้นตามอายุ และใช้ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) เป็นตัวกลางในการอ่านจิตใจ (Mind Reading) แทน

เด็กสามารถอ่านจิตใจได้ (Mind Reading) แม้ในเด็กทารกก็สามารถแยกแยะอารมณ์ทางสีหน้าได้ว่า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว เด็กปกติอายุ 3 ปี สามารถคาดเดาว่าสถานการณ์อย่างไรมีผลต่ออารมณ์ (เช่นสถานการณ์ดีทำให้มีความสุข แต่ถ้ามีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้นทำให้ไม่มีความสุข) และมีความต้องการปรารถนา (เช่นเมื่อได้รับการตอบสนองจะเกิดความรู้สึกดีใจ ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็จะรู้สึกเสียใจ) เด็กปกติอายุ 4 - 6 ปี สามารถคาดเดาได้ว่าผู้อื่นต้องการและเชื่อว่ารู้สึกอย่างไร ความเชื่อมีผลต่ออารมณ์ (เช่นเมื่อคิดว่าได้สิ่งที่ต้องการก็มีความสุข แต่ถ้าคิดว่าไม่ได้ก็เสียใจ)

เด็กออทิสติกจะสามารถคาดเดาบทบาททางด้านอารมณ์ ความเชื่อ ได้น้อยกว่าเด็กที่มีความบกพร่องด้านการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ เด็กออทิสติกจะเข้าใจอารมณ์ง่าย ๆ เช่น ต้องการ หรือไม่ต้องการ เมื่อซับซ้อนขึ้นจะไม่เข้าใจ

ความสำคัญของการอ่านจิตใจ

1. เพื่อให้เข้าใจในพฤติกรรมทางสังคม การอ่านจิตใจ (Mind reading) ภายใต้การรับรู้ด้าน Folk Psychology อธิบายว่า เป็นความสามารถที่จะเข้าใจผู้อื่น เราใช้ Folk Psychology ตลอดเวลา เพื่ออธิบายและทำนายพฤติกรรมของผู้อื่น เช่น เรามีเหตุผลเชื่อว่าแต่ละคนมีความมั่นใจ มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ไม่เห็นแก่ตัว ใช้เวลาส่วนใหญ่ในการดำเนินชีวิตไปทางแนวเดียวกัน ไม่แยกตัวออกไป เราใช้การอ่านจิตใจแม้กระทั่งขณะที่ดูภาพยนตร์ แม้ว่าผู้ร้ายจะยิ้ม เราก็กังสุภได้ว่าเป็นผู้ร้าย

2. เพื่อเข้าใจในการสื่อสาร กริช (Grice) นักปรัชญาด้านภาษา ได้ให้ข้อสรุปว่า กฎเกณฑ์ไขความหมายของคำพูด คือ จินตนาการในการสื่อสาร เช่น เมื่อตำรวจตะโกนว่า “ทิ้งปืน” (drop it) เมื่อเห็นโจรถือปืนอยู่และโจรก็หยุดอยู่กับที่ ซึ่ง “it” ในที่นี้หมายถึงปืน ในมือโจร ครูศิลปะบอกเด็กนักเรียนว่า วันนี้เราจะไประบายสีกระต่ายในกรง ทุกคนในห้องตระหนักรู้ในความหมายว่า ไม่ได้หมายถึงกระต่ายไซค์ร้ายจะถูกทาสี การถอดรหัสคำพูดจึงเป็นเหมือนอุปมาอุปไมย (เช่นเดียวกันกับการเหินบ่น การถากถาง คำอุปมา หรือคำดลขบขัน) ความสามารถในการอ่านจิตใจเป็นเรื่องจำเป็น เพราะบางทีคนพูดก็ไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้นจริง

ความสำคัญของการอ่านจิตใจทำให้เราเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้

1. ความเข้าใจผิดเป็นการทำให้เข้าใจถึงความเชื่อในบางสิ่ง ว่าเป็นสิ่งทั้งๆที่จริงแล้วไม่ใช่ จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นเกี่ยวกับ ลูกหินของแซลลีที่ถูกย้ายจากที่เดิม โดยที่เธอไม่เห็นขณะที่มันถูกเคลื่อนย้าย ดังนั้นเธอจึงไม่ทราบว่า ลูกหินของเธอถูกย้ายไปแล้ว แต่แซลลียังเชื่อมั่นว่ามันยังอยู่ที่เดิม ในเด็กปกติอายุ 4 ปี สามารถตอบได้ถูกต้อง

2. ความเข้าใจผู้อื่น ทำให้เราสามารถทราบว่า คนเราจะแปลหรือคาดหมายเหตุการณ์ได้อย่างไร และเขาจะรู้สึกอย่างไรต่อไป

3. การตระหนักรู้ในตัวตน รู้ว่าความเชื่อของตนอาจจะผิด และรู้สาเหตุของพฤติกรรมตัวเอง

4. การสอนหรือการทำให้บุคคลเปลี่ยนความคิดโดยผ่านการชี้แนะหรือชักชวน
วิธีการสอนอ่านจิตใจ

เด็กตาบอดเรียนรู้ที่จะอ่านหนังสือได้โดยผ่านอักษรเบรลล์ ปัญหาของการเรียนรู้สำหรับเด็กตาบอดก็คือ การรับรู้คำ ภาษาที่ถูกเขียนขึ้น เด็กตาบอดไม่ได้มีความบกพร่องในระบบการรู้ การคิด แต่บกพร่องทางประสาทการรับรู้ สำหรับเด็กออทิสติกนั้นตรงกันข้ามกันคือเด็กออทิสติกไม่มีระบบประสาทรับรู้บกพร่อง แต่บกพร่องในระบบการรู้การคิด ซึ่งก็คือความบกพร่องในความสามารถในการอ่านจิตใจ

หลักการสอนเด็กออทิสติก คือ การสอนให้เด็กอ่านจิตใจได้ ซึ่งมีความลำบากมากกว่าสอนเด็กตาบอดให้อ่านได้ เพราะว่ามีเรื่องของการเปลี่ยนความเข้าใจมาเกี่ยวข้องด้วย แต่ก็ปรากฏว่าเด็กออทิสติกสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ที่จะเข้าใจในสภาวะอารมณ์ได้ โดยที่การสอนอาจจัดทำผ่านสื่อหลายประเภท เช่น แผ่นป้าย รูปภาพ กระดาน

สิ่งที่ควรพิจารณาในกระบวนการสอน

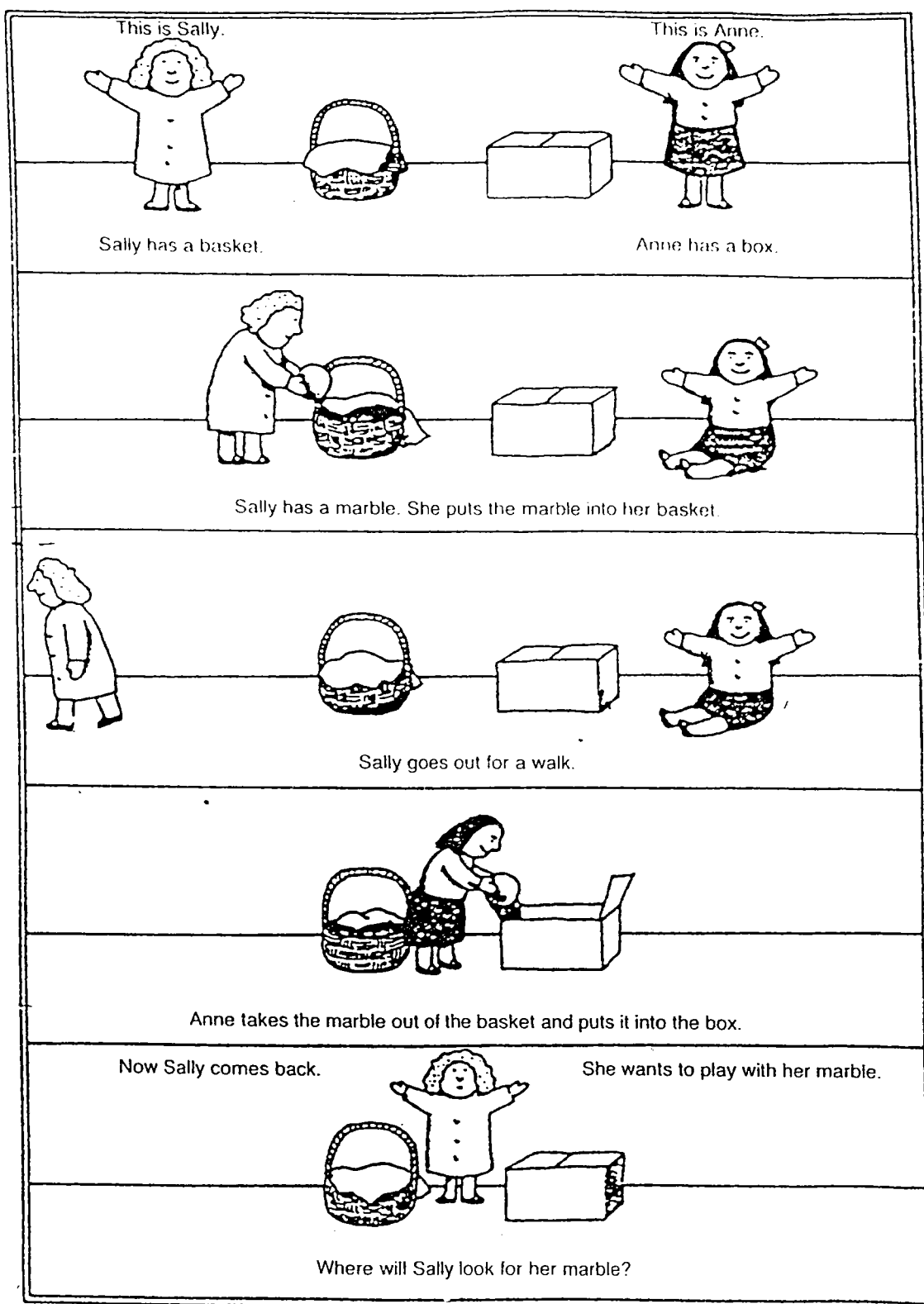
1. การสอนจำเป็นต้องแบ่งแต่ละทักษะการเรียนรู้ที่ซับซ้อน ให้เป็นขั้นๆ ที่ละเอียดชัดเจนมากที่สุด

2. ลำดับของพัฒนาการในเด็กปกติ เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะป็นแนวทางในการนำไปสู่ลำดับการสอนทักษะต่างๆ ของเด็กออทิสติก

3. การสอนที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีประสิทธิผลมากกว่าการสอนในระบบ เป็นการสอนที่ดูทักษะและความสนใจของเด็กด้วย

4. พฤติกรรมที่ได้รับการเสริมแรงอย่างเป็นระบบ จะอยู่คงทนมากกว่าพฤติกรรมที่ไม่ได้รับการเสริมแรง

5. หลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด การเข้าใจผิดของเด็ก ต้องรีบชี้แจงทุกครั้งที่เด็กตอบผิด

ภาพประกอบ 2 ความเชื่อในสิ่งที่ผิด
(Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 4)

การสอนให้รับรู้อารมณ์

ในการทำความเข้าใจด้านอารมณ์ได้แบ่งระดับการศึกษาไว้ 5 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 การจดจำการแสดงออกทางใบหน้าจากภาพถ่าย เมื่อเห็นใบหน้าจากภาพถ่ายแล้ว สามารถบอกได้ว่า ภาพใบหน้าที่ปรากฏเป็นการแสดงออกของอารมณ์ดีใจ เสียใจ โกรธหรือกลัว/ตกใจ ดังภาพประกอบ 3

ระดับที่ 2 การจดจำการแสดงออกทางใบหน้าจากรูปการ์ตูน เมื่อเห็นภาพใบหน้าจากรูปการ์ตูนแล้ว สามารถบอกได้ว่า ภาพใบหน้าที่ปรากฏเป็นการแสดงออกของอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธหรือกลัว/ตกใจ ดังภาพประกอบ 4

ระดับที่ 3 ลักษณะเฉพาะของสถานการณ์ที่เป็นพื้นฐานของอารมณ์ อารมณ์จะเกิดขึ้นเมื่อถูกกระตุ้นโดยสถานการณ์ เช่น กลัวเมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ในระดับนี้ เด็กควรที่จะสามารถทำนายได้ว่า ลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งทำให้คนเรารู้สึกขึ้นมาได้อย่างไร โดยดูเนื้อหาจากภาพ ดังภาพประกอบ 5

ระดับที่ 4 ความปรารถนา ความต้องการเป็นพื้นฐานของอารมณ์ อารมณ์เกิดขึ้นเมื่อความปรารถนาหรือความต้องการของคนเราได้รับการตอบสนองหรือไม่ ระดับนี้เด็กควรที่จะสามารถบ่งบอกถึงลักษณะของความรู้สึก เช่น ดีใจหรือเสียใจได้ โดยขึ้นอยู่กับความปรารถนาหรือความต้องการของคนๆ นั้นได้รับการตอบรับหรือไม่

ระดับที่ 5 ความเชื่อเป็นพื้นฐานของอารมณ์ อารมณ์เกิดขึ้นจากอะไรก็ตามที่เราคิด แม้ว่าสิ่งที่เราคิดนั้นจะขัดแย้งกับความเป็นจริงก็ตาม เด็กจะถูกกระตุ้นโดยให้ดูภาพ 3 ภาพตามลำดับ แล้วแปลหรือทำนายความรู้สึกจากภาพของการ์ตูนที่แสดง ซึ่งดูได้จากประสบการณ์ความเชื่อต่อสิ่งที่เขาปรารถนานั้นๆ ได้รับการตอบสนองเป็นที่พึงพอใจหรือไม่

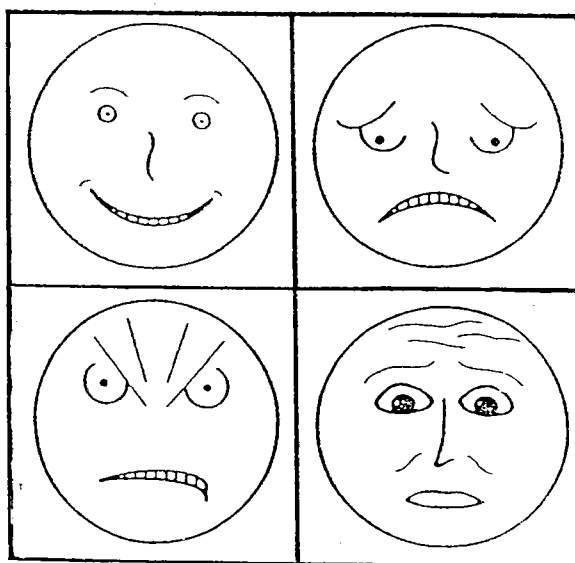
สรุปได้ว่า ความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคมเป็นปัญหาในการเข้าสังคมของเด็กออทิสติก เนื่องมาจากเด็กออทิสติกไม่สามารถเข้าใจจิตใจของตนเองและผู้อื่น (Mind blindness) โดยใช้ทฤษฎีของจิตใจ (Theory of Mind) มาใช้เป็นตัวกลางในการอ่านจิตใจ (Mind reading) เพื่อสอนเด็กออทิสติกให้รับรู้ถึงอารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ

8. การรับรู้จากการมองเห็นของเด็กออทิสติก

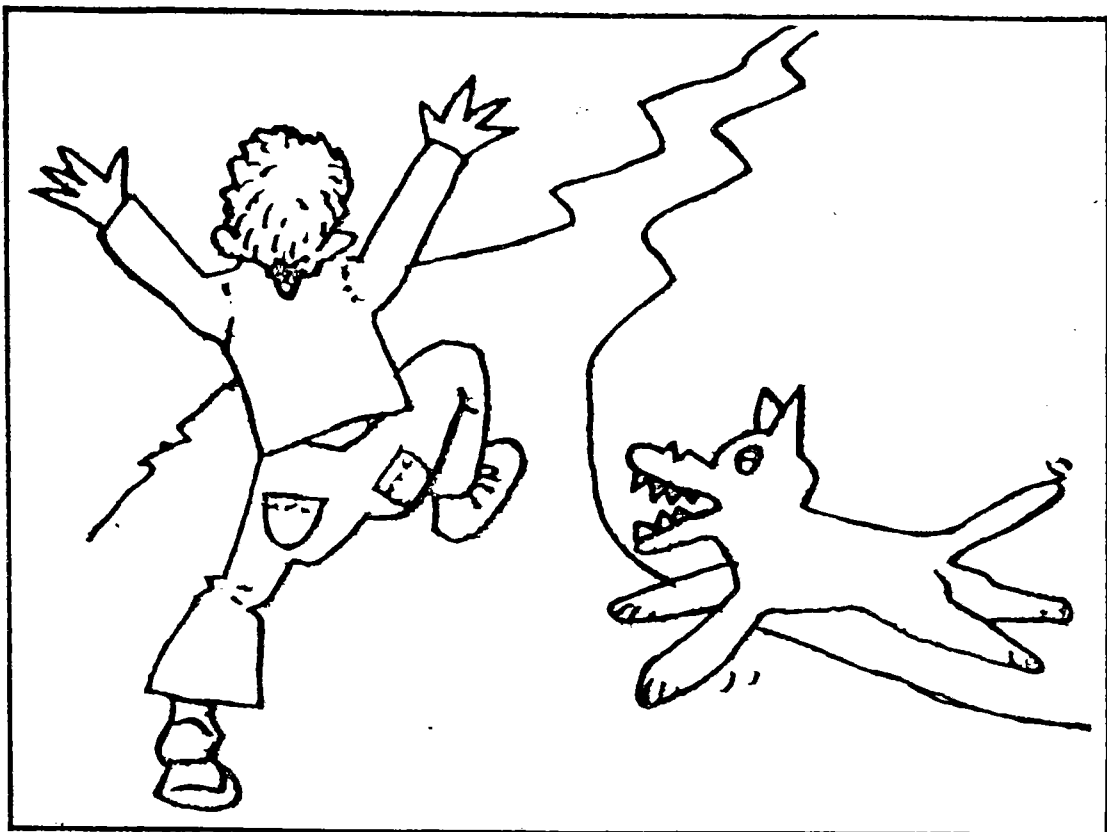
จุดแข็งของเด็กออทิสติก คือ ด้านรูปธรรม ความคิด ความจำ และความเข้าใจความสัมพันธ์ของภาพโดยการมอง (Visuospatial Relationships) ออทิสติกส่วนใหญ่เป็น Visual Thinker คือ คิดเป็นภาพ ไม่คิดเป็นภาษา ความคิดของเด็กออทิสติกเหมือนกับ Video ที่ฉายอยู่ในความคิดคำนึง รูปภาพจะเป็นภาษาแรกของออทิสติก ภาษาพูดเป็นภาษาที่สอง (Grandin. 2000 : Online)

ภาพประกอบ 3 ภาพถ่ายแสดงอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ
(Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 24)

ภาพประกอบ 4 ภาพการ์ตูนแสดงอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ
(Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 26)

ภาพประกอบ 5 สถานการณ์แสดงความรู้สึก กลัว / ตกใจ
(Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 31)

จุดด้อยของเด็กออทิสติก คือ มีปัญหาเกี่ยวกับความคิดนามธรรม การรับรู้ทางสังคม การสื่อสารและความสนใจ วิธีแก้ไขโดยใช้ภาพ (Pictographic) การเขียนตามลำดับ (Written Cues) ช่วยในการเรียนรู้ด้านการสื่อสาร พัฒนาทักษะทางสังคมและพัฒนาควบคุมตัวเอง โดยอาศัยการรับรู้โดยการมอง (Visual Perception) (Education the Student with Autism. 2000 : Online)

การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการของสมองที่ทำหน้าที่แปลหรือให้ความหมายของการรับความรู้สึก เป็นการตัดสินใจว่าสิ่งที่คนเรารู้สึกนั้นคือ อะไร การรับรู้จะเกี่ยวข้องกับการจัดระบบระเบียบของสิ่งเร้าทางความรู้สึก (Sensation) และการกำหนดความหมายของสิ่งเร้า นั้นๆ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ซึ่งการรับรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนเราที่จะเข้าใจ และปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (พรเพ็ญ ศิริสัตยะวงศ์ และ กนิษฐา เมธาภักดิ์. 2543 : 31-32)

ชอลัดดา ขวัญเมือง (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่าการรับรู้ (Perception) หมายถึง การที่บุคคลสามารถนำเอาประสบการณ์หรือความรู้เดิมออกมาตีความหมายของสิ่งเร้าที่มาปะทะกับอวัยวะสัมผัส แล้วบอกได้ว่า สิ่งเร้านั้นคืออะไร การรับรู้เป็นผลร่วมกันระหว่างสัมผัสกับประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญต่อไปนี้

1. การสัมผัส คือ การที่สิ่งเร้ามาปะทะกับอวัยวะสัมผัสแล้ว บุคคลรู้สึกแต่เพียงว่ามีสิ่งเร้ามาปะทะกับร่างกาย แต่บอกไม่ได้ว่าสิ่งเร้าที่มาปะทะนั้นคืออะไร หรืออาจกล่าวได้ว่าการสัมผัสคือ ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถนำเอาประสบการณ์มาตีความหมายของสิ่งเร้าที่มาปะทะได้
2. ประสบการณ์หรือความรู้เดิม คือ สิ่งที่บุคคลเคยรู้ เคยคิด เคยกระทำหรือเคยเกี่ยวข้องมาแล้วในอดีต ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม
3. อวัยวะสัมผัส คือ อวัยวะซึ่งทำหน้าที่รับสัมผัสสิ่งเร้าที่มาปะทะ แล้วรายงานกระแสความรู้สึกให้สมองทราบ เช่น ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง
4. การตีความหมายของสิ่งเร้า เมื่อสิ่งเร้าปะทะกับอวัยวะสัมผัส ประสาทสัมผัสจะรายงานกระแสความรู้สึกไปสู่สมอง สมองจะตีความโดยนำเอาประสบการณ์เดิมมาผสมผสานกับประสบการณ์ใหม่ (สิ่งเร้า) ซึ่งการผสมผสานอาจมีการตัดบางอย่างออกไป หรือต่อเติมบางอย่างเข้ามา จึงทำให้ผลของการรับรู้แตกต่างไปจากเดิม การตีความหมายจะได้ผลถูกต้องเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

4.1 ระดับสติปัญญา สติปัญญามีส่วนช่วยให้บุคคลเข้าใจสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์ที่เขาสัมผัสได้อย่างรวดเร็ว คนที่สติปัญญาสูงย่อมรับรู้และทำความเข้าใจสิ่งเร้าที่เขาสัมผัสได้เร็วกว่าคนที่สติปัญญาดำ

4.2 ความสนใจและการพิจารณารายละเอียดความสนใจช่วยให้บุคคลมีสมาธิ และตั้งใจพิจารณารายละเอียดของสิ่งเร้าหรือเหตุการณ์อย่างถี่ถ้วน ทำให้การรับรู้ถูกต้องและแม่นยำ

4.3 ภาวะจิตใจในขณะรับรู้ ถ้าบุคคลเบื่อหน่ายและอารมณ์ไม่ดี ก็จะไม่มีความสนใจและขาดความรอบคอบในการตีความหมาย บุคคลที่มีจิตใจแจ่มใสย่อมมีกำลังใจที่จะคิดและพิจารณาอย่างรอบคอบเพื่อความถูกต้องของการตีความ

สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้

1. สิ่งเร้าภายนอก ได้แก่

1.1 ความเข้มและขนาดของสิ่งเร้า (Intensity and Size) บุคคลจะเลือกรับรู้สิ่งเร้าที่มีเสียงดังมากกว่าเสียงค่อย แสงสว่างมากกว่าแสงสลัวและขนาดใหญ่กว่าขนาดเล็ก ลักษณะของสิ่งเร้าชนิดนี้จะลดความสำคัญลงถ้าบุคคลเคยชิน

1.2 ความผิดแผกและแปลกใหม่ (Contrast) การเปลี่ยนแปลงของสิ่งเร้าที่บุคคลเคยชิน จะเรียกร้องความสนใจได้ เช่น การใช้ข้อความและตัวหนังสือที่แปลกใหม่ในป้ายโฆษณาเพื่อให้บุคคลสนใจ

1.3 การกระตุ้นซ้ำ (Repetition) เช่น การบิบบัตรถยนต์หลายๆครั้ง เพื่อเรียกให้คนออกไปเปิดประตูบ้าน หรือการใช้ไม้เคาะโต๊ะ 2-3 ครั้ง เพื่อใช้เสียงกำราบให้นักเรียนหันมาสนใจเรียน

1.4 การเคลื่อนไหว (Movement) บุคคลจะเห็นสิ่งที่เคลื่อนไหวอยู่ในระยะไกลง่ายกว่าสิ่งที่หยุดนิ่ง

2. สิ่งเร้าภายใน ได้แก่

2.1 แรงจูงใจ (Motivation) เกิดจากความต้องการขั้นพื้นฐานต่างๆ หรือความสนใจที่เกิดจากการเรียนรู้ เช่น ความหิวทำให้บุคคลเห็นภาพคลุ้มเครือกลายเป็นภาพอาหาร

2.2 ความพร้อมที่จะกระทำ (Momentary Preparation) เช่น การสั่งคำว่า “เตรียมตัว และ ระวัง” ก่อนที่จะให้สัญญาณนักกรีฑาออกวิ่ง

2.3 การคาดหวัง (Expectancy) การคาดหวังเป็นสิ่งที่บอกทิศทางเกี่ยวกับประสบการณ์ในการรับรู้ของบุคคล และทำให้การรับรู้ตรงตามจุดมุ่งหมาย

การรับรู้ทางการมองเห็น (Visual Perception) การเห็นภาพ คือ การที่ภาพไปปรากฏอยู่บนจอรับภาพของลูกตา การเห็นสามารถบอกระยะทางและความลึกของภาพที่เห็นได้ โดยมีตัวแนะ (Cues) ต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ซอลัดตา ขวัญเมือง. ม.ป.ป.)

1. ความซึ้ง (Linear Perspective) วัตถุที่อยู่ไกลจะปรากฏภาพบนจอรับภาพของลูกตา มีขนาดเล็กกว่าวัตถุที่อยู่ใกล้ เช่น การมองเห็นทางรถไฟบรรจบเข้าหากันในระยะสุดท้าย

2. ความชัด (Clearness) วัตถุที่อยู่ใกล้จะมองเห็นชัดเจนกว่าวัตถุที่อยู่ไกล ฉะนั้นการเห็นภาพไม่ชัด แสดงว่าวัตถุอยู่ไกล ส่วนภาพที่มองเห็นรายละเอียดอย่างชัดเจนแสดงว่าอยู่ใกล้

3. แสงและเงา (Light and Shadows) ทำให้บุคคลมองภาพสามมิติได้มองเห็นส่วนที่เว้าเข้าไปและนูนออกมาเหมือนของจริง

4. การเคลื่อนไหว (Movement) การส่ายสายตาคำทำให้บุคคลมองเห็นวัตถุที่อยู่ใกล้เคลื่อนที่สวนทางกันอย่างรวดเร็ว ถ้าระยะไกลออกไปก็จะสวนทางกันช้าลง แต่ถ้าไกลมากจะเห็นว่าวัตถุเคลื่อนตามสายตาและการเคลื่อนไหวของเรา

การรับรู้จากการมองเห็น (Visual Perception) เป็นกระบวนการของสมองในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากสายตา โดยแบ่งความสามารถด้านการรับรู้จากการมองเห็นออกเป็น 5 ด้าน (Visual Cognitive Component) (พรเพ็ญ ศิริสัตยะวงศ์และกนิษฐา เมฆาภักทร. 2543 : 32 อ้างอิงจาก Colarusso and Hammill. 1996)

1. ด้านมิติสัมพันธ์ (Spatial Relationships) เป็นความสามารถในการระบุขอบเขตของตนเองกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว และการระบุตำแหน่งของวัตถุที่สัมพันธ์กับตัวเราหรือวัตถุอื่นๆ

2. ด้านการแยกความแตกต่าง (Visual Discrimination) เป็นความสามารถในการแยกแยะความแตกต่างของตำแหน่ง รูปร่าง และสีของวัตถุ ในลักษณะต่างๆ

3. ด้านการแยกภาพซ้อน (Figure - Ground) เป็นความสามารถในการแยกวัตถุที่สนใจ หรือวัตถุที่ต้องการออกจากวัตถุที่อยู่รอบๆ

4. ด้านการเติมส่วนให้สมบูรณ์ (Visual Closure) เป็นความสามารถในการระบุได้ว่าภาพหรือสิ่งที่เห็นนั้นคืออะไร โดยการเห็นเพียงบางส่วนของวัตถุหรือภาพนั้น

5. ด้านการจดจำ (Visual Memory) เป็นความสามารถในการจำส่วนสำคัญของภาพหรือวัตถุ จัดเป็นความจำระยะสั้น

วัตินีย์และเบาส์กา (Schneck. 2001 : 383 ; citing Kwatney and Bouska. 1980) อธิบายระบบการมอง (Visual System) คือ การมองและการรับทราบสิ่งที่เห็น ประกอบด้วย

1. การตอบสนองต่อการกระตุ้นที่จอตา (Retina) ประกอบด้วย กายวิภาคและสรีระวิทยา (Anatomic and Physiologic Integrity)

2. การเคลื่อนไหวของศีรษะและตา เพื่อรับข้อมูลดิบโดยการใช้องศาการเคลื่อนไหวของตาและการทรงตัว (Oculomotor and Vestibuloocular Control)
3. การแปลข้อมูลที่มองเห็น (Visuoperceptual Ability)
4. การตอบสนองของแขนขาต่อการมองเห็น
5. การมองและการรับทราบสิ่งที่เห็นจะบรรลุผลเมื่อมีการรวมความสามารถจากข้อ 1 ถึงข้อ 4

ประโยชน์ของการใช้ภาพ (Education the Student with Autism. 2000 : Online)

1. สามารถทดสอบได้ตามที่ต้องการเพื่อสร้างข้อมูล ในทางกลับกันข้อมูลที่เกิดจากคำพูด (Oral Information) จะอยู่เพียงชั่วคราวแล้วหายไป ไม่สามารถนำมาใช้ได้ อีก นี่คือปัญหาของเด็กที่มีปัญหาด้านการประมวลภาษาและผู้ต้องการเวลาในการพูด และปัญหาของเด็กออทิสติกคือ การไม่สนใจความสัมพันธ์ของข้อมูลและปัญหาด้านการกำจัดเสียงรบกวน การใช้ภาพจะช่วยให้เด็กมีความสนใจต่อการรับรู้มากขึ้น

2. การใช้ภาพและสัญลักษณ์ ได้ถูกใช้กับเด็กออทิสติกอย่างแพร่หลายและประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี สามารถใช้ได้หลากหลายวิธีในห้องเรียน เช่น

- 2.1 ใช้สำหรับการจัดระเบียบ เช่น ตารางประจำวัน ปฏิทิน
- 2.2 ใช้สำหรับกฎของห้อง บัตร (Card) แสดงวิธีการทำงานและกิจกรรมรูปภาพ และวิธีการสำหรับเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ
- 2.3 กลวิธีในการจัดระเบียบสิ่งแวดล้อม เช่น ติดฉลาก สัญลักษณ์
- 2.4 ใช้ในการพัฒนาทักษะสังคม เช่น แสดงกฎและระเบียบต่างๆ งานที่ต้องทำและสามารถใช้ช่วยสอนทักษะทางสังคม โดยผ่านเรื่องราวทางสังคม (Social Story) เรื่องเหล่านี้บอกรายละเอียดสถานการณ์ทางสังคม เช่น คำแนะนำ คำบอกบททางสังคม (Social Cues) และการตอบสนองที่เหมาะสมซึ่งจะแต่งขึ้นสำหรับนักเรียนแต่ละคน
- 2.5 ช่วยจัดการกับพฤติกรรมที่ทำลายและพัฒนาการควบคุมตนเอง เช่น กฎต่างๆ โดยใช้ภาพสัญลักษณ์และบอกลำดับพฤติกรรมที่คาดหวังเอาไว้

สรุปการรับรู้ทางการมองเห็น เป็นกระบวนการของสมองในการแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับจากสายตา เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาการเล่นและพัฒนาการด้านภาษา สติปัญญาของเด็ก เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวต้องอาศัยการมองก่อนจึงจะเริ่มมีการใช้มือเข้าจับและเล่น ซึ่งการรับรู้ทางการมองเห็นเป็นจุดแข็งของเด็กออทิสติก จึงสามารถใช้จุดแข็งนี้ไปพัฒนาทักษะทางสังคมได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

1. ความหมายของทักษะทางสังคม

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536 : 17) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ในลักษณะของกลุ่มหรือในสังคมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ด้วยการรู้จักบทบาทของผู้นำ และบทบาทของสมาชิกที่มีประสิทธิภาพของกลุ่มหรือสังคม ทักษะทางสังคมได้จากการเรียนรู้และสามารถฝึกฝนจากประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญได้ ถ้าปฏิบัติต่อกันอย่างถูกต้อง

ประนอม เดชชัย (2536 : 19) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง ทักษะซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องมี เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ได้แก่ ทักษะในการดำรงชีวิตในสังคม (Social Living Skills) และทักษะทางกระบวนการกลุ่ม (Group Process Skills) ความหมายทั่วไปของขอบเขตการพัฒนาทางสังคมนั้นจะเน้น 2 เรื่องคือ

1. ทักษะทางสังคม เป็นวิธีฝึกฝนและสนับสนุนให้นักเรียนปฏิบัติในสิ่งที่ดี เช่น การพูดจาเหมาะสม การตกลงกันในเรื่องที่ได้แย้งกับผู้อื่น
2. ทักษะทางสังคม ช่วยเพิ่มพูนให้เด็กมีพฤติกรรมและความสามารถในการสนองตอบและแสดงท่าทางที่เหมาะสม การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในอนาคต

วารี ธีระจิตร (2530 : 87) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง การรู้จักอยู่ร่วมกัน และทำงานด้วยกัน รู้จักการให้และการรับ การรู้จักความรับผิดชอบ รู้จักผลัดเปลี่ยนเวร รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น และมีความสำนึกต่อสังคมได้แก่ การอยู่ร่วมกันในสังคมและการรู้สึกที่ดีต่อสังคม ส่วนความหมายอีกแง่หนึ่งของทักษะทางสังคม คือ ทักษะที่ทำให้มนุษย์แต่ละคน ซึ่งเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขและเป็นประโยชน์แก่สังคมนั้น

ศรีกัลยา พึ่งแสงสี (2539 : 28) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง ความสามารถในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมและเป็นสมาชิกที่ทำประโยชน์แก่สังคมนั้น

สุขุมล เกษมสุข (2535 : 10) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง ความสามารถของบุคคลในสังคมที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยการรู้จักรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตน รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น มีสำนึกต่อสังคมและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

คอมส์และสล่าปี (ศรีกัลยา พึ่งแสงสี. 2539 : 28 ; อ้างอิงจาก Come and Salaby. n.d.) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง ความสามารถที่จะปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น

ในสังคมไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งต้องเป็นที่ยอมรับหรือเป็นสิ่งที่มีความหมายทางสังคม และในขณะที่เดียวกันก็จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและบุคคลอื่น หรือเป็นผลดีทั้งสองฝ่าย

จาโรลิเมก (ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. 2536 : 17 ; อ้างอิงจาก Jarolimek. 1977)

ให้ความหมายทักษะทางสังคมไว้ 3 ประการ คือ

1. การอยู่ร่วมกันและ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับการนับถือในสิ่งที่ถูกต้องของผู้อื่น และการอยู่ร่วมในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้
2. การรู้จักควบคุมตัวเองและรู้จักตัดสินใจด้วยตัวเอง
3. การแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กับผู้อื่น

เวสวูด (Westwood. 1997 : 77) ให้ความหมายทักษะทางสังคมหมายถึง ส่วนประกอบของพฤติกรรมสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสำคัญที่จะช่วยในการเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น และผดุงรักษาซึ่งความสัมพันธ์นั้นไว้ได้

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมหมายถึง ความสามารถในการอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รู้จักรับผิดชอบ รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง รู้จักปฏิบัติต่อผู้อื่น ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในสังคมและสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

2. ความสำคัญของทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์ที่จะทำให้การดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกันอยู่ได้อย่างมีความสุข ทักษะทางสังคมมีความสำคัญดังนี้

1. ความสำคัญทางด้านส่วนบุคคล ช่วยให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ยิ่งสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปมาก ทักษะทางสังคมยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น เพราะบุคคลต้องสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สื่อความหมายทำงานร่วมกัน แก้ปัญหาของตนเองและสังคมได้ สามารถปรับตัวได้ทุกสภาพแวดล้อม สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ความสำคัญทางด้านสังคม สังคมใดมีสมาชิกที่เป็นผู้มีทักษะทางสังคมดี รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสังคมที่ตนอยู่ สังคมนั้นย่อมเป็นสังคมที่สงบสุข มีความเจริญมั่นคง แต่ถ้าสังคมใดมีลักษณะตรงกันข้าม สมาชิกขาดทักษะทางสังคม สังคมนั้นย่อมมีปัญหา ไม่สงบสุขและมีความเสื่อม (เทียมใจ พิมพวงศ์. 2541 : 21 - 22 ; อ้างอิงจาก สุขุมล เกษมสุข. 2535 : 10 - 11)

ทักษะทางสังคมนั้นมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางสังคมของเด็กเป็นอย่างมาก และส่งผลต่อตัวเด็กในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจ สังคม การเรียน การปรับตัว ทั้งในชีวิต

ปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขและพัฒนาทักษะทางสังคม โดยที่ครูร่วมมือกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกๆ ฝ่าย (ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. 2536 : 220)

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อมนุษย์ ในการดำรงชีวิตและการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่สังคมเล็กๆ ในครอบครัวขยายออกไปเป็นสังคมห้องเรียน สังคมโรงเรียน สังคมในอาชีพการงาน จนถึงสังคมชุมชน ประเทศและโลก ทุกกลุ่มสังคมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์พึ่งพาอาศัยกัน ซึ่งต้องอาศัยทักษะทางสังคม (ศรีภักยา พิงแสงสี. 2539 : 28 ; อ้างอิงจาก สุขุมล เกษมสุข. 2535 : 10 - 11)

การพัฒนาทักษะทางสังคมให้เพิ่มขึ้นในทางที่ดีและประสบความสำเร็จให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องกระทำตั้งแต่เริ่มแรก เพราะทักษะทางสังคมจะช่วยให้เด็กมีพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี สามารถพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเหมาะสม รวมถึงยังช่วยพัฒนาด้านสติปัญญา การสื่อความหมาย และยังช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเหมือนเด็กปกติได้ (เทียมใจ พิมพ่วงค์. 2541 : 21 ; อ้างอิงจาก Cook and others. 1996 : 224 - 225)

ทักษะทางสังคมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและสังคม ต่อบุคคลได้แก่ การที่ทำให้บุคคลอยู่ร่วมกัน และทำงานร่วมกันอย่างราบรื่น ตลอดจนนำไปใช้แสวงหาความรู้ใหม่ด้วย ต่อสังคมได้แก่ การที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ และพัฒนาให้เจริญงอกงามยิ่งขึ้น (ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. 2535 : 19)

สรุปได้ว่า ทักษะทางสังคมมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาตัวบุคคลและสังคม ให้บุคคลอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและมีความเจริญมั่นคง

3. พื้นฐานทักษะทางสังคม

ทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของบุคคล ซึ่งควรจะได้รับฝึกฝนและปลูกฝัง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข และสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2536 : 20) ได้แบ่งทักษะทางสังคมไว้ดังนี้

1. การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม
2. การมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม
3. การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่ม
4. การมีมารยาทในสังคม
5. การแสดงความรับผิดชอบ
6. การช่วยเหลือผู้อื่น

เวสวูด (Westwood. 1997 : 77 - 78) ได้แบ่งพื้นฐานทักษะทางสังคม ดังนี้

1. การสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม
2. การรับรู้ การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
3. การใช้ระดับเสียงในการพูด ไม่ควรดังหรือค่อยจนเกินไป
4. การรู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น
5. การรู้จักสนทนากับผู้อื่น แสดงความรู้สึก ถาม ฟัง แสดงความสนใจ และมีการตอบสนองต่อคำถาม
6. การยืนในระยะเหมาะสมกับคู่สนทนา และไม่ควรร่วมผัสกับคู่สนทนาแบบไม่เหมาะสม
7. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เช่น เล่นตามกฎกติกา แบ่งปัน ช่วยเหลือกัน รู้จักผลัดเปลี่ยน การประนีประนอม การแสดงความยินดีกับผู้อื่น รู้จักขอโทษและขอบคุณ
8. การมีความตั้งใจที่จะฟัง
9. สามารถควบคุมความโกรธ ความก้าวร้าว ความขัดแย้งในใจ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
10. แต่งกายสะอาด มีสุขภาพอนามัยดี

✓แกรนดิน (Grandin. 2000 : Online) อธิบายว่าทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่

1. การคอย (Waiting)
2. การผลัดกัน (Taking Turns)
3. การเปลี่ยนแปลง (Transitions)
4. การเปลี่ยนหัวข้อสนทนา (Changing the topic in conversation)
5. การสิ้นสุด (Finishing)
6. การเริ่มต้น (Initiating)
7. ความยืดหยุ่น (Being Flexible)
8. ความเงียบ (Being Quiet)

สรุปได้ว่า พื้นฐานทักษะทางสังคมได้แก่ การเคารพต่อระเบียบวินัยของตนเองและกลุ่ม การมีมารยาทในสังคม การสบตากับคู่สนทนาอย่างเหมาะสม การใช้ระดับน้ำเสียงในการพูดอย่างเหมาะสม รู้จักการคอย การผลัดกัน การแบ่งปัน รู้จักแสดงความยินดีกับผู้อื่น และการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์

4. วิธีฝึกทักษะทางสังคม

การฝึกทักษะทางสังคม ทำได้ 2 วิธี คือ

1. การฝึกโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน ตามปกติวิธีนี้เป็นการฝึกพร้อมๆ กับการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรปกติ ครูสามารถนำไปบูรณาการกับการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ เนื้อหาวิชาเหมือนเดิม จะเน้นกระบวนการเรียนการสอนและเทคนิควิธีที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะทางสังคมไปด้วยขณะที่เรียน หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (เทียมใจ พิมพ์วงศ์. 2541 : 23 ; อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 28) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่สามารถส่งเสริมทักษะทางสังคมได้คือ

1.1 การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ โดยลงมือปฏิบัติจริง

1.2 การจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ ใช้วิธีสอนให้เหมาะกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้กระบวนการต่างๆ เช่น กระบวนการแก้ปัญหา การทำงาน การหาความรู้ การวิเคราะห์ ฯลฯ รวมทั้งสถานการณ์ในชีวิตจริงด้วย

2. การจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมโดยตรง โดยการใช้กิจกรรมฝึกต่างหาก แยกจากการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามปกติ เป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตของนักเรียน (เทียมใจ พิมพ์วงศ์. 2541 : 23 - 24 ; อ้างอิงจาก สุขุมล เกษมสุข. 2535 : 18 - 25)

2.1 การฝึกประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.2 การให้นักเรียนได้รับผิดชอบทำงานส่วนรวมของชั้นเรียนหรือโรงเรียน

2.3 การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน

2.4 การพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ การอยู่ค่ายพักแรม

2.5 การให้นักเรียนได้ร่วมทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่างๆ

การฝึกทักษะทางสังคม สามารถฝึกได้พร้อมกับการเรียนการสอนทั้งในเวลาเรียน เนื้อหาวิชาตามปกติ และเวลาอื่นๆ ที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียน ให้สัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน ครูจึงสามารถฝึกทักษะทางสังคมได้เกือบตลอดเวลา โดยใช้กิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะทางสังคมมากขึ้น (เทียมใจ พิมพ์วงศ์. 2541 : 24)

สรุปได้ว่า วิธีฝึกทักษะทางสังคมทำได้ 2 วิธีคือ ฝึกโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติ และจัดกิจกรรมฝึกทักษะทางสังคมโดยตรง โดยการใช้กิจกรรมฝึกต่างหาก

แยกจากการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาตามปกติ เป็นกิจกรรมที่สัมพันธ์กับสภาพการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน

5. ขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคม

สุขุมาล เกษมสุข (2535 : 17) ได้แบ่งขั้นตอนการฝึกทักษะทางสังคมเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นจูงใจ การจูงใจช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่า และเห็นความสำคัญของทักษะนั้นๆ ที่จะช่วยในการดำเนินชีวิต ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างไร

2. ขั้นฝึก

2.1 นักเรียนต้องฝึกทักษะด้วยตนเอง ด้วยการกระทำจริง

2.2 นักเรียนต้องเรียนรู้ทักษะอย่างถูกวิธีและถูกขั้นตอน

2.3 นักเรียนต้องฝึกฝนเป็นระยะเวลานานพอสมควร จึงจะพัฒนาได้

2.4 นักเรียนต้องฝึกทักษะในสถานที่จำเป็นและต้องใช้บ่อยๆ หลายๆ

สถานการณ์ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

3. ขั้นประเมิน การประเมินผลบ่อยๆ จะช่วยพัฒนาทักษะให้ได้ผลดี และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลตนเอง เพื่อปรับปรุงให้การฝึกได้ผลดียิ่งขึ้น

เวสวูด (Westwood. 1997 : 79 - 80) ได้แบ่งขั้นตอนการสอนทักษะทางสังคมเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดทักษะที่จะสอน (Definition) พิจารณาจาก ทักษะทางสังคมที่สำคัญ ที่จะช่วยเหลือเด็กให้เกิดทักษะดังกล่าวนี้ การสอนอาจจะใช้ วิดีโอ รูปภาพ การ์ตูน หุ่นกระบอก หรือ ซีดีให้เด็กเห็นกิจกรรมที่เพื่อนๆ ทำในกลุ่ม

2. ทำให้ดู (Model the Skill) โดยแบ่งทักษะเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายขั้นตอน (Task Analysis) โดยครูแสดงให้ดูหรือให้เพื่อนแสดงให้ดู

3. การเลียนแบบและฝึกซ้อม (Imitation and Rehearsal) ให้เด็กเลียนแบบตามครูหรือเพื่อน

4. การประเมินผล (Feedback) ถ้าเด็กยังทำได้ไม่ดี ครูควรบอกเด็ก พูดให้กำลังใจเด็กว่า “พยายามอีกครั้งหนึ่ง” หรือถ้าเด็กทำได้ดีขึ้น ก็ควรบอกว่า “ดีขึ้นแล้วนะ” บันทึกภาพไว้ดูว่าขั้นตอนใดยังต้องปรับปรุงแก้ไข

5. จัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้โอกาสเด็กได้ใช้ทักษะ (Provide opportunity for the skill to be used) โดยจัดเด็กเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือจัดเป็นคู่ แล้วให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อให้เด็กสามารถประยุกต์ใช้ทักษะได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

6. ให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ (Intermittent reinforcement) ถ้าเด็กสามารถใช้ทักษะทางสังคมได้โดยไม่ต้องชี้แนะ ควรให้คำชมเชยหรือรางวัล เด็กจะเป็นที่ยอมรับและมีความสัมพันธ์อันดีในกลุ่มเพื่อน และจะรักษาทักษะไว้ให้กลายเป็นพฤติกรรม

การสอนทักษะทางสังคมควรจัดเป็นกลุ่มเล็กๆ จะได้ผลมากกว่ากลุ่มใหญ่ ประกอบไปด้วย (Grandin. 2000 : Online)

1. จำแนกทักษะ ส่วนประกอบของทักษะ และใช้ทักษะเมื่อไร
2. จำลองตัวแบบของทักษะนั้นๆ
3. ให้ลองแสดง
4. ฝึกฝนและลองใช้
5. นำไปใช้ในสถานการณ์ทั่วไป

ขั้นตอนในการฝึกทักษะทางสังคมที่กล่าวมาพอสรุปได้ดังนี้ เลือกทักษะที่สำคัญที่จะสอน ทำให้ดู แล้วให้เด็กทำเลียนแบบ ฝึกซ้อมทำ ประเมินผลว่าดีขึ้นหรือต้องปรับปรุงแก้ไข จัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้โอกาสเด็กได้ใช้ทักษะและให้แรงเสริมเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กรักษาทักษะนั้นไว้ให้เป็นพฤติกรรม

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคม

จิรวรรณ วัฒนะจิตพงศ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางสังคมของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนการทดลองไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีทักษะทางสังคมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง มีทักษะทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีทักษะทางสังคมหลังการทดลองแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 มีทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกัน

ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เกมการเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการเคารพระเบียบวินัยของตนเองและการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม การแสดงออกและการแก้ปัญหาในกลุ่ม

ไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนทักษะทางสังคมในด้านการมีมารยาทในสังคม การแสดงความรับผิดชอบและมีลักษณะความเป็นผู้นำ การช่วยเหลือผู้อื่น สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีสังคมมิติสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ศรีภักย์ พึ่งแสงสี (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมของครู ในการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมในด้านการอบรมสั่งสอนของครูที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและด้านการมีมารยาท ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการเป็นแบบอย่างมากที่สุด ส่วนด้านการมีน้ำใจ ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยการจัดโอกาสมากที่สุด พฤติกรรมในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริมทักษะทางสังคม ด้านความรับผิดชอบ ด้านการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมโดยแบ่งกลุ่มนักเรียนให้ทำงานและจัดให้นักเรียนช่วยกิจกรรมต่างๆ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ครูส่วนใหญ่จัดให้มีการทำเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ในการเดินขึ้น - ลงบันได และจัดให้มีหัวหน้าห้องคอยควบคุมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ด้านการมีน้ำใจส่วนใหญ่เป็นการบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือสาธารณกุศล และการมอบหมายงานให้นักเรียนช่วยเหลือกันเอง ด้านการมีมารยาท ครูส่วนใหญ่จัดให้มีการประกวดมารยาท

บ็อกแดนและคณะ (Bogdan, et al. 1996 : ERIC) ได้ศึกษาการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยการสอนทักษะทางสังคม เป็นงานวิจัยผลการสอนหลักสูตรทักษะทางสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมเป้าหมาย ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยใช้หลักสูตรการสอนทักษะทางสังคม "Second Step, A Violence - Prevention Curriculum" ร่วมกับการร่วมเรียนร่วมรู้ โดยสอนทักษะทางสังคมในการเคารพผู้อื่น การฟัง การผลัดเปลี่ยน การปฏิบัติตามกฎของห้องเรียน การร่วมมือกันทำงาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น โดยเคารพผู้อื่นและร่วมมือกับผู้อื่นมากขึ้น

เลาซีส์และเฮฟลิน (Laushey and Heflin. 2000 : ERIC) ได้ศึกษาการเพิ่มทักษะสังคมในเด็กอนุบาลออกัสติก โดยใช้เพื่อน ๆ ตามที่ครูสอน โดยใช้การวิจัยแบบ A-B-A-B เพื่อนคู่หูสามารถเข้ากันได้ดีกับนักเรียนอนุบาล ทำให้มีปฏิกริยาต่อกันเพิ่มขึ้น ข้อมูลที่รวบรวมได้จากนักเรียนอนุบาลออกัสติก 2 คน ทำให้เห็นว่า เพื่อนคู่หูสามารถทำให้มีการเพิ่มทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

1. ความหมายของวิธีเรื่องราวทางสังคม

เกรย์ (Richard. 2000 : 110 ; citing Gray. 1991) ให้ความหมายของการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม คือ การสอนทักษะทางสังคมผ่านรูปแบบเรื่องราวที่ง่าย ๆ โดยใช้การรับรู้จากภาพ ทำเป็นหนังสือภาพ และมีประโยคกำกับ ใช้ปรับปรุงความเข้าใจทางสังคมในสถานการณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล ลำดับเรื่องอธิบายว่า ถ้าเด็กเห็นหรือได้ยินอะไรในสถานการณ์นั้น เด็กควรจะทำอย่างไร

2. ลักษณะที่สำคัญของวิธีเรื่องราวทางสังคม

ริชาร์ด (Richard. 2000 : 110 - 111) ได้กล่าวลักษณะที่สำคัญของวิธีเรื่องราวทางสังคมดังนี้

2.1 วิธีเรื่องราวทางสังคม เป็นวิธีการสอนเด็กออทิสติก คิดขึ้นโดย Carol Gray มีหลักการคือ ความเข้าใจในกฎของสังคมเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ เพื่อแสดงพฤติกรรมตอบสนองได้อย่างเหมาะสม โดยได้รับแนวคิดมาจาก Theory of Mind ซึ่งอธิบายว่าเด็กออทิสติกไม่สามารถอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้องเหมือนเด็กปกติ

2.2 วิธีเรื่องราวทางสังคม จะเป็นเรื่องย่อๆ ในการเข้าสังคมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการอธิบายให้เด็กเข้าใจถึงทักษะทางสังคมว่า ถ้าเด็กเห็นหรือได้ยินอะไรในสถานการณ์นั้น เด็กควรจะทำอย่างไร ลำดับเรื่องอธิบายว่า เกิดอะไรขึ้นบ้างและทำไม กระตุ้นให้มีการตอบสนองตามกฎของสังคม ทั้งที่เป็นพฤติกรรมและคำพูด

2.3 ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้เขียนเรื่องราวทางสังคม โดยสังเกตว่าสถานการณ์ใดที่เป็นปัญหา และสังเกตดูการตอบสนองของเด็กเพื่อดูว่าเด็กแปล การจัดลำดับทางสังคม ผิดหรือไม่

2.4 ในการเขียนวิธีเรื่องราวทางสังคมสิ่งที่สำคัญคือ การหาพฤติกรรม มาออกแบบเรื่อง

2.4.1 อธิบายลำดับความสัมพันธ์ของสถานการณ์ และการตอบสนองที่เหมาะสม

2.4.2 เน้นทักษะทางสังคมในบทเรียนด้านพฤติกรรมทางสังคม

2.4.3 ปรับรูปแบบวัตถุประสงค้ให้ชัดเจนตามลำดับขั้น

2.4.4 สอนเป็นกิจวัตรประจำวัน (Routine)

2.4.5 ปรับ สร้างความแตกต่าง ความเพี้ยนกับความจริงในหนังสือ นิทาน

วิดีโอ

2.4.6 บันทึกพฤติกรรมที่หลากหลาย เช่น ความก้าวร้าว ทุกข์ใจ เศร้า กลัว

2.5 ประโยคที่ใช้เขียนวิธีเรื่องราวทางสังคม

2.5.1 ประโยคพรรณนาโวหาร (Descriptive Sentences) ใช้อธิบายสถานการณ์ เช่น ใครทำอะไร เกิดที่ไหน ใครเกี่ยวข้องบ้าง ทำไม

2.5.2 ประโยค Perspective Sentences ใช้อธิบายสถานภาพของบุคคล เช่น อารมณ์ ปฏิกริยา ความรู้สึก

2.5.3 ประโยคกำกับ (Directive Sentences) ใช้บอกกำกับการตอบสนองที่คาดหวัง บอกว่าควรจะทำอย่างไร พูดอย่างไรในสถานการณ์นั้นๆ Directive Sentences มักจะตามหลัง Descriptive Sentences และเริ่มต้นด้วย “ฉันสามารถจะ ...” “ฉันจะทำ ...”

$$\text{สัดส่วนในการใช้ประโยค} = \frac{\text{ประโยคกำกับ } 0 - 1}{\text{ประโยคพรรณนาและ/หรือประโยคperspective } 2 - 5}$$

(Social Story Ratio)

หมายเหตุ ข้อผิดพลาดที่มักเกิดขึ้นคือ มี Directive Sentences มากเกินไป ขณะที่ Descriptive Sentences และ Perspective Sentences น้อยเกินไป และอย่าใช้ประโยคคำถามที่จะทำให้เกิดความผิดพลาดและความวิตกกังวลกับเด็ก

2.6 เรื่อง (Story) ควรขึ้นอยู่กับระดับการอ่านของเด็ก และควรจะใช้สรรพนามบุคคลที่ 1 (ฉัน) และประโยคแสดงสถานะปัจจุบัน (Present Tense) รูปภาพ สัญลักษณ์สามารถนำมาใช้ช่วยอธิบายเรื่องได้

3. วิธีการใช้เรื่องราวทางสังคม

เป็นวิธีการที่ Carol Gray ใช้กับเด็กออทิสติกสเปกตรัม ถ้าเด็กสามารถอ่านได้ให้อ่านเอง ถ้าเด็กอ่านไม่ได้ก็อ่านให้เด็กฟัง ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก และมีรูปภาพ สัญลักษณ์ประกอบตามความเหมาะสม เนื้อหาสามารถปรับให้ยากหรือง่ายขึ้นอยู่กับความเข้าใจของเด็ก และสามารถยืดหยุ่นได้ในเด็กแต่ละคน วิธีการมีดังต่อไปนี้

3.1 สถานที่สงบ สิ่งรบกวนน้อย อธิบายสถานการณ์ที่เรื่องราว (Story) จะเกิดขึ้น อ่าน 1 - 2 ครั้งให้เด็กฟัง

3.2 ตารางทบทวนควรมีอย่างน้อย 1 ครั้ง ในวันที่ยกก่อนจะเกิดสถานการณ์จริง ส่วนใหญ่พบว่า การอ่านก่อนเกิดสถานการณ์จริง จะทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสม

3.3 การตอบสนองควรได้รับการใส่ใจ เมื่ออ่านเรื่องให้ฟังคำถามและความเห็นของเด็กทำให้เห็นมุมมองของเด็กต่อสถานการณ์นั้นๆ การสังเกตการณ์ควรดำเนินต่อไป ขึ้นอยู่กับการตอบสนองของเด็กต่อสถานการณ์ที่กำหนด

3.4 เมื่อ Story ยังใช้อยู่ ให้สนใจและประเมินประสิทธิภาพของ Story และเมื่อไม่ได้ใช้ให้แก้ไขปรับปรุงส่วนที่ยังบกพร่อง (Rewrite)

หมายเหตุ เด็กต้องเข้าใจว่า ความคาดหวังของคนทุกคนต่อพฤติกรรมที่เขาแสดงออกจะคงที่เหมือนเดิมในสถานการณ์นั้นๆ ซึ่งเมื่อเรียนรู้แล้วอาจเกิดการต่อต้าน ดังนั้นรางวัลและคำชมจะต้องมีให้อย่างสม่ำเสมอต่อการแสดงพฤติกรรมตามที่คาดหวัง (Richard. 2000 : 112 - 113)

4. ขั้นตอนของเรื่องราวทางสังคม

ควิล (Quill. 1995 : 220 - 221) ได้แบ่งขั้นตอนของเรื่องราวทางสังคมดังนี้

4.1 หาสถานการณ์ หรือ ทักษะทางสังคมที่จะใช้เป็นเป้าหมาย การหาเป้าหมายของสถานการณ์และทักษะทางสังคม คือ จะต้องหาสถานการณ์เป้าหมายที่ก่อให้เกิดปัญหาก่อน และอาจจะหาทักษะทางสังคมที่จะต้องใช้ในการอ่านสถานการณ์ทางสังคมด้วย

4.2 รวบรวมข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เป้าหมาย โดยหาข้อมูลและการสังเกตพูดคุยกับเด็ก ผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยง เพื่อนและคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในสถานการณ์นั้นๆ

4.3 นำมาเขียนเป็นเรื่องราวทางสังคม แล้วให้เด็กอ่านหรืออ่านให้เด็กฟัง

4.4 จัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้โอกาสเด็กได้ใช้ทักษะ

4.5 ประเมินผล

4.6 ให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ

5. ประโยชน์ของวิธีเรื่องราวทางสังคม

การสอนวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) เป็นเทคนิคการสอนที่ใช้สถานการณ์จากประสบการณ์ของเด็กเอง ในการแสดงข้อมูลทางสังคม และสอนทักษะทางสังคมโดยผ่านทางการมอง (Visual) อุปกรณ์การอ่านจะเป็นหลักในกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจและเรียนรู้ทักษะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Quill. 1995 : 220)

การสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเข้าใจในกฎของสังคม ฝึกเด็กให้รู้จักสังเกต จำ และเข้าใจในการแสดงออกของสีหน้าท่าทาง เพื่อสอนให้เด็กรับรู้ เข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และเข้าใจอารมณ์ของตนเอง มีการแสดงออกของอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม

การสอนกฎทางสังคมและพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นสิ่งที่สอนยาก สมัยก่อนจะใช้รางวัล การลงโทษ การย้ำ ในการฝึกเด็ก ผลที่ได้มักทำให้เด็กสับสนและเบื่อหน่าย แต่ Social Stories ให้คำตอบได้คือ การตอบสนองตามที่คิดไว้ สูตรของ Social Stories ใช้ได้กับทุกวัย อายุ และทุกพัฒนาการ จะเปลี่ยนไปตามความยาวและความซับซ้อนของเรื่อง จะใช้ได้ผลดีเมื่อเด็กมี IQ ตั้งแต่ 35 - 50 ขึ้นไป อย่างไรก็ตามสถานการณ์ที่กำหนดควรกำหนดตามความเหมาะสมของวัย แต่ภาษาที่ใช้ให้ใช้ตามวุฒิภาวะ (Mentally Age) (Richard. 2000 : 113)

6. ข้อจำกัดของวิธีเรื่องราวทางสังคม

6.1 รูปแบบของเรื่องควรมีระดับการใช้ภาษาที่แน่นอน เมื่อข้อมูลเข้าใจได้ง่าย อธิบายด้วยคำศัพท์ที่สั้นๆ เด็กออทิสติกส่วนใหญ่จะมีพัฒนาการทางภาษาช้า เด็กที่ใช้ Social Stories ควรจะอยู่ในระดับที่จำความหมายของคำได้

6.2 เด็กไม่ควรถูกบังคับให้ได้ยินหรือถูกสอนด้วยสื่อการสอนที่สูงกว่าความเข้าใจทางภาษาของเด็ก

6.3 เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้ปกครองต้องทำความเข้าใจกับหลักการใช้ Social Stories

6.4 Social Stories ต้องใช้บ่อยๆ ถึงจะได้ผล ถ้าใช้แค่ครั้งเดียวโดยไม่มีการทบทวน ก็คงได้ผลยาก แต่จะได้ผลดีมากถ้าใช้ก่อนเหตุการณ์จริง และจะเกิดขึ้นเพราะเด็กได้เตรียมตัวมาแล้ว ถ้าไปใช้ทีหลังจะคล้ายกับว่าเป็นการลงโทษเพราะเด็กได้สร้างพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกไปแล้ว (Richard. 2000 : 113 - 114)

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีเรื่องราวทางสังคม

เบลลอนและคณะ (Bellon, et al. 2000 : ERIC) ได้ศึกษาการอ่านหนังสือนิทานซ้ำๆ ในการช่วยเหลือ (Intervention) ด้านภาษาในเด็กออทิสติกอายุ 3 ปี โดยให้หนึ่งอ่านหนังสือนิทานซ้ำๆ หลายรอบกับผู้ใหญ่ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A จากผลการศึกษาพบว่า การอ่านหนังสือนิทานซ้ำๆ หลายรอบ เป็นการกระตุ้นการใช้ภาษาของเด็กออทิสติกอย่างเป็นธรรมชาติ

นอร์ริสและเดททิลโล (Norris and Dattilo. 1999 : ERIC) ได้ศึกษาผลกระทบของวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Story) ในการช่วยเหลือ (Intervention) ทักษะสังคมของเด็กออทิสติกเพศหญิง โดยใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมกับเด็กออทิสติกเพศหญิง อายุ 8 ปี เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในการช่วยเหลือทักษะทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า การช่วยเหลือด้วยวิธีเรื่องราวทางสังคม (SSI) ทำให้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ที่ไม่เหมาะสมลดลง ในระหว่างการเริ่มทดสอบโดยประมาณ 50 % จากวันแรกจนถึงวันสุดท้าย

ฮาจิวารา (Hagiwara. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาการช่วยเหลือเรื่องราวทางสังคมของเด็กนักเรียนออทิสติก ด้วยรูปแบบมัลติมีเดีย โดยใช้ฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ สัญลักษณ์ที่สามารถสังเกตได้ง่ายและเรื่องราวทางสังคม ในเรื่องทักษะพฤติกรรมการทำงานและด้านการทำความสะอาด ในเด็กออทิสติกอายุ 7 - 15 ปี รูปแบบการศึกษาแบบ Multiple Base - Line Design แบบข้ามเส้นฐานบุคคล ผลการศึกษาพบว่า การช่วยเหลือเรื่องราวทางสังคมของเด็กนักเรียนออทิสติกเพิ่มระดับทักษะเป็นบางคน บางคนต้องการข้อมูลใหม่ๆ ทัวไปเพิ่ม

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนการวิจัย Single Subject Design

1. ความหมายของการวิจัยแบบ Single Subject Design

ผดุง อารยะวิญญู ได้ให้ความหมายการวิจัยแบบ Single Subject Design หมายถึง การวิจัยกลุ่มตัวอย่างเดี่ยวซึ่งปกติใช้ในการแพทย์แต่การศึกษาพิเศษนำมาใช้ เป็นรูปแบบของการวิจัยอย่างหนึ่งที่มีกระบวนการวิจัยครบถ้วนตามกระบวนการวิจัยทุกประการ แต่มีกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างจำกัด อาจใช้ตัวอย่างคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ (3 คน) (ผดุง อารยะวิญญู. การบรรยายประกอบการเรียนวิชา การวิจัยทางการศึกษาพิเศษ. 30 มิถุนายน 2544)

ก๊วยวิน (ผ่องพรรณ ทรัพย์มงคลกุล. 2543 : 206 ; อ้างอิงจาก Goodwin. 1995 : 206) ได้ให้ความหมายของ Single Subject Design หรือ Small N Design หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการทดลองในทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งมีใช้มานานก่อนการทดลองรายกลุ่ม เป็นการวิจัยกับตัวอย่างรายเดี่ยวและทำซ้ำๆ หลายครั้งมากกว่าจะทำการทดลองเป็นกลุ่ม เพราะการทดลองรายกลุ่มนั้นจะใช้เวลาน้อยกว่า แต่ต้องพึงพาสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

ไฮแมน (Heiman. 1995 : 322 - 332) ได้ให้ความหมายการวิจัยแบบ Single Subject Design หมายถึง การทดลองที่มีการวัดผลซ้ำๆ ในตัวอย่างที่ทำการศึกษาเพียงคนเดียว ซึ่งหมายถึง $N = 1$ ในการวัดตัวแปรตามซ้ำๆ ผลการวัดอาจเป็นคะแนนหรือค่าเฉลี่ยในแต่ละสภาวะ มักใช้ในการศึกษาทางจิตวิทยา การศึกษาลักษณะทางคลินิกของคนไข้ซึ่งมีอาการเฉพาะแต่ละราย การปรับพฤติกรรมหรือการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มความสามารถในการประกอบกิจกรรมของเด็ก

เลียร์รี่ (Leary. 1995 : 302) ได้ให้ความหมายการวิจัยแบบ Single Subject Design หมายถึง รูปแบบการทดลองซึ่งมีการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายบุคคล อาจเรียกว่า Single Case Design ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีมากกว่า 1 คน ปกติมี 3 - 8 คน Single Subject Design มักใช้ศึกษากับการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning) และใช้ในการศึกษาการปรับพฤติกรรม การศึกษากระบวนการจิตสรีระวิทยา (Psychophysiological Process) รวมทั้งการรับรู้ความรู้สึกและการรับรู้ (Sensation and Perception)

ลีแมน (Lehman. 1991 : 509) ได้ให้ความหมายการวิจัยแบบ Single Subject Research หมายถึง การวิจัยที่มีตัวอย่าง 1 คน (Small-N Research) ส่วนมากเป็นการศึกษาคนไข้ทางคลินิกในเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หรือมีปัญหาทางพฤติกรรม ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อจะแก้ปัญหาหรือผ่อนคลายพฤติกรรมของตัวอย่างที่ศึกษา จะไม่ใช้ในการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีต่างๆ มักใช้กับเทคนิคการปรับพฤติกรรมรูปแบบ A-B-A Reversal Design ซึ่งจะใช้กันมากที่สุด

ชากเนสซี เซกเมสเตอร์ และเซกเมสเตอร์ (Shaughnessy, Zechmeister & Zechmeister. 2000 : 350) กล่าวว่า Single - Case Research Design มี 2 ชนิดที่สำคัญ คือ Case Study และ Single - Case Experiment Design ซึ่ง Single - Case (N = 1) Experiment Design มักใช้ในการศึกษาการวิเคราะห์พฤติกรรม ดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมเป็นรายบุคคล หรือในการวิจัยทางคลินิกที่มีตัวอย่างน้อย ไม่สามารถรวบรวมเป็นกลุ่มตัวอย่างได้ ขั้นตอนแรกของ Single - Case Experiment Design คือ ระยะของการสังเกต หรือเรียกว่า ระยะเสถียร (Baseline Stage) ในขั้นตอนนี้จะทำการสังเกตและวัดความถี่ของพฤติกรรมนี้จะเป็นอย่างไร ถ้าไม่ให้การรักษา (Treatment) จากนั้นจึงให้การรักษานั้นก็ผลการเปลี่ยนแปลงของ พฤติกรรม ทำการประเมินผลการรักษาโดยใช้การตรวจดูทางสายตา (Visual Inspection)

สตอกส์ (Stocks. 2000 : Online) กล่าวว่า Single Subject Design ใช้กันมากในการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) เพื่อต้องการดูความก้าวหน้าของตัวอย่างที่ศึกษาเป็นรายบุคคล เมื่อได้รับการบำบัดด้วยโปรแกรมการช่วยเหลือต่างๆ ที่เฉพาะเจาะจง Single Subject Design เป็นการวัดตัวแปรตามซ้ำๆ ในช่วงระยะก่อนให้ตัวแปรอิสระ ระยะเวลาให้ตัวแปรอิสระและหลังจากให้ตัวแปรอิสระ ซึ่งตามปกติแล้วตัวแปรอิสระคือ การให้การช่วยเหลือ ตัวแปรตามคือ สภาพความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า Single Subject Design หมายถึง การวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีกระบวนการวิจัยครบถ้วน ตามกระบวนการวิจัยทุกประการ แต่มีกลุ่มตัวอย่างคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ใช้ในการศึกษาด้านการปรับพฤติกรรม ด้านจิตวิทยา และการศึกษาทางคลินิก

2. ลักษณะเฉพาะของ Single Subject Design

2.1 มีตัวอย่างรายเดียว (Single Subject) หรือจำนวนน้อยราย ที่มีปัญหาทางพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.2 Treatment คือ วิธีการใดวิธีการหนึ่งในการปรับพฤติกรรม ซึ่งอาจปรับที่ตัวบุคคลโดยตรง ปรับที่สภาพแวดล้อมหรือทั้งสองอย่าง

2.3 การศึกษาผล (ประสิทธิภาพของวิธีการปรับพฤติกรรมที่ทำการทดลองใช้) ไม่ใช้การเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม (Control Group) แต่ใช้การสังเกตพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลนั้น พฤติกรรมที่จะสังเกตนี้จะต้องถูกนิยามให้ชัดเจนและทำการสังเกตได้ชัดเจน

2.4 ก่อนการทดลองปรับพฤติกรรม ผู้วิจัยจะทำการสังเกตหลายครั้งจนเกิดเส้นฐานของพฤติกรรม (Baseline) ซึ่งจะใช้เพื่อการเปรียบเทียบกับแนวโน้มของพฤติกรรมเดียวกันหลังการทดลองปรับพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งการสังเกตซ้ำหลายครั้งทั้งก่อน และหลัง Treatment เป็นลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของการทดลองเฉพาะราย

2.5 การตัดสินใจว่าวิธีการปรับพฤติกรรมนั้น (Treatment) ได้ผลหรือไม่ ไม่ได้ขึ้นกับการใช้สถิติเป็นหลัก แต่ใช้การพิจารณาจากภาพการเปลี่ยนแปลงซึ่งแสดงด้วยแผนภูมิ (Graph) ประกอบข้อพิจารณาอื่นๆ

2.6 สถิติที่นำเสนอเป็นสถิติที่ไม่สลับซับซ้อน การนำเสนอข้อมูลมักใช้กราฟเส้น นำเสนอว่ามีพัฒนาการเพิ่มอย่างไร โดยให้แกน x เป็นช่วงเวลาที่วัดพฤติกรรมช่วงต่างๆ กัน เช่น ทุกวันหรือทุกสัปดาห์ และให้แกน y เป็นคะแนนที่ได้จากการวัดตัวแปรตาม ซึ่งต้องใช้วิธีการวัดเหมือนกันตลอดการวิจัย

2.7 ผลการทดลอง มุ่งใช้จำกัดเฉพาะรายที่ทดลองหรือรายที่มีสภาพพื้นฐานและเงื่อนไขทางสภาวะแวดล้อมใกล้เคียงกันเท่านั้น (ผ่องพรรณ ดริยมงคลกุล. 2543 : 206 - 207 ; อ้างอิงจาก Goodwin. 1995 : 315 - 316 ; MC Burney. 1994 : 281 - 282)

3. หลักการควบคุม Single Subject Design

การควบคุมเป็นองค์ประกอบของการทดลองทุกรูปแบบ การควบคุม หมายถึง การควบคุมอิทธิพลของปัจจัยแทรก (Rival Variables) ที่จะร่วมมืออิทธิพลต่อผลการทดลอง นักวิจัยต้องการสรุปว่า วิธีการปรับพฤติกรรม (Treatment) ที่ได้ทดลองใช้นี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้พฤติกรรมของผู้รับการทดลองเปลี่ยนไป

Single Subject Design เป็นการทดลองเฉพาะราย ใช้วิธีการสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบในคนเดียว ไม่ใช่การเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมดังเช่น การทดลองรายกลุ่ม การหารูปแบบของพฤติกรรม หรือเส้นฐานพฤติกรรม (Baseline) ก่อนการให้ Treatment จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการเปรียบเทียบกับเส้นแนวโน้มพฤติกรรมหลัง Treatment

เหตุผลของการใช้เส้นฐานคือ เส้นฐานสามารถบอกรูปแบบพฤติกรรมจากการสังเกตหลายครั้งจนเป็นแนวโน้มหรือตัวแทนของพฤติกรรมตามธรรมชาติที่ค่อนข้างคงที่ จึงเชื่อถือได้มากกว่าข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมเพียงครั้งเดียวหรือสองครั้ง ซึ่งอาจจะไม่ใช่ตัวแทน

ของพฤติกรรมของคนๆ นั้น (ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล. 2543 : 208 ; อ้างอิงจาก Alberto and Troutman. 1995 : 148 - 150 ; MC Burney. 1994 : 281 - 282)

4. รูปแบบของ Single Subject Design ที่ใช้บ่อยมีดังนี้

4.1 A-B Design เป็นรูปแบบพื้นฐาน มีองค์ประกอบง่ายๆ คือ

A หมายถึง ระยะเสถียรฐานพฤติกรรม (Baseline Phase) เป็นระยะการสังเกตพฤติกรรมก่อนการทดลองปรับ

B หมายถึง ระยะของการทดลองปรับพฤติกรรม (Intervention or Treatment Phase)

การนำเสนอข้อมูลใช้แผนภูมิ (Graph) ดังภาพประกอบ 6 จะช่วยให้สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของ พฤติกรรมได้ง่ายขึ้นกว่าการใช้ตารางข้อมูล โดยมีหลักการเขียนแผนภูมิ คือ

1. ช่วงระยะเสถียรฐาน (Baseline Phase) กับระยะที่ให้ Treatment (Intervention Phase) แบ่งแยกโดยเส้นประ

2. เส้นกราฟระหว่างจุดของข้อมูล (Data Points) จะไม่เชื่อมต่อกันระหว่างระยะทั้งสอง

ปัญหาของรูปแบบ A-B คือข้อสรุปของผลการปรับพฤติกรรมยังไม่ชัดเจน เพราะยังไม่อาจยืนยันได้ว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผลจากวิธีที่ใช้ในการปรับพฤติกรรม อาจมีผลจากปัจจัยแทรกอื่นๆ หรืออิทธิพลจากพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็ก (Leary. 1995 : 302, 396, 401) ; (ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล. 2543 : 208 - 209 ; อ้างอิงจาก Alberto and Troutman. 1995 : 153 - 160 ; Wilson. 1995 : 74 - 77 ; MC Burney. 1994 : 282 - 283)

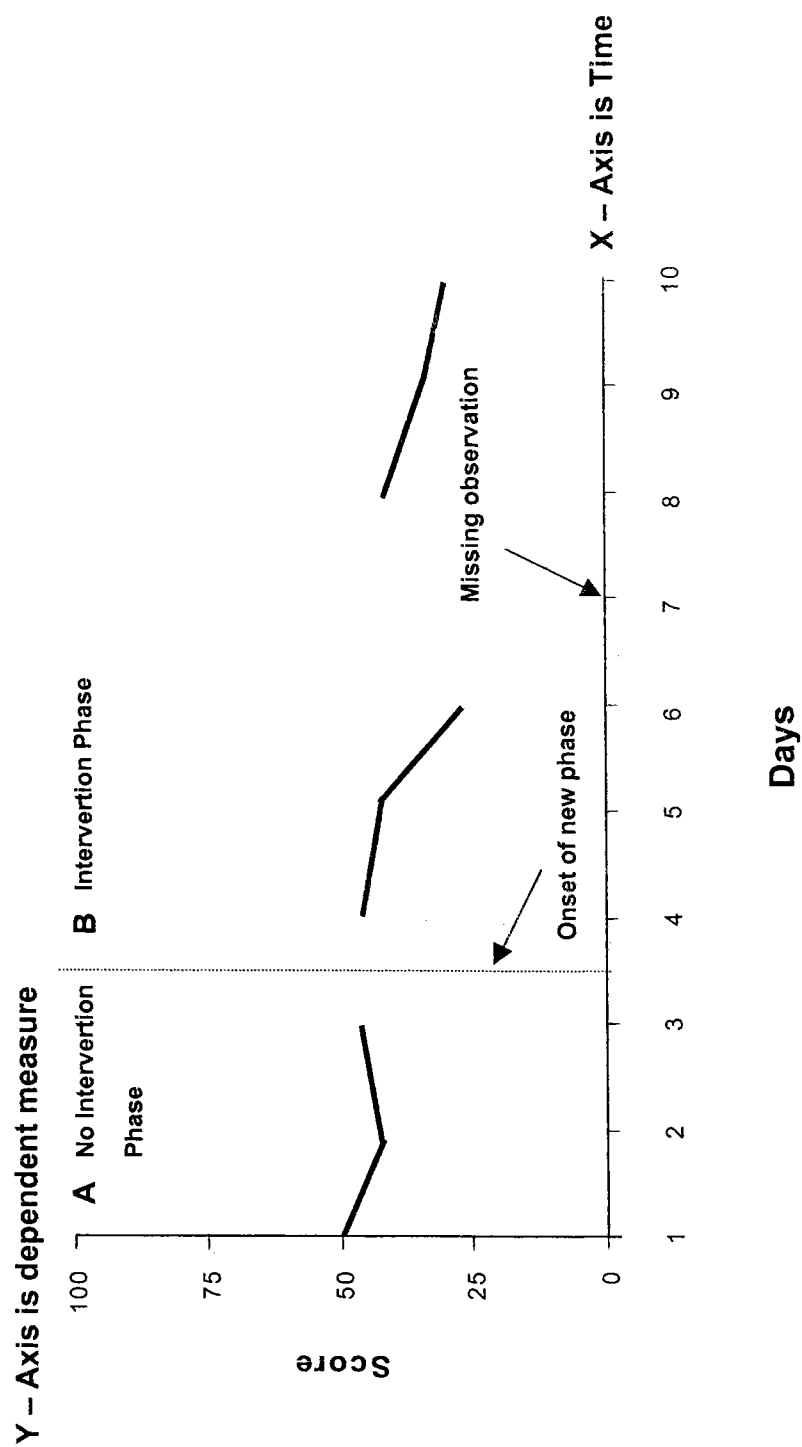
4.2 A-B-A Design เป็นรูปแบบการถอดถอน (Withdrawal Design) แรงเสริม (วิธีการที่ทดลองใช้เป็น Treatment) แล้วทำการสังเกตว่า พฤติกรรมจะกลับมาเหมือนเดิมก่อนให้แรงเสริมหรือไม่ ถ้ากลับมาเหมือนเดิมแสดงว่า แรงเสริมนั้นช่วยปรับพฤติกรรมได้จริง กล่าวคือ เมื่อไม่มี Treatment พฤติกรรมที่พึงประสงค์ก็ไม่เกิด

A₁ คือ ระยะเสถียรฐานพฤติกรรม

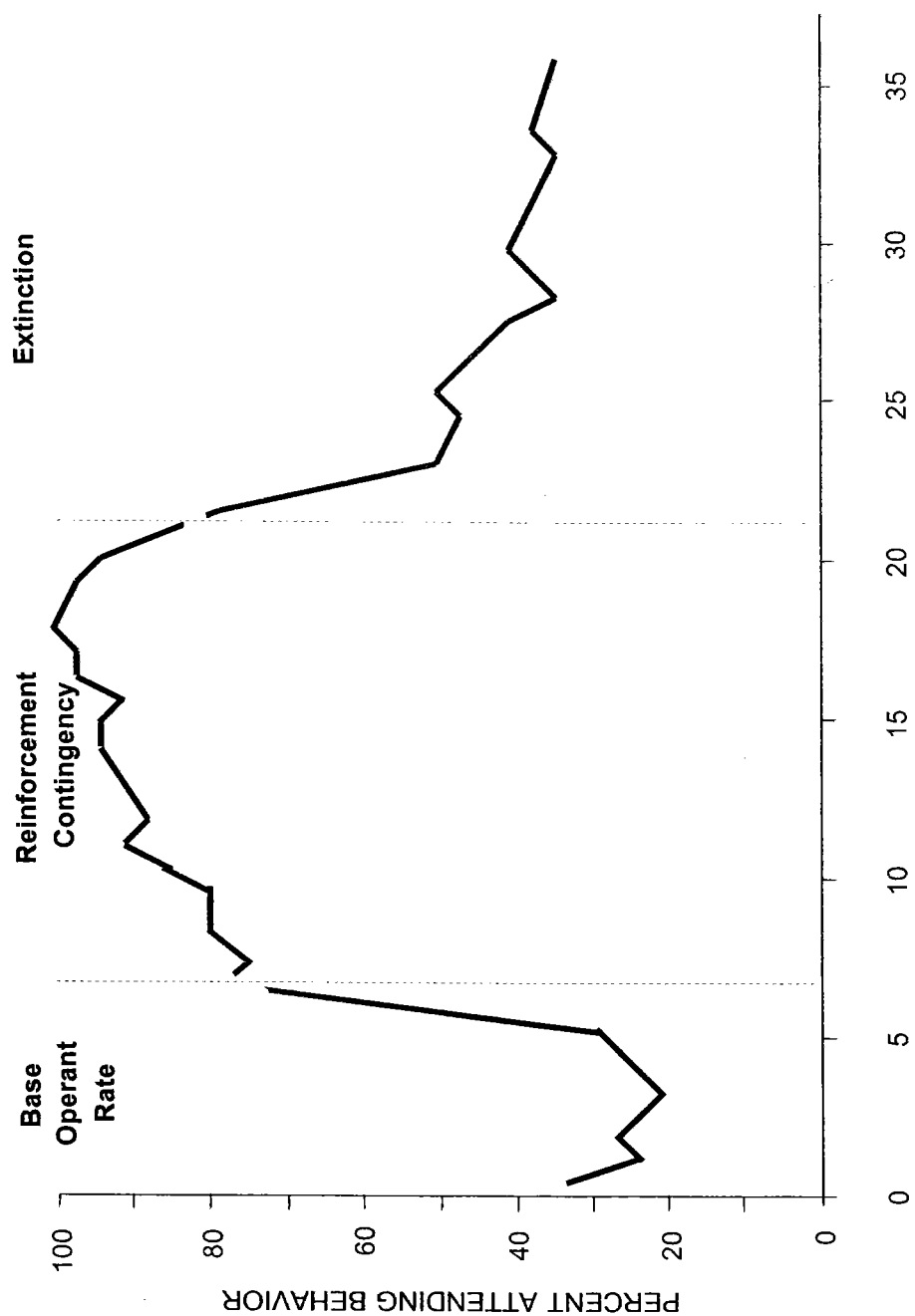
B₁ คือ ระยะการทดลองปรับพฤติกรรม

A₂ คือ ระยะถอดถอนหยุดให้ Treatment

การวิเคราะห์ข้อมูล ไม่มีความจำเป็นในการใช้สถิติวิเคราะห์ โดยทั่วไปใช้การพรรณนา ก็เพียงพอแล้ว ที่ใช้กันมากที่สุดคือ การแสดงด้วยแผนภูมิซึ่งสามารถบอกได้ว่าการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นหรือไม่ (Lehman. 1991 : 509 - 512) ดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 6 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ A-B
(Stocks, 1999 : Online)

NUMBER OF TEN-MINUTE OBSERVATION SESSIONS

ภาพประกอบ 7 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ A-B-A

(Larry. 1988 : 291)

4.3 A-B-A-B Design เป็นรูปแบบสลับกลับ 4 ระยะ (Reversal Design) การทดลองในรูปแบบ A-B-A-B เป็นแบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อเสริมหรือแก้จุดอ่อนของรูปแบบ A-B-A เพราะต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์ และไม่ต้องการให้ย้อนกลับสู่พฤติกรรมเดิมที่ไม่พึงประสงค์อีก ด้วยการสลับกลับ Treatment (B) อีกครั้งหนึ่ง หรือเรียกว่า Reversal Design (Shaughnessy, Zechmeister & Zechmeister. 2000 : 352) ดังภาพประกอบ 8

A₁ คือ ระยะเส้นฐานพฤติกรรม

B₁ คือ ระยะการทดลองปรับพฤติกรรม ให้ Treatment

A₂ คือ ระยะถดถอยหยุดให้ Treatment

B₂ คือ ระยะการให้ Treatment อีกครั้ง

ประโยชน์ของรูปแบบ A-B-A-B Design คือ

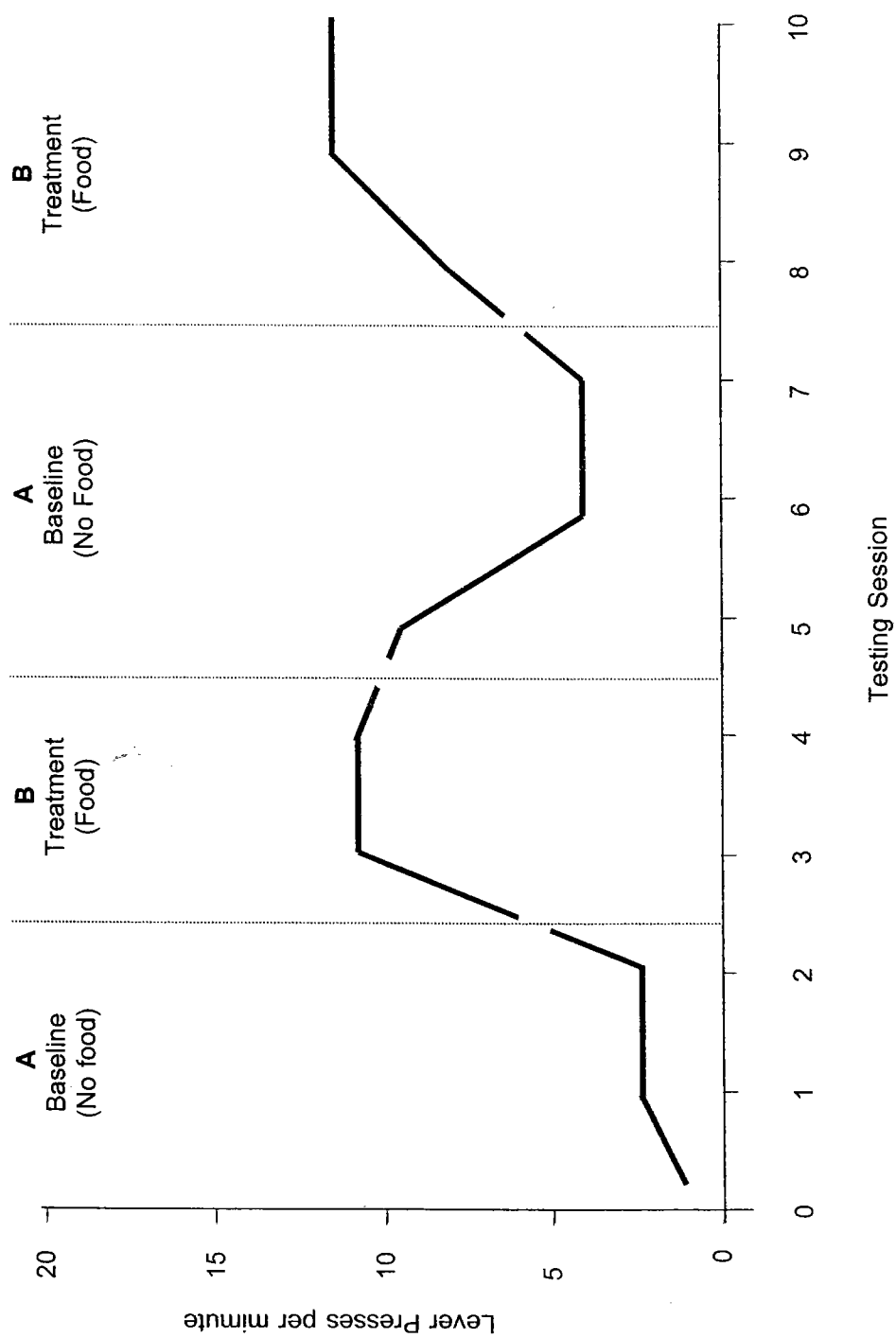
1. ช่วยยืนยันผลของ Treatment นั้นๆ กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นขณะให้ Treatment ซ้ำมีลักษณะคล้ายกับเมื่อให้ Treatment ครั้งแรก แสดงว่าการทดลองปรับพฤติกรรม มีประสิทธิภาพ

2. ช่วยเสริมความคงทนของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ช่วยให้พฤติกรรมมีความถาวรมากขึ้นเพราะได้มีการทำซ้ำ

4.4 Multiple Baseline Design คือการศึกษาพฤติกรรม 2 พฤติกรรมหรือมากกว่าไปพร้อมกัน (Leary. 1995 : 298, 396) แล้วให้การช่วยเหลือ (Intervention) ที่ละพฤติกรรมจนเห็นผลก่อน แล้วเริ่มพฤติกรรมใหม่ โดยการช่วยเหลือ (Intervention) นั้นเป็นคนละอันกัน (Lehman. 1991 : 511) การนำเสนอข้อมูลใช้แผนภูมิ แสดงให้เห็นผลการทดลองในแต่ละคน ดังภาพประกอบ 9 แต่บางครั้งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังการช่วยเหลือจะเกิดขึ้นอย่างถาวรหรือไม่กลับไปสู่ระยะเส้นฐาน ผู้วิจัยไม่สามารถใช้ A-B-A Design เพื่อสรุปผลได้ จึงต้องมีการใช้ Multiple Base Design คือมีการศึกษาระยะเส้นฐานมากกว่า 1 ขึ้นไป ซึ่งมีรูปแบบดังนี้ (Heiman. 1995 : 322 - 332)

1. หลายเส้นฐานข้ามบุคคล (Across Subjects) เป็นการวัดเส้นฐานพฤติกรรมของตัวอย่างหลายคน แต่ให้การรักษาสละคนในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

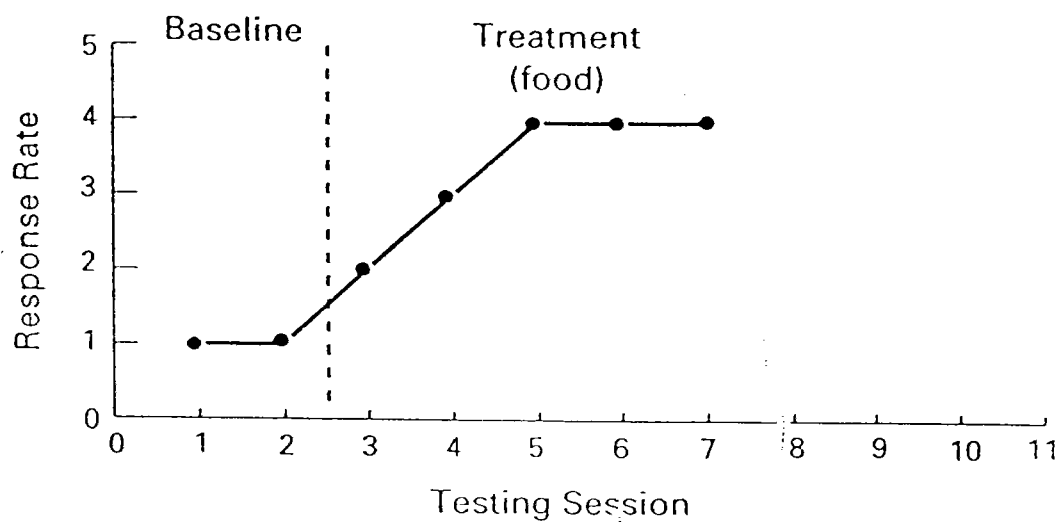
2. หลายเส้นฐานข้ามพฤติกรรม (Across Behaviors) เป็นการวัดเส้นฐานพฤติกรรมของตัวอย่างคนเดียวกันหลายพฤติกรรม แต่ให้การรักษาสละพฤติกรรม ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

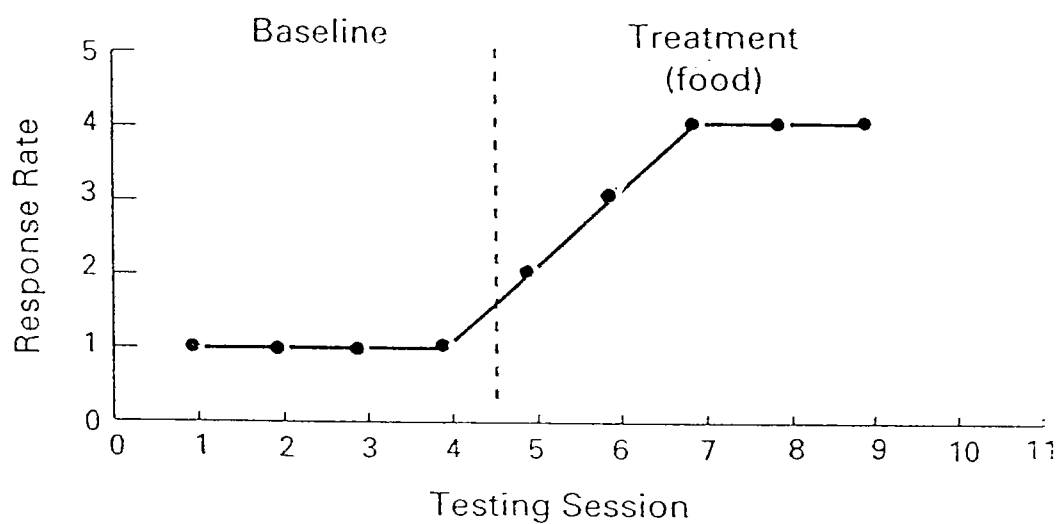
ภาพประกอบ 8 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B

(Heiman. 1995 : 325)

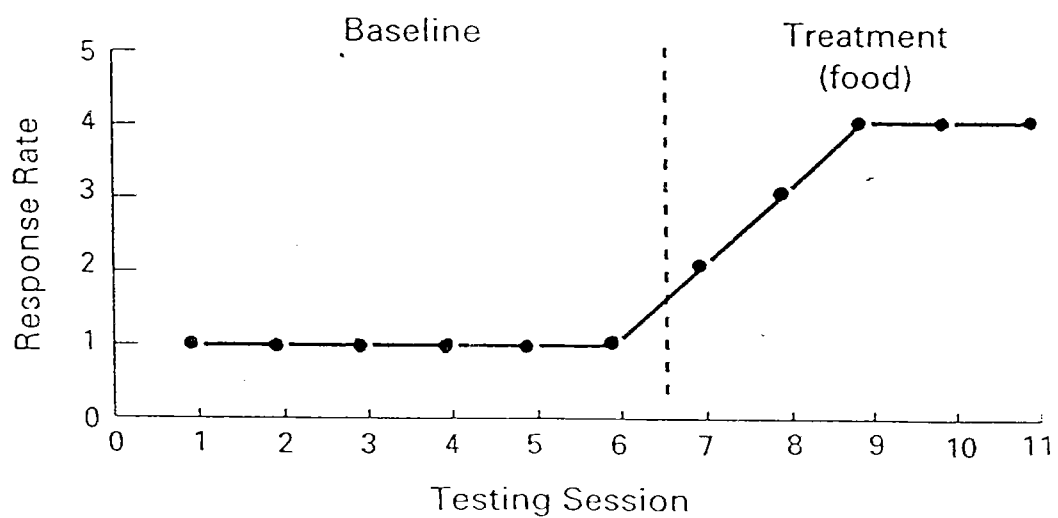
Subject 1

Subject 2

Subject 3

ภาพประกอบ 9 กราฟแสดง Single Subject Design รูปแบบ Multiple – Baseline Design

Across Subjects

(Heiman. 1995 : 327)

3. หลายเส้นฐานข้ามสถานการณ์ (Across Situations) เป็นการวัดเส้นฐานพฤติกรรมของตัวอย่างคนเดียวกัน 1 พฤติกรรม ในสถานการณ์ต่างๆ กัน แต่ให้การรักษาที่สถานการณ์ ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

สรุปรูปแบบ Single Subject Design ที่ใช้บ่อยคือ A-B Design A-B-A Design A-B-A-B Design Multiple baseline

5. การวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูล

ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล (2543 : 212 - 214 ; อ้างอิงจาก Wilson. 1995 : 82 ; Alberto and Troutman. 1995 : 140 - 146, 198) ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์และการนำเสนอข้อมูลดังนี้

5.1 การศึกษาแบบ Single Subject Design จะไม่ใช่สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเหมือนการทดลองรายกลุ่ม จะวิเคราะห์ข้อมูลในแนวทางเชิงบรรยายโดยใช้แผนภูมิเป็นหลัก เรียกว่า “Graphical Analysis” หรือ “Visual Inspection”

ในการทดลองปรับพฤติกรรมกับนักเรียนกลุ่มเล็กตามแบบของ Small N Design จะมีการใช้สถิติในกลุ่ม Non - Parametric ซึ่งเป็นสถิติต่างๆที่ไม่มีความยุ่งยาก เช่น Sign Test และ Mann - Whitney U Test ใช้เพื่อทดสอบนัยสำคัญของ Treatment ในระดับกลุ่ม และถ้าเสริมด้วยการแสดงแผนภูมิข้อมูลเฉพาะราย ก็จะทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วนทั้งระดับกลุ่มและระดับบุคคล

5.2 การนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภูมิ แผนภูมิที่แสดงพฤติกรรมทั้งช่วง Baseline และ ช่วง Intervention สามารถนำเสนอข้อมูลดังนี้

5.2.1 ทำให้เห็นผลการปรับพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายคน โดยดูว่าการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน (Abrupt Change) หรือไม่ สังเกตจากเส้น Baseline กับ Intervention ห่างกันแบบขั้นบันได

5.2.2 ให้ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบระหว่างบุคคลในกรณีที่ทดลองกับนักเรียน 2 - 3 คน โดย Plot ข้อมูลพฤติกรรมของแต่ละคน โดยแยกเส้นกราฟแต่นำเสนอบนแกนเดียวกัน ทำให้ทราบว่าผลการปรับพฤติกรรมใช้ได้ผลเพียงใดกับนักเรียนแต่ละราย

5.2.3 ให้ข้อมูลภาพรวมของกลุ่ม ในกรณีที่เป็นการศึกษาทดลองกลุ่มเล็ก (Small N Design) เช่น ทดลองกับนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมคล้ายกัน 6 ราย อาจนำเสนอผลการทดลองด้วยแผนภูมิข้อมูลทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล ในกรณีที่นำเสนอรายกลุ่ม อาจใช้ค่าเฉลี่ยความถี่ของพฤติกรรมของทุกคน

5.2.4 แสดงเส้นแนวโน้มของพฤติกรรม (Trend Line) การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ก่อน - หลังการรักษา) จะชัดเจนขึ้นถ้าใช้วิธีการหาเส้นแนวโน้มของพฤติกรรมจากแผนภูมิข้อมูล

6. ข้อดีและข้อจำกัดของ Single Subject Design

แมคเบอร์นีและวิลสัน (ผ่องพรรณ ดรัยมงคลกุล. 2543 : 207 ; อ้างอิงจาก MC Burney. 1994 : 278 - 281 ; Wilson. 1995 : 70 - 72) ได้กล่าวถึง Single Subject Design และการทดลองรายกลุ่ม มีข้อดีและข้อจำกัดต่างกัน สำหรับ Single Subject Design มีข้อดีและข้อจำกัด ดังนี้

6.1 ข้อดีของ Single Subject Design

6.1.1 ผลการวิจัยเฉพาะรายให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงเฉพาะกรณี ตามปกติเมื่อทำการทดลองรายกลุ่ม ข้อมูลที่วัดได้จะนำมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งข้อมูลรายเฉลี่ยเช่นนี้ ไม่อาจให้ภาพที่เที่ยงตรงของพฤติกรรมทุกรายในกลุ่มนั้น

6.1.2 การวิจัยเฉพาะรายใช้กับกรณีที่ไม่พบบ่อย เช่น กลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และเด็กสมาธิสั้น ซึ่งจะมีปัญหาเฉพาะตัวและมีจำนวนน้อยราย

6.1.3 รูปแบบการวิจัยเฉพาะรายมีความยืดหยุ่น Treatment ที่จะให้จะไม่ใช้วิธีการที่เหมือนกันทุกประการในทุกกรณีที่ศึกษา จะแตกต่างกันไปขึ้นกับแต่ละราย รวมทั้งวิธีการสังเกตเพื่อเก็บข้อมูล ก็อาจปรับให้เหมาะสมได้

6.1.4 ผลของการวิจัย (ประสิทธิภาพของวิธีการปรับพฤติกรรม) ไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง (N) ต่างจากในกรณีของการทดลองรายกลุ่ม ซึ่งยิ่งคนจำนวนมาก โอกาสที่จะพบความแตกต่างใน “ทางสถิติ” จะยิ่งมาก ซึ่งอาจจะไม่ใช่ความแตกต่างในทางปฏิบัติ (Practical Significant) กรณีดังกล่าว การพึ่งพาสถิติจึงไม่ได้หมายความว่า จะก่อให้เกิดความมั่นใจได้

6.1.5 จรรยาบรรณในการวิจัย ในการทดลองรายกลุ่ม การให้หรือไม่ให้ Treatment เป็นการจำกัดหรือสิทธิของนักเรียนบางราย แต่ในกรณีการทดลองเฉพาะราย ปัญหาเช่นนี้ยังคงมีแต่น้อยกว่าเพราะ Treatment ที่ให้จะเฉพาะเจาะจงและเหมาะสมกับบุคคล

6.2 ข้อจำกัดของการทดลองเฉพาะราย

ซากเนสซี เชกเมสเตอร์ และเชกเมสเตอร์ (Shaughnessy, Zechmeister & Zechmeister. 2000 : 350 - 367) ได้กล่าวถึงข้อจำกัดของการทดลองเฉพาะรายดังนี้

6.2.1 การสรุปผลของการรักษาทำได้ยาก ถ้าในระยะเส้นฐานมีแนวโน้มของ

พฤติกรรมเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือพฤติกรรมไม่มีความคงที่ ในกรณีที่พฤติกรรมระยะเส้นฐานไม่คงที่ มีแนวทางแก้ไข คือ

1. พยายามหาสาเหตุและควบคุมตัวแปรอื่นๆ ให้ได้
2. คอยจนกว่าพฤติกรรมคงที่
3. ทำข้อมูลในรูปของค่าเฉลี่ย

6.2.2 มี External Validity จำกัด หมายถึงผลที่ได้จากการทดลองสามารถนำไปทำซ้ำในคนอื่น หรือนำไปอ้างอิงสู่ประชากรอื่นได้น้อย แต่อาจใช้การรักษาเฉพาะนี้ไปอ้างอิงคนอื่นได้ ถ้ามีการออกแบบเป็น Multiple - Baseline Design หรือ Single Group ของกลุ่มตัวอย่าง

6.2.3 ไม่เหมาะสมในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายๆ ตัว

สรุปได้ว่า การวิจัยแบบ Single Subject Design มีข้อดีคือได้ข้อมูลเที่ยงตรงเฉพาะกรณี ใช้ในกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษซึ่งมีปัญหเฉพาะตัว รูปแบบวิจัยมีการยืดหยุ่น ปัญหาจรรยาบรรณในการวิจัยมีน้อย ข้อจำกัดคือ การสรุปผลทำได้ยากถ้าพฤติกรรมระยะเส้นฐานไม่คงที่ มี External Validity จำกัด และไม่เหมาะสมในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายๆ ตัว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการทดลอง
5. วิธีดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนนอกทิสติกระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนผดุงราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าคือ นักเรียนนอกทิสติกที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม เป็นนักเรียนชายจำนวน 2 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนผดุงราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

นักเรียนนอกทิสติกคนที่ 1 ได้รับการวินิจฉัยจากโรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ อายุ 10 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยเรียนร่วมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา ไม่มีครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ไม่มีครูพี่เลี้ยง ความสามารถปัจจุบันคือ อ่านประโยคง่ายๆ ได้ สามารถเขียนหนังสือง่ายๆ ได้ บวกลบได้ไม่เกินสองหลักไม่มีทศ มีสมาธิในการทำงานพอสมควร

นักเรียนนอกทิสติกคนที่ 2 ได้รับการวินิจฉัยจากโรงพยาบาลพุทธชินราช อายุ 9 ปี กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยเรียนร่วมกับเด็กปกติแบบเต็มเวลา ไม่มีครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียน ไม่มีครูพี่เลี้ยง ความสามารถปัจจุบันคือ เขียนคำง่ายๆ ได้ เขียนตามคำบอกได้ บวกลบได้หนึ่งหลัก มีสมาธิในการทำงานพอสมควร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีดังนี้

1. แผนการสอน ประกอบด้วย
 - 1.1 คู่มือการใช้แผนการสอน
 - 1.2 แผนการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคม จำนวน 12 แผน
2. สื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ประกอบด้วย หนังสือ นิทานภาพและ มีประโยคกำกับ จำนวน 12 ชุด แต่ละชุดประกอบไปด้วย เรื่องดีใจ เรื่องเสียใจ เรื่องโกรธ และ เรื่องกลัว / ตกใจ
3. แบบทดสอบความสามารถการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์จาก Teaching Children with Autism to Mind Read ของ เฮลีน โคเฮนและแฮดวิน (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002. 31 - 78) จำนวน 12 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย
 - 3.1 คู่มือการใช้แบบทดสอบ
 - 3.2 รูปภาพสถานการณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ อย่างละ 1 สถานการณ์
 - 3.3 คำถามแสดงความรู้สึกของตัวละครในภาพ
 - 3.4 ให้เลือกคำตอบจากรูปภาพแสดงความรู้สึก ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว/ตกใจ
 - 3.5 คำถามให้แสดงเหตุผลว่า ทำไมจึงรู้สึก ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ
 - 3.6 ให้เขียนเหตุผลลงในช่องว่าง ถ้าเด็กเขียนได้ ให้เด็กเขียนเอง ถ้าเด็กเขียนไม่ได้ ให้ผู้ทดสอบเขียนตามคำบอกได้
 - 3.7 แบบบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 - 3.7.1 เมื่อนักเรียนตอบได้ถูกต้อง 1 ภาพ ให้คะแนน 12.5 คะแนน
 - 3.7.2 เมื่อนักเรียนสามารถให้เหตุผลได้ถูกต้อง ใด ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้คะแนน 12.5 คะแนน หรือถูกเป็นบางส่วนและมีความหมายให้คะแนน 3, 6, 9 คะแนนตามลำดับ
 - 3.7.3 เมื่อนักเรียนตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้คะแนน 0 คะแนน
 - 3.7.4 เมื่อนักเรียนตอบรูปภาพผิด แต่ให้เหตุผลถูก ให้คะแนน 0 คะแนน
 - 3.8 การแปลความหมายของคะแนนการทดสอบความสามารถการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น (หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

คะแนนร้อยละ 0 - 49 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับปรับปรุง

คะแนนร้อยละ 50 - 59 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับพอใช้

คะแนนร้อยละ 60 - 69 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับปานกลาง

คะแนนร้อยละ 70 - 79 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับดี

คะแนนร้อยละ 80 - 100 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับดีมาก

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้ แผนการสอนและสื่อวีธีเรื่องราวทางสังคม มีดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้อารมณ์ผู้อื่นและการสอนอ่านจิตใจผู้อื่น (Mind Reading)
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories)
3. สังเกตพฤติกรรมทักษะทางสังคม ในเรื่อง ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ของกลุ่มตัวอย่าง ช่วงพักรับประทานอาหารกลางวันเป็นเวลา 2 เดือน (เดือน พ.ย.- ธ.ค. 2545)
4. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษา มาสร้างสื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม จำนวน 12 ชุด และประยุกต์แบบทดสอบจาก Teaching with Autism to Mind Read ของเฮลีน โคเฮน และแฮดวิน (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 31 - 78) จำนวน 12 ชุด
5. นำแบบทดสอบ แผนการสอน และสื่อวีธีเรื่องราวทางสังคม หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ อาจารย์อภิรัตน์ เกวลิน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ อาจารย์เดือนฉาย แสงรัตนายนนต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ และศาสตราจารย์ บัณฑิต พิทักษ์วัน ผู้เชี่ยวชาญทาง Spec.Text & Supplementary Readers ตรวจสอบ เพื่อดูความเหมาะสมว่ามีความเฉพาะเจาะจงกับลักษณะตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แล้วแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับเด็กปกติ เพศชาย 1 คน เพศหญิง 1 คน และเด็กออทิสติกเพศชาย 2 คน ที่มีความสามารถใกล้เคียงกัน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบทดสอบแล้วทำการปรับปรุง
7. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้กับเด็กปกติและเด็กออทิสติก มาจัดทำเป็นแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น

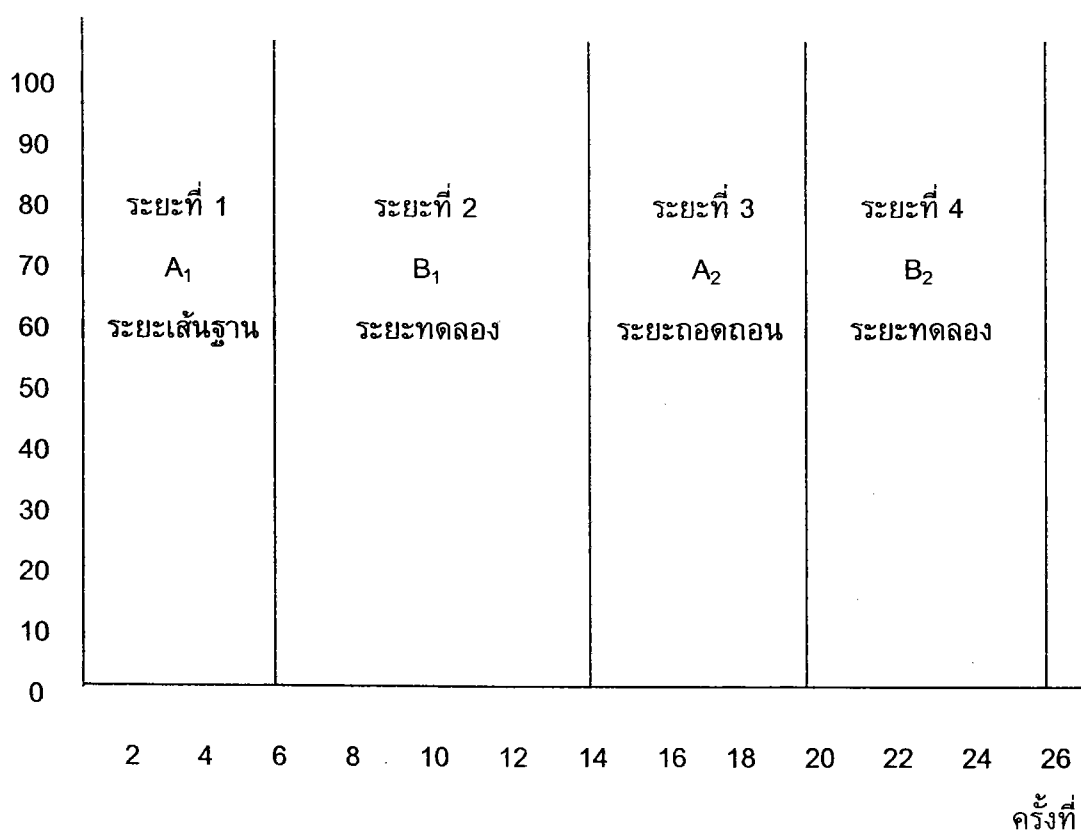
แบบแผนการทดลอง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ 4 ระยะ (Heiman. 1995 : 322 - 332) ; (Shaughessy, Zechmeister VS Zechmeister. 2000 : 352)

กราฟแสดงแบบแผนการทดลองแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ 4 ระยะ เป็นการบันทึกคะแนนจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ผู้อื่น ในกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 ราย ให้ Treatment ที่ละคน ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

แผนภูมิความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

ร้อยละของการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

ระยะที่ 1 (A₁) หมายถึง ระยะเส้นฐานของพฤติกรรม ที่ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของการทำแบบทดสอบ (บุญรักษ์ ดันท์เจริญรัตน์. 2542 : 9) โดยใช้รูปภาพและคำถามแสดงเหตุผล จำนวน 6 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 1 - ชุดที่ 6

ระยะที่ 2 (B₁) หมายถึง ระยะทดลองด้วยการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบ จำนวน 8 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 1 - ชุดที่ 6 โดยใช้ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซ้ำอีกครั้ง

ระยะที่ 3 (A_2) หมายถึง ระยะถอดถอน หยุดทำการสอนทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ให้ทำแบบทดสอบจำนวน 6 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

ระยะที่ 4 (B_2) หมายถึง ระยะทดลองด้วยการสอนทักษะทางสังคมอีกครั้ง โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม แล้วให้ทำแบบทดสอบจำนวน 6 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

วิธีดำเนินการทดลอง

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการทดลอง

2. ขออนุญาตผู้ปกครองเด็กปกติ ผู้ปกครองเด็กออทิสติกและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำแบบทดสอบและทำการทดลอง

3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้กับเด็กปกติ เพศชาย 1 คน เพศหญิง 1 คน เด็กออทิสติก เพศชาย 2 คน ที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน

ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนของแผนการสอน โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง วันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 26 ครั้ง โดยแบ่งเป็น 4 ระยะคือ

1. ระยะที่ 1 ระยะเส้นฐาน (A_1) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบชุดที่ 1 – ชุดที่ 6 โดยยังไม่ต้องสอน จำนวน 6 ครั้ง

2. ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B_1) ผู้วิจัยดำเนินการสอนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) และให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ชุดที่ 1 - ชุดที่ 6 และใช้ชุดที่ 1 - ชุดที่ 2 ซ้ำอีกครั้ง จำนวน 8 ครั้ง

3. ระยะที่ 3 ระยะถอดถอน (A_2) ผู้วิจัยหยุดการสอนทักษะทางสังคม และให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ชุดที่ 7 - ชุดที่ 12 จำนวน 6 ครั้ง

4. ระยะที่ 4 ระยะทดลอง (B_2) โดยการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมอีกครั้ง และให้นักเรียนทำแบบทดสอบ ชุดที่ 7 - ชุดที่ 12 จำนวน 6 ครั้ง

ขั้นการรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาตรวจให้คะแนน
2. บันทึกคะแนนแต่ละระยะลงในตาราง
3. นำคะแนนของแต่ละกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนทั้ง 4 ระยะ มาเสนอเป็นแผนภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นแต่ละชุดของแต่ละระยะการทดลองมาตรวจให้คะแนน โดยแบบทดสอบแต่ละชุดคะแนนเต็ม 100 คะแนน
2. หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบทุกชุดในแต่ละระยะการทดลองทั้ง 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (A_1) หาค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบ 6 ชุด คือ ชุดที่ 1 - ชุดที่ 6

ระยะที่ 2 (B_1) หาค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบ 8 ชุด คือ ชุดที่ 1 - ชุดที่ 6 และโดยทำซ้ำในชุดที่ 1 และชุดที่ 2

ระยะที่ 3 (A_2) หาค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบ 6 ชุด คือ ชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

ระยะที่ 4 (B_2) หาค่าเฉลี่ยจากแบบทดสอบ 6 ชุด คือ ชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

3. แปลความหมายของคะแนนแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น
 - คะแนนร้อยละ 0 - 49 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับปรับปรุง
 - คะแนนร้อยละ 50 - 59 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับพอใช้
 - คะแนนร้อยละ 60 - 69 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับปานกลาง
 - คะแนนร้อยละ 70 - 79 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับดี
 - คะแนนร้อยละ 80 - 100 คะแนน มีความสามารถในการรับรู้ระดับดีมาก
4. นำเสนอข้อมูลด้วยตารางและแผนภูมิรูปภาพ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการทดลอง และแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนครั้งที่ทำแบบทดสอบความสามารถการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

X แทน จำนวนคะแนนจากการทำแบบทดสอบเป็นร้อยละ

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนจากการทำแบบทดสอบแต่ละระยะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

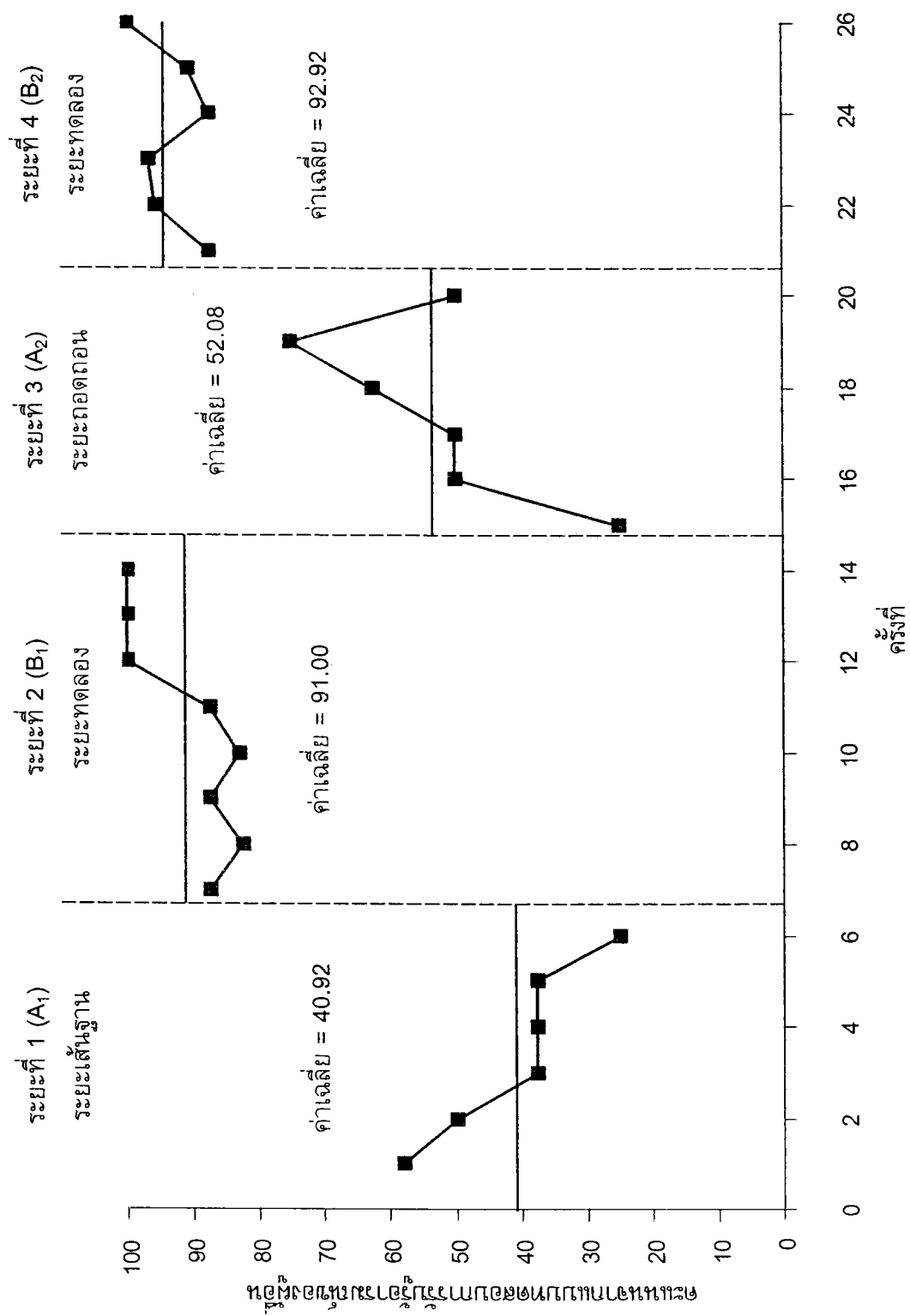
ครั้งที่ 1 - ครั้งที่ 6 ใช้แบบทดสอบชุดที่ 1 - ชุดที่ 6 ครั้งที่ 7 - ครั้งที่ 14 ใช้แบบทดสอบชุดที่ 1 - ชุดที่ 6 และซ้ำชุดที่ 1 และ ชุดที่ 2 ครั้งที่ 15 - ครั้งที่ 20 ใช้แบบทดสอบชุดที่ 7 - ชุดที่ 12 ครั้งที่ 21 - ครั้งที่ 26 ใช้แบบทดสอบชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

ตาราง 2 ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียน ออทิสติก คนที่ 1

ครั้งที่	คะแนนจากการทำแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ความหมาย ของ คะแนน
	ระยะที่ 1	ระยะที่ 2	ระยะที่ 3	ระยะที่ 4		
	ระยะพื้นฐาน (A ₁)	ระยะทดลอง (B ₁)	ระยะถอดถอน (A ₂)	ระยะทดลอง (B ₂)		
1	58.00					พอใช้
2	50.00					พอใช้
3	37.50					ต้องปรับปรุง
4	37.50					ต้องปรับปรุง
5	37.50					ต้องปรับปรุง
6	25.00					ต้องปรับปรุง
N=6	$\Sigma X = 245.50$				$\bar{X} = 40.92$	ต้องปรับปรุง

ตาราง 2 (ต่อ)

ครั้งที่	คะแนนจากการทำแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ความหมาย ของ คะแนน
	ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน (A ₁)	ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B ₁)	ระยะที่ 3 ระยะถอดถอน (A ₂)	ระยะที่ 4 ระยะทดลอง (B ₂)		
7		87.50				ดีพอใช้
8		82.50				ดีพอใช้
9		87.50				ดีพอใช้
10		83.00				ดีพอใช้
11		87.50				ดีพอใช้
12		100.00				ดีมาก
13		100.00				ดีมาก
14		100.00				ดีมาก
N=8		$\Sigma X = 728.00$			$\bar{X} = 91.00$	ดีมาก
15			25.00			ต้องปรับปรุง
16			50.00			ต้องปรับปรุง
17			50.00			ต้องปรับปรุง
18			62.50			ต้องปรับปรุง
19			75.00			ดี
20			50.00			ต้องปรับปรุง
N=6			$\Sigma X = 312.50$		$\bar{X} = 52.08$	ต้องปรับปรุง
21				87.50		ดีพอใช้
22				95.50		ดีมาก
23				96.50		ดีมาก
24				87.50		ดีพอใช้
25				90.50		ดีพอใช้
26				100.00		ดีมาก
N=6				$\Sigma X = 557.50$	$\bar{X} = 92.92$	ดีมาก

ภาพประกอบ 10 ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนน จากแบบทดสอบการรับรู้ารมณ์ของผู้เรียน นักเรียนออกทัศนคติคนที่ 1

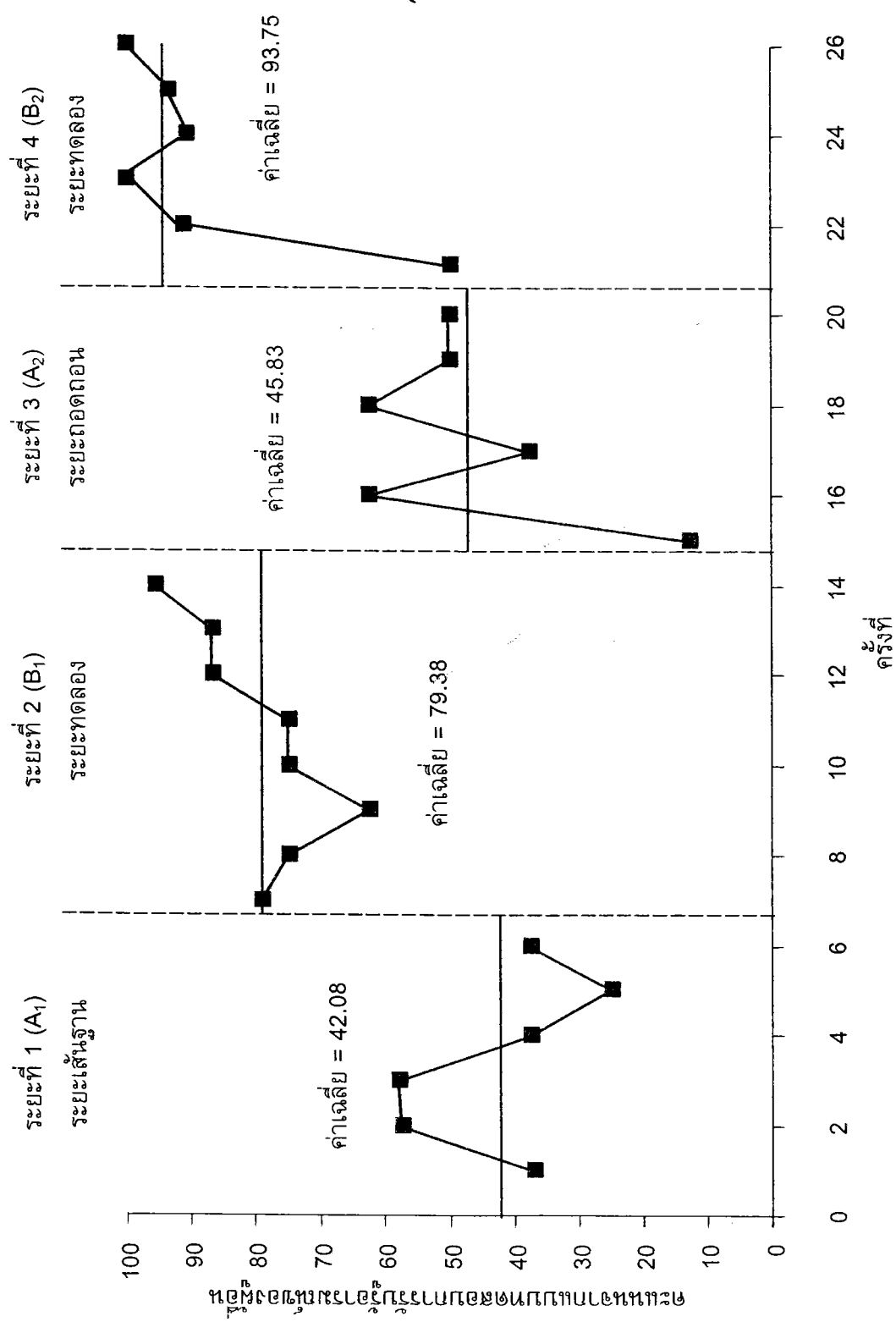
จากตาราง 2 และภาพประกอบ 10 พบว่านักเรียนออกัสติกคนที่ 1 มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคมในระยะที่ 1 (A_1) คือ ระยะยังไม่ได้รับการสอน มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น เท่ากับ 40.92 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ในระยะที่ 2 (B_1) คือ ระยะหลังได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 91.00 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้ในระดับดีมาก ในระยะที่ 3 (A_2) คือ ระยะถอดถอนคือหยุดการสอน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 52.08 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้ในระดับพอใช้ ในระยะที่ 4 (B_2) คือ ระยะที่สอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมอีกครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 92.92 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้ในระดับดีมาก

ตาราง 3 ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนจากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ของนักเรียน
ออทิสติก คนที่ 2

ครั้งที่	คะแนนจากการทำแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน				ค่าเฉลี่ย ของ คะแนน	ความหมาย ของ คะแนน
	ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน (A ₁)	ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B ₁)	ระยะที่ 3 ระยะถดถอย (A ₂)	ระยะที่ 4 ระยะทดลอง (B ₂)		
1	37.00					ต้องปรับปรุง
2	57.50					ต้องปรับปรุง
3	58.00					ต้องปรับปรุง
4	37.50					ต้องปรับปรุง
5	25.00					ต้องปรับปรุง
6	37.50					ต้องปรับปรุง
N=6	$\Sigma X = 252.50$				$\bar{X} = 42.08$	ต้องปรับปรุง
7		79.00				ดีพอใช้
8		75.00				ดีพอใช้
9		62.50				ต้องปรับปรุง
10		75.00				ดีพอใช้
11		75.00				ดีพอใช้
12		86.50				ดีพอใช้
13		86.50				ดีพอใช้
14		95.50				ดีมาก
N=8		$\Sigma X = 635.00$			$\bar{X} = 79.38$	ดีพอใช้
15			12.50			ต้องปรับปรุง
16			62.50			ต้องปรับปรุง
17			37.50			ต้องปรับปรุง
18			62.50			ต้องปรับปรุง
19			50.00			ต้องปรับปรุง
20			50.00			ต้องปรับปรุง
N=6			$\Sigma X = 275.00$		$\bar{X} = 45.83$	ต้องปรับปรุง

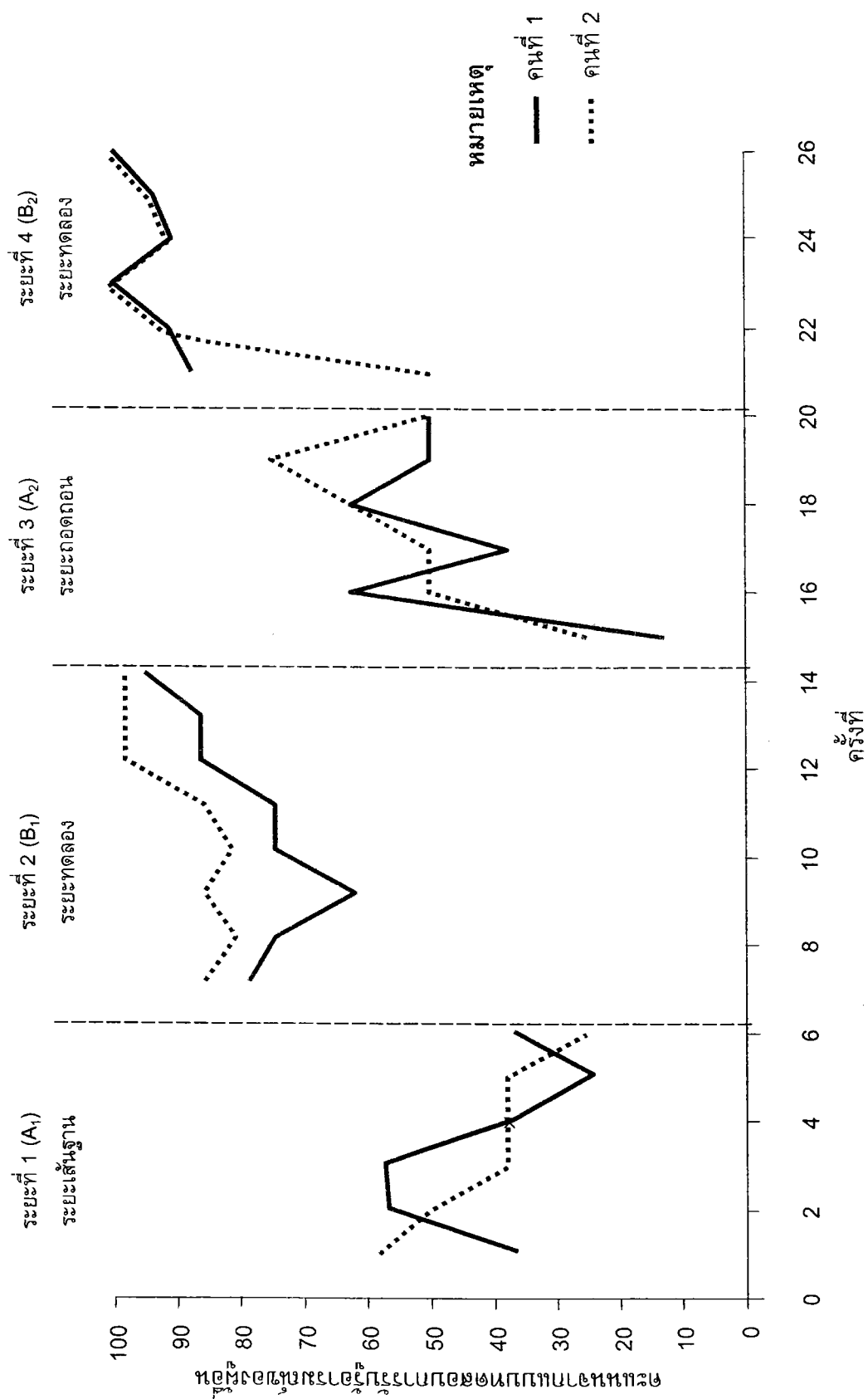
ตาราง 3 (ต่อ)

ครั้งที่	คะแนนจากการทำแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน				ค่าเฉลี่ย ของคะแนน	ความหมาย ของ คะแนน
	ระยะที่ 1 ระยะพื้นฐาน (A ₁)	ระยะที่ 2 ระยะทดลอง (B ₁)	ระยะที่ 3 ระยะถอดถอน (A ₂)	ระยะที่ 4 ระยะทดลอง (B ₂)		
21				87.50		ดีพอใช้
22				91.00		ดีมาก
23				100.00		ดีมาก
24				90.50		ดีพอใช้
25				93.50		ดีมาก
26				100.00		ดีมาก
N=6				$\Sigma X = 562.50$	$\bar{X} = 93.75$	ดีมาก

ภาพประกอบ 11 ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนน จากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้เรียน นักเรียนออกทัศนคติคนที่ 2

จากตาราง 3 และภาพประกอบ 11 พบว่านักเรียนออกัสติกคนที่ 2 มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคมในระยะที่ 1 (A_1) คือ ระยะยังไม่ได้รับการสอน มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น เท่ากับ 42.08 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้อยู่ในระดับต้องปรับปรุง ในระยะที่ 2 (B_1) คือ ระยะหลังได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.38 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้ในระดับดี ในระยะที่ 3 (A_2) คือ ระยะถอดถอนคือหยุดการสอน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.83 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้ในระดับต้องปรับปรุง ในระยะที่ 4 (B_2) คือ ระยะที่สอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมอีกครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 93.75 ซึ่งหมายถึงมีความสามารถในการรับรู้ในระดับดีมาก

ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบคำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนน จากแบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้เรียนของทฤษฎีคนที่ 1 และ 2

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนและสื่อการสอนทักษะทางสังคมสำหรับเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม
2. เพื่อศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกที่ได้รับการสอน โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติกก่อนและหลังการสอน โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สมมุติฐานของการวิจัย

เด็กออทิสติกที่ได้รับการสอนทักษะสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นดีขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบ Single Subject Design รูปแบบ A-B-A-B แบบสลับกลับ 4 ระยะ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็น นักเรียนออทิสติกระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนผดุงราษฎร์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนออทิสติกที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคม เป็นนักเรียนชายจำนวน 2 คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 คน ภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนผดุงราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ การสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มีดังนี้

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ประกอบด้วย หนังสือ นิทานภาพและมีประโยคกำกับ
3. แบบทดสอบความสามารถการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งผู้วิจัยประยุกต์จาก Teaching Children with Autism to Mind Read ของ เฮอลิน โคเฮน และแฮดวิน (Howlin, Cohen & Hadwin. 2002 : 31 -78)

วิธีดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 รวมทั้งหมด 26 ครั้ง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง วันละ 30 นาที โดยดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นก่อนการทดลอง

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนผดุงราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการทดลอง

2. ขออนุญาตผู้ปกครองเด็กปกติ ผู้ปกครองเด็กออทิสติกและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำแบบทดสอบและทำการทดลอง

3. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้กับเด็กปกติ เพศชาย 1 คน เพศหญิง 1 คน เด็กออทิสติก เพศชาย 2 คน ที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน

ขั้นดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนของแผนการสอน โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม (Social Stories) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 ครั้ง วันจันทร์ถึงวันศุกร์ วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 26 ครั้ง โดยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 (A₁) หมายถึง ระยะเส้นฐานของพฤติกรรม ที่ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของการทำแบบทดสอบ โดยใช้รูปภาพ และคำถามแสดงเหตุผล จำนวน 6 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 1 - ชุดที่ 6

ระยะที่ 2 (B_1) หมายถึง ระยะทดลองด้วยการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบ จำนวน 8 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 1 - ชุดที่ 6 โดยใช้ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซ้ำอีกครั้ง

ระยะที่ 3 (A_2) หมายถึง ระยะถอดถอน หยุดทำการสอนทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ให้ทำแบบทดสอบจำนวน 6 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

ระยะที่ 4 (B_2) หมายถึง ระยะทดลองด้วยการสอนทักษะทางสังคมอีกครั้ง โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม แล้วให้ทำแบบทดสอบจำนวน 6 ครั้ง โดยใช้แบบทดสอบชุดที่ 7 - ชุดที่ 12

ขั้นการรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบทดสอบของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาตรวจให้คะแนน
2. บันทึกคะแนนแต่ละระยะลงในตาราง
3. นำคะแนนของแต่ละกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนทั้ง 4 ระยะ มาเสนอเป็นแผนภูมิ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากคะแนนการทำแบบทดสอบความสามารถการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น หาค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละระยะของการทดลอง 4 ระยะ แสดงข้อมูลด้วยตารางและกราฟเส้นสรุปผลการวิจัยโดยการวิเคราะห์ด้วยสายตาและการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละระยะของการทดลอง

สรุปผล

นักเรียนออทิสติกคนที่ 1 และคนที่ 2 ที่ได้รับการสอนทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม มีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นดีขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการสอนทักษะทางสังคมของเด็กออทิสติก ที่ได้รับการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมพบว่า

นักเรียนออทิสติกมีทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับฮาากิฮาระและคณะ (Hagiwara, et al. 1998 : Online) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการช่วยเหลือนักเรียนออทิสติก โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ในรูปแบบมัลติมีเดีย ผลการวิจัยพบว่าการช่วยเหลือ (Intervention) เด็กออทิสติกโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม ในรูปแบบมัลติมีเดีย คือเรื่องราวทาง

สังคม สัญลักษณ์ที่สังเกตได้ง่าย และคอมพิวเตอร์ กับเด็กออทิสติกที่มีอายุ 7 - 15 ปี จำนวน 3 คน ในเรื่องทักษะพฤติกรรมการทำความสะดวกเพิ่มขึ้นเป็นบางคน และบางคนต้องการข้อมูลใหม่ๆทั่วไปเพิ่ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ นอร์ริส และเดทลิโล (Norris and Datlilo. 1999 : Online) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมกับเด็กออทิสติกเพศหญิง ผลการศึกษาพบว่าวิธีเรื่องราวทางสังคมในการช่วยเหลือ (Intervention) ทักษะสังคมของเด็กออทิสติกเพศหญิง อายุ 8 ปี เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ทำให้ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ที่ไม่เหมาะสมระหว่างอาหารกลางวัน ลดลง 50 % จากวันแรกจนถึงวันสุดท้ายที่ทดสอบ

จากผลการศึกษาผลการสอนทักษะสังคมของนักเรียนออทิสติกโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม จะเห็นได้ว่าเป็นวิธีที่สามารถใช้กับเด็กได้ทุกอายุ ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ จะเปลี่ยนไปตามความยาวและความซับซ้อนของเรื่อง และใช้ได้ผลดีเมื่อเด็กทำความเข้าใจความหมายของคำที่จะสอนแล้ว สถานการณ์ควรกำหนดตามความเหมาะสมกับวัยของเด็ก และใช้ภาษาตามวุฒิภาวะ วิธีเรื่องราวทางสังคมสามารถใช้สอนนักเรียนออทิสติก High Function จำนวน 2 คน ให้มีทักษะสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับริชาร์ด (Richard. 2000 : 113) ที่กล่าวว่าสูตรของวิธีเรื่องราวทางสังคมใช้ได้กับทุกวัย อายุ และทุกพัฒนาการ จะเปลี่ยนไปตามความยาวและความซับซ้อนของเรื่อง กำหนดสถานการณ์ตามความเหมาะสมของวัย แต่ให้ใช้ภาษาตามวุฒิภาวะ (Mentally Age) และยังสอดคล้องกับเกรย์ (Richard. 2000 : 110 ; citing Gray. 1991) ที่ได้ใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมกับเด็กออทิสติกสเปกตรัม โดยถ้าเด็กอ่านได้ให้อ่านเอง ถ้าเด็กอ่านไม่ได้ก็อ่านให้เด็กฟัง ใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก และมีรูปภาพประกอบตามความเหมาะสม เนื้อหาสามารถปรับให้ยากหรือง่ายขึ้นอยู่กับความเข้าใจของเด็ก และยืดหยุ่นได้ในเด็กแต่ละคน

กลยุทธ์ในการสอนนักเรียนออทิสติก โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมคือ เรื่องที่แต่งขึ้นมาเป็นเรื่องราวของนักเรียนเองทั้งสองคน ทำให้เด็กมีความสนใจ ซึ่งนักเรียนออทิสติกจะถามว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องของตัวเองหรือไม่ และต้องบอกขั้นตอนการสอนทุกครั้งว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมบ่อยๆ จะได้ผลดีมากถ้าใช้ก่อนเกิดเหตุการณ์จริง และการให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ การให้แรงเสริมทางบวกคือ คำชมเชย ขนม และของเล่นแก่นักเรียนออทิสติก เมื่อนักเรียนออทิสติกมีพฤติกรรมที่เหมาะสม แรงเสริมทางลบคือการให้กระโดดปรบมือเหนือศีรษะรอบละ 10 ครั้ง และคำพูดว่า “ ไม่รัก ” ทำให้พฤติกรรม พุดล้อเลียน ด้วยน้ำเสียงผู้หญิง เดินสายสะโพกไปมา เรียกคนอื่นว่าลูกของนักเรียนออทิสติกคนที่ 1 หายไปเกือบทุกครั้ง เมื่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมยังมีอยู่ ให้กระโดดปรบมือเหนือศีรษะซ้ำอีกรอบ และการกระโดดปรบมือเหนือศีรษะทำให้พฤติกรรม นอนกลิ้งกับพื้น พ่นน้ำลาย เหม่อลอย ของนักเรียนออทิสติกคนที่ 2 หายไป สามารถดำเนินการสอนต่อได้จนจบ

นักเรียนนอกทิสติกคนที่ 1 สามารถรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น อารมณ์ดีใจได้มากที่สุด อารมณ์เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ไม่ได้เป็นบางสถานการณ์เช่น สถานการณ์เสียใจคือ คุณแม่ไปส่งเที่โรงเรียนในวันเปิดเรียนวันแรก แล้วคุณแม่ก็กลับบ้าน คำถามเอรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณแม่กลับบ้าน นักเรียนนอกทิสติกคนที่ 1 ตอบรู้สึกดีใจ การเขียนให้คำตอบของเหตุผลขบลอกจากคำถาม เมื่อถามถึงเหตุผลตอบไม่ได้ หลังการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมปิดคำถามไม่ให้ดูสามารถตอบเหตุผลได้ บางคำตอบก็ครบประโยคใด ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร บางคำตอบไม่ครบแต่ได้ใจความและมีความหมาย

นักเรียนนอกทิสติกคนที่ 2 สามารถรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น อารมณ์ดีใจได้มากที่สุด อารมณ์ที่ไม่ได้คือ อารมณ์โกรธ จะตอบเสียใจหรือกลัวแทน เช่น สถานการณ์โกรธคือ โคมเหยียบรถของเล่นของแดงพัง คำถามแดงรู้สึกอย่างไร เมื่อโคมเหยียบรถของเล่นของเขาพัง นักเรียนนอกทิสติกคนที่ 2 ตอบว่า รู้สึกเสียใจ การให้คำตอบของเหตุผล “รถทำไมมันพังไอ้โคม” ซึ่งนักเรียนนอกทิสติกคนที่ 2 จะตอบและผู้วิจัยเขียนคำตอบให้ หลังการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคมสามารถรับรู้อารมณ์โกรธได้ดีขึ้น การให้คำตอบของเหตุผลจะมีทำทางอารมณ์นั้นประกอบสามารถตอบเหตุผลได้เพิ่มขึ้น ไม่ครบประโยคใด ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แต่ได้ใจความและมีความหมาย โดยต้องกระตุ้นถามให้ตอบ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการสอนนักเรียนนอกทิสติก ก่อนสอนควรสังเกตนักเรียนทุกครั้งว่ามีความพร้อมและมีความต้องการที่จะเรียนหรือไม่ การพูดคุยทั่วไปกับนักเรียนก่อนการสอนจะทำให้ทราบว่าวันนั้นนักเรียนมีอารมณ์เป็นอย่างไร และต้องบอกขั้นตอนการทํากิจกรรมทุกครั้งเช่น วันนี้เรียนวิธีเรื่องราวทางสังคม ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ทำแบบทดสอบ ทํากิจกรรมต่อภาพจิซอร์แล้วไปรับประทานอาหารได้ ห้องที่ใช้สอนควรเป็นห้องที่เงียบสงบ ไม่มีคนพลุกพล่าน ไม่ติดริมหน้าต่าง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมกับนักเรียนนอกทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของตนเองว่ามีความรู้สึกอย่างไร และต้องการอย่างไร
2. ควรศึกษาผลของการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มอื่นที่มีความบกพร่องทางด้านทักษะทางสังคม
3. ควรศึกษาผลของการใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมกับนักเรียนนอกทิสติก นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกลุ่มอื่น โดยผู้ปกครองทำหน้าที่สอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จงพัฒนา รมาดม. (2538). "ปัญหาการพูดและการสื่อภาษา," ใน จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์ ฉบับปรับปรุง. บรรณาธิการโดย วันเพ็ญ บุญประกอบ, อัมพล สุอำพัน และ นงพงา ลิ้มสุวรรณ. หน้า 143 -159. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- จิรวรรณ วัฒนะจิตพงษ์. (2537). เปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลองที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไร่พัฒนา อำเภอกเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (ศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ จำเริญ ให้อย. (2536). "ขอข่ายและการวิเคราะห์ทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา," ใน ทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา หน่วยที่ 2. หน้า 110 -140. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาติรี วิฑูรชาติ. (2540). "ออกเีซ้ม," ใน กุมารเวชศาสตร์เล่ม 1. บรรณาธิการโดย มนตรี ตูจันดา และคนอื่นๆ. หน้า 117 -121. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ชาญวิทย์ พรนภดล. (2545). "จะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กจะเข้าข่ายออกเีซ้ม," ใน เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง ครู หมอ พ่อ แม่ : มิติการพัฒนาศักยภาพบุคคลออสติก. หน้า 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ✓ ชอลัดดา ขวัญเมือง. (2543). การบรรยายเรื่องการรับรู้วิชาพื้นฐานทางจิตวิทยาของการศึกษา. (เอกสารประกอบคำสอน). หน้า 1-7.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2545). "การจัดการเรียนรวมสำหรับเด็กออสติก" ใน เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง ครู หมอ พ่อ แม่ : มิติการพัฒนาศักยภาพบุคคลออสติก. หน้า 29 -41. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทียมใจ พิมพ์วงศ์. (2537). การศึกษาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเรียนร่วมกับเด็กปกติ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดย วิธีการเรียนแบบ สหรั่วมใจ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. (2536). "การพัฒนาทักษะและประสบการณ์ทางสังคม," ใน ทักษะและประสบการณ์พื้นฐานสำหรับเด็กประถมศึกษา หน่วยที่ 6. หน้า 85 -175. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญรักษ์ ดันท์เจริญรัตน์. (2542). การทดสอบทางจิตวิทยา. พิษณุโลก : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

- ปัทมาวดี บุญยสวัสดิ์. (2536). ผลของการใช้เกมการเล่นพื้นบ้านของไทยที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม เดชชัย. (2536). เสริมทักษะการเรียนรู้การสอนวิชาสังคมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ✓ ผดุง อารยะวิญญู. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พีเออาร์ตแอนด์พรินติ้ง.
- _____. (2544). การบรรยาย *Single Subject Design* วิชาการวิจัยทางการพิเศษ. (เอกสารประกอบคำสอน). ไม่ปรากฏเลขหน้า.
- ผ่องพรรณ ดรัยมงคลกุล. (2543). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรเพ็ญ ศิริสตัยวงศ์ และ กนิษฐา เมธากัณฑ์. (2543, กันยายน-ธันวาคม). "ความสามารถด้านการรับรู้จากการมองเห็นของผู้สูงอายุ," วารสารกิจกรรมบำบัด. 5(3) : 31 - 32.
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542," ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116 ตอนที่ 74ก หน้า 16. 19 สิงหาคม 2542
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2540). การวินิจฉัยโรคออทิสซึม. สมุทรปราการ : โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์.
- _____. (2538). "ออทิสซึม," ใน จิตเวชเด็กสำหรับกุมารแพทย์ ฉบับปรับปรุง. บรรณาธิการโดย วันเพ็ญ บุญประกอบ, อัมพล สุอำพัน และ นงพงา ลิมสุวรรณ. หน้า 358 - 373. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- _____. (2545). " ออทิสซึมในประเทศไทยจากคำร่าสู่ประสบการณ์," ใน เอกสารประกอบบรรยายพิเศษการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง ครู หมอ พ่อ แม่ : มิติแห่งการพัฒนาศักยภาพบุคคลออทิสติก. หน้า10 - 28. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วารี ธีระจิตร. (2530). การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ✓ วินัดดา ปิยะศิลป์. (2537). คู่มือสำหรับพ่อแม่เพื่อเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : แพลนพับลิชชิง.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ. (2543). การพัฒนาเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ศรีกัลยา พึ่งแสงสี. (2539). การศึกษาพฤติกรรมของครูในการส่งเสริมทักษะทางสังคมให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ศุภรัตน์ เอกอัครวิน. (2539). *คู่มือสำหรับผู้ปกครองเด็กออทิสติก*. กรุงเทพฯ : สวีชาญการพิมพ์.
- ✓ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2543). *จิตวิทยาเด็กพิเศษ แนวคิดสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุขุมล เกษมสุข. (2535). *การสอนทักษะสังคมในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Adams, Janice I. (1997). *Autism-P.D.D. More Creative Ideas from Age Eight to Early Adulthood*. Ontario : Adams Publication.
- Bellon, Monica L, Ogletree, Billy T and William E Harn. (2000). *Repeated Story Book Reading as a Language Intervention for Children with Autism : A Case Study on the Application of Scaffolding*. (CD-ROM). Available : ERIC (1992 - September 2001).
- Bogdan, Joan and Others. (1996). *Promoting Appropriate Behavior through Social Skill Instruction*. (CD-ROM). Available : ERIC (1992 -September 2001).
- Chistensen Larry B. (1988). *Experimental Methodology*. 4th ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc.
- Dalton, Richard and Forman, Marc A. (2000). "Pervasive Developmental Disorders and Childhood Psychosis," in *Nelson Textbook of Pediatrics*. 16th ed. Edited by Richard E. Behrman, Robert M. Kliengman and Hal B. Jenson. p 95 -97. Philadelphia : W.B. Saunders Company.
- Darkwa, Osei. (1997). *Single Subject Design : The Clinical Research Model*. (online). Available Telnet: uic.edu/classes/socw/socw560/SINGSUB/.
- ✓Grandin, Temple. (2000). *Teaching Tips for Children and Adults with Autism*. (online). Available Telnet: autism.org/temple/tips.html.
- Greene, Sandra. (2001). "Social Skill Intervention for Children with Autism and Asperger's Disorder," in *Autism a Comprehensive Occupational Therapy Approach*. Edited by Heather Miller-Kuhaneck. p 153 -171. Bethesda : The American Occupational Therapy Association.
- Hagiwara, Taku. (1998). "Multimedia Social Story Intervention for Students with Autism (Intervention, Computer-Based Instruction, Visual Symbol)," *Dissertation Abstracts International ISSUE*. (CD-ROM). 59-12A. Available : DAO ; Dissertation Abstracts.

- Heiman, Gray W. (1995). *Research Methods in Psychology*. Boston : Houghton Mifflin.
- Howlin P, Cohen S, Baron & Julie Hadwin. (2002). *Teaching Children with Autism to Mind-Read*. Chichester : John Wiley & Sons.
- Klykylo, William M. (2000). "Autistic Disorder and Other Pervasive Developmental Disorders," in *Psychiatry Behavioral Science and Clinical Essentials*. Edited by Jernald Kay, Allan Tasman and Jeffrey A. Lieberman. p 587 - 592. Philadelphia : W.B. Saunders.
- Laushey, Kelle M. and Heflin L. Juane. (2000). *Enhancing Social Skill of Kindergarten Children with Autism Through the Training of Multiple Peers as Tutors*. (CD-ROM). Available : ERIC (1992 - September 2001).
- Leary, Mark R. (1995). *Introduction to Behavioral Research Method*. 2nd ed. Pacific Grove : Brooks/Cole Publishing.
- Lehman, Richards. (1991). *Statistics and Research Design in the Behavioral Sciences*. Belmont : Wadsworth.
- Norris, Christine and John Dattilo. (1999). *Evaluating Effects of Social Story Intervention on a Young Girl with Autism*. (CD-ROM). Available : ERIC (1992 - September 2001).
- Nurcombe, Barry and others. (2000). "Disorders Usually Presenting in Infancy or Early Childhood (0-5 years)," in *Current Diagnosis and Treatment in Psychiatry*. Edited by Michael H. Ebert, Peter T. Loosen and Barry Nurcombe. p 533 - 561. New York : McGraw-Hill.
- Peeters, Theo. (1997). *Autism From Theoretical Understanding to Educational Intervention*. London : Whurr Publishers.
- Popper, Charles and Scott A. West. (1999). "Disorder Usually First Diagnosis in Infancy, Childhood, or Adolescence," in *Textbook of Psychiatry*. 3rd ed. Edited by Robert B. Hales, Stuart C. Yudofsky and John A. Talbott . p 825 - 954. Washington : American Psychiatric Press.
- Quill, Kathleen Ann. (1995). *Teaching Children with Autism : Strategies to Enhance Communication and Socialization*. Columbia : Delmar Publishers.
- Richard, Gail J. (2000). *The Source for Treatment Methodologies in Autism*. East Moline : Lingui System.

- Siegel, Bryna. (1996). *The World of the Autistic Child : Understanding and Treating Autistic Spectrum Disorders*. New York : Oxford University Press.
- Schneck, Colleen M. (2001). "Visual Perception," in *Occupational Therapy For Children*. Edited by Jane Case-Smith. p 382 - 411. St. Louis : Mosby.
- Shaughnessy, John J., Zechmeister, Eugene B. and Zechmeister, Jeanne S. (2000). *Research Methods in Psychology*. 5th ed. Singapore : McGraw-hill.
- Stocks, J. T. (2002). *Introduction to Single Subject Designs*. (online). Available Telnet: home.attbi.com/~inference/ssd/issd01.htm.
- Teaching Students with Autism : A Guide for Educators. (2001). *Educating the student with Autism*. (online). Available : <http://www.sasked.gov.sk.ca/currinst/speced/educate.html>.
- Teplin, Stuart W. (1997). "Autism and Related Disorders," in *Developmental-Behavioral Pediatrics*. 3rd ed. Edited by Melvin D. Levine, William B. Carey and Allen C. Crocker. p 589 - 605. Philadelphia : W.B. Saunders.
- ✓ Westwood, Peter. (1997). *Commonsense Methods for Children with Special Needs*. 3rd ed. London : Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบ แผนการสอนและสื่อการสอน
โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

ศาสตราจารย์ บันลือ พฤกษ์วัน

Spec.Text & Supplementary Readers

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ อภิรัตน์ เกวลิน

นักจิตวิทยาคลินิก 7

โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์

จังหวัดสมุทรปราการ

อาจารย์ เดือนฉาย แสงรัตนายนต์

นักวิชาการศึกษาพิเศษ 7

โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์

จังหวัดสมุทรปราการ

ภาคผนวก ข
คู่มือการใช้แบบทดสอบความสามารถ
ในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

คู่มือการใช้แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

ลักษณะทั่วไปของแบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้เป็นแบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ประกอบไปด้วยรูปภาพสถานการณ์ต่างๆ และภาพแสดงทางสีหน้า มีจำนวน 12 ชุด

ความมุ่งหมายของแบบทดสอบ

แบบทดสอบนี้ผู้วิจัยประยุกต์มาจาก Teaching Children with Autism to Mind-Read ของ Patricia Howlin, Simon Baron-Cohen & Julie Hadwin ใช้กับนักเรียนออทิสติกที่มีความบกพร่องด้านทักษะทางสังคมในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

คำชี้แจง สำหรับผู้ดำเนินการทดสอบ

1. อธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ในภาพให้นักเรียนเข้าใจ
2. ให้นักเรียนบอกความรู้สึกของบุคคลในภาพพร้อมทั้งเหตุผล
3. ให้นักเรียนกากบาท (X) ทับลงบนภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพและเขียนเหตุผล
4. บันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นและเหตุผล ลงในแบบบันทึกหมายเหตุ ในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถเขียนเหตุผลหรือกากบาทได้ด้วยตนเอง ผู้ดำเนินการทดสอบสามารถเขียนและกากบาทแทนนักเรียนได้

การเตรียมการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบ ต้องศึกษาแบบทดสอบให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด เพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบทดสอบ
2. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ
 - 2.1 แบบทดสอบการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น
 - 2.2 ดินสอ ยางลบ
 - 2.3 แบบบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น
3. การเตรียมสถานที่
 - 3.1 สถานที่ควรมีสภาพแวดล้อมที่สงบ ไม่มีเสียงรบกวนเกินไป

3.2 จัดโต๊ะ 1 ตัว เก้าอี้ 2 ตัว สำหรับผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ได้รับการทดสอบ

เกณฑ์การตัดสินการทดสอบ

1. เมื่อนักเรียนตอบได้ถูกต้องใน 1 ภาพ ให้คะแนน 12.5 คะแนน สามารถให้เหตุผลได้ถูกต้องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ให้คะแนน 12.5 คะแนน หรือถูกเป็นบางส่วนและมีความหมายให้คะแนน 3, 6, 9 ตามลำดับ
2. เมื่อนักเรียนตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้คะแนน 0 คะแนน

ความหมายของคะแนน

- คะแนนร้อยละ 0 - 49 หมายถึง มีความสามารถในการรับรู้ระดับปรับปรุง
- คะแนนร้อยละ 50 - 59 หมายถึง มีความสามารถในการรับรู้ระดับพอใช้
- คะแนนร้อยละ 60 - 69 หมายถึง มีความสามารถในการรับรู้ระดับปานกลาง
- คะแนนร้อยละ 70 - 79 หมายถึง มีความสามารถในการรับรู้ระดับดี
- คะแนนร้อยละ 80 - 100 หมายถึง มีความสามารถในการรับรู้ระดับดีมาก

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้คนอื่นชุดที่

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

แบบบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่น

ชื่อผู้ทดสอบ _____

ชื่อผู้ดำเนินการทดสอบ _____

วันที่สอน _____ วันที่ทดสอบ _____

เขียนเครื่องหมายถูก (✓) เมื่อนักเรียนบอกอารมณ์ได้ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพและเหตุผล และเขียนเครื่องหมาย (✗) เมื่อนักเรียนบอกอารมณ์ไม่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพและเหตุผล

รูปภาพที่	ความรู้สึก	คำตอบ	เหตุผล
_____	ดีใจ	☐	☐
_____	เสียใจ	☐	☐
_____	โกรธ	☐	☐
_____	กลัว/ตกใจ	☐	☐

หมายเหตุ

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์
ของผู้อื่น

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้เรียนชุดที่ 1

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ

ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

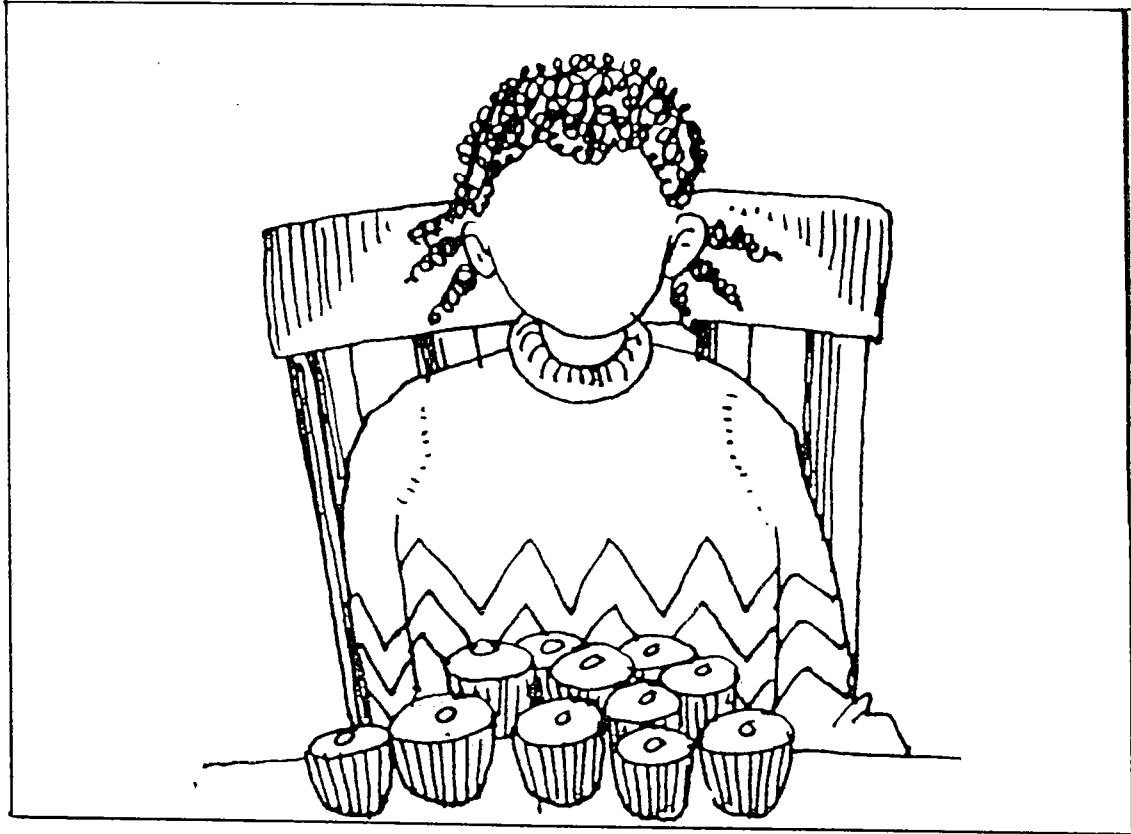
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children with Autism to Mind – Read

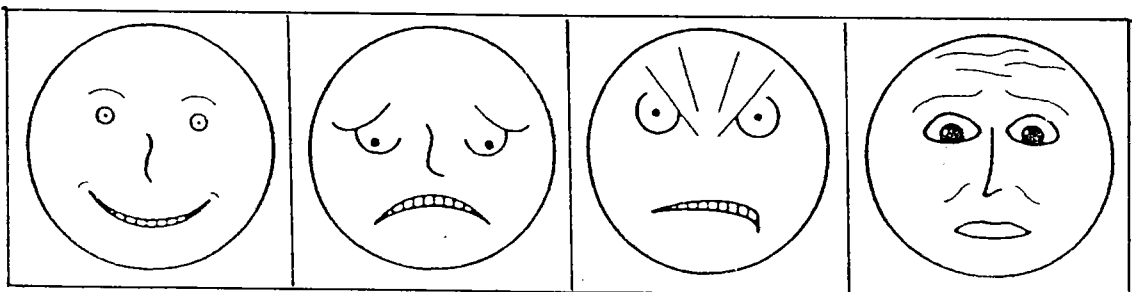
รูปภาพที่ 1

สถานการณ์ : พ่อให้ขนมเค้กน้องไก่ เพื่อทานกับน้ำชา

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ไก่รู้สึกอย่างไร เมื่อพ่อให้ขนมเค้กที่ไก่ชอบ

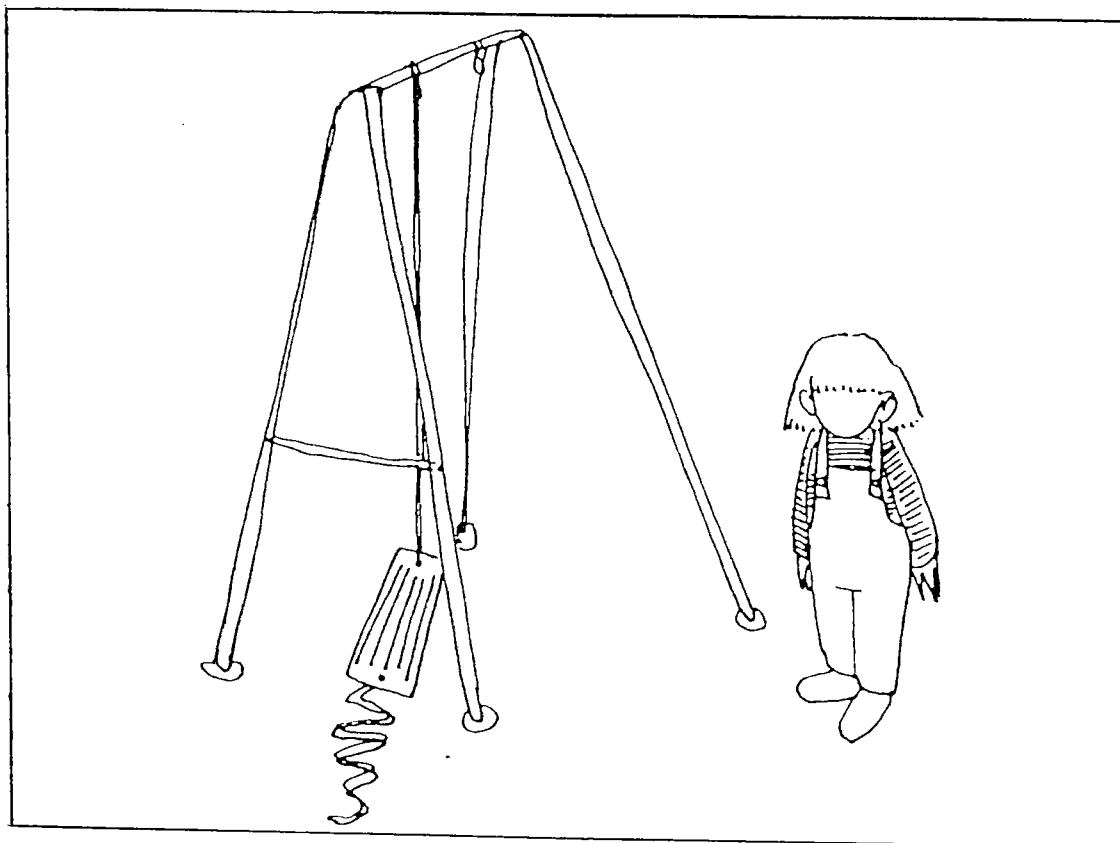

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

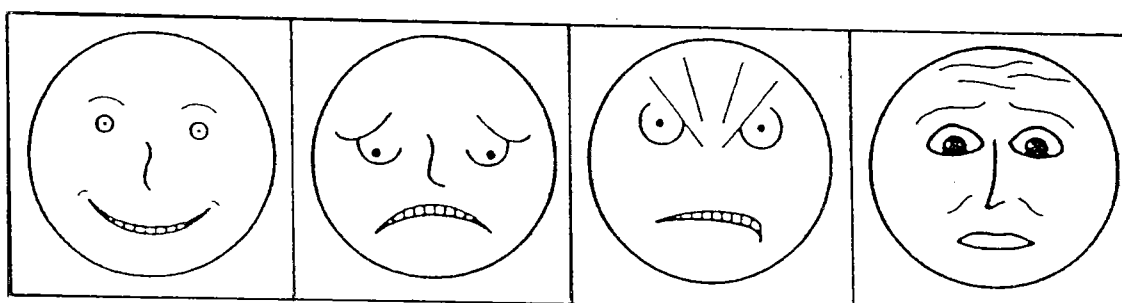
รูปภาพที่ 2

สถานการณ์ : ป่านเล่นชิงช้าไม่ได้ เพราะชิงช้าชำรุด

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ป่านรู้สึกอย่างไร เมื่อชิงช้าชำรุด

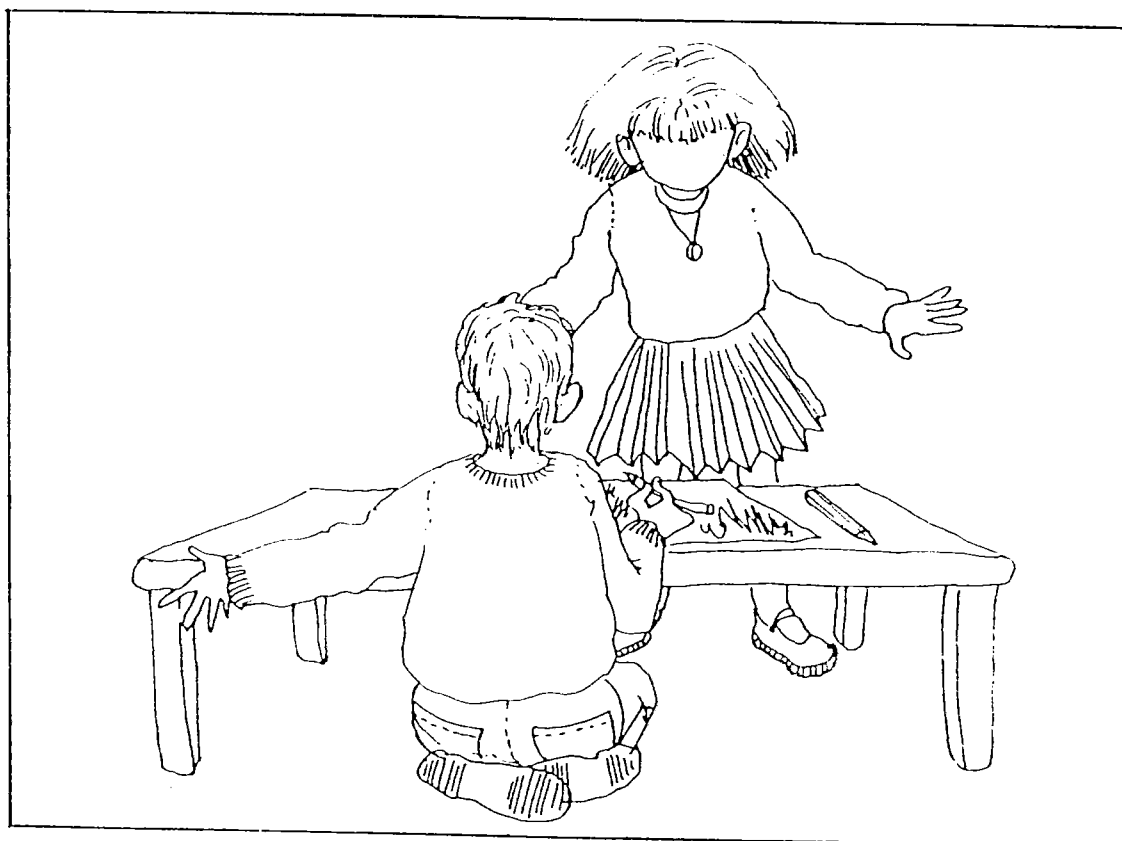

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

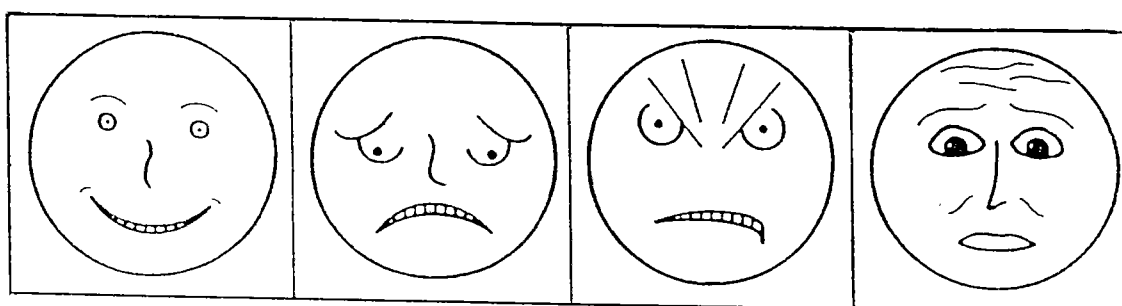
รูปภาพที่ 3

สถานการณ์ : เอากลั่งขีดรูปภาพของปูกเลอะเทอะหมดเลย

คำสั่ง : กากบาท (x) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ปูการู้สึกอย่างไร เมื่อเอทำให้ภาพของเธอเสีย

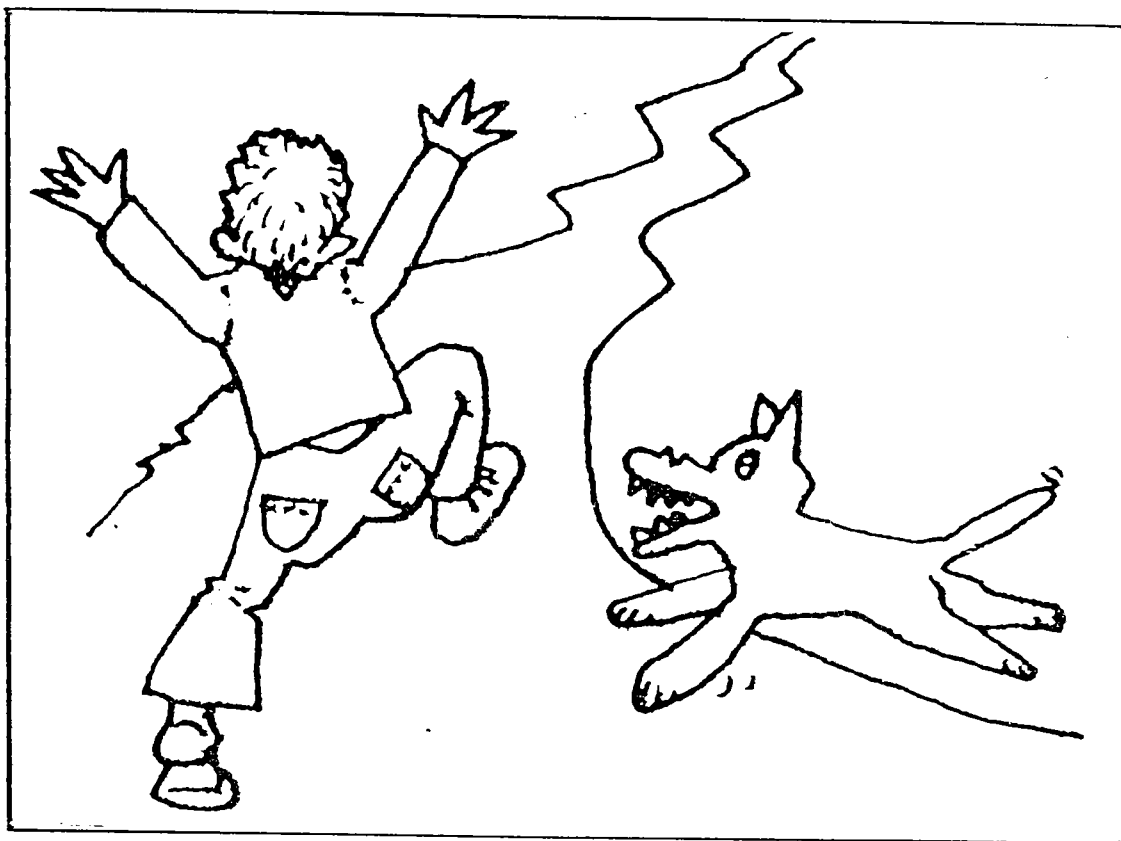

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

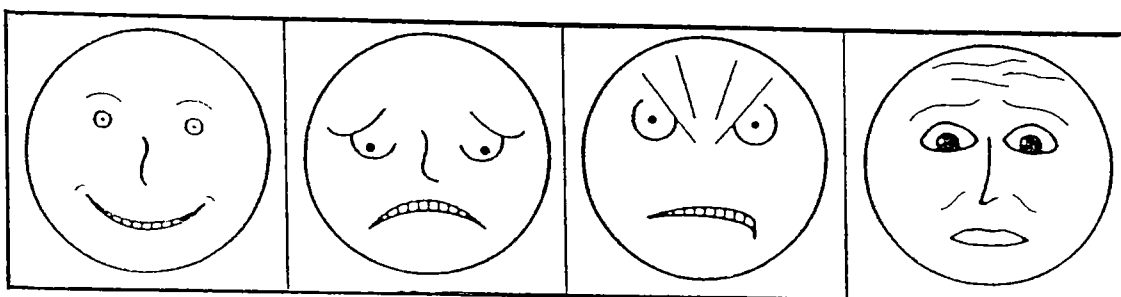
รูปภาพที่ 4

สถานการณ์ : สุนัขตัวใหญ่วิ่งไล่แดงลงถนน

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : แแดงรู้สึกอย่างไร เมื่อสุนัขวิ่งไล่ตาม

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นชุดที่ 2

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

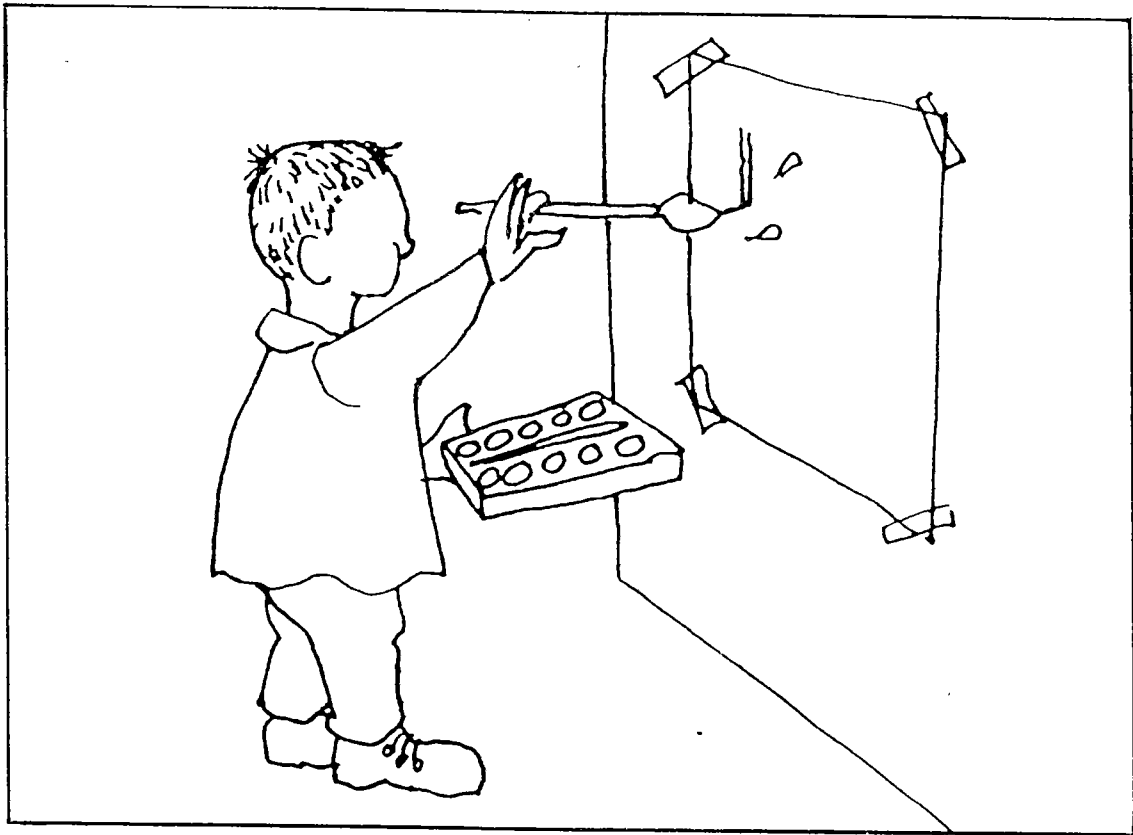
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

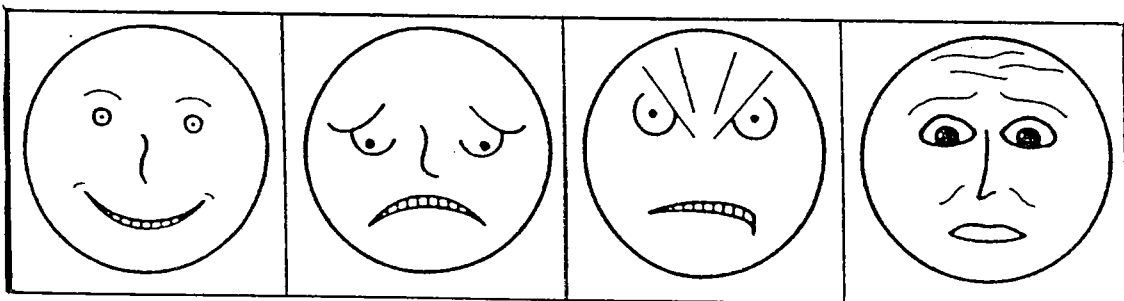
รูปภาพที่ 5

สถานการณ์ : คุณแม่ซื้อจานสีให้ปิงปอง

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ปิงปองรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณแม่ซื้อจานสีให้

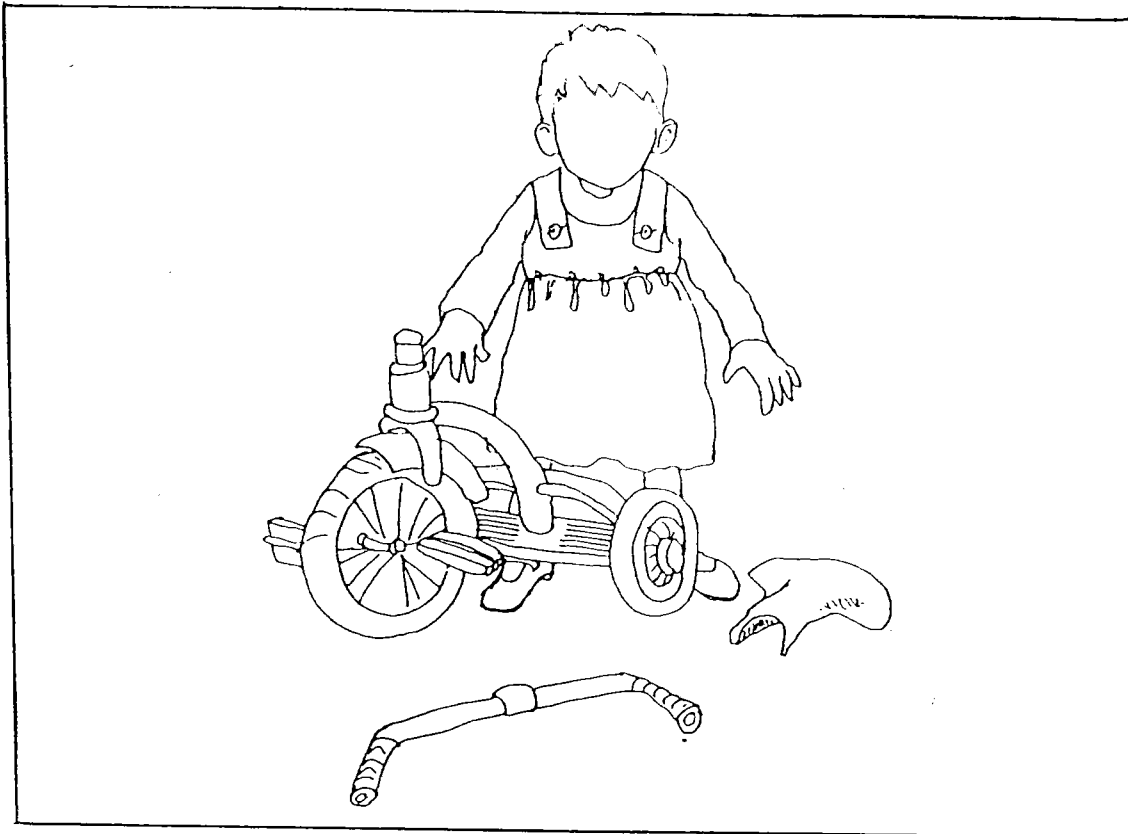

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

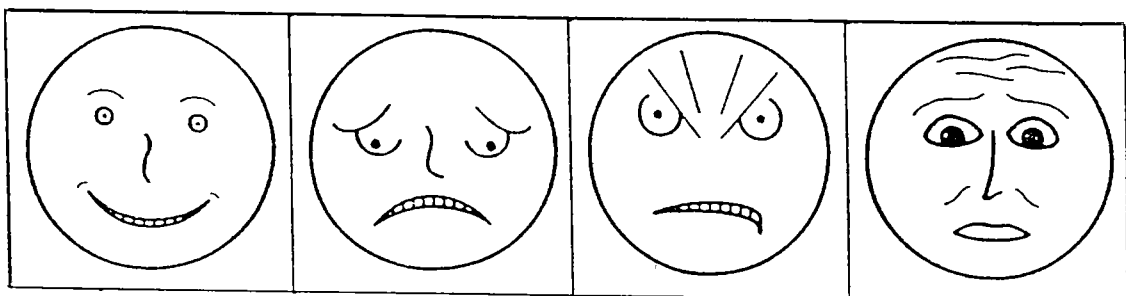
รูปภาพที่ 6

สถานการณ์ : จักรยานของชมพูหลุดเป็นชิ้นๆ

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ชมพูรู้สึกอย่างไร เมื่อจักรยานหลุดเป็นชิ้นๆ

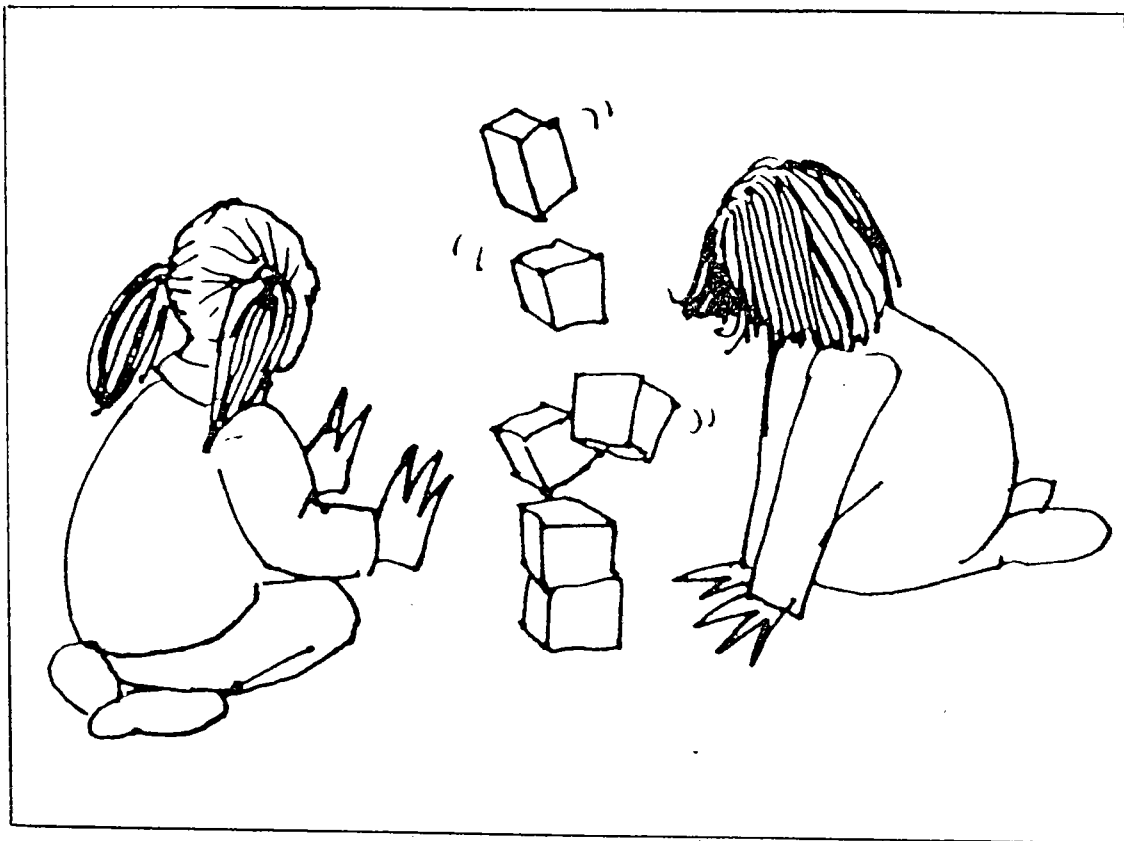

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

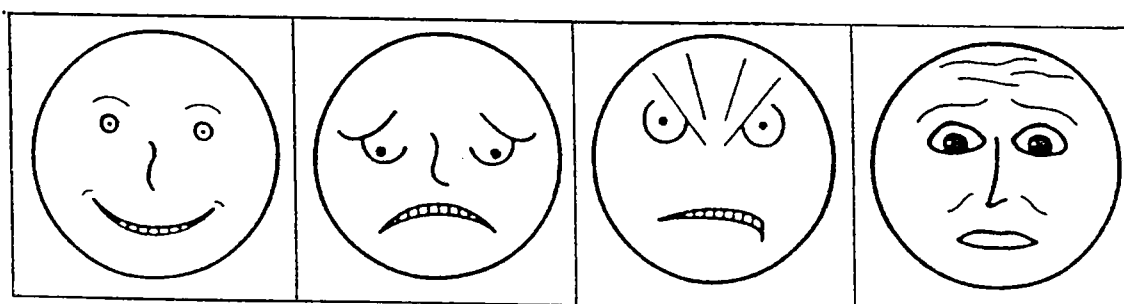
รูปภาพที่ 7

สถานการณ์ : ป่านผลึกไม้บล็อกของมุกพัง

คำสั่ง : ทากบาท (X) ที่รูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มุกรู้สึกอย่างไร เมื่อป่านผลึกไม้บล็อกพัง

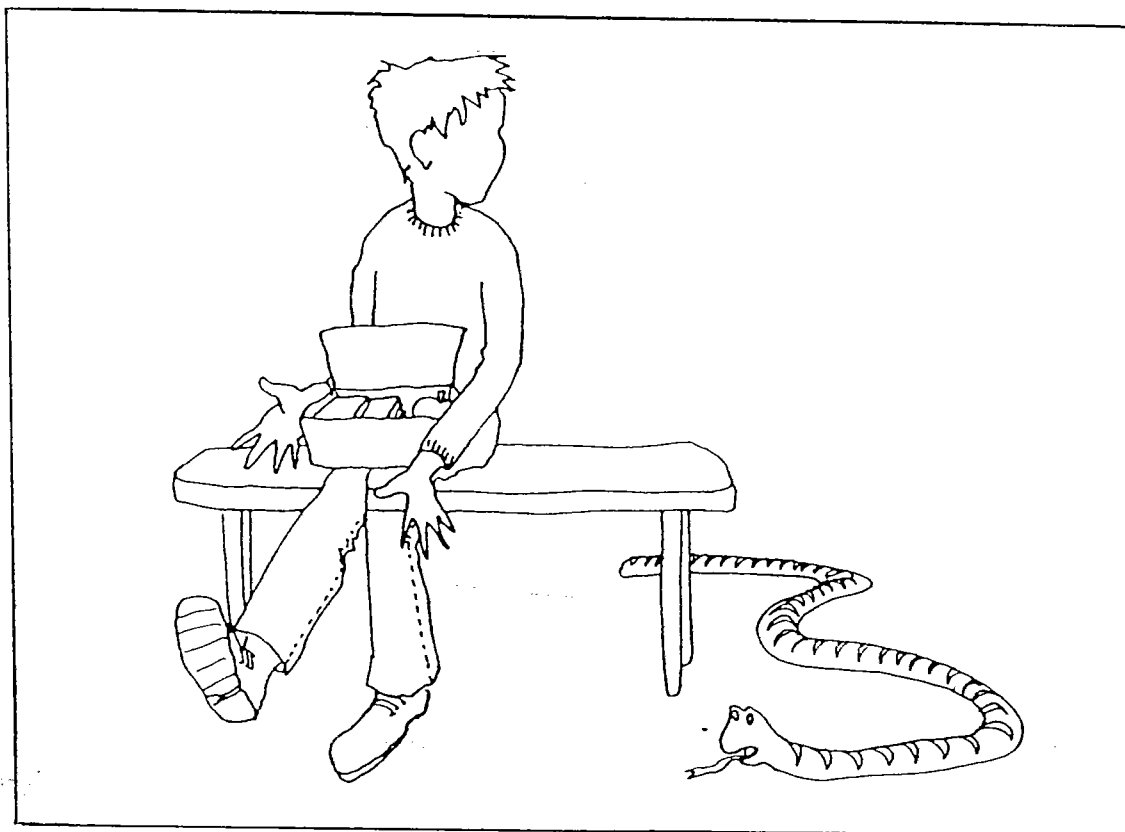

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

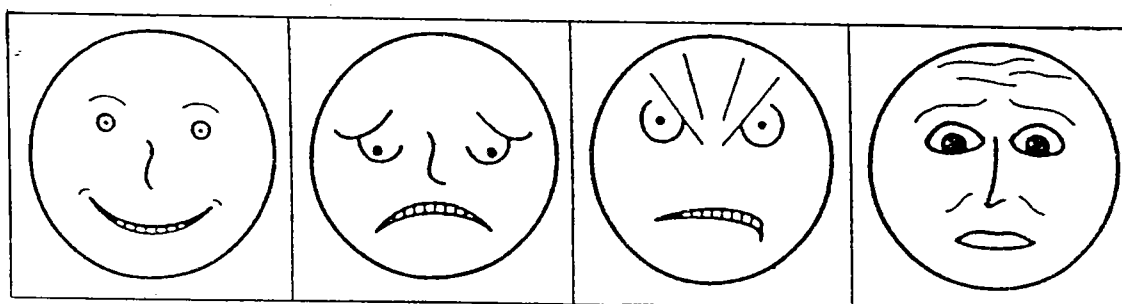
รูปภาพที่ 8

สถานการณ์ : งูเลื้อยใกล้เข้ามาที่ขาของแดง

คำสั่ง : ทักภาพ (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : แดงรู้สึกอย่างไร เมื่องูเลื้อยเข้ามาใกล้

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้ชั้นชุดที่ 3

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

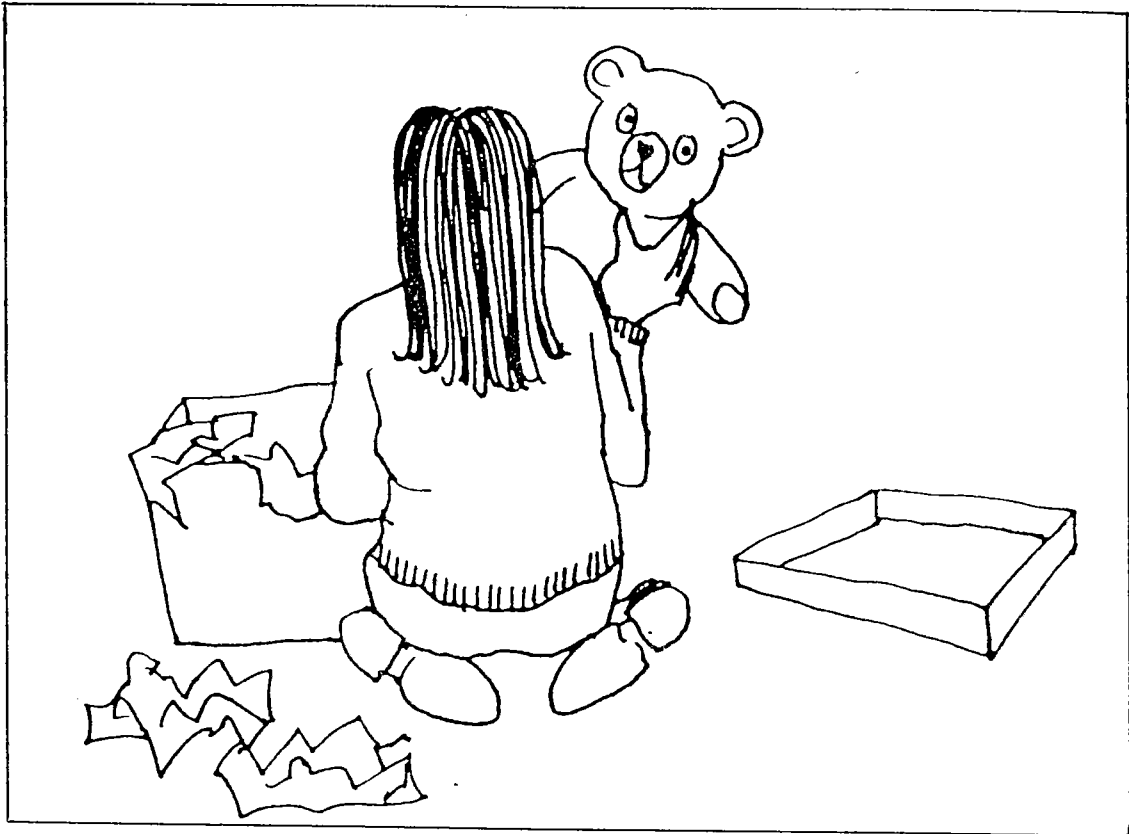
คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน
เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

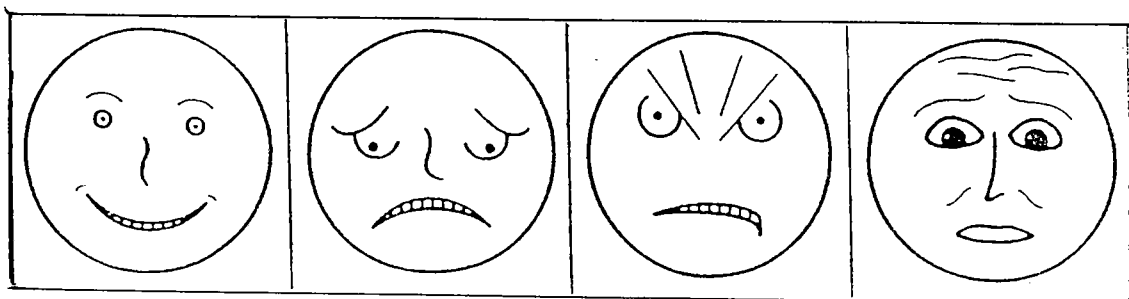
รูปภาพที่ 9

สถานการณ์ : คุณยายของป่านให้ตุ๊กตาทมิที่น่ารักเป็นของขวัญวันเกิด

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ป่านรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณยายซื้อตุ๊กตาทมิให้

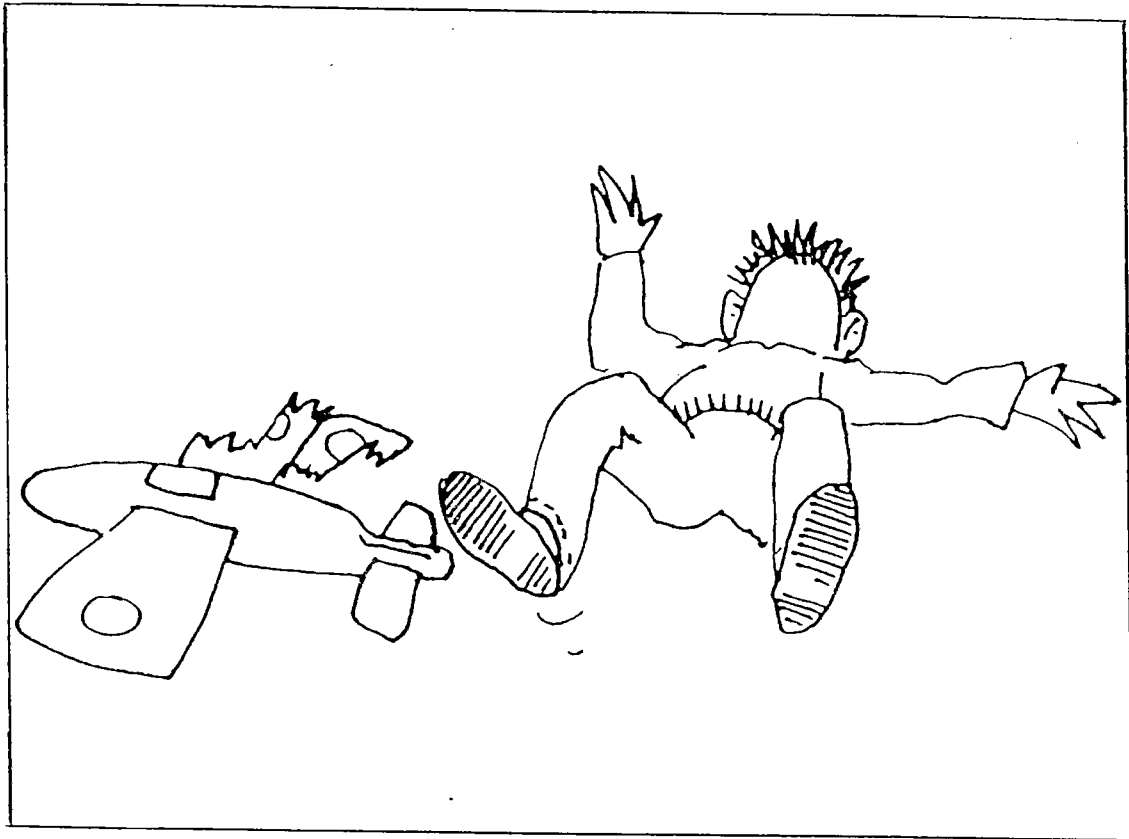

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

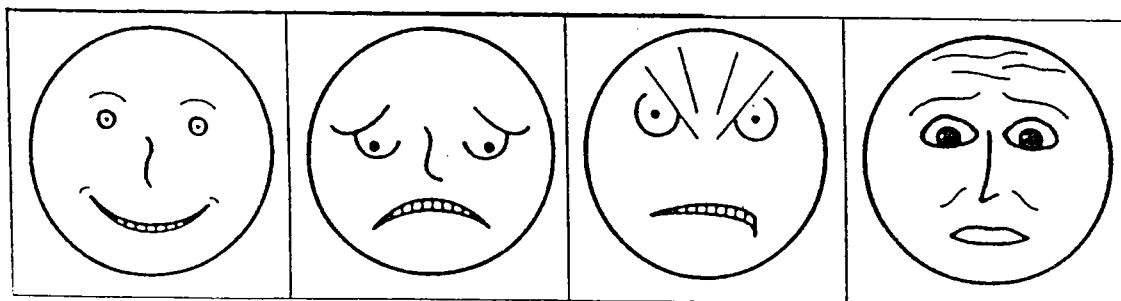
รูปภาพที่ 10

สถานการณ์ : ดำหกล้มทับเครื่องบินของเล่นพัง

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ดำรู้สึกอย่างไร เมื่อเขาทำเครื่องบินของเล่นพัง

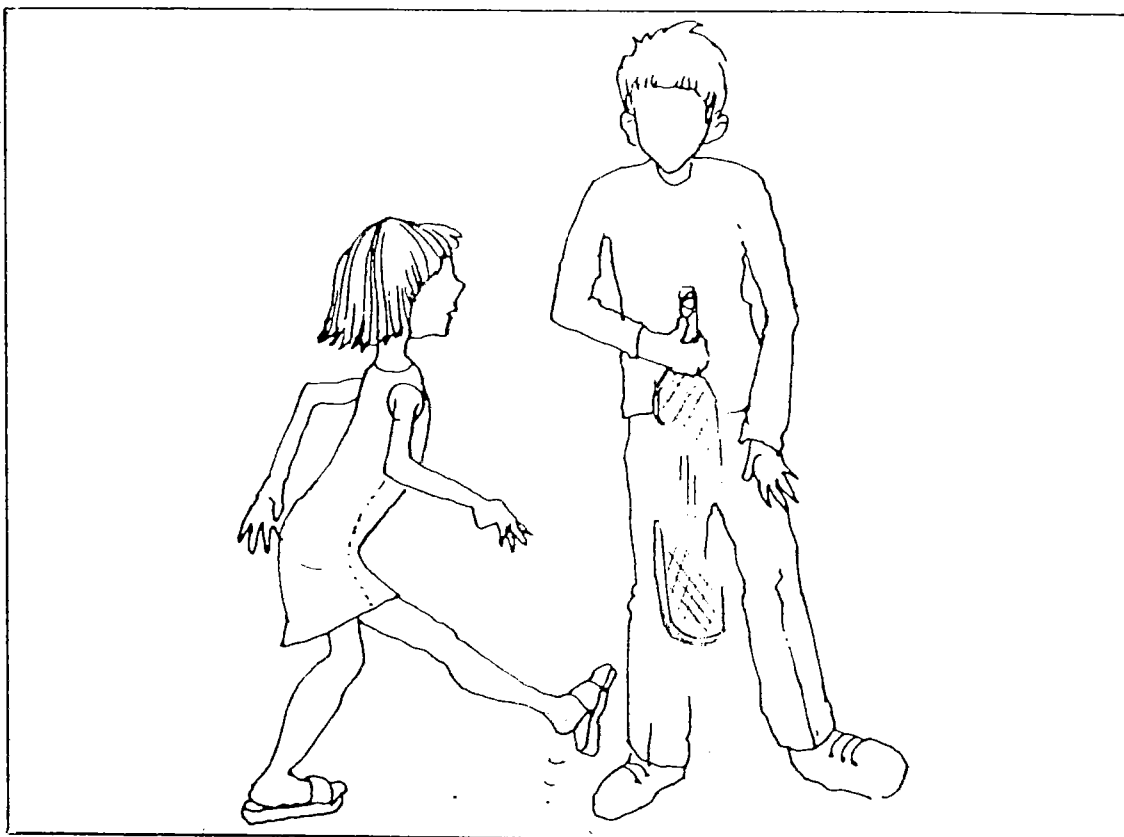

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

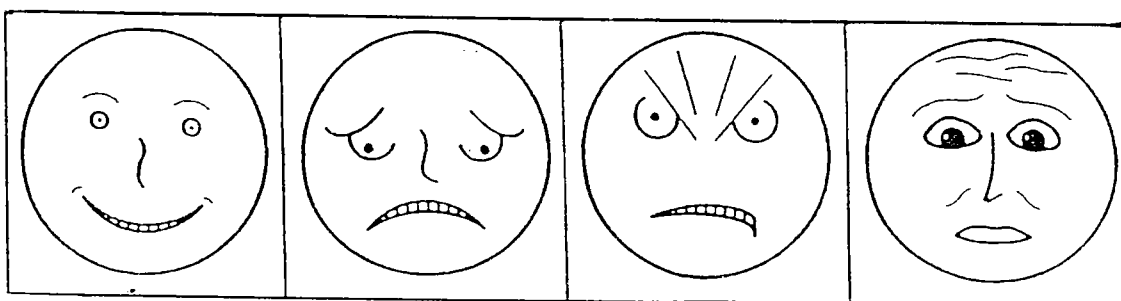
รูปภาพที่ 11

สถานการณ์ : มุกเตะไม้แบดมินตันของเอ๋หัก

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : เอ๋รู้สึกอย่างไร เมื่อมุกเตะไม้แบดมินตันหัก

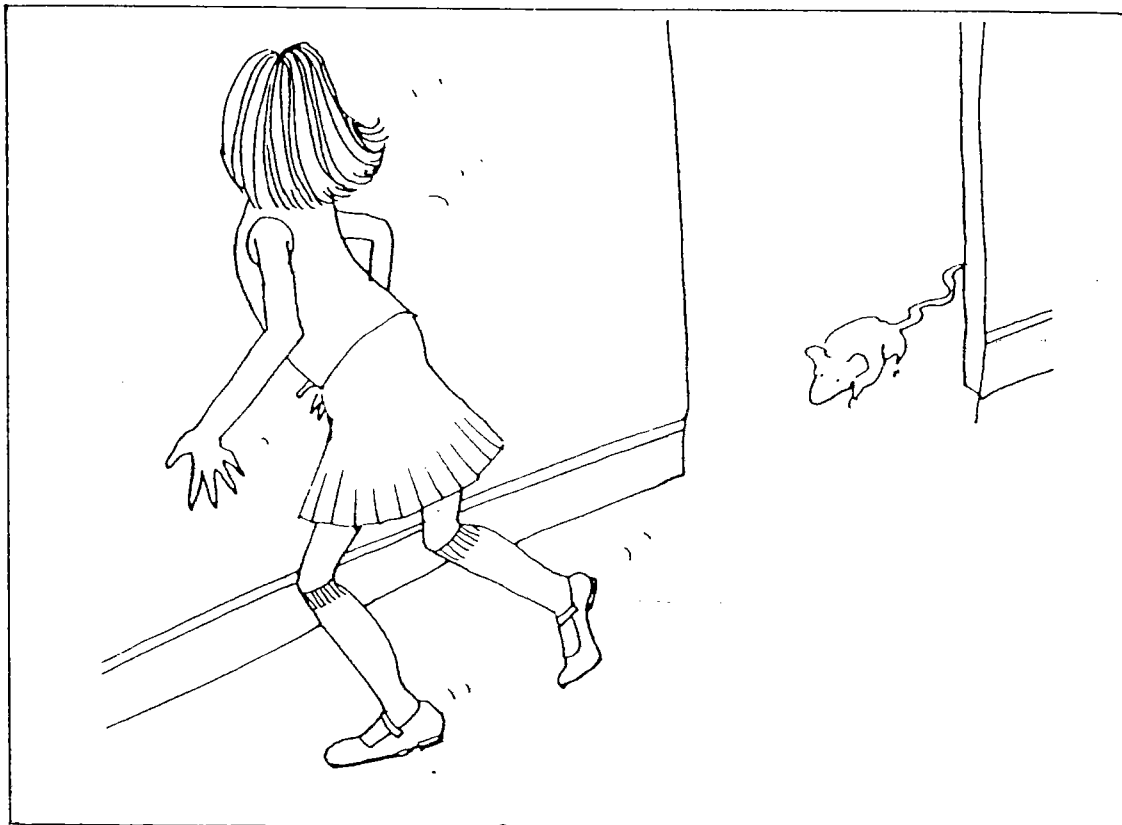

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

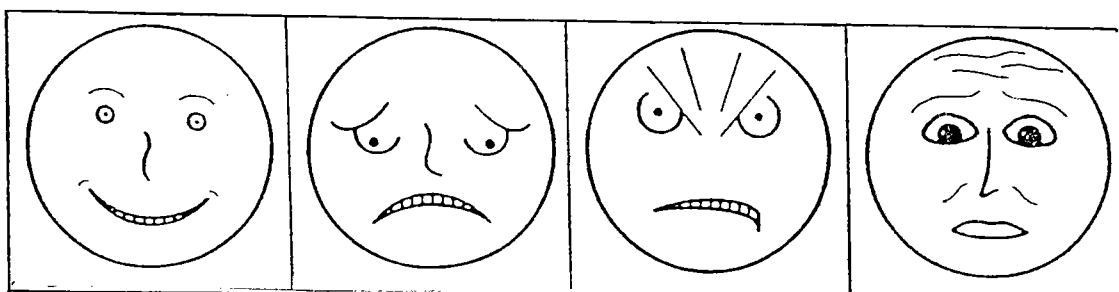
รูปภาพที่ 12

สถานการณ์ : มาลีวิ่งหนีหนูจากในครัว

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มาลีรู้สึกอย่างไร ขณะที่เธอวิ่งหนีหนู

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้ชั้นชุดที่ 4

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ

ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

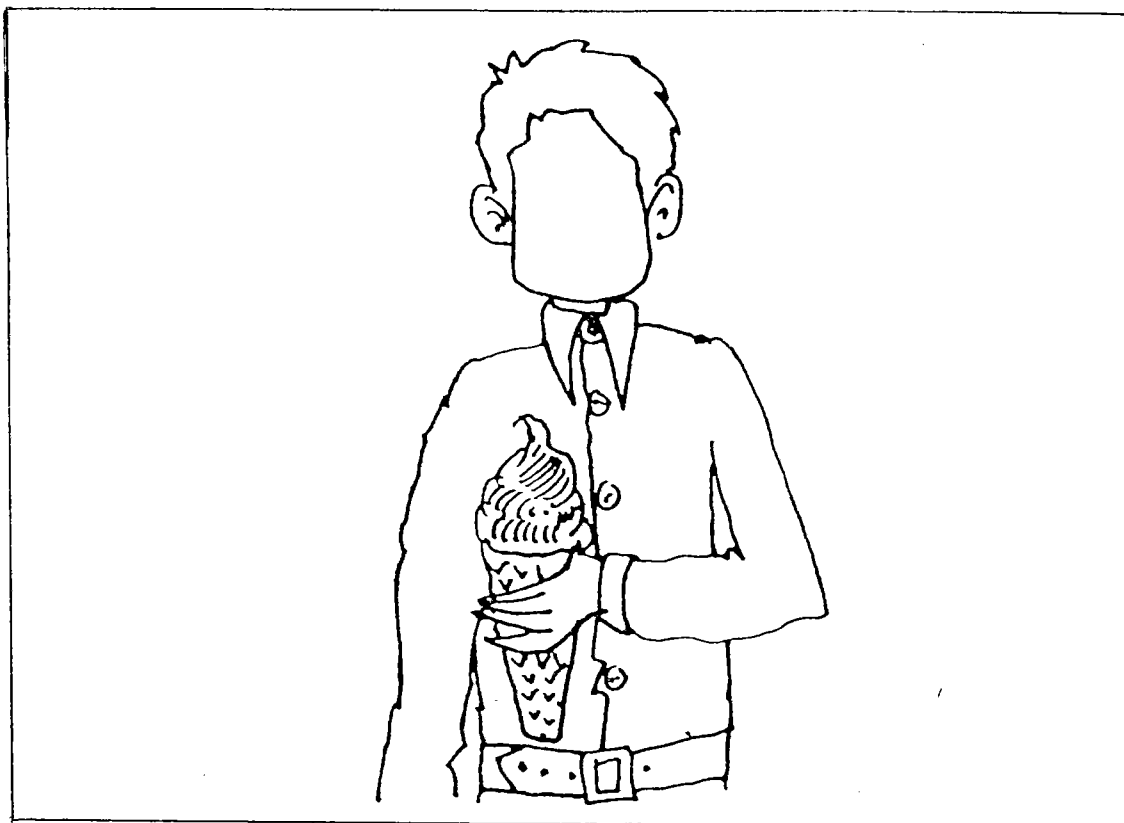
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children with Autism to Mind – Read

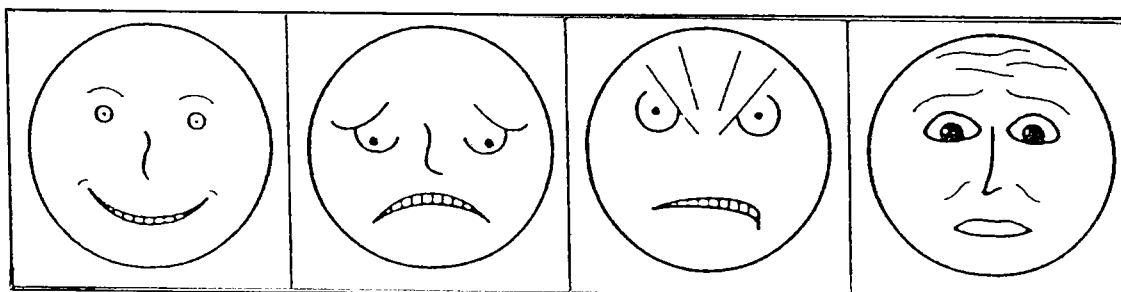
รูปภาพที่ 13

สถานการณ์ : คุณพ่อของปิงปองซื้อไอศกรีมช็อกโกแลตของโปรดให้ปิงปอง

คำสั่ง : กากบาท (X) หน้ารูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ปิงปองรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณพ่อซื้อไอศกรีมให้

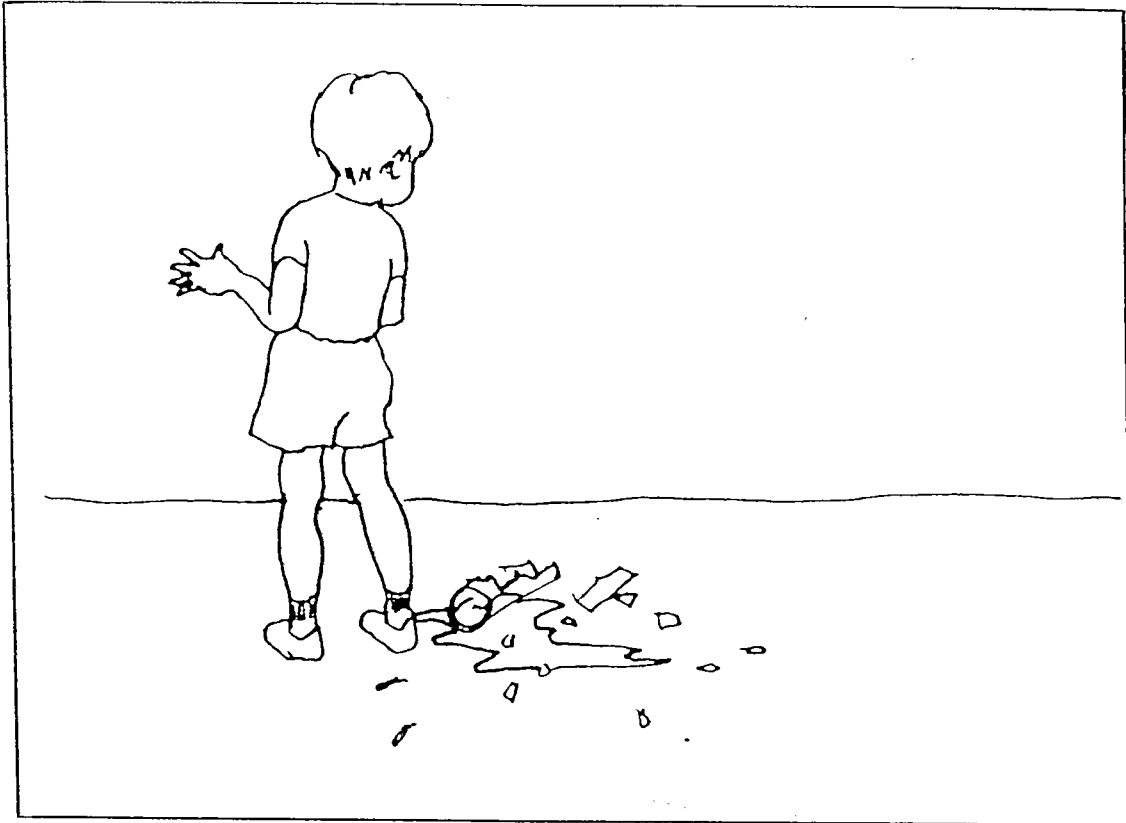

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

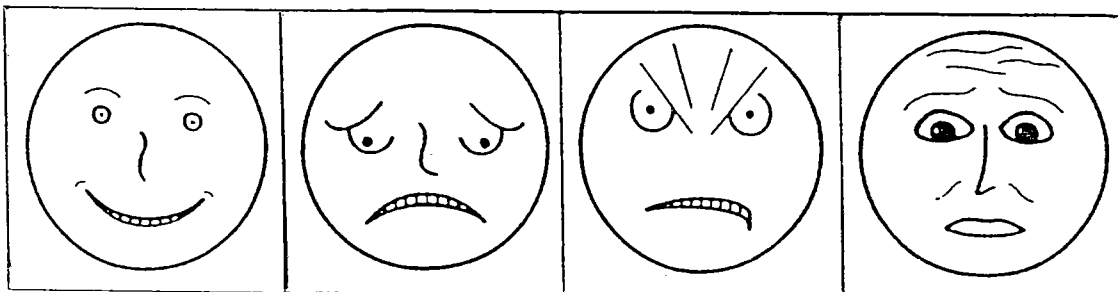
รูปภาพที่ 14

สถานการณ์ : โคมทำแก้วน้ำตกแตกกระจายบนพื้น

คำสั่ง : ทักบาท (X) ทั้รูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : โคมรู้สึกอย่างไร เมื่อเขาทำแก้วน้ำตกแตก

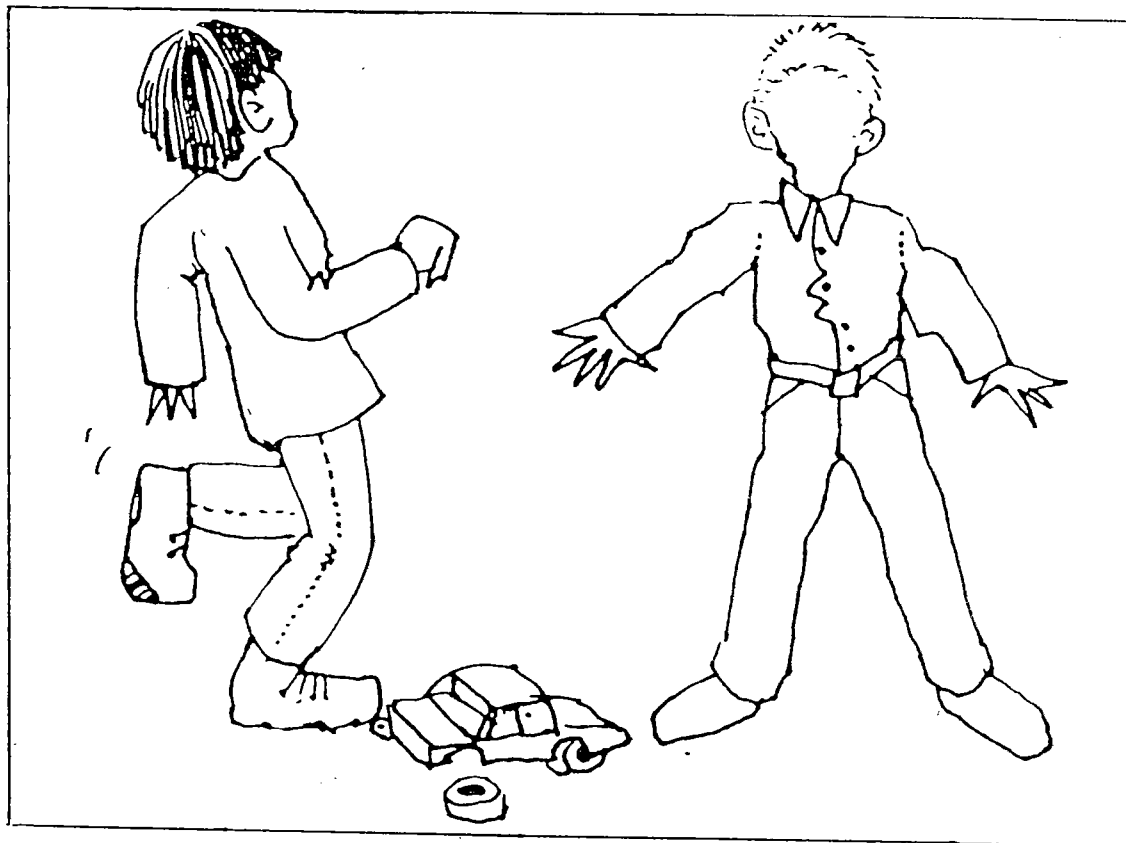

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

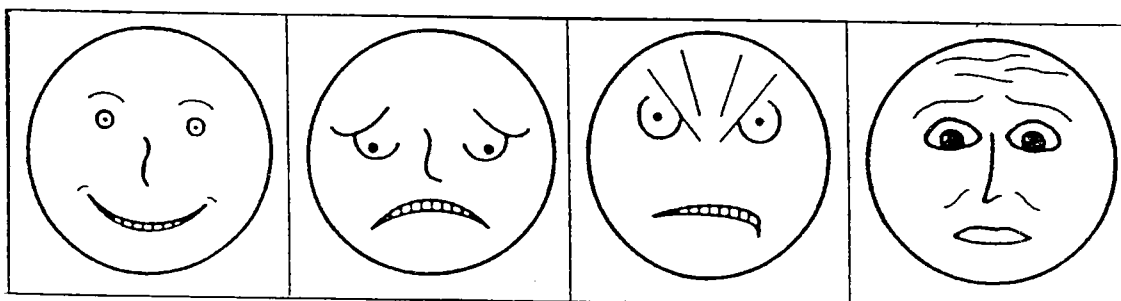
รูปภาพที่ 15

สถานการณ์ : โคมเหี้ยยบรรดของเล่นของแดงพัง

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : แดงรู้สึกอย่างไร เมื่อโคมเหี้ยยบรรดของเล่นของเขาพัง

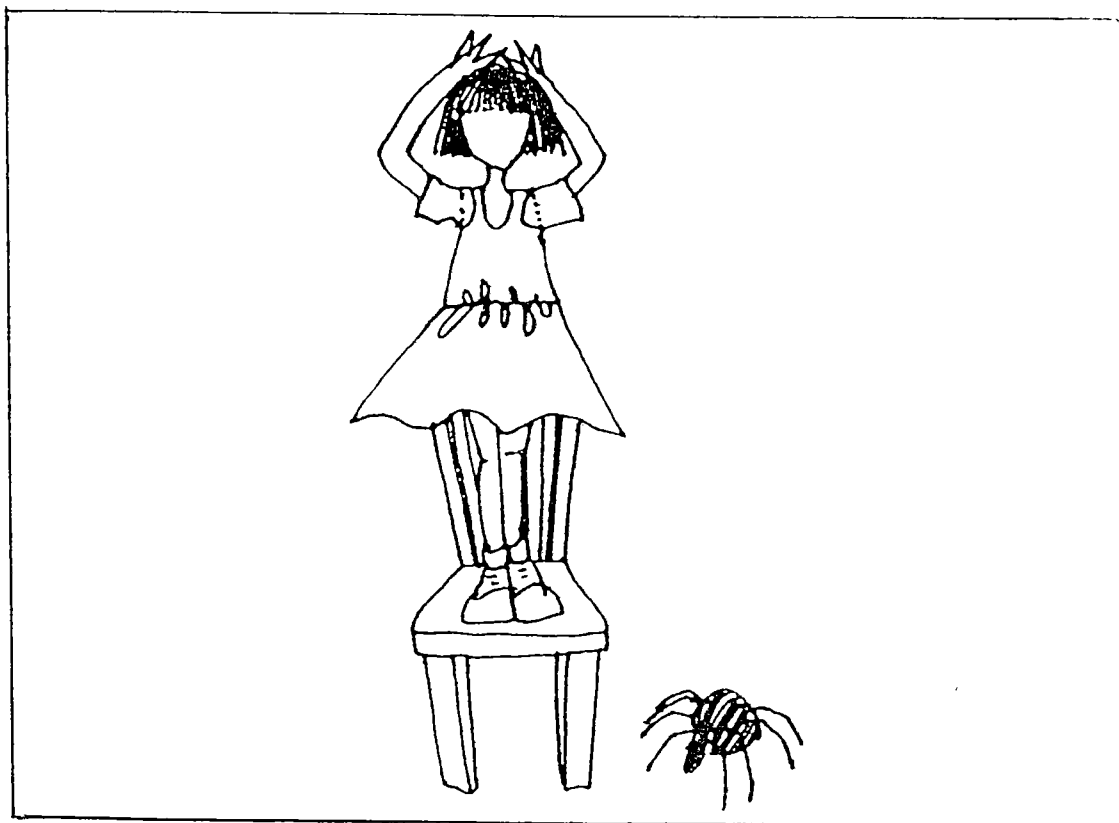

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

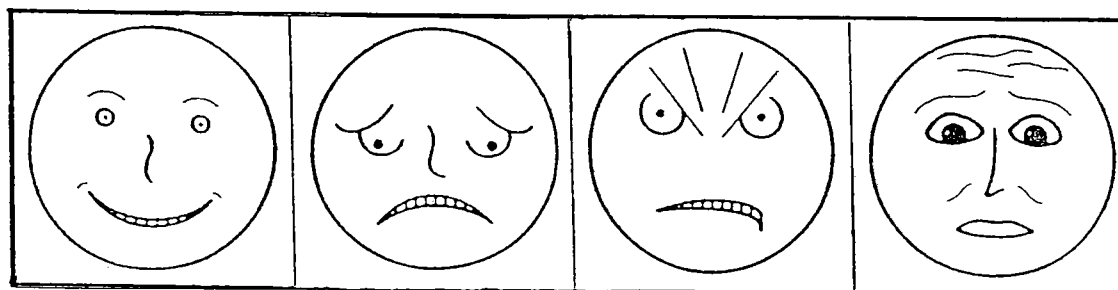
รูปภาพที่ 16

สถานการณ์ : แมงมุมตัวใหญ่คลานตรงมาที่เก้าอี้ของมาลี

คำสั่ง : ทักบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มาลีรู้สึกอย่างไร เมื่อแมงมุมคลานตรงมาที่เก้าอี้ของเธอ

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นชุดที่ 5

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ

ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

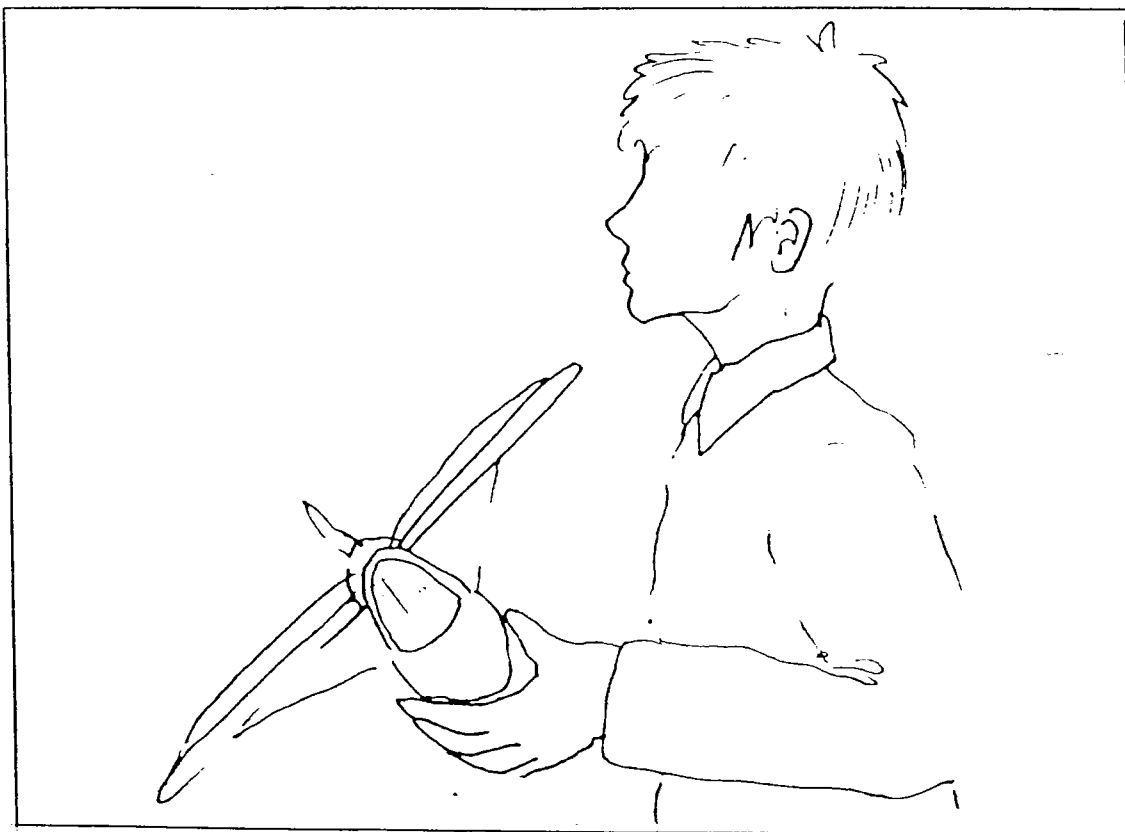
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children with Autism to Mind – Read

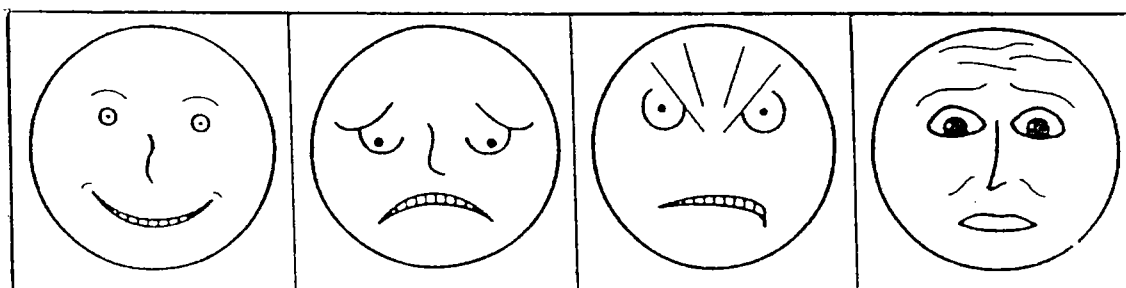
รูปภาพที่ 17

สถานการณ์ : พี่ชายของโดมให้เครื่องบินของเล่นแก่โดม

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : โดมรู้สึกอย่างไร เมื่อพี่ชายให้เครื่องบินของเล่น

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

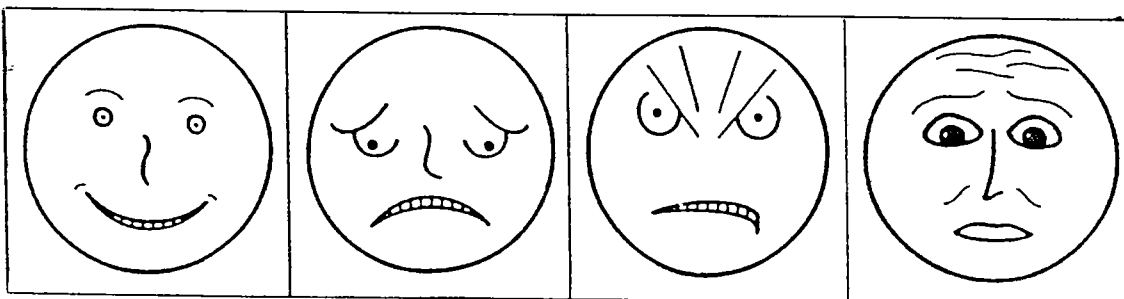
รูปภาพที่ 18

สถานการณ์ : คุณพ่อของเปี๊ยกต้องไปทำงานต่างจังหวัดหลายวัน

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : เปี๊ยกรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณพ่อไปทำงานต่างจังหวัด

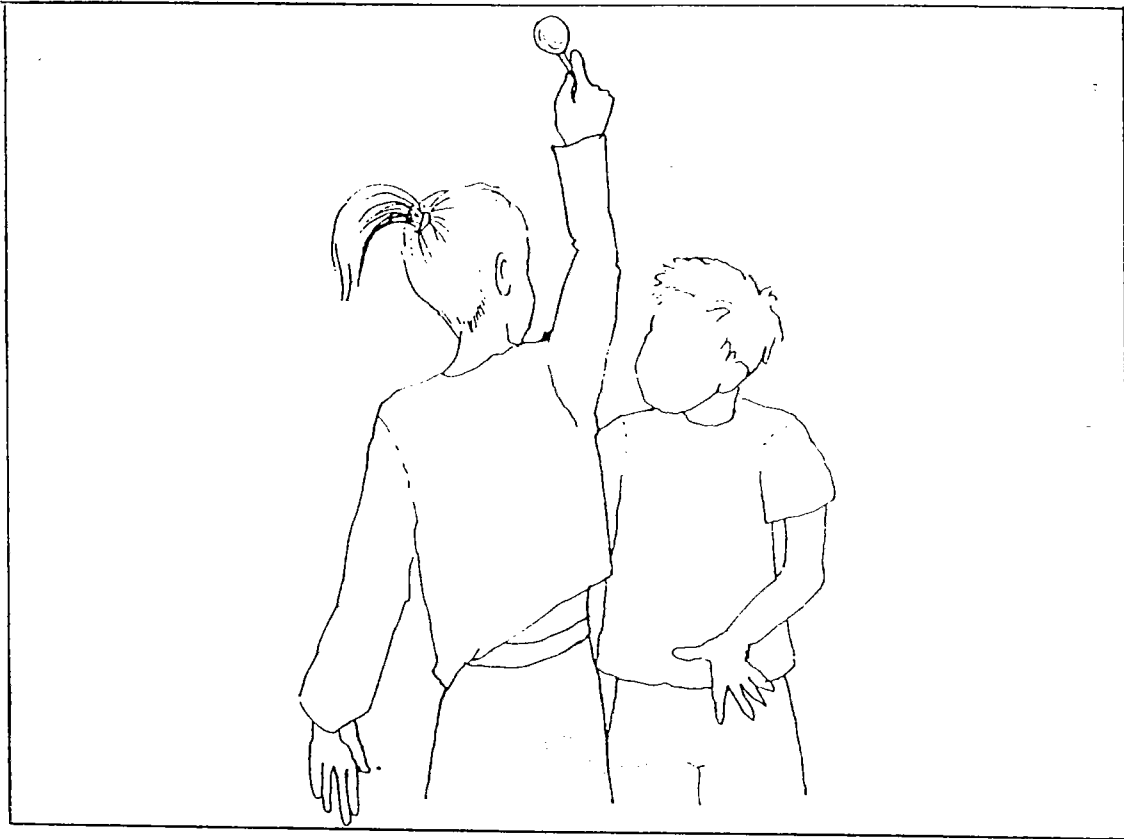

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

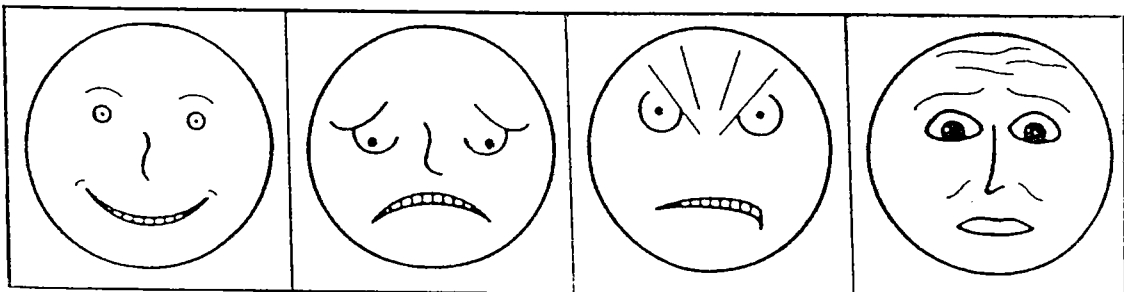
รูปภาพที่ 19

สถานการณ์ : มาลีแย่งอมยิ้มของจุกไป

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : จุกรู้สึกอย่างไร เมื่อมาลีแย่งอมยิ้มไป

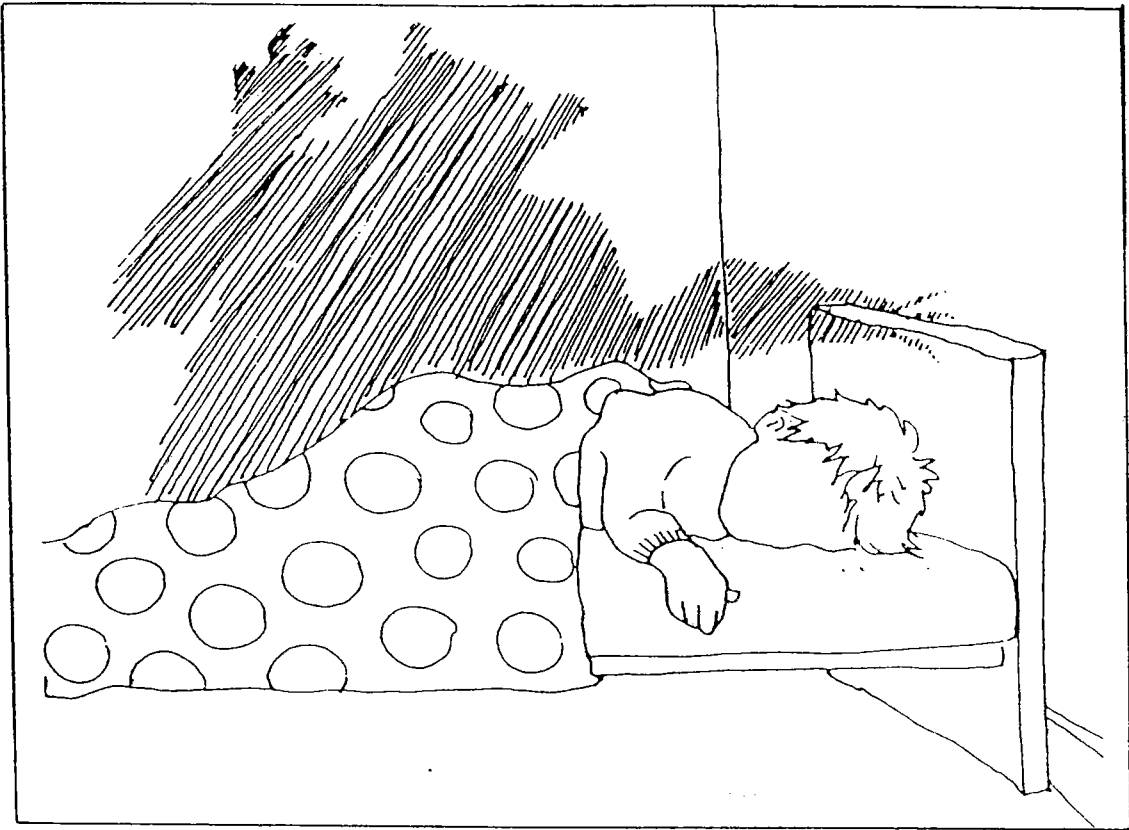

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

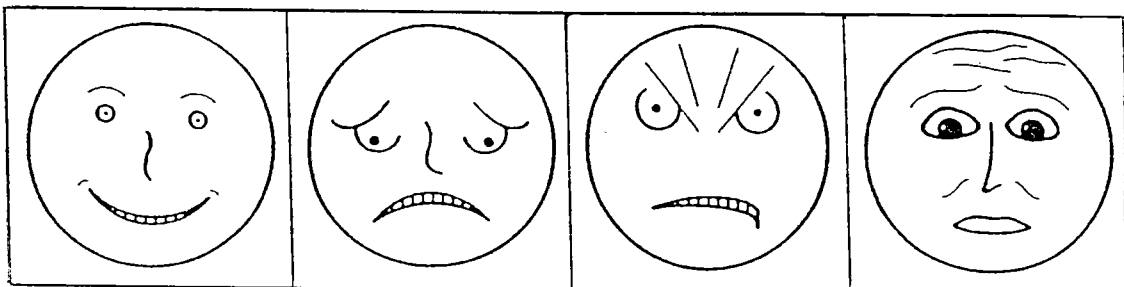
รูปภาพที่ 20

สถานการณ์ : เจาบนฝาผนังห้องดูเหมือนสัตว์ประหลาด

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : แสดงรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นเงาเหมือนสัตว์ประหลาด

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้ชั้นชุดที่ 6

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

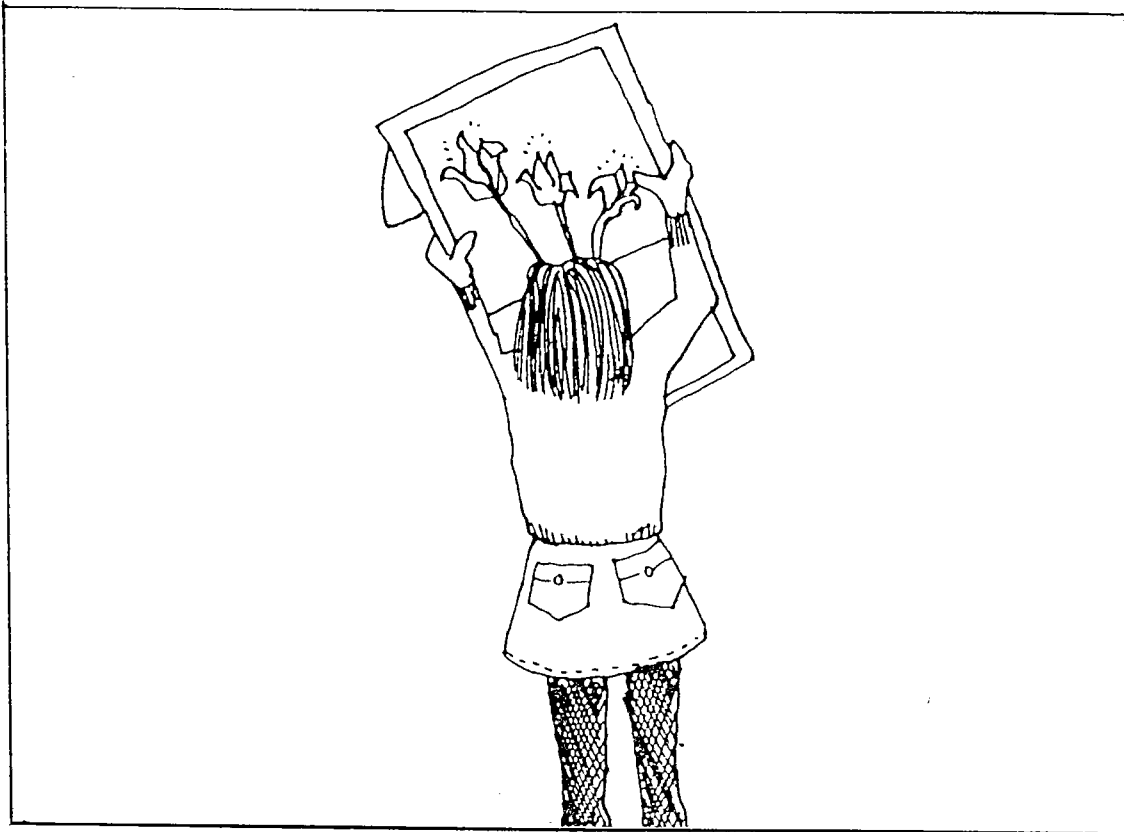
คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน
เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

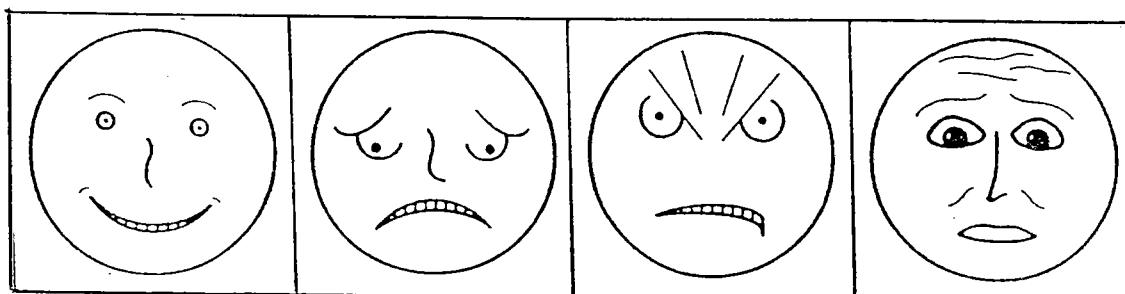
รูปภาพที่ 21

สถานการณ์ : พี่สาวของฉันซื้อรูปภาพดอกไม้มาให้เธอ

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มันรู้สึกอย่างไร เมื่อพี่สาวซื้อภาพรูปดอกไม้ให้เธอ

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

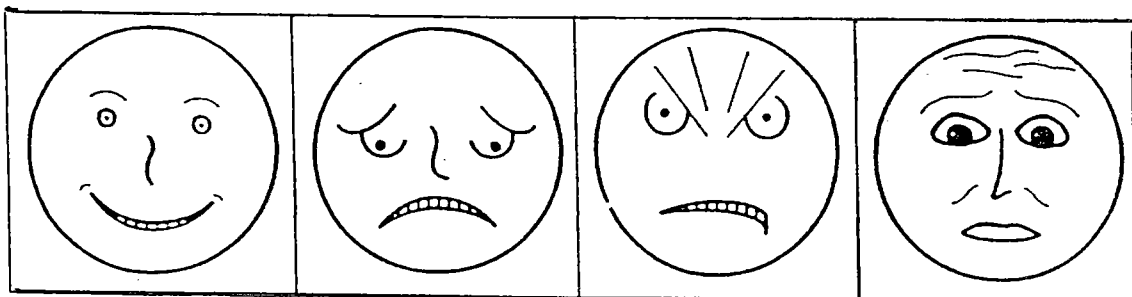
รูปภาพที่ 22

สถานการณ์ : ดำไม่สบาย จึงไปซื้อของกับคุณแม่ไม่ได้

คำสั่ง : กากบาท (x) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ดำรู้สึกอย่างไร เมื่อไปซื้อของกับคุณแม่ไม่ได้

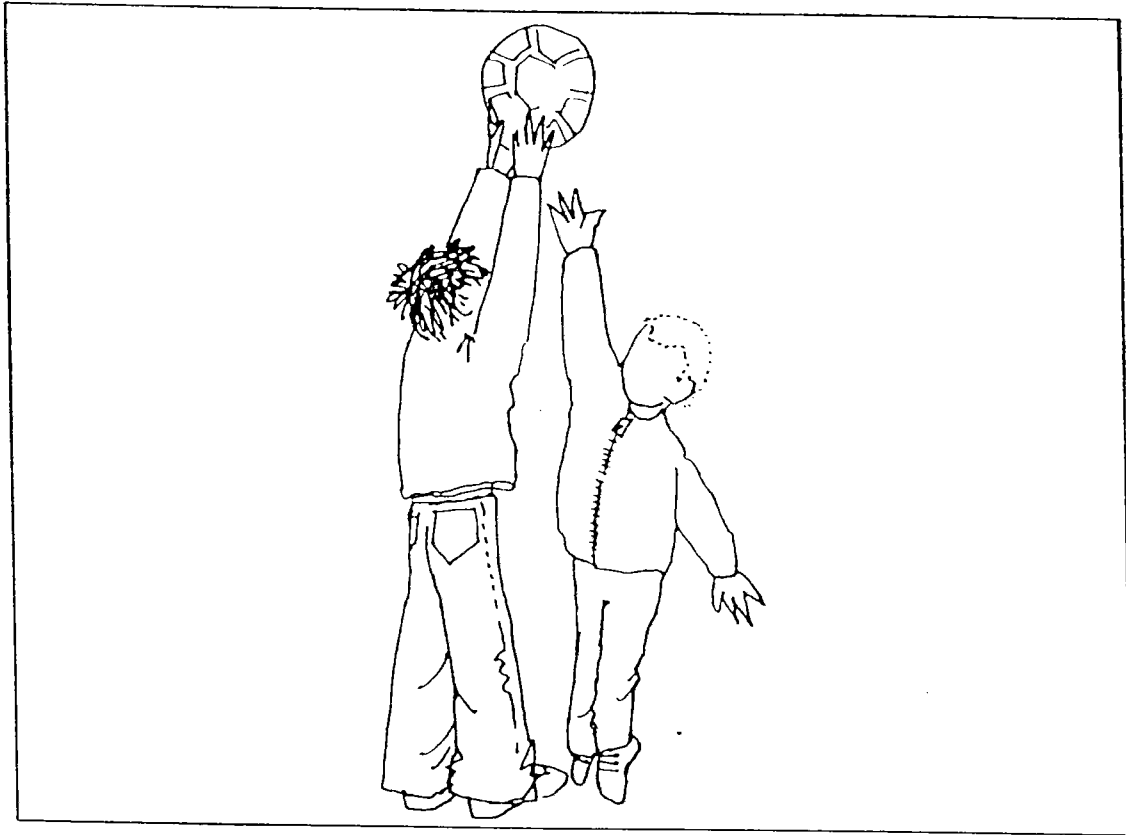

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

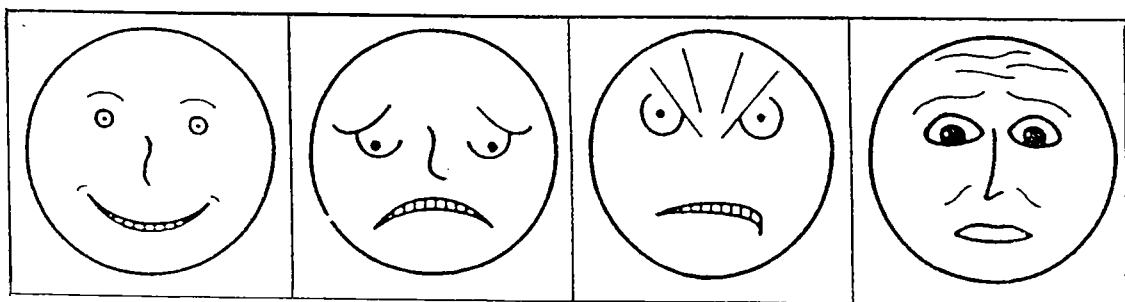
รูปภาพที่ 23

สถานการณ์ : ปีกแย่งลูกบอลไปจากเอ

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : เอรู้สึกอย่างไร เมื่อปีกแย่งลูกบอลของเขาไป

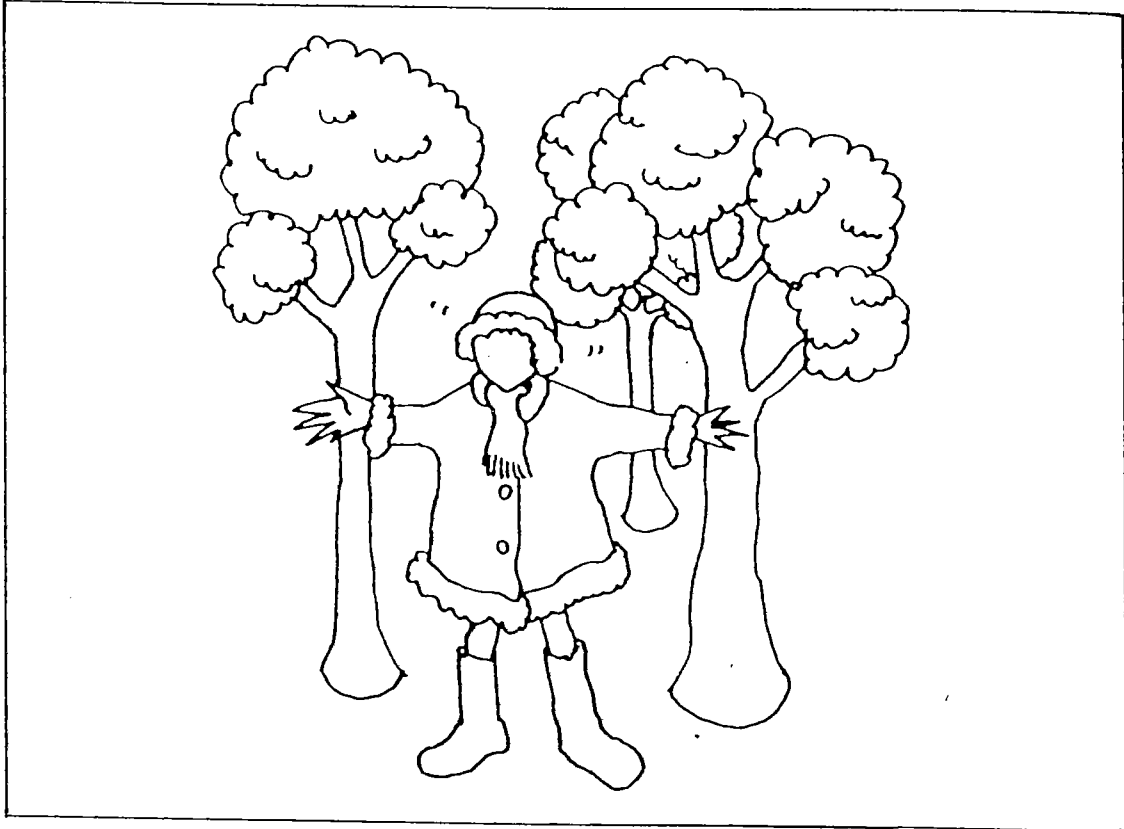

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

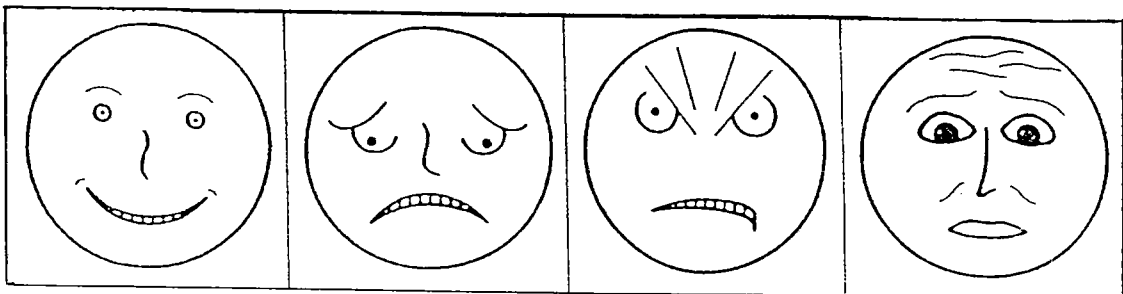
รูปภาพที่ 24

สถานการณ์ : มาลีหลงทางในป่า ซึ่งใกล้จะมืดแล้ว

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มาลีรู้สึกอย่างไร เมื่อเธอหลงทางอยู่ในป่าที่กำลังจะมืด

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นชุดที่ 7

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

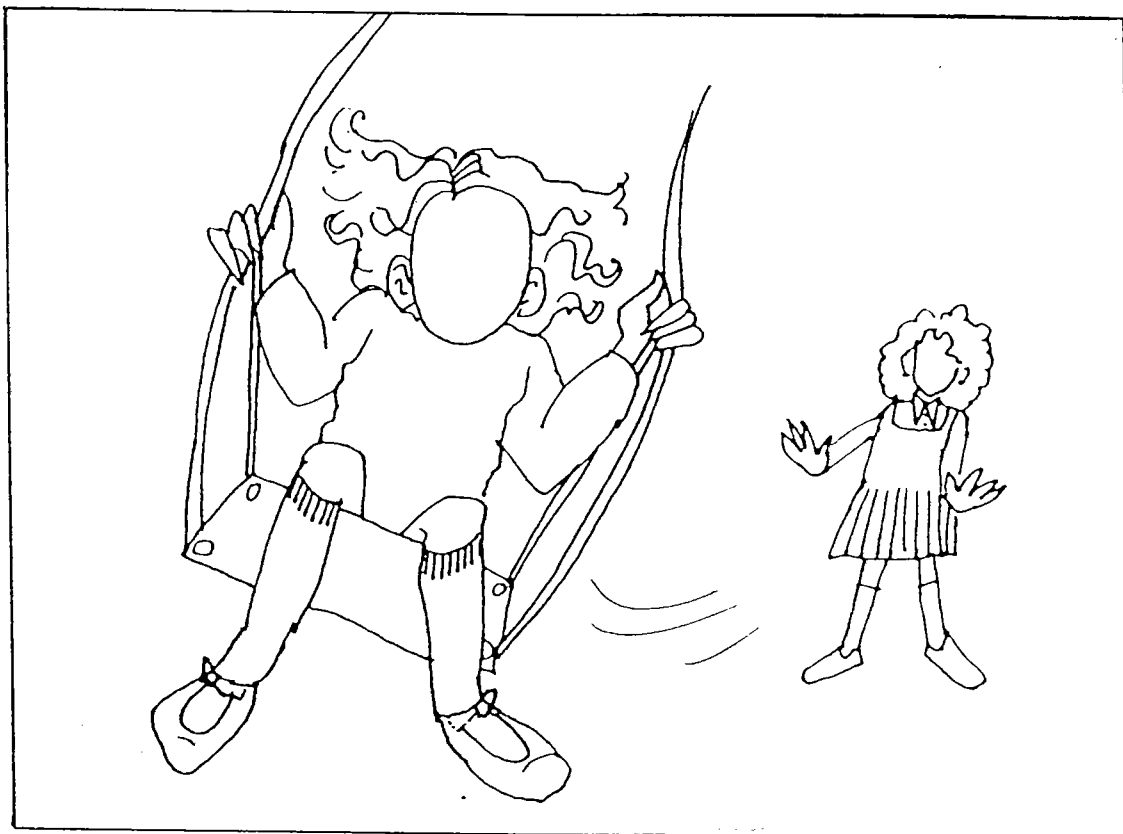
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

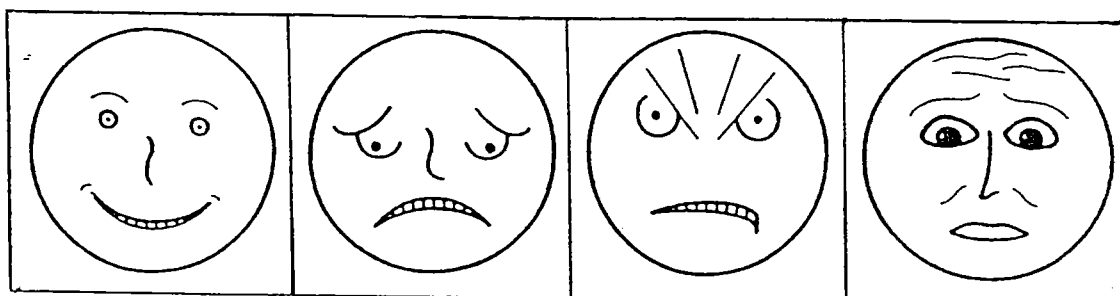
รูปภาพที่ 25

สถานการณ์ : พราวไกวชิงช้าให้มันนั่ง

คำสั่ง : กากบาท (X) กับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มันรู้สึกอย่างไร เมื่อพราวไกวชิงช้าให้มันนั่ง

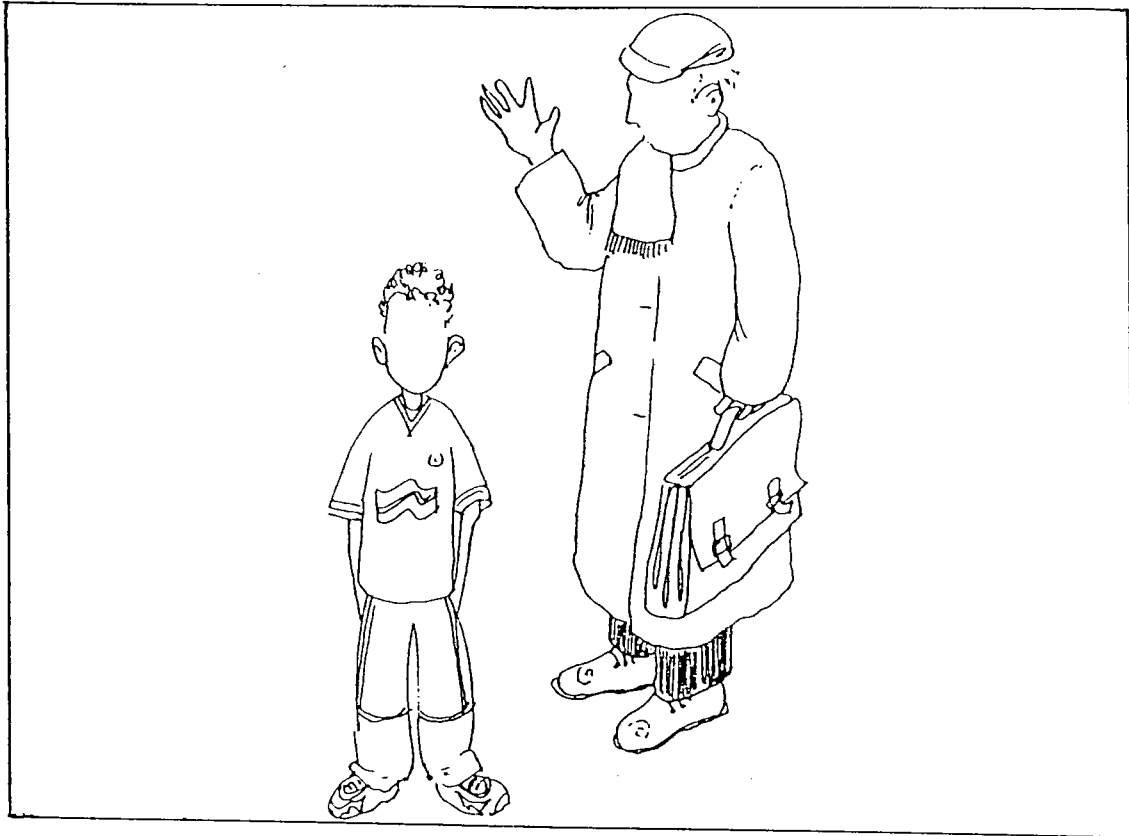

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

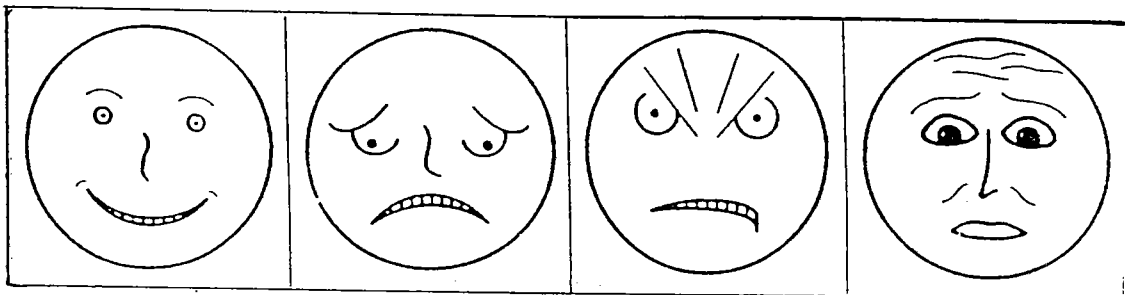
รูปภาพที่ 26

สถานการณ์ : ถึงเวลาที่คุณปู่ของแดงต้องกลับบ้านที่ต่างจังหวัดแล้ว

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : แแดงรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณปู่จะกลับบ้าน

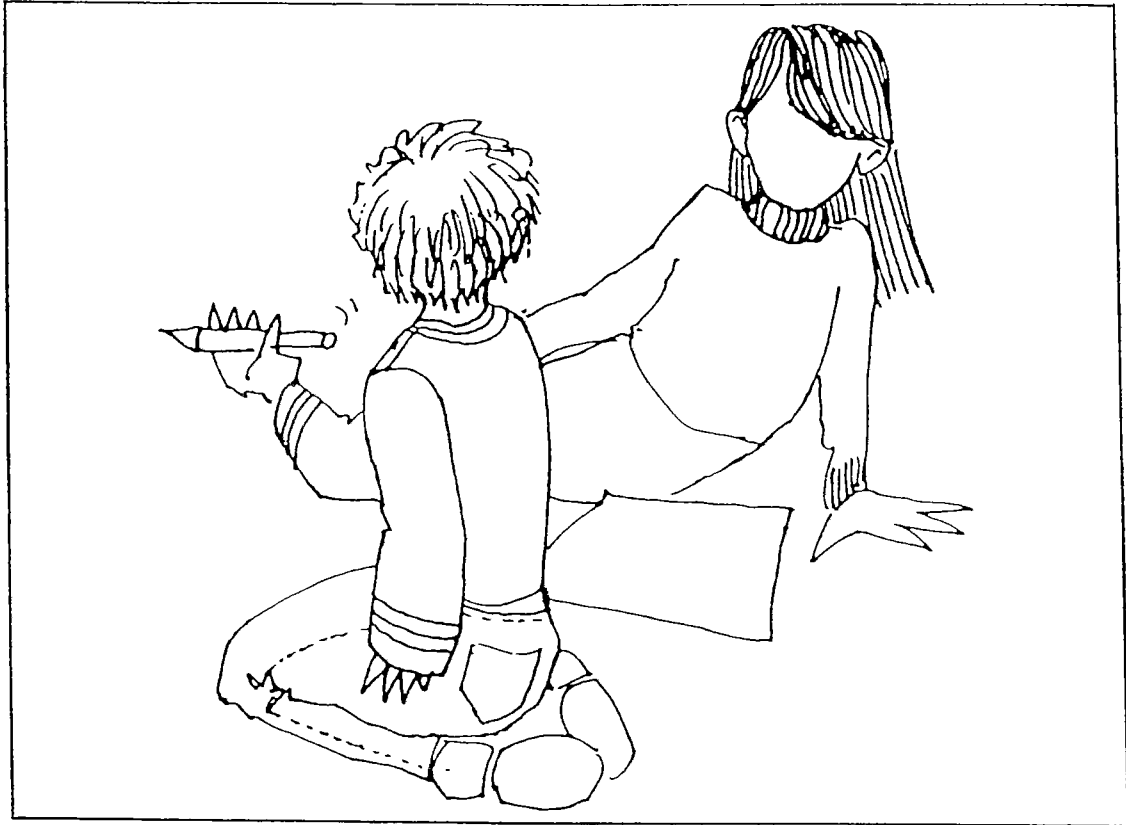

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

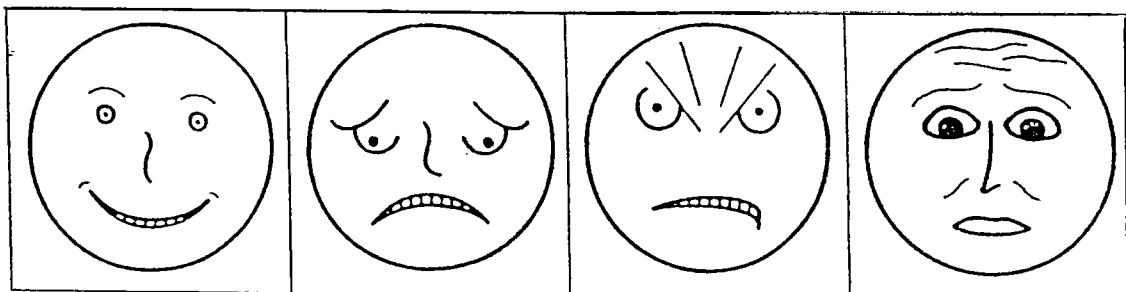
รูปภาพที่ 27

สถานการณ์ : เอแยงดินสอจุ่มไป ทำให้จุ่มวาดภาพไม่เสร็จ

คำสั่ง : ทักภาพ (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : จุ่มรู้สึกอย่างไร เมื่อเอแยงดินสอไป

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

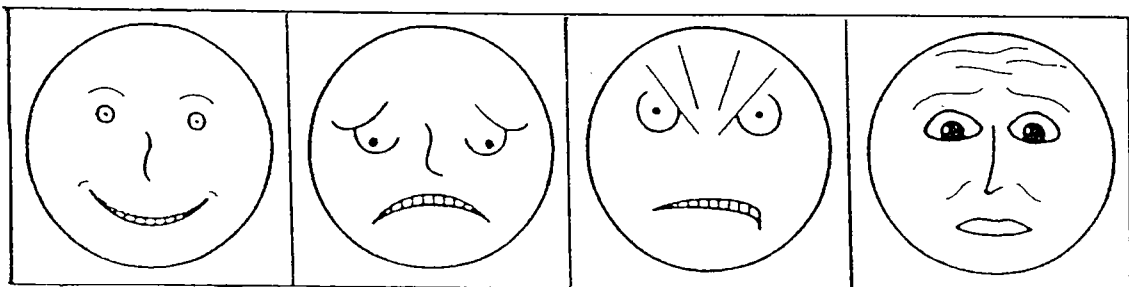
รูปภาพที่ 28

สถานการณ์ : คำพลัดหลงกับแม่ในซูเปอร์มาเก็ตแห่งใหม่

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : คำรู้สึกอย่างไร เมื่อพลัดหลงกับแม่ในซูเปอร์มาเก็ต

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้ชั้นชุดที่ 8

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

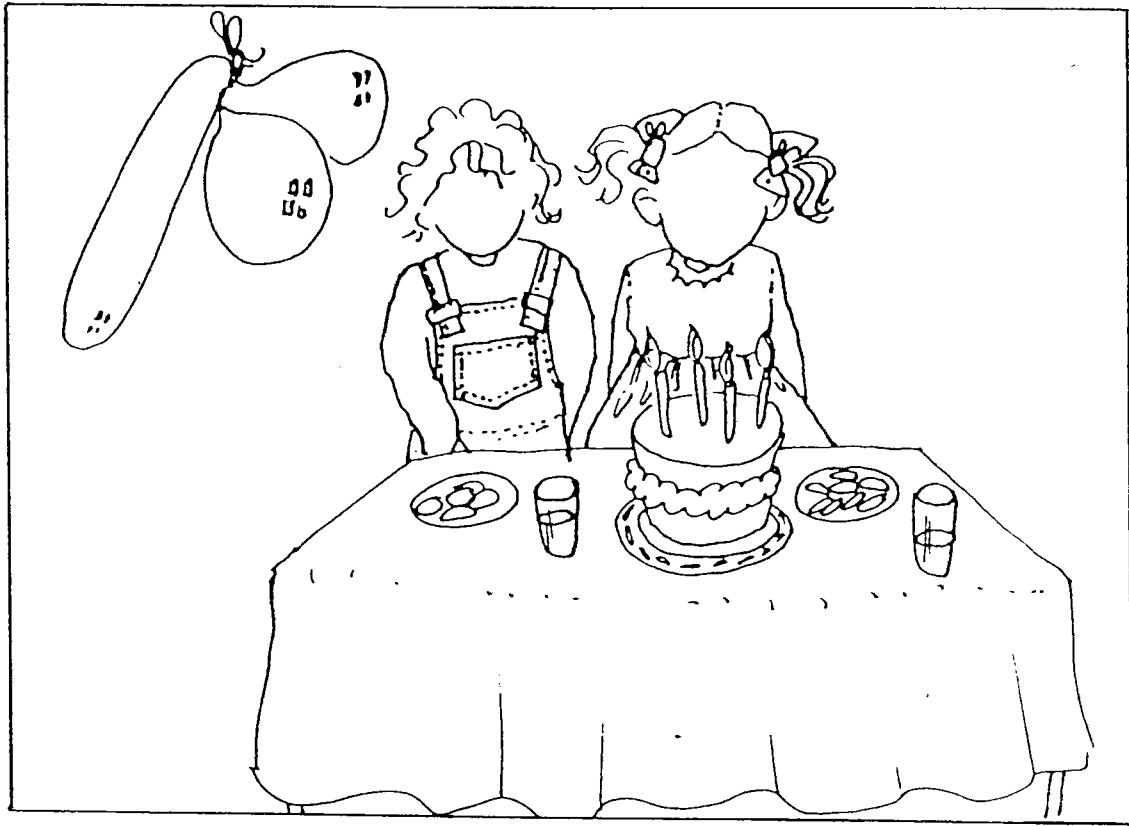
คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน
เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

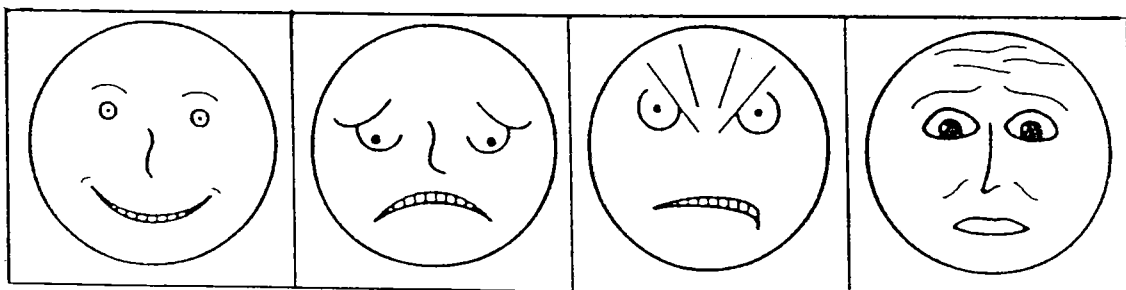
รูปภาพที่ 29

สถานการณ์ : ชมพู่และไก่ ไปงานเลี้ยงวันเกิด

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ชมพูู้สึกอย่างไร เมื่อเธอและไก่ไปงานเลี้ยงวันเกิด

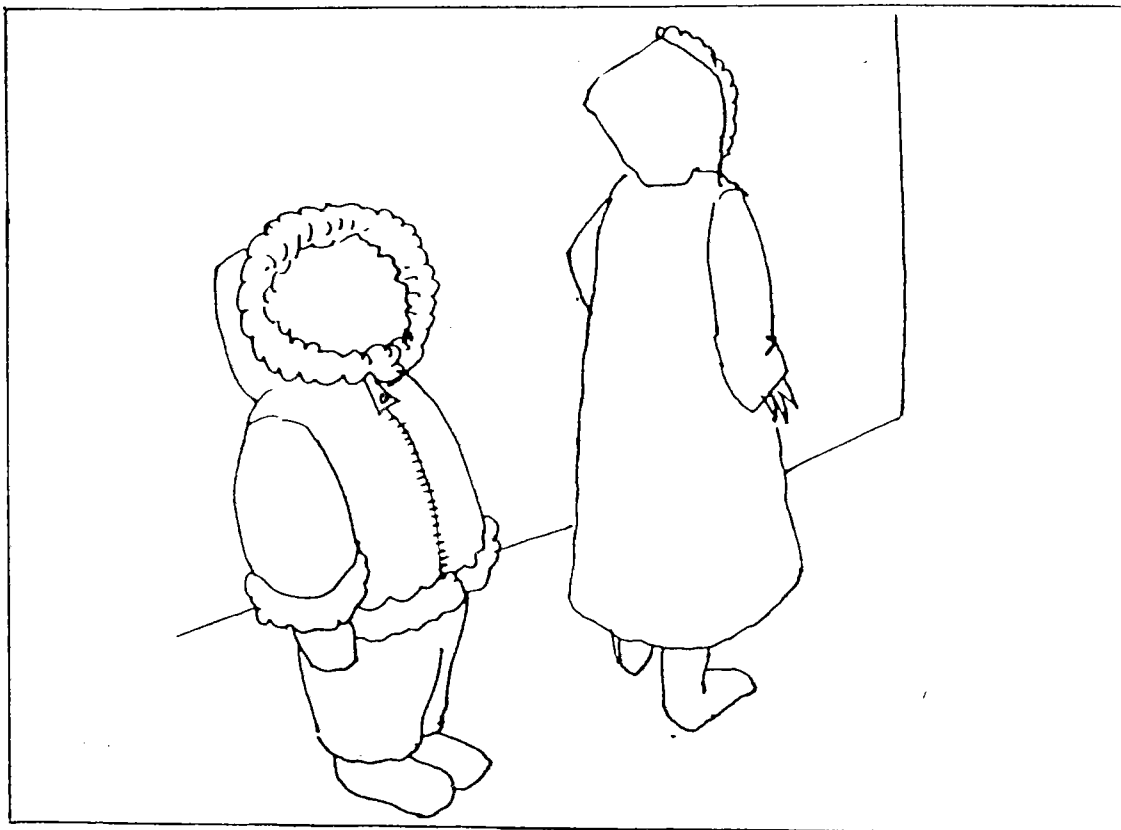

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

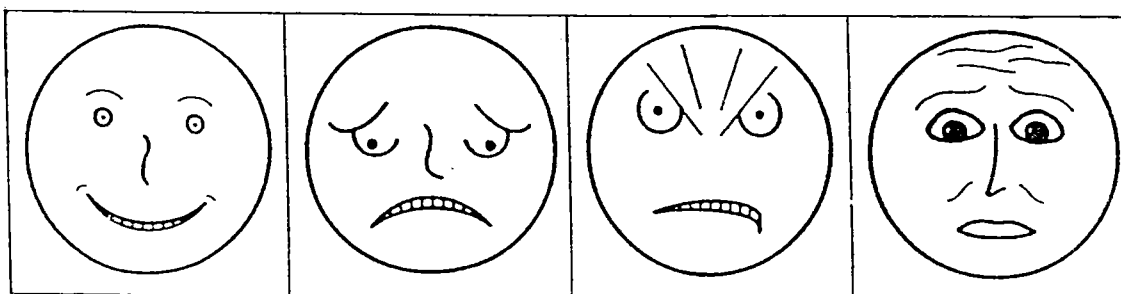
รูปภาพที่ 30

สถานการณ์ : คุณแม่ไปส่งเอที่โรงเรียนในวันเปิดเรียนวันแรก แล้วคุณแม่ก็กลับบ้าน

คำสั่ง : ทักภาพ (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : เอรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณแม่กลับบ้าน

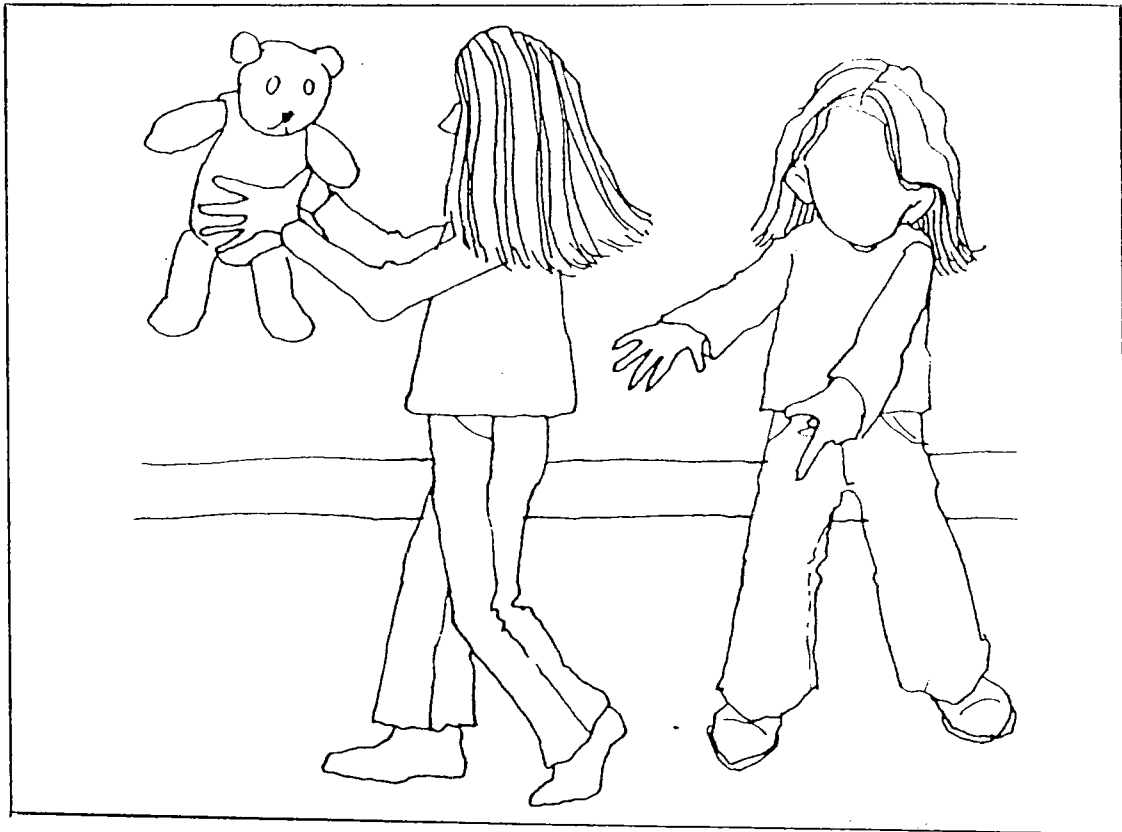

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

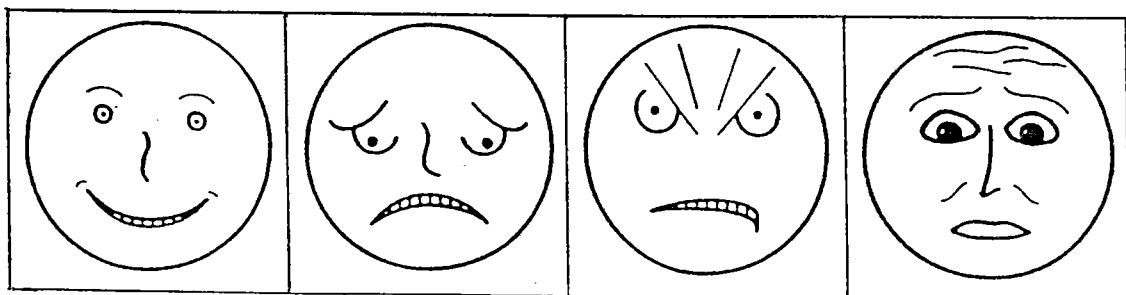
รูปภาพที่ 31

สถานการณ์ : ป่านแย่งตุ๊กตาทมิของฝน แล้ววิ่งหนีไป

คำสั่ง : ทักภาพ (X) ที่รูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ฝนรู้สึกอย่างไร เมื่อป่านแย่งตุ๊กตาทมิของเธอไป

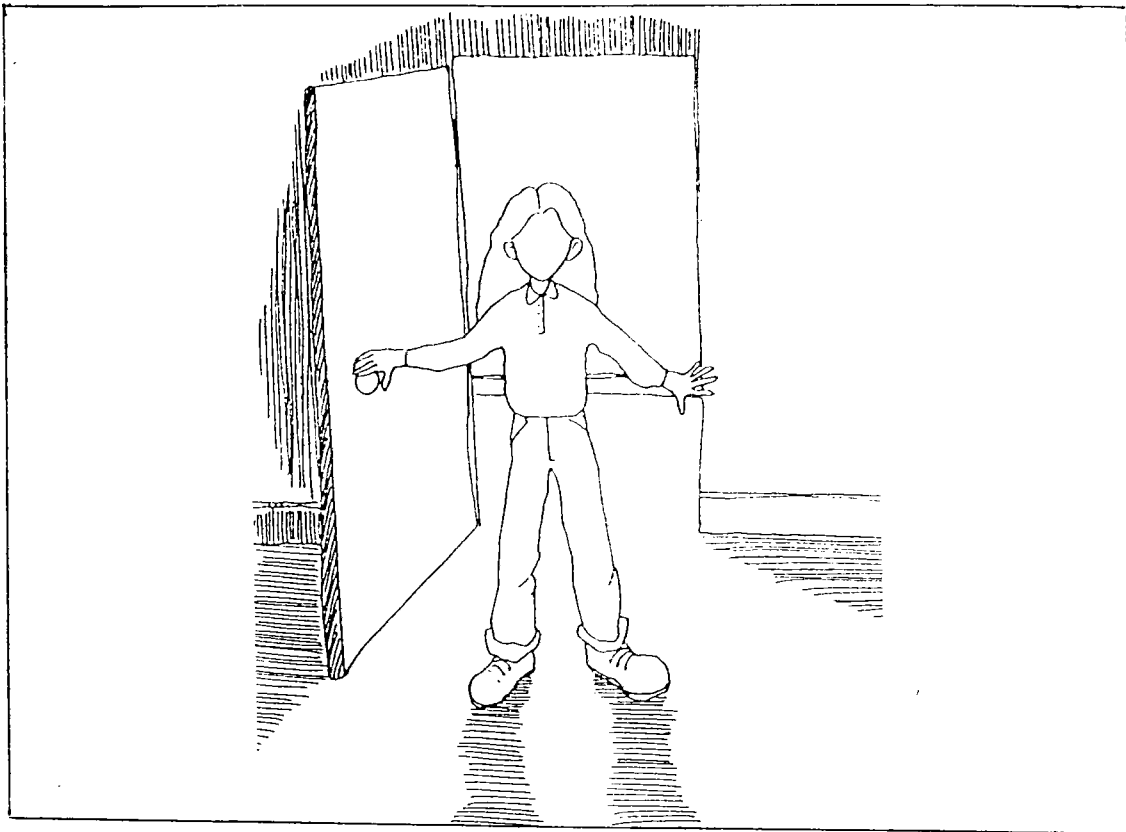

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

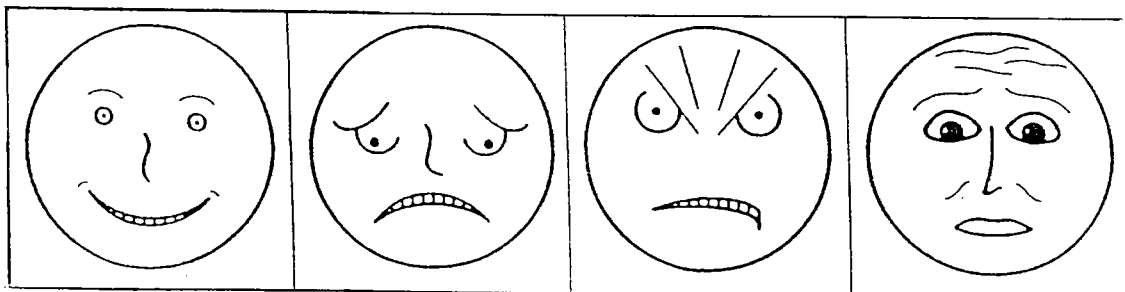
รูปภาพที่ 32

สถานการณ์ : เมื่อตุ๊กตามาถึงบ้าน พบว่าบ้านของเธอมีดและวางเปล่า

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ตุ๊กตารู้สึกอย่างไร เมื่อบ้านมีดและวางเปล่า

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้інชุดที่ 9

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) ทับ

ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children with Autism to Mind – Read

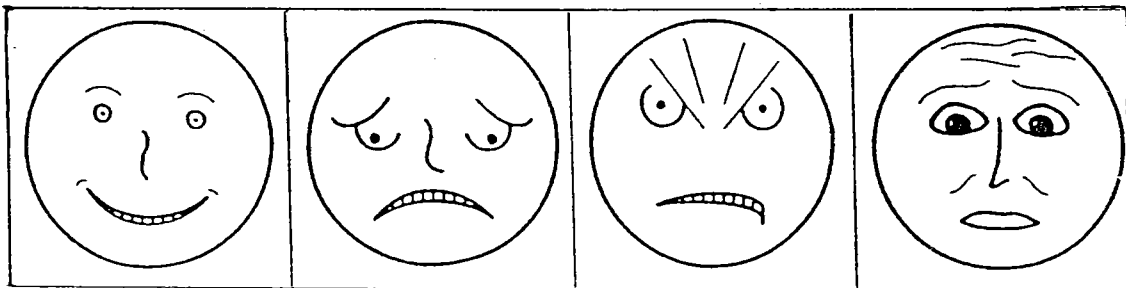
รูปภาพที่ 33

สถานการณ์ : แม่ขอให้ปิงปองขี่จักรยานคันใหม่ไปซื้อของที่ร้านค้า

คำสั่ง : ทากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ปิงปองรู้สึกอย่างไร เมื่อขี่จักรยานไปที่ร้านค้า

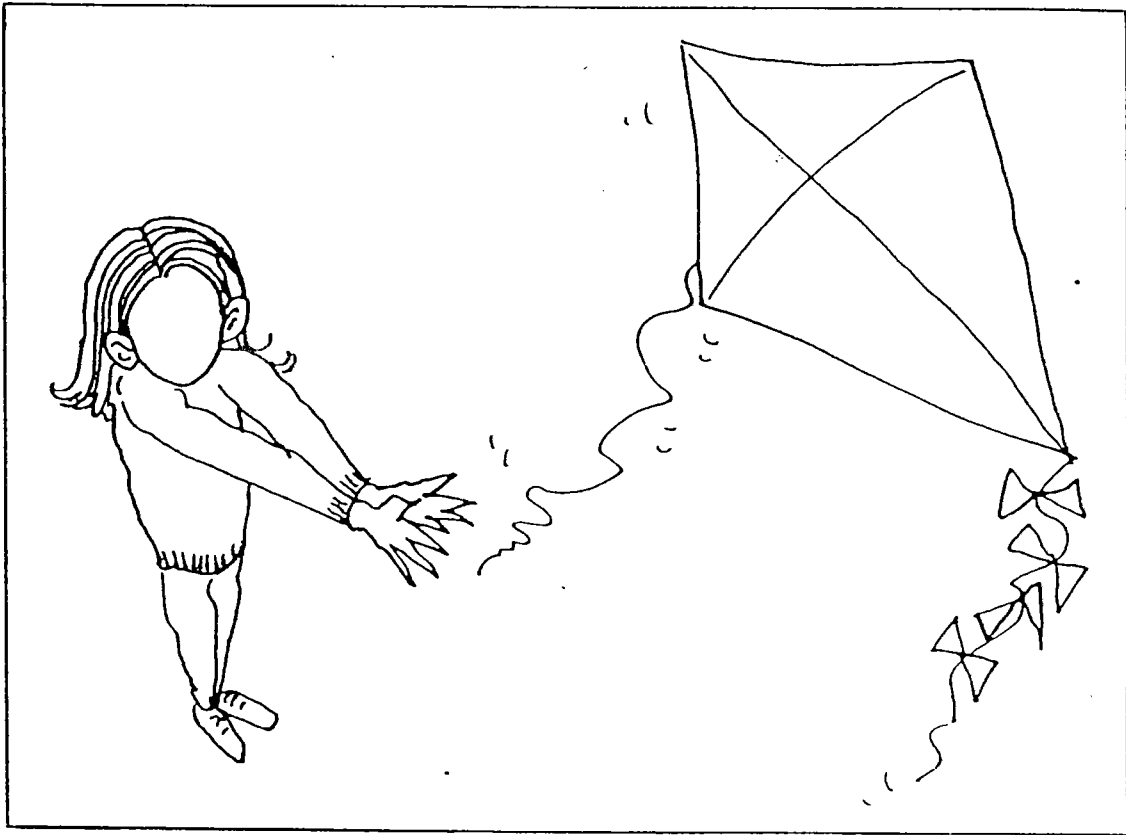

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

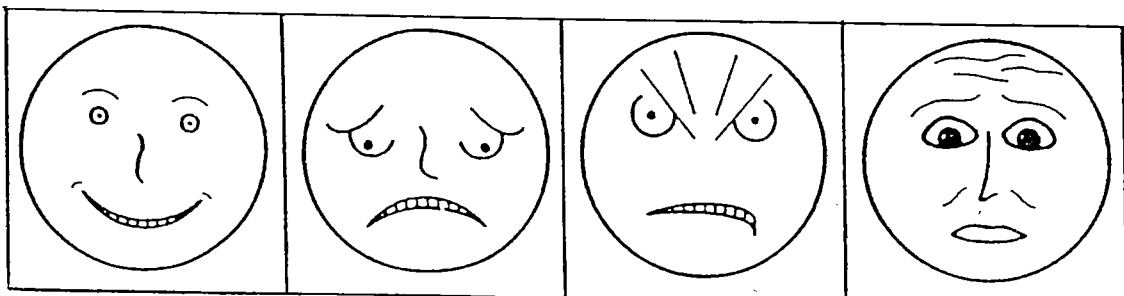
รูปภาพที่ 34

สถานการณ์ : ว่าวของป่านหลุดลอยไปบนฟ้า

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ป่านรู้สึกอย่างไร เมื่อว่าวหลุดลอยไป

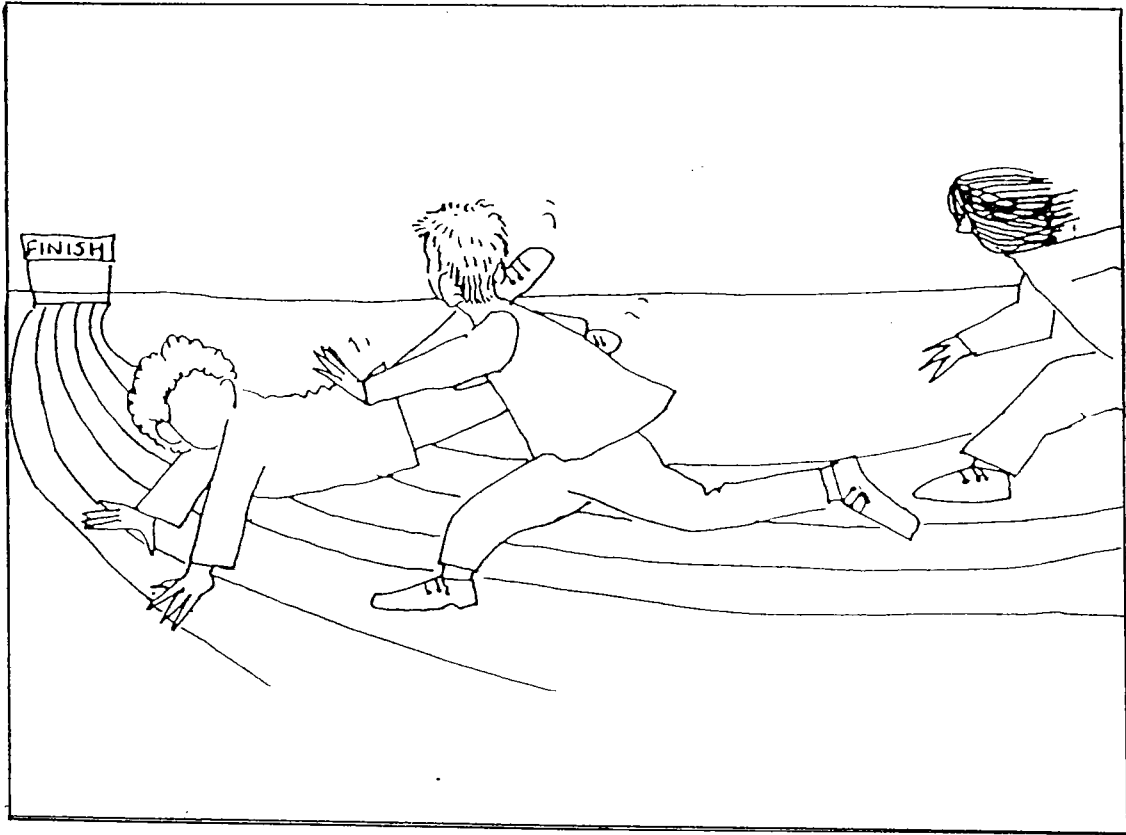

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

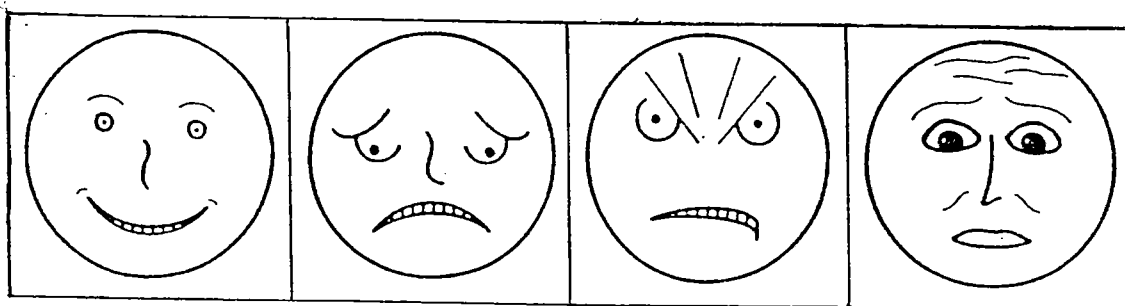
รูปภาพที่ 35

สถานการณ์ : ดำหลักเอล้มลง ทำให้เอวิ่งแพ้

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : เอรู้สึกอย่างไร เมื่อถูกดำหลักล้มลง

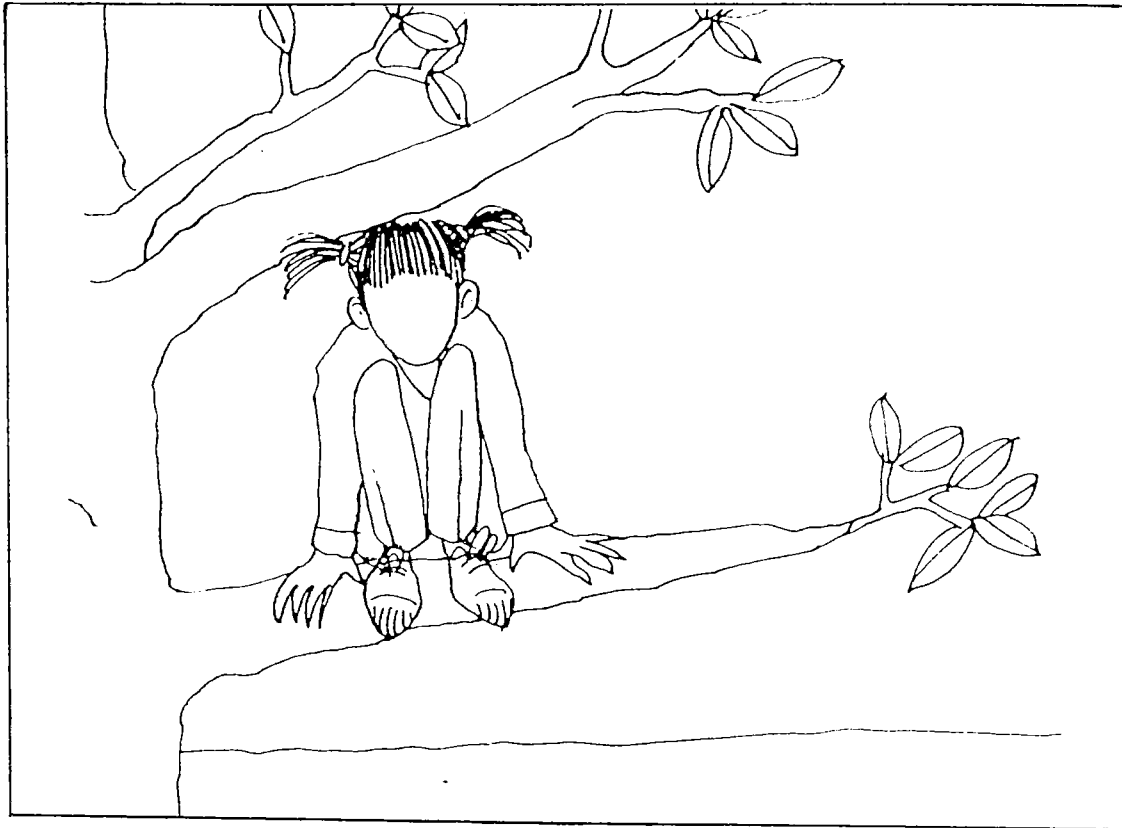

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

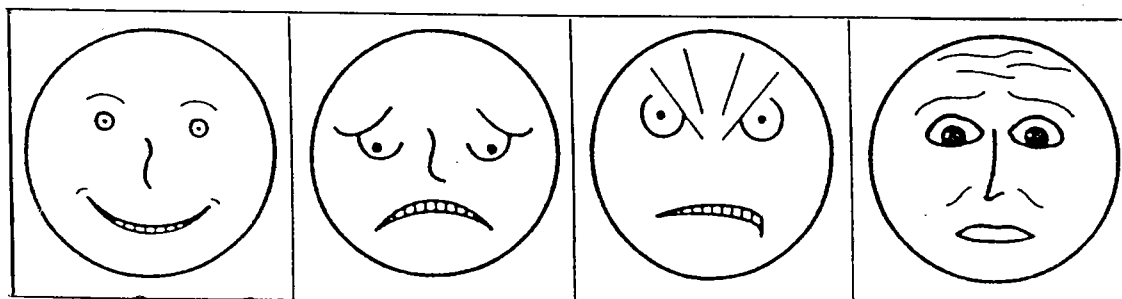
รูปภาพที่ 36

สถานการณ์ : น้ำฝนติดอยู่บนต้นไม้ เธออาจจะตกต้นไม้

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : น้ำฝนรู้สึกอย่างไร เมื่อเธอติดอยู่บนต้นไม้

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้ชั้นชุดที่ 10

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ

ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

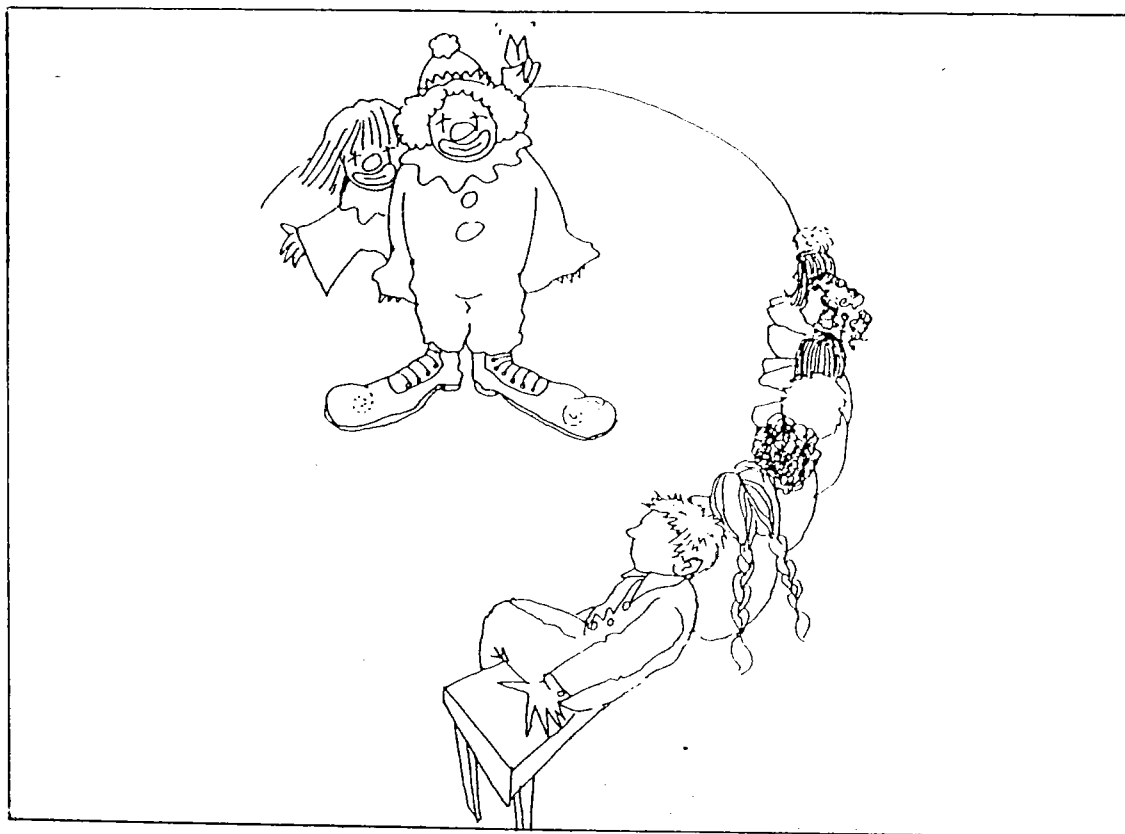
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children with Autism to Mind – Read

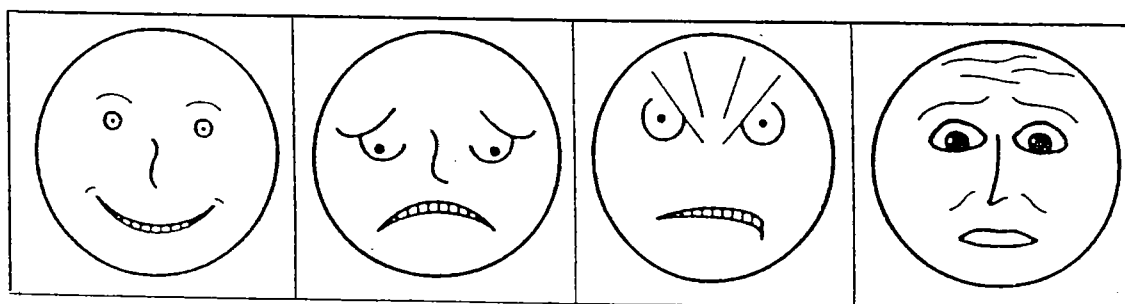
รูปภาพที่ 37

สถานการณ์ : ปิงปองไปดูโบโซ่เล่นตลกที่โรงละครสัตว์

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ปิงปองรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นตัวตลก

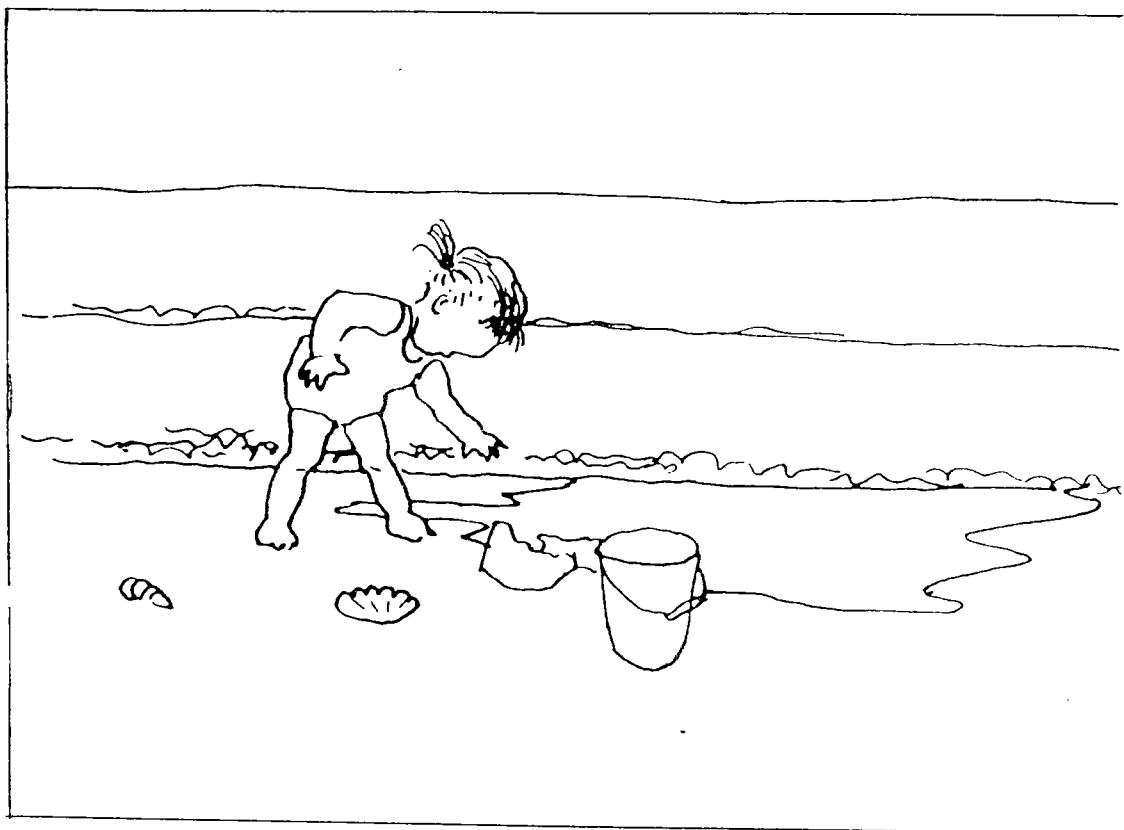

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

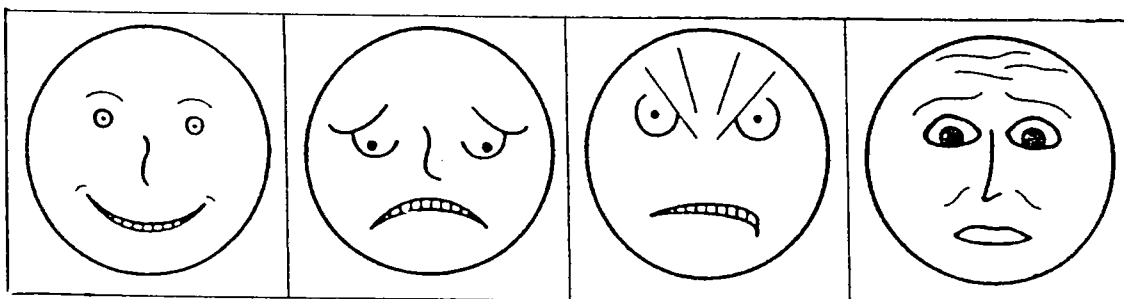
รูปภาพที่ 38

สถานการณ์ : คลื่นซัดปราสาททรายของมุกพังทลายลงมา

คำสั่ง : ทากบาท (X) ที่รูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มุกรู้สึกอย่างไร เมื่อปราสาททรายพัง

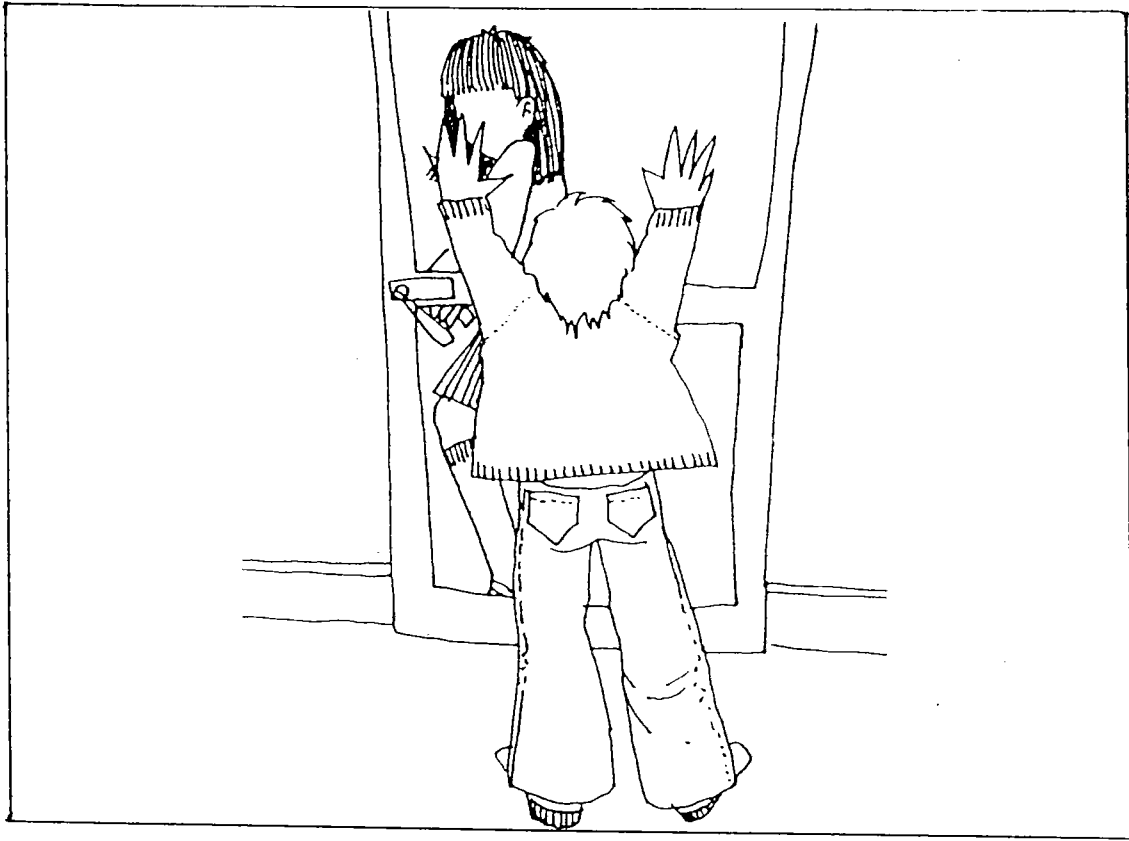

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

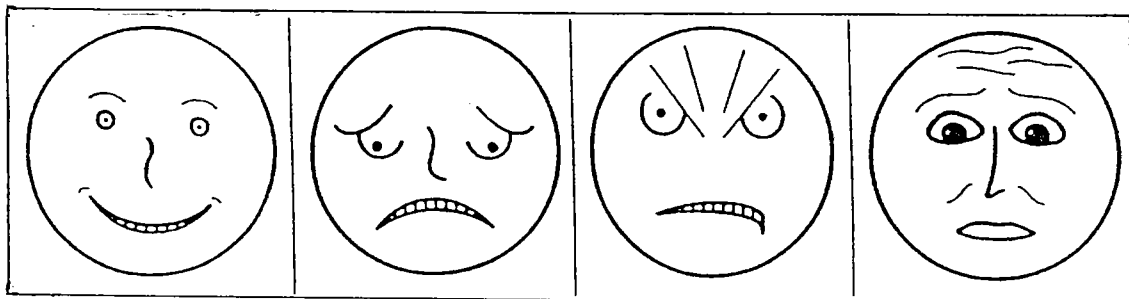
รูปภาพที่ 39

สถานการณ์ : เอห้ามไม่ให้มุกเข้ามาในบ้าน

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มุกรู้สึกอย่างไร เมื่อเอไม่ให้เธอเข้าบ้าน

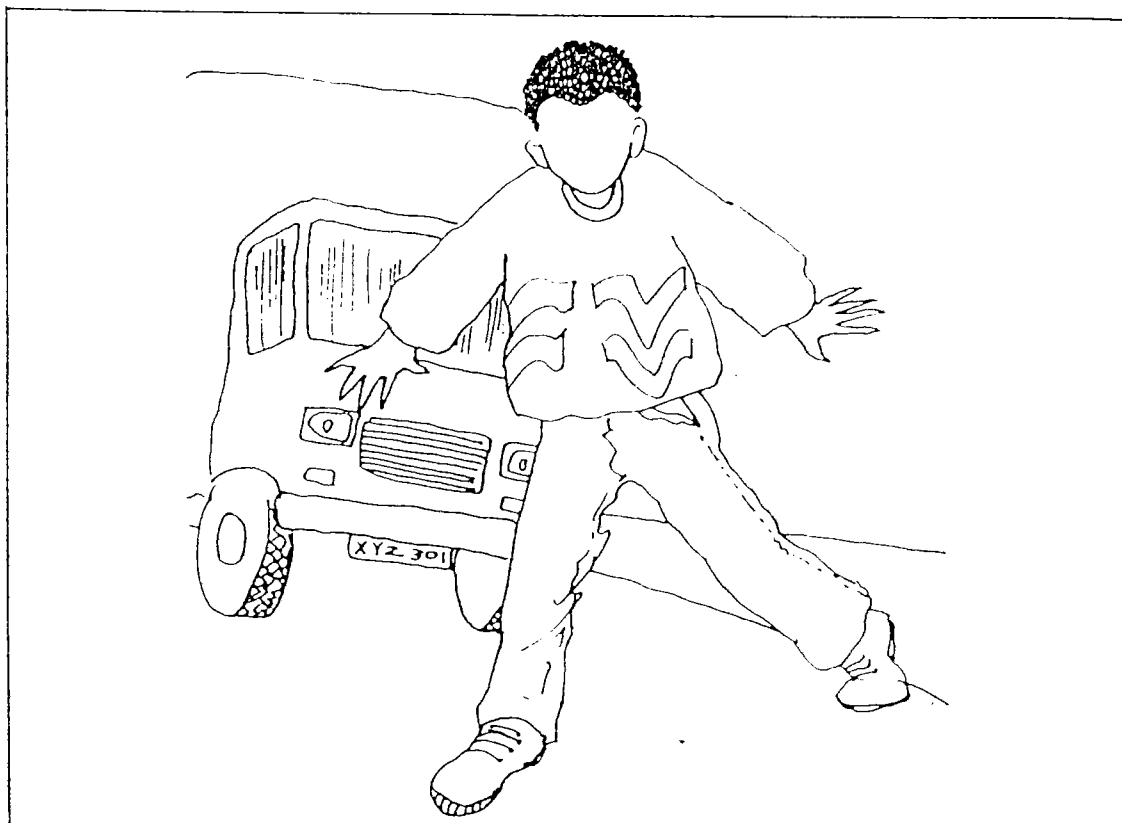

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

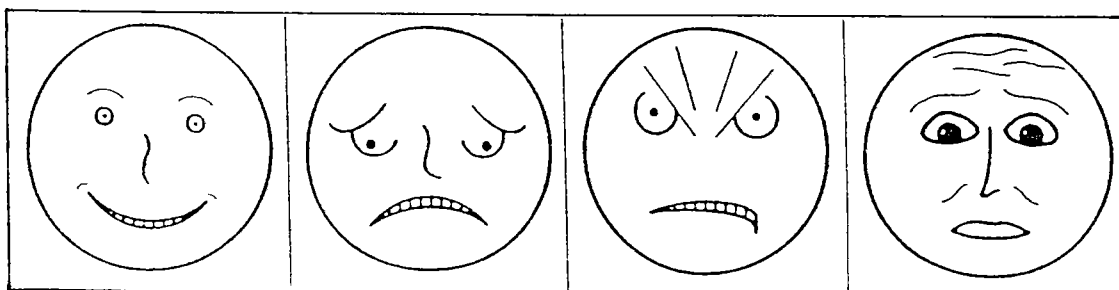
รูปภาพที่ 40

สถานการณ์ : รถบรรทุกวิ่งด้วยความเร็ว พุ่งตรงมาหาสมศักดิ์

คำสั่ง : ทักบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : สมศักดิ์รู้สึกอย่างไร เมื่อรถบรรทุกวิ่งมาที่เขา

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้ชั้นชุดที่ 11

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ

ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

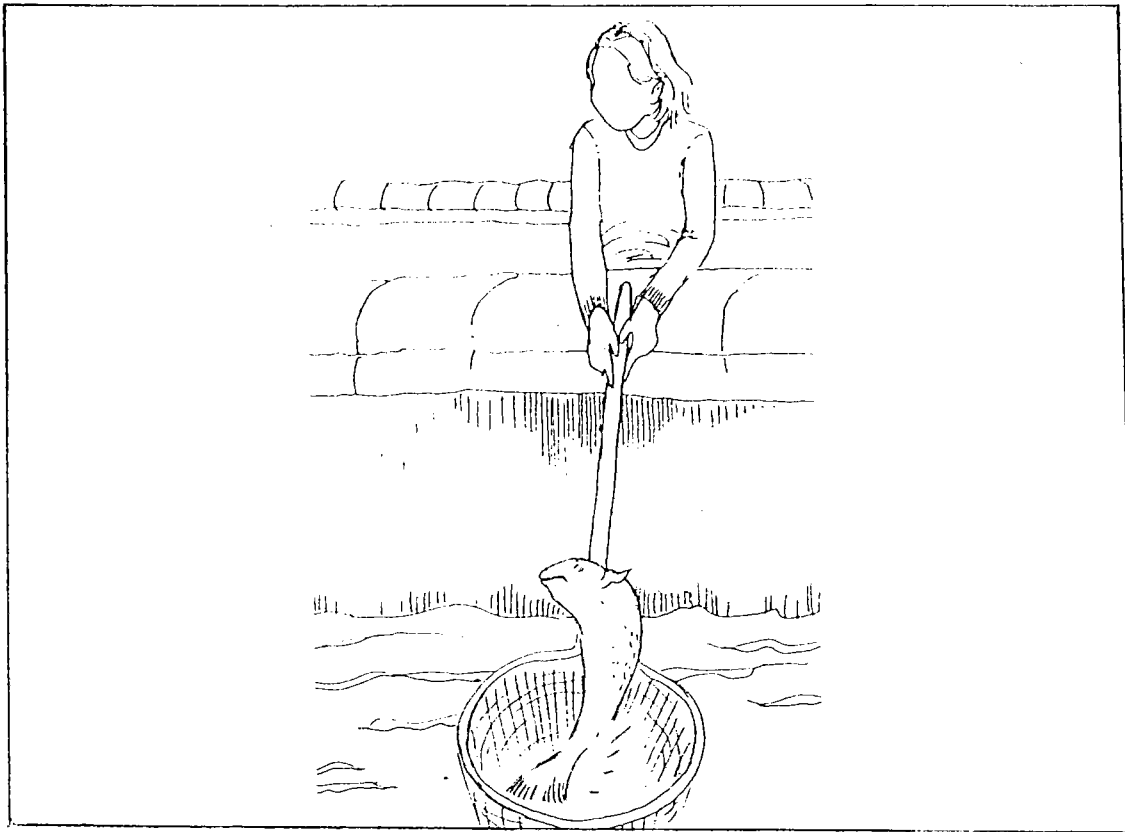
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ ให้ 0 คะแนน

ที่มา : Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children with Autism to Mind – Read

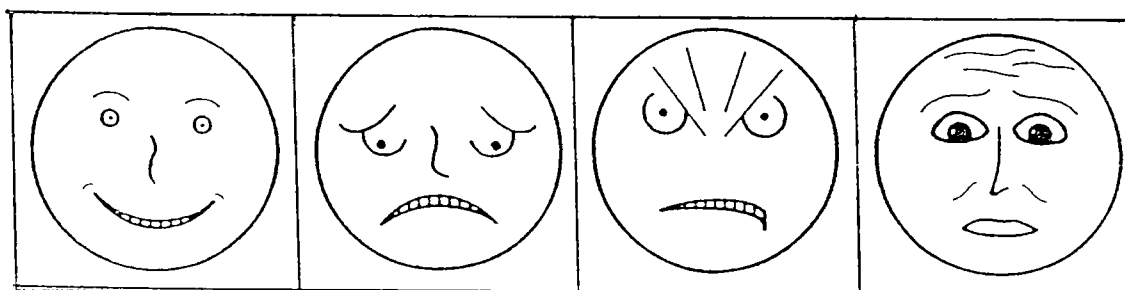
รูปภาพที่ 41

สถานการณ์ : ป่านจับปลาตัวใหญ่ได้

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ป่านรู้สึกอย่างไร เมื่อเธอจับปลาตัวใหญ่ได้

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

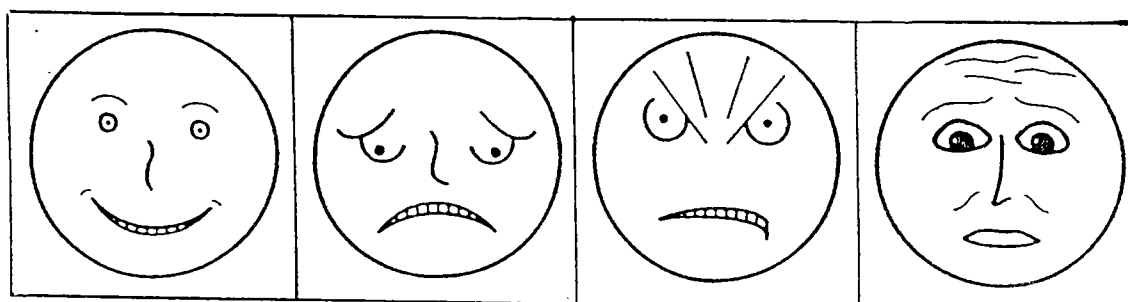
รูปภาพที่ 42

สถานการณ์ : รูปภาพของเอเปียกฝนหมดเลย

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : เอรู้สึกอย่างไร เมื่อรูปภาพเปียกฝน

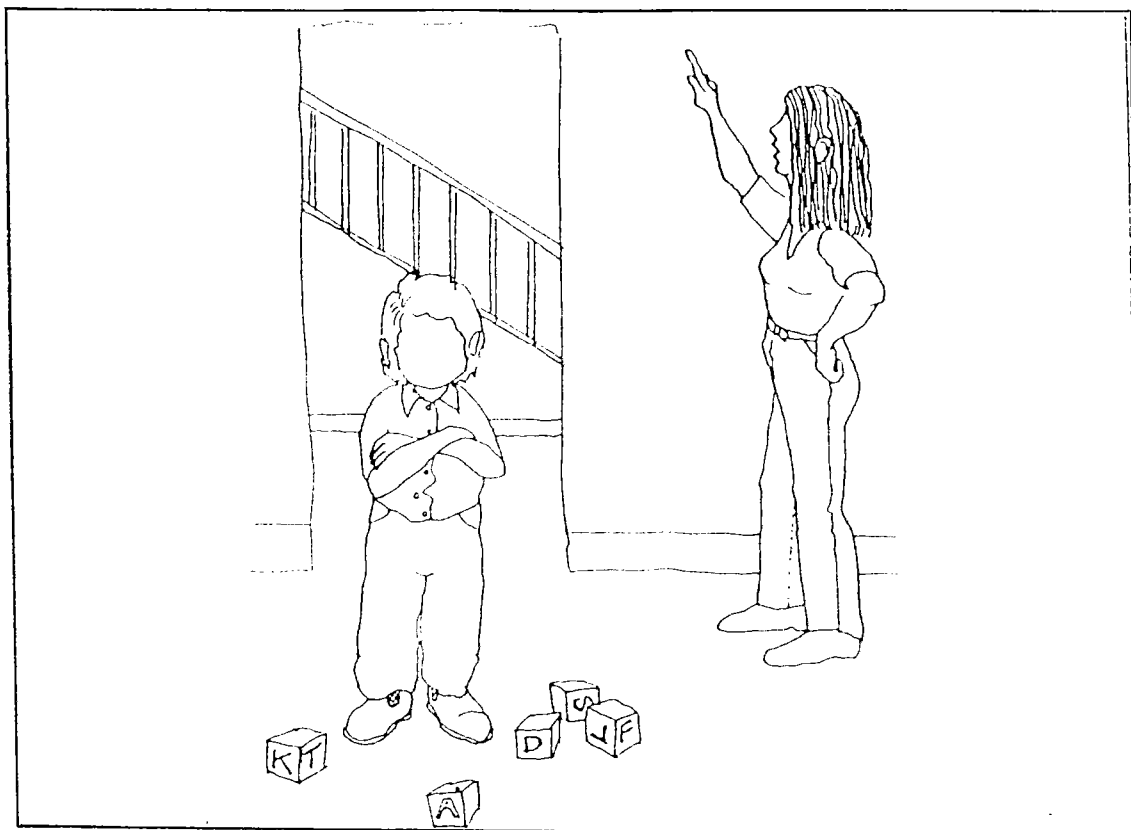

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

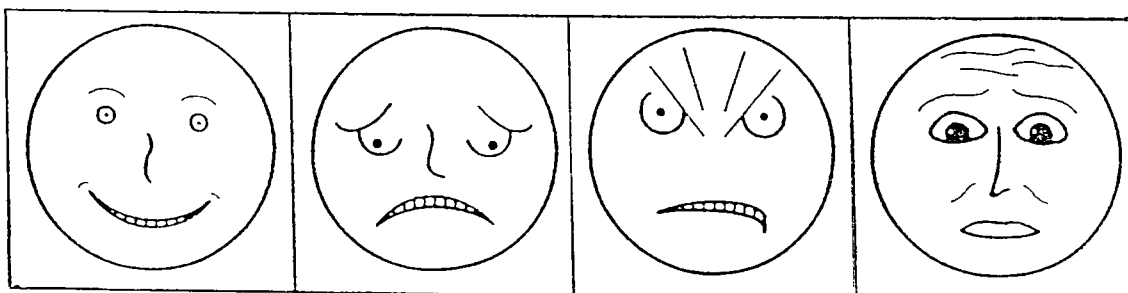
รูปภาพที่ 43

สถานการณ์ : คุณแม่ห้ามบอยเล่นของเล่น เพราะถึงเวลานอนแล้ว

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : บอยรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณแม่ห้ามเล่นของเล่น

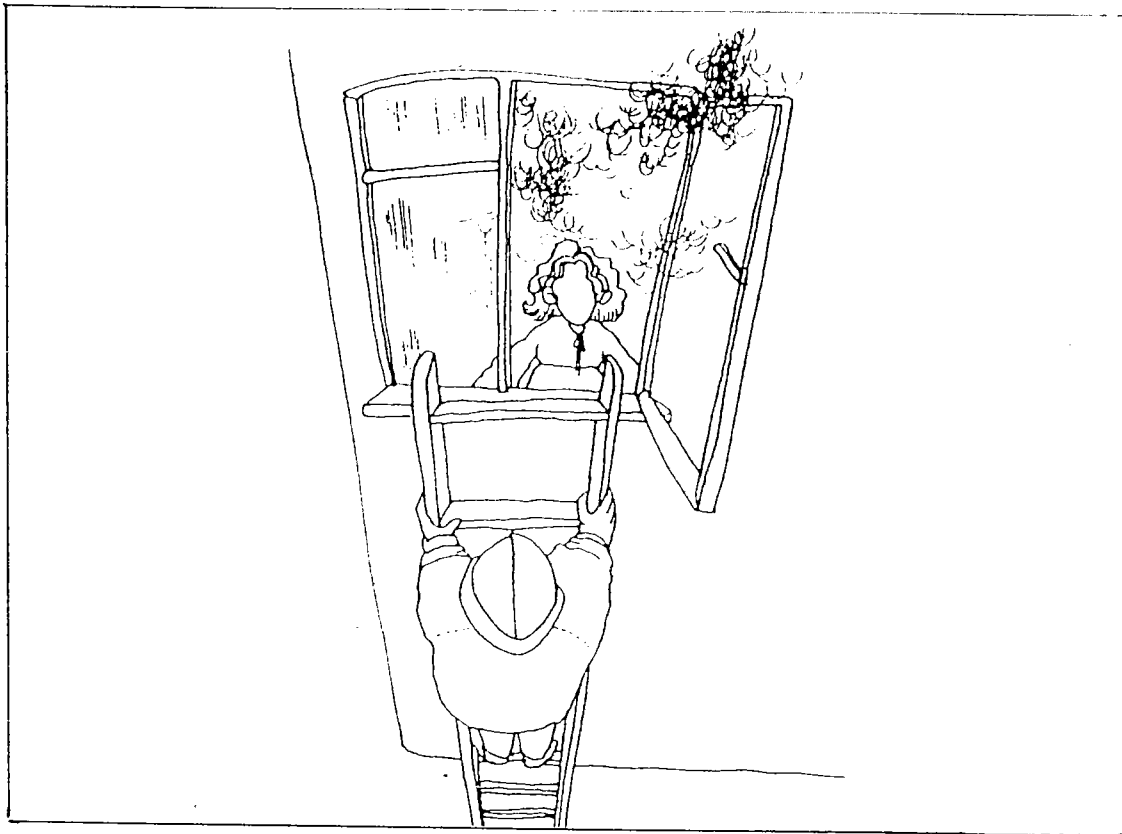

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

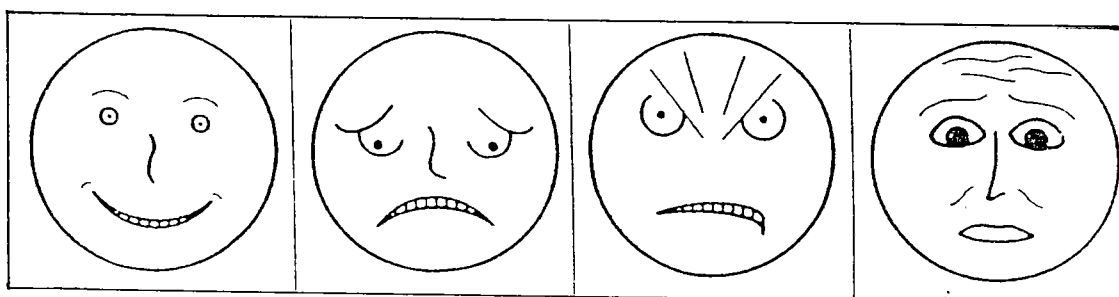
รูปภาพที่ 44

สถานการณ์ : ชมพู่กำลังคอยให้พนักงานดับเพลิงมาช่วยเหลือ

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ชมพู่รู้สึกอย่างไร ขณะที่เธอกำลังคอยพนักงานดับเพลิง

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้อารมณ์ของผู้інชุดที่ 12

ชื่อนักเรียน _____ ชั้น _____

โรงเรียน _____

วันที่ทดสอบ _____

เริ่มทำการทดสอบเวลา _____ สิ้นสุดเวลา _____

ผู้ดำเนินการทดสอบ _____

คะแนนที่ได้ _____ คะแนน

คำสั่ง : ครูอธิบายสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนกากบาท (X) กับ
ภาพที่แสดงความรู้สึกของบุคคลในภาพ จำนวน 4 สถานการณ์

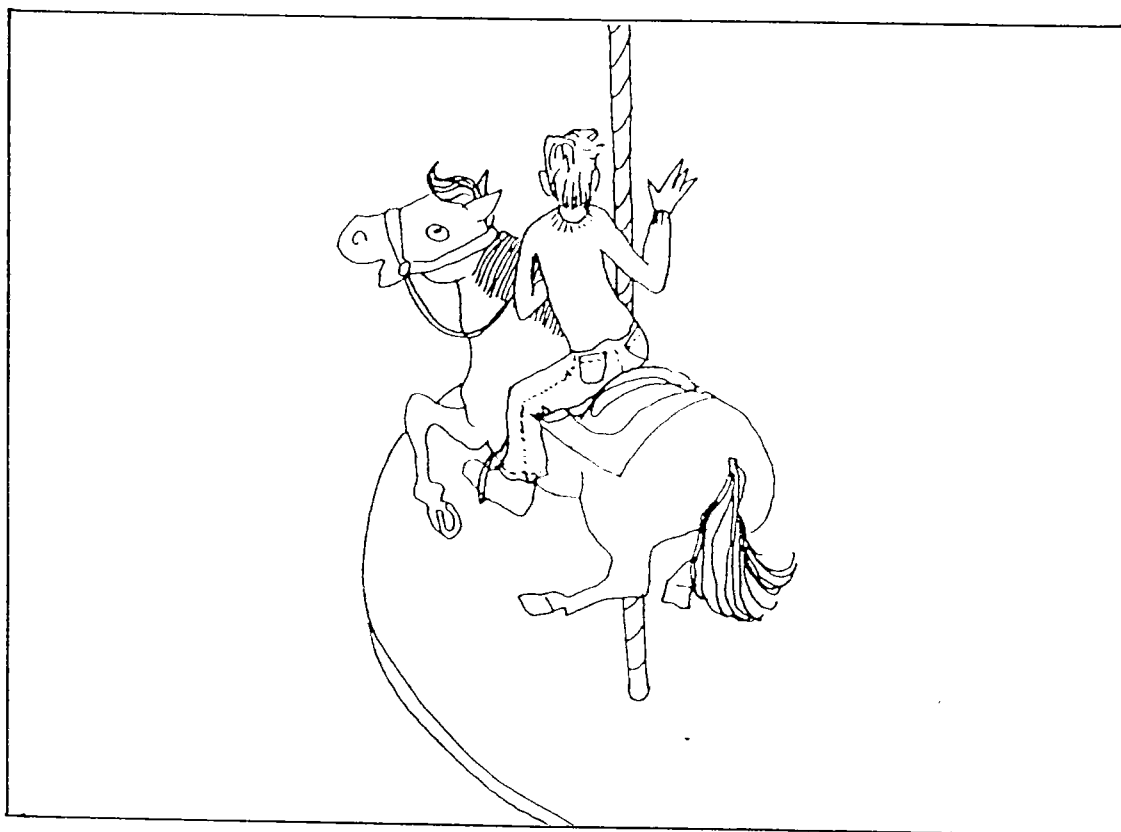
เด็กตอบถูกต้อง 1 ภาพ พร้อมทั้งเหตุผล ให้ 25 คะแนน

เด็กตอบผิดหรือตอบไม่ได้ให้ 0 คะแนน

ที่มา.: Howlin P, Baron – Cohen S, & Hadwin J. 2001. Teaching Children
with Autism to Mind – Read

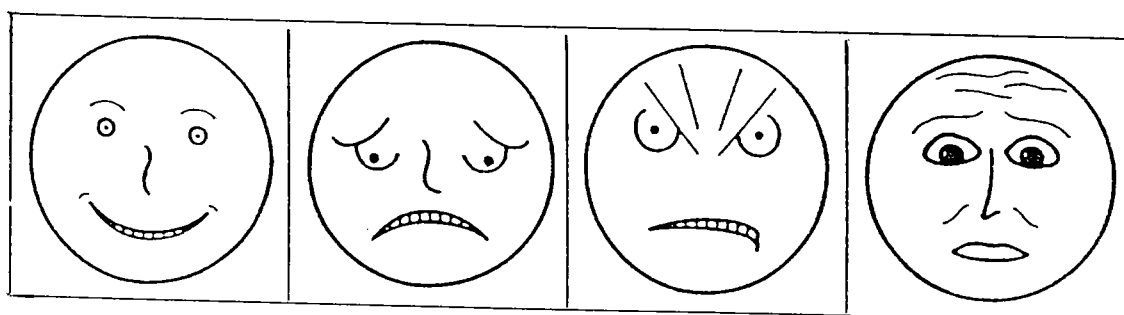
รูปภาพที่ 45

สถานการณ์ : ดำเล่นม้าหมุน

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ดำรู้สึกอย่างไร ขณะเล่นม้าหมุน

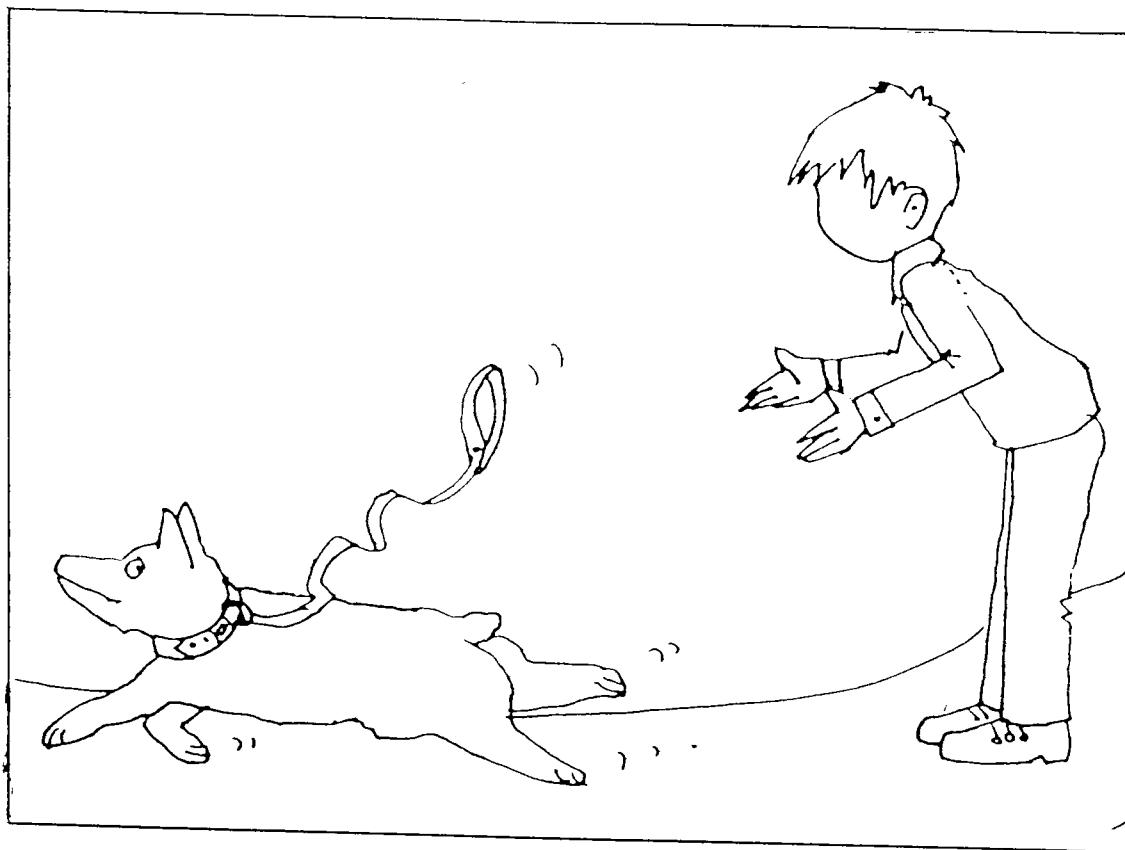

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

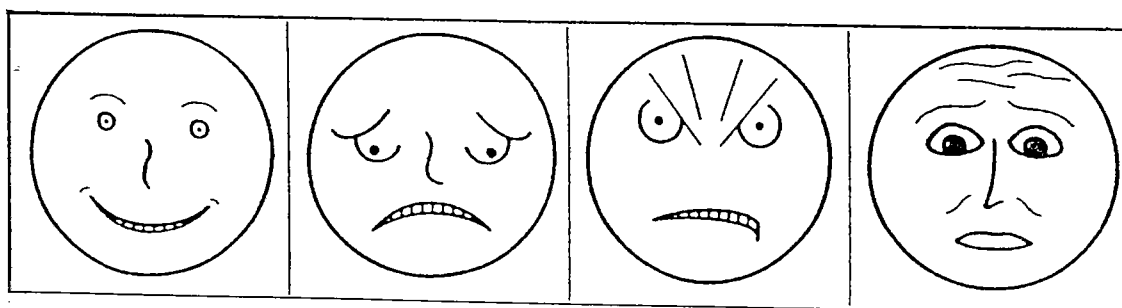
รูปภาพที่ 46

สถานการณ์ : ดาฟาสุนัขไปเดินเล่น แล้วสุนัขก็วิ่งหนีดำไปที่ถนนใหญ่

คำสั่ง : กากบาท (X) ทับรูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ดารู้สึกอย่างไร เมื่อสุนัขวิ่งหนีไปที่ถนนใหญ่

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

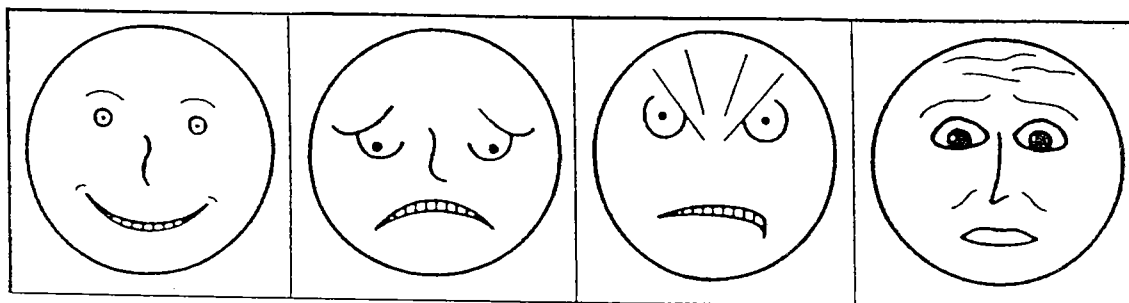
รูปภาพที่ 47

สถานการณ์ : ฝนกำลังตก คุณแม่ห้ามป่านออกไปเล่นนอกบ้าน

คำสั่ง : ทากบาท (X) ที่รูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : ป่านจะรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณแม่ห้ามไปเล่นนอกบ้าน

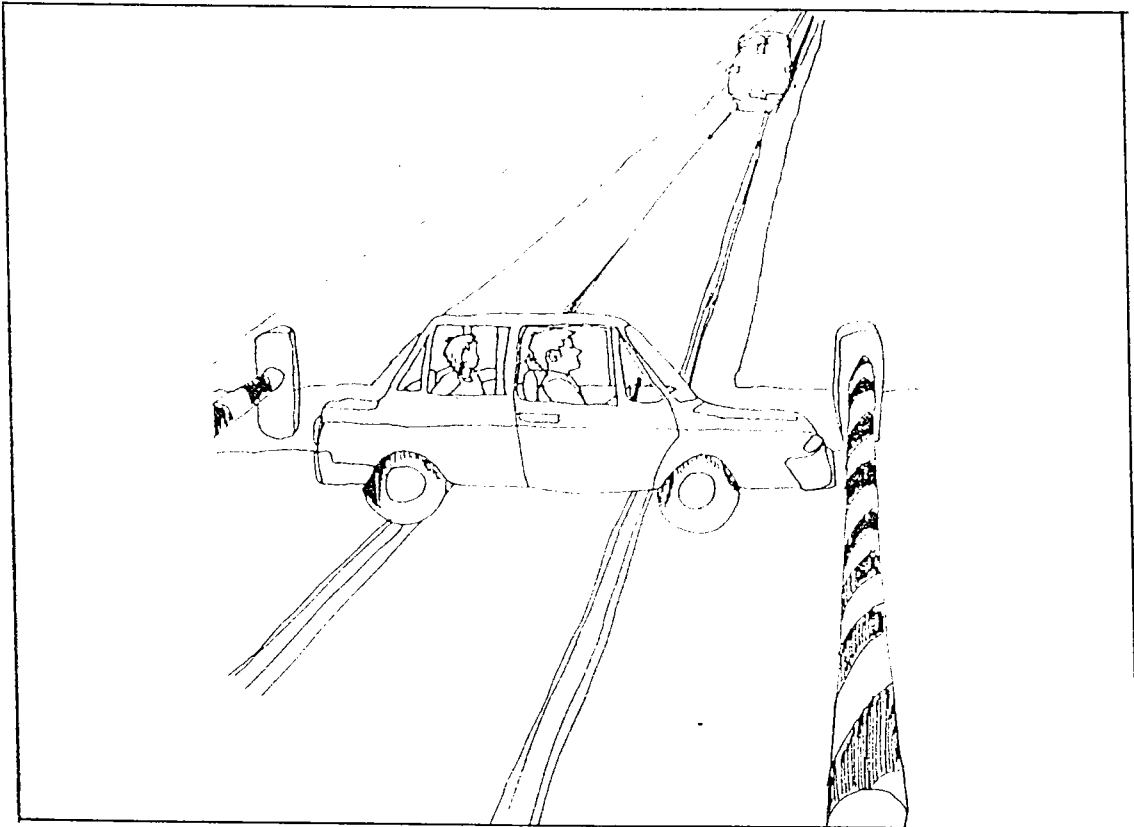

2. คำถาม : ทำไมเขาจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

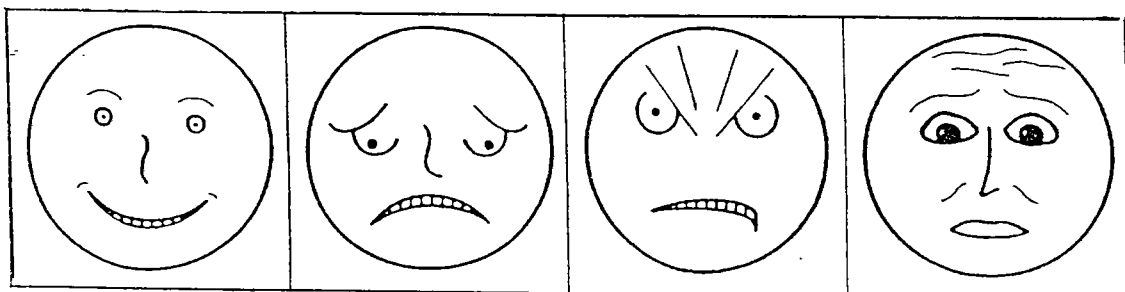
รูปภาพที่ 48

สถานการณ์ : รถของมุกติดอยู่บนรางรถไฟ ในขณะที่รถไฟกำลังแล่นมา

คำสั่ง : ทักบาท (✕) ทั้รูปภาพที่ตรงกับความรู้สึกของบุคคลในภาพ

1. คำถาม : มุกรู้สึกอย่างไร เมื่อรถไฟกำลังมา

2. คำถาม : ทำไมเธอจึงรู้สึกดีใจ / เสียใจ / โกรธ / กลัว?

เหตุผล : _____

ภาคผนวก ง
คู่มือการใช้แผนการสอนและสื่อการสอน
โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

คู่มือการใช้แผนการสอนและสื่อการสอนโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

แผนการสอนนี้เป็นแผนการสอนเฉพาะรายบุคคล ซึ่งสอนเกี่ยวกับทักษะทางสังคมในเรื่องการรับรู้ความรู้สึกอารมณ์ทางสีหน้า โดยใช้วิธีเรื่องราวทางสังคมที่ครูสร้างขึ้นจากการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ขณะร่วมกิจกรรมกับเพื่อนในโรงเรียน และนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแต่งเป็นเรื่องราวและใช้ในการสอน เพื่อปรับให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมทางสังคม ในการรับรู้ความรู้สึกอารมณ์ของผู้อื่น และเป็นที่ยอมรับได้ในสังคม

แผนการสอนนี้ประกอบไปด้วย

1. แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลจำนวน 12 แผน
2. วิธีเรื่องราวทางสังคมจำนวน 12 ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย
 - 2.1 เรื่อง ดีใจ
 - 2.2 เรื่อง เสียใจ
 - 2.3 เรื่อง โกรธ
 - 2.4 เรื่อง กลัว / ตกใจ
3. รายงานการใช้แผนการสอน

รายงานการใช้แผนการสอน

1. การบรรลุวัตถุประสงค์

.....

.....

.....

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

.....

.....

.....

3. การวัดผลและประเมินผล

.....

.....

.....

4. สื่อ / วัสดุกรรม

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมหรือข้อควรปรับปรุง

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
...../...../.....

ภาคผนวก จ
แผนการสอนและสื่อการสอน
โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

แผนการสอนที่ 1

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 1
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง กีฬาสี
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง ล้อรถหาย
 - 2.3 โกรธ เรื่อง ช้อนสมุด
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ฝนตกฟ้าร้อง

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 1

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนนอกทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กนอกทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไม่รู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 1 สำหรับแผนที่ 1 ทั้งหมด 4 เรื่อง 1. ดีใจ 2. เสียใจ 3. โกรธ 4. กลัว / ตกใจ)

2. แบบทดสอบที่ 1 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. ภาพปริศนา ลากเส้นโยงต่อจุด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนากับนักเรียนเรื่องทักษะทางสังคมโดยทั่วไปถึงความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง ดีใจ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

3. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง กีฬาสี ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

4. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 1 อ่านสถานการณ์แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

5. ครูเฉลยคำตอบจากแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามจากแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริมโดยให้นักเรียนพัก 5 นาที ทำกิจกรรมภาพปริศนา โดยลากเส้นโยงต่อจุดภาพที่ 1

6. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง เสียใจ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าเสียใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

7. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ล้อรถหาย ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

8. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 2 อ่านสถานการณ์แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

9. ครูเฉลยคำตอบแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามจากแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริมโดยให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยทำกิจกรรมภาพปริศนา โดยลากเส้นโยงต่อจุดภาพที่ 2

10. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง โกรธ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

11. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ช้อนสมุด ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

12. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 3 แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

13. ครูเฉลยคำตอบจากแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามจากแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริมโดยให้นักเรียนพัก 5 นาที ทำกิจกรรมภาพปริศนา โดยลากเส้นโยงต่อจุดภาพที่ 3

14. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง กลัว / ตกใจ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

15. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ฝนตกฟ้าร้อง ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่าแบงค์ รู้สึกอย่างไร

16. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 1 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 4 อ่านสถานการณ์แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

17. ครูเฉลยคำตอบจากแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามจากแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริมโดยให้นักเรียนพัก 5 นาที ทำกิจกรรมภาพปริศนา โดยลากเส้นโยงต่อจุดภาพที่ 4

18. ครูทบทวนความจำนักเรียนอีกครั้งโดยครูแสดงสีหน้าต่างๆ แล้วให้นักเรียนตอบว่าครูกำลังรู้สึกอย่างไร เมื่อนักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

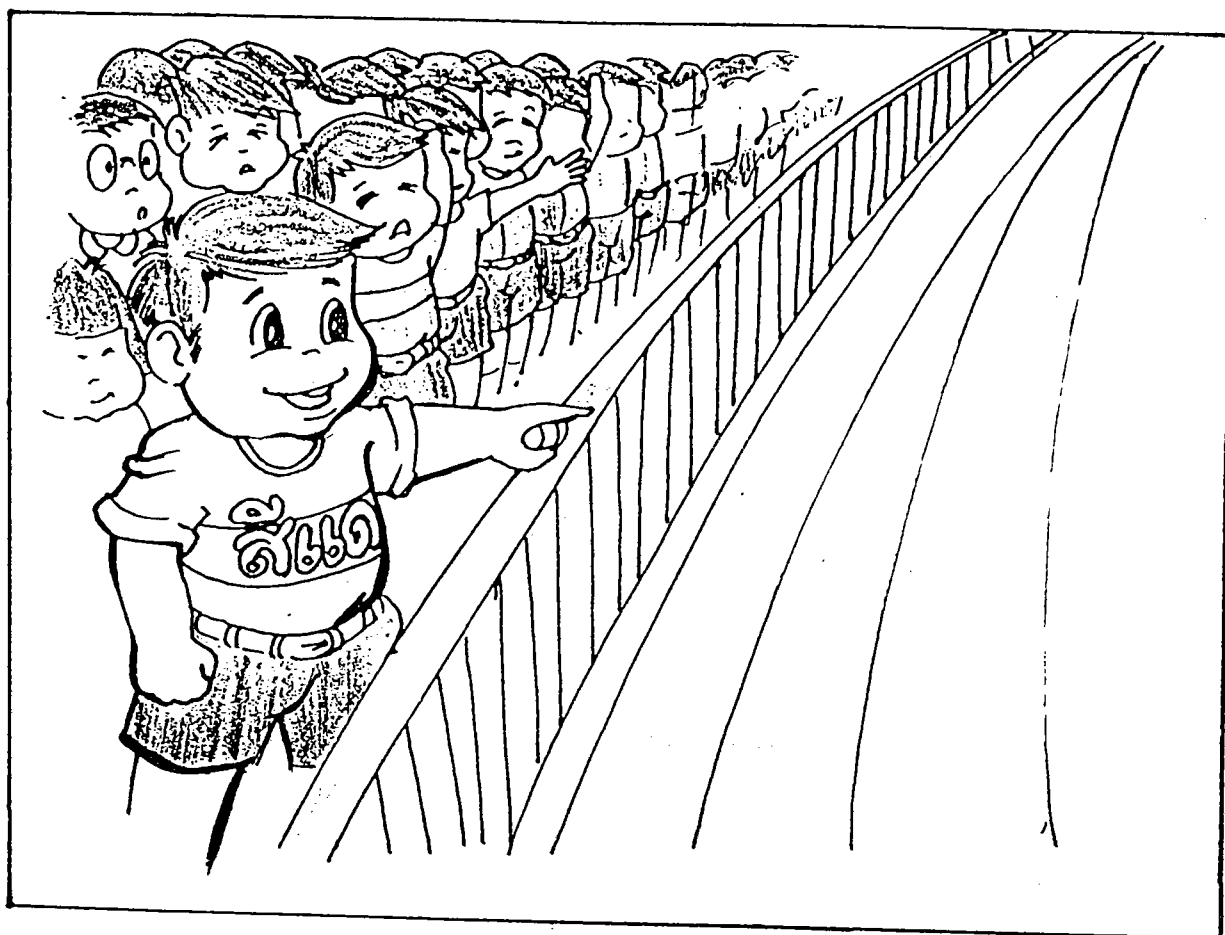
เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

กิจกรรมเสนอแนะ

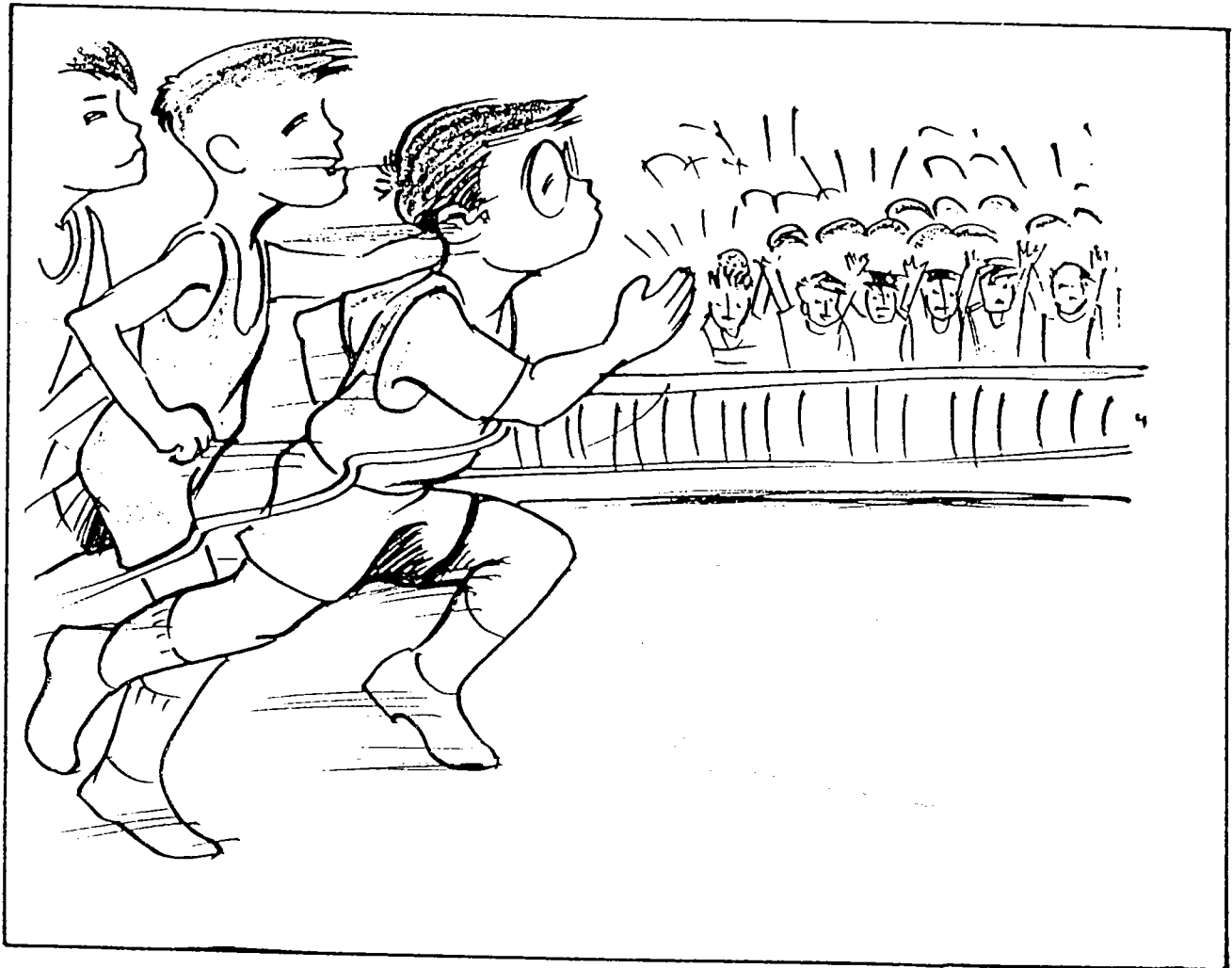
1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติตามกติกาได้ถูกต้อง

2. ถ้าสิ่งที่เรียนคล้ายกับสิ่งที่นักเรียนเคยรู้มาแล้ว แต่เป็นขั้นที่ก้าวหน้าขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง นักเรียนจะเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น
3. ถ้านักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้ และมีความเข้าใจในการอ่าน ครูสามารถให้นักเรียนอ่านเรื่องและสถานการณ์เองได้ แต่ถ้าอ่านไม่ได้ ครูช่วยอ่านให้ฟังได้
4. บางภาพครูต้องอธิบายให้ชัดเจน (ภาพบางภาพสื่อความหมายได้หลายอย่าง)

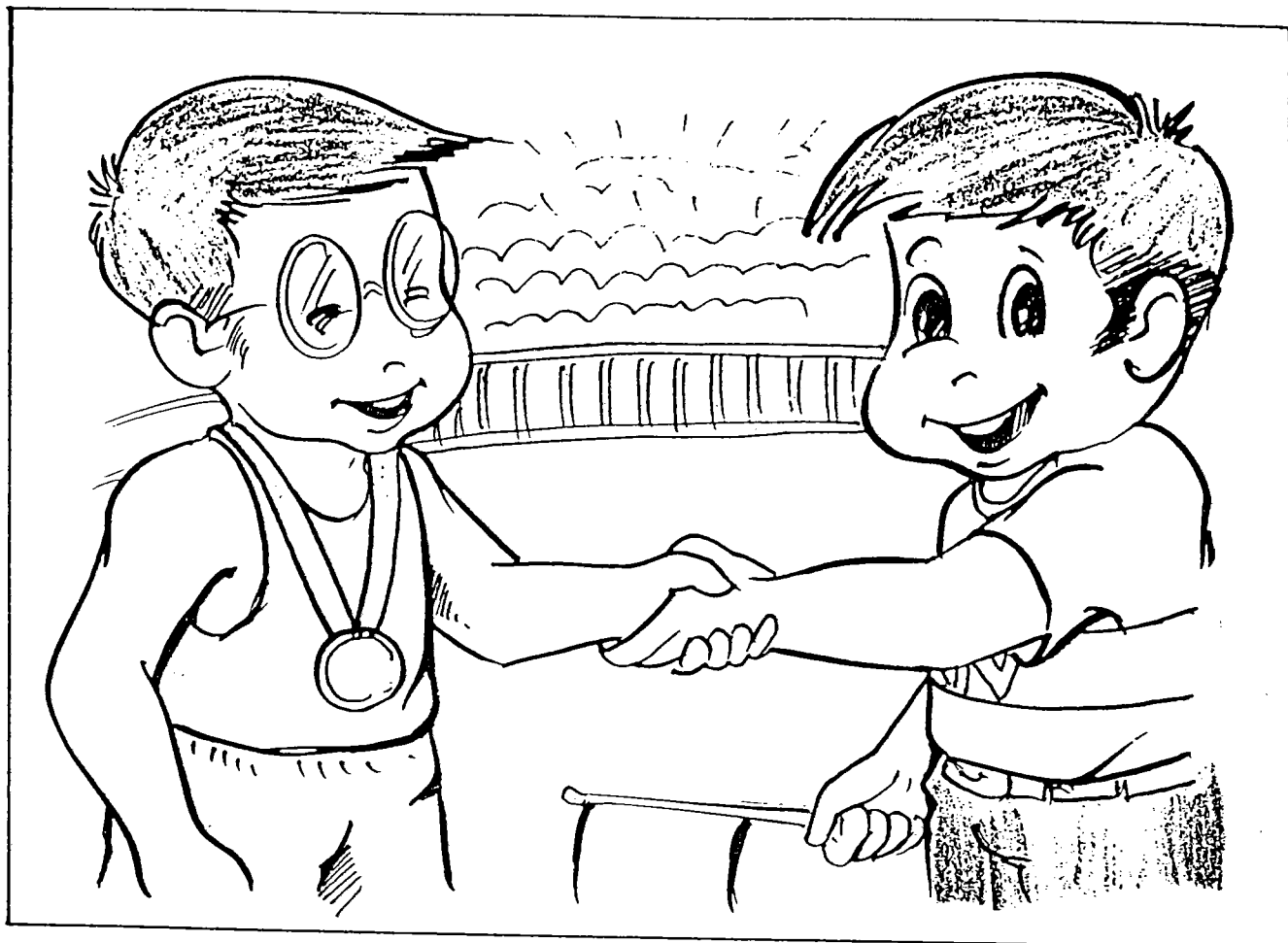
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง กีฬาสี

ที่โรงเรียนมีงานแข่งกีฬาสี แบงค์อยู่ในกลุ่มสีแดง

เพื่อนของแบงค์ลงวิ่งแข่งกับสีอื่น

เพื่อนของแบงค์วิ่งชนะสีอื่น แบงค์รู้สึกดีใจ
แบงค์จับมือเพื่อนแล้วพูดว่า “แบงค์ดีใจด้วย”

แผนการสอนที่ 2

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 2
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง ขนมหิน
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง ไม้บรรทัดหัก
 - 2.3 โกรธ เรื่อง เล่นไล่จับ
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง สุนัขวิ่งไล่

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 2

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้ เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไม่รู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 2 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 5 - 8)

2. แบบทดสอบที่ 2 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. ตีกลาปูนพลาสเตอร์ สีโปสเตอร์ ฟูกัน จานสี

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง ดีใจ ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

2. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ขนมหินให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอสิ่งรู้สึกอย่างไร

3. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้แรงเสริม ให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมระบายสีตีกลาปูนพลาสเตอร์

4. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง เสียใจ ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้าเสียใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

5. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ไม้บรรทัดหัก ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม ให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมระบายสีตีกลาปูนพลาสเตอร์

7. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง โกรธ ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้าโกรธให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

8. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง เล่นไล่จับ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

9. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม ให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมระบายสีตีกลาปูนพลาสเตอร์

10. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง กลัว / ตกใจ ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้ากลัวให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

11. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง สุนัขวิ่งไล่ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

12. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม ให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมระบายสีตุ๊กตาปูนพลาสเตอร์

13. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมให้เหตุผล)

14. ครูเฉลยคำตอบของแบบทดสอบ ถ้านักเรียนทำถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

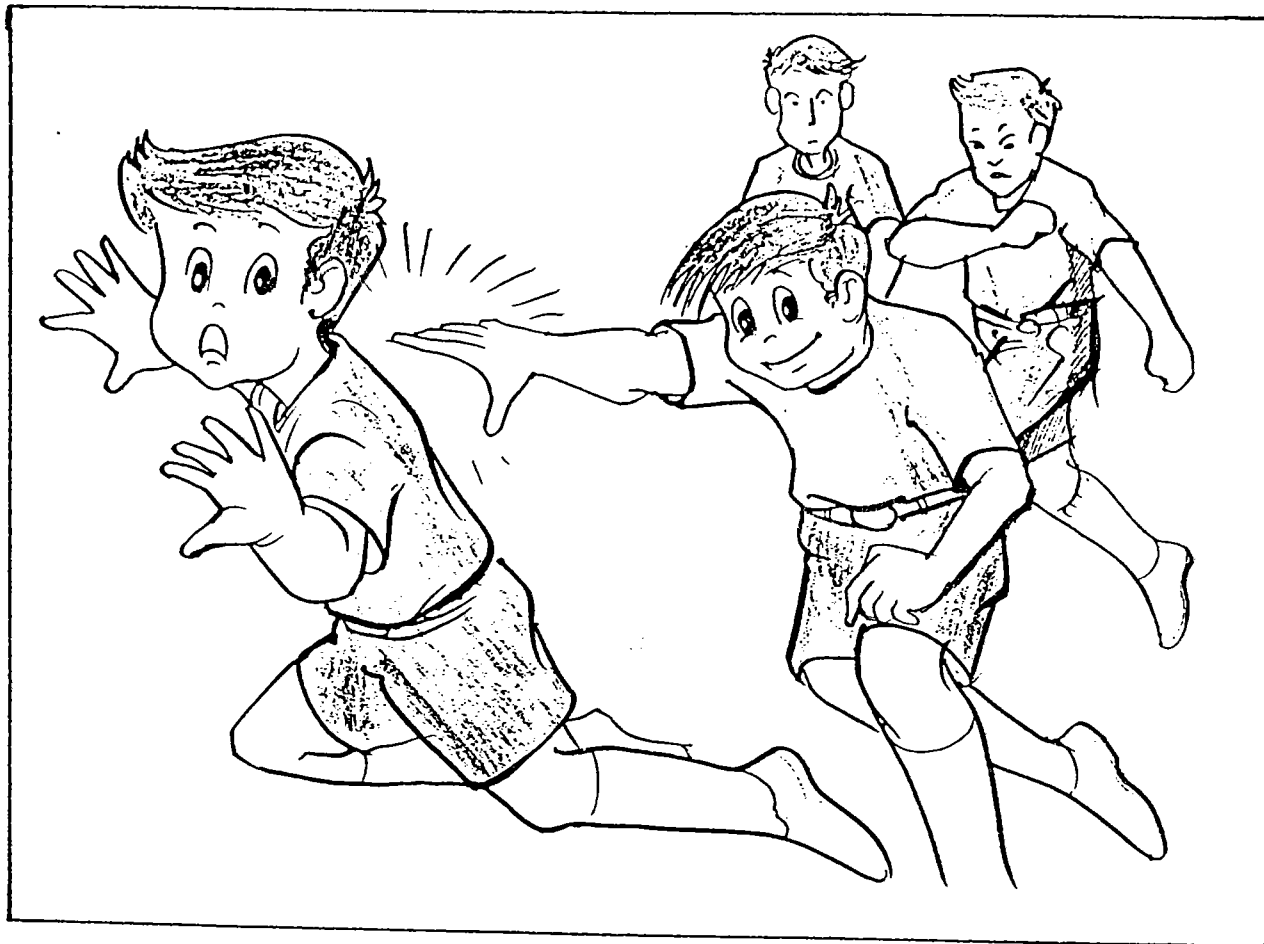
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

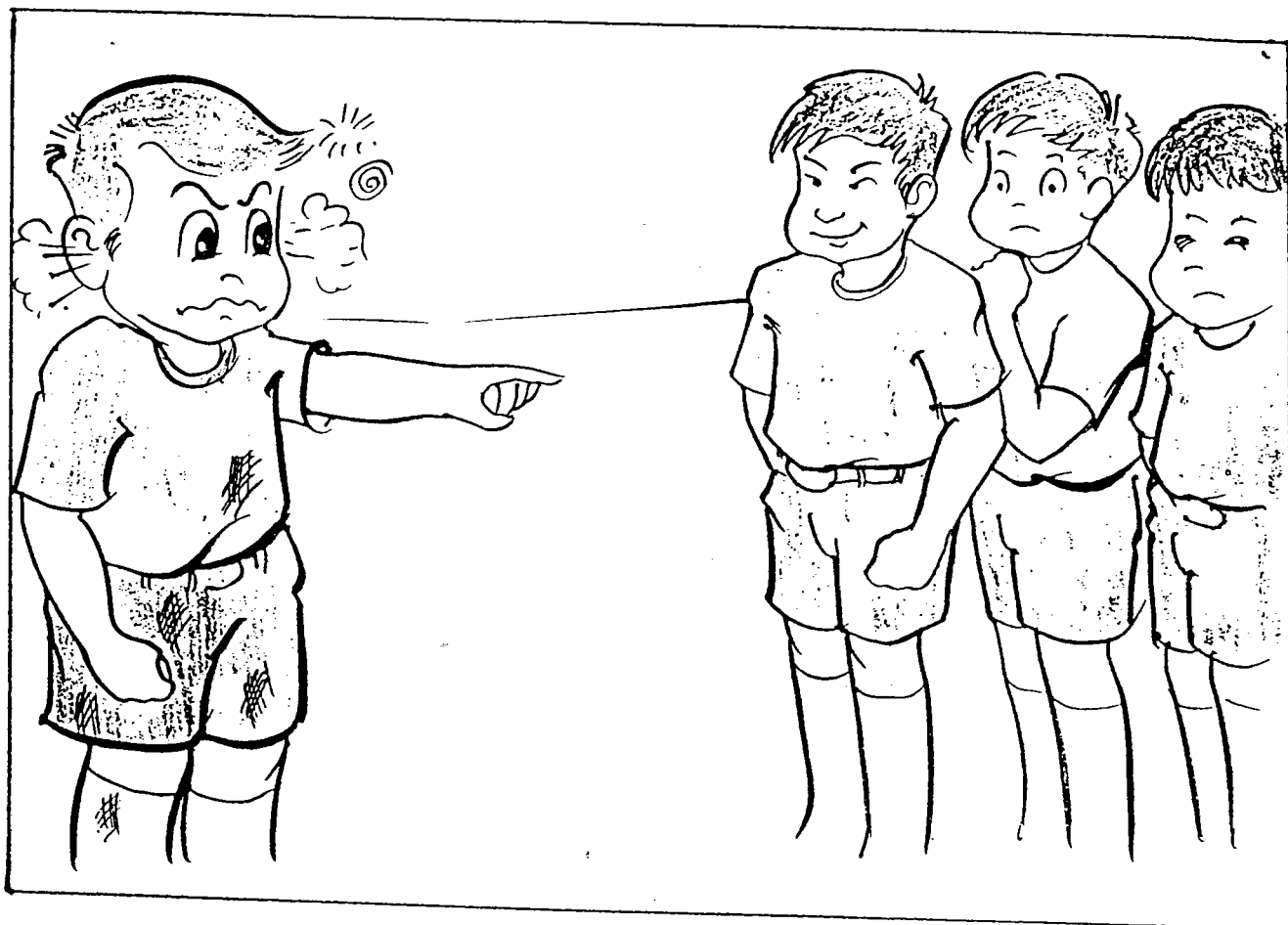
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักรุควรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

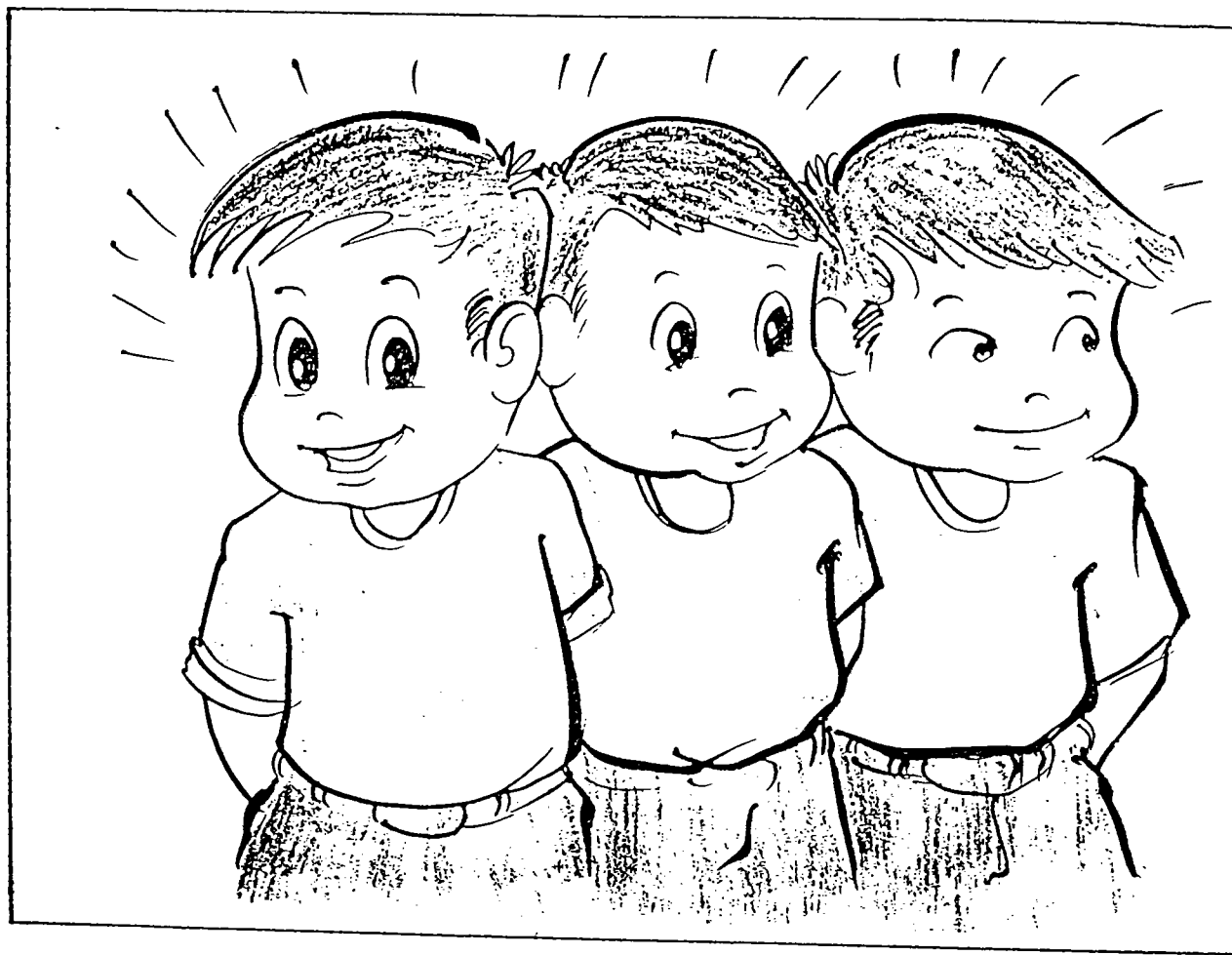
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง เล่นไล่จับ

แบงค์เล่นไล่จับกับเพื่อน ๆ
เพื่อนผลักแบงค์ล้ม

แบงค์รู้สึกโกรธ จึงบอกเพื่อนว่า
“ถ้าเล่นผลึกแบบนี้อีก แบงค์จะไม่เล่นด้วย เพราะแบงค์เจ็บ”

เพื่อนขอโทษแบงค์

แผนการสอนที่ 3

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 3
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง ดินสอหัก
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง ลืมเอาสมุดการบ้านมาส่ง
 - 2.3 โกรธ เรื่อง อย่าหยิกเพื่อน
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง จ๊ะเอ๋

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 3

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออกทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้ เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพและจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 3 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 9 - 12)
2. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. จิกซอร์รูปแมว สุนัข

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง **ดีใจ** ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร
2. ครูอ่านเรื่อง **ดินสอหัก** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร
3. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้หยุดพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
4. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง **เสียใจ** ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร
5. ครูอ่านเรื่อง **ลิ้มเอาสมุดการบ้านมาส่ง** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร
6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้หยุดพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
7. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง **โกรธ** ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร
8. ครูอ่านเรื่อง **อย่าหยิกเพื่อน** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร
9. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้หยุดพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
10. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง **กลัว/ตกใจ** ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร
11. ครูอ่านเรื่อง **จ๊ะเอ๋** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร
12. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้หยุดพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
13. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพัก โดยให้ทำกิจกรรมต่อจิกซอร์เป็นตัวแทนสุนัขและแมว ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน
14. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 3 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมทั้งเหตุผล)

15. ครูเนลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

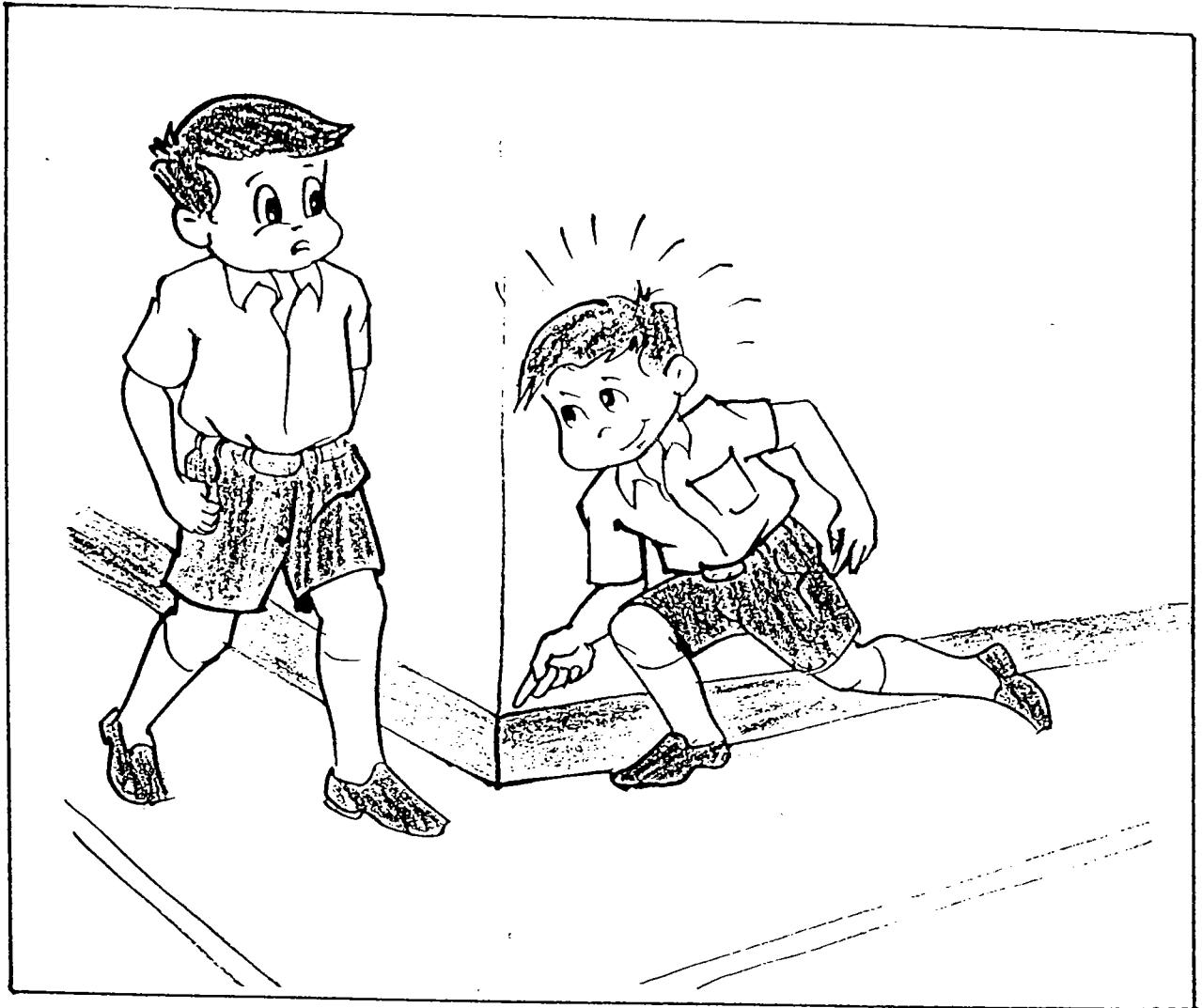
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

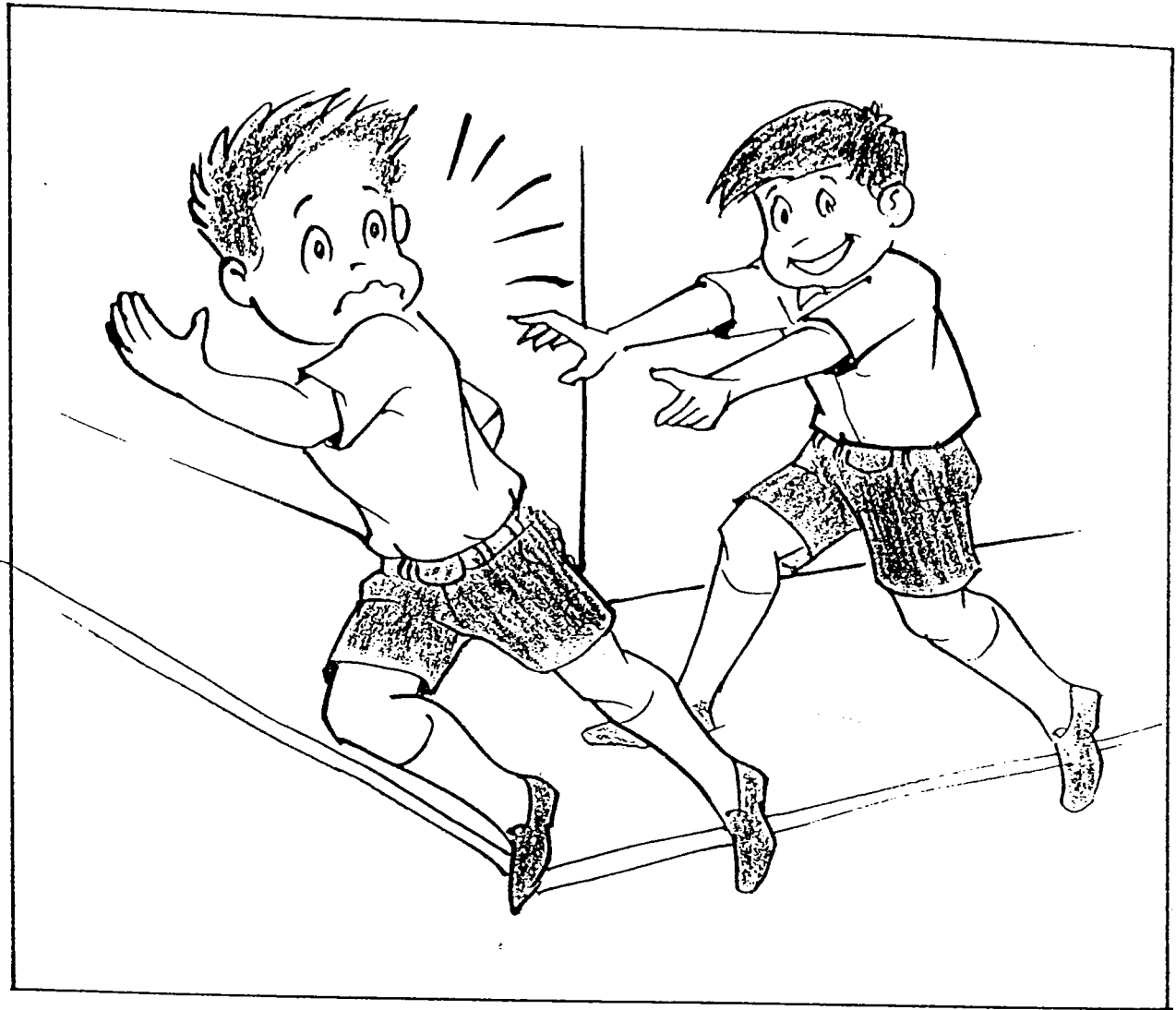
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักรุควรรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด
3. กิจกรรมช่วงพักแต่ละกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ใช้ระยะเวลาไม่นานจนเกินไป

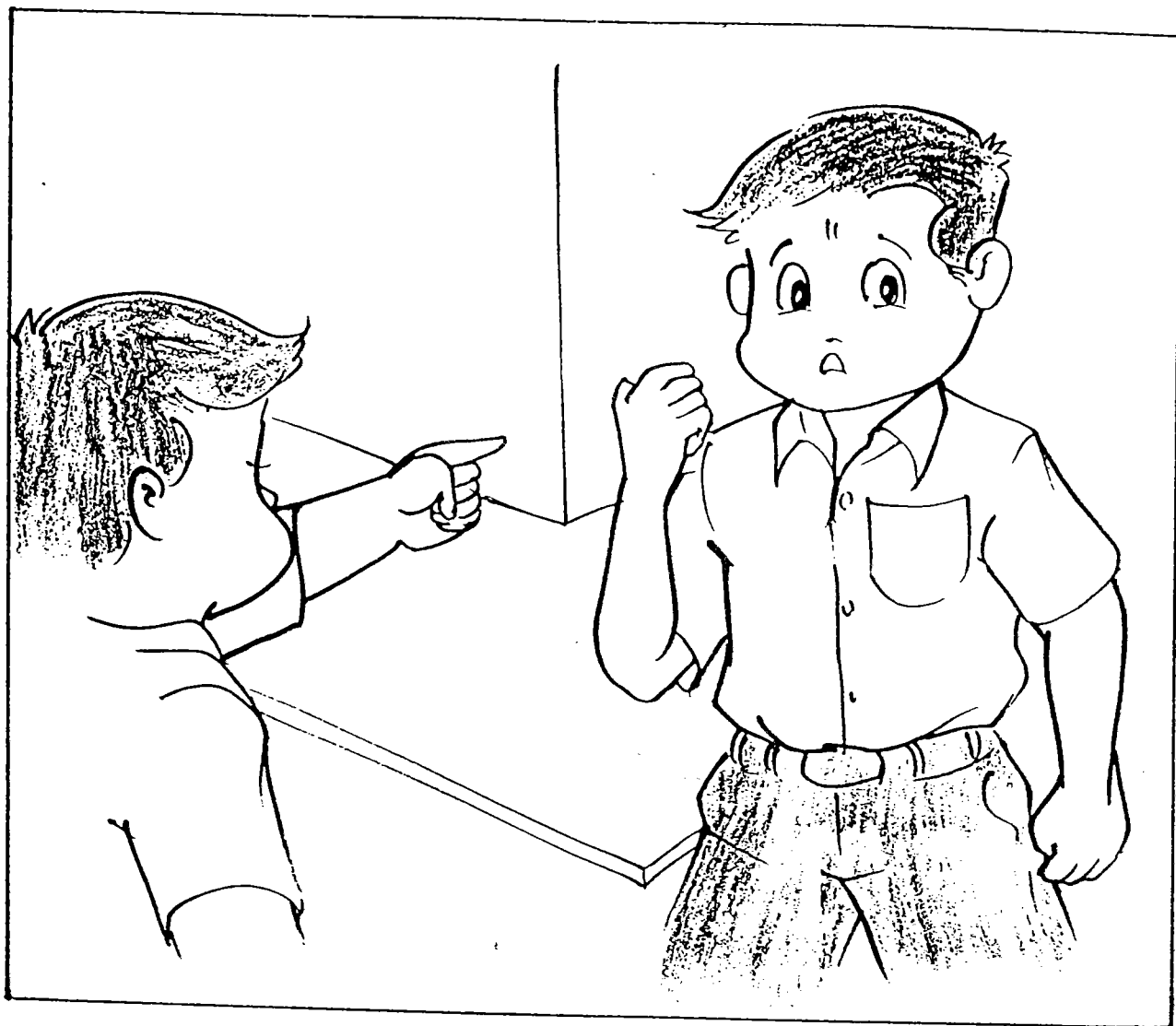
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง จ๊ะเอ๋

เพื่อนแอบแเบงค์อยู่ที่มุมตึก แเบงค์เดินมาถึงมุมตึก

เพื่อนออกมา “จ๊ะเอ๋” แบงค์
แบงค์รู้สึกตกใจ

แบงค์บอกเพื่อนว่า “ไม่ควรเล่นแบบนี้ ทำให้แบงค์ตกใจ”

แผนการสอนที่ 4

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 4
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง ส้มเงินค่าขนม
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง รีบวิ่งไปเข้าแถว
 - 2.3 โกรธ เรื่อง แย่งขนม
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ตึกแก

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 4

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 4 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 13 - 16)

2. แบบทดสอบที่ 4 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)
3. จิกซอว์รูปทรงเรขาคณิตได้แก่ วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม ห้าเหลี่ยม หกเหลี่ยม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง ดีใจ โดยครูอ่านเรื่อง ลืมเงินค่าขนม ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร
2. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้แรงเสริม
3. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง เสียใจ โดยครูอ่านเรื่อง รีบวิ่งไปเข้าแถว ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร
4. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้นั่งพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
5. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง โกรธ โดยครูอ่านเรื่อง แย่งขนม ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า เพื่อนของโอลิงค์ รู้สึกอย่างไร
6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้นั่งพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
7. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง กลัว/ตกใจ โดยครูอ่านเรื่อง ตึกถล่ม ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร
8. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้นั่งพัก 5 นาที แล้วจึงกลับมาทำใหม่
9. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพักโดยให้ทำกิจกรรมภาพจิกซอว์ ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน
10. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 4 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมทั้งเหตุผล)
11. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

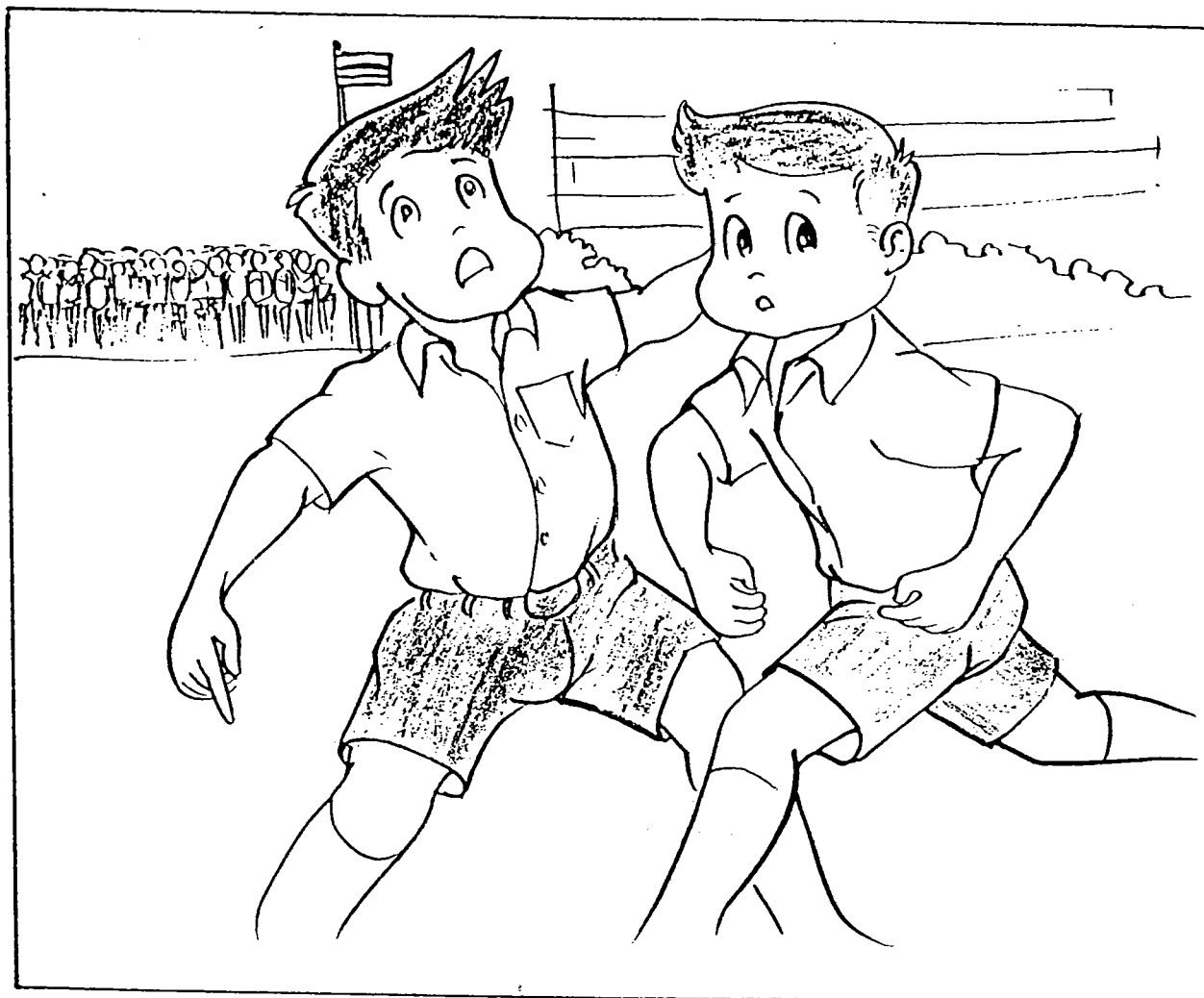
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพ แสดงอารมณ์ในสถานการณ์ ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้ นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้น แสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้ง เหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถาม จากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

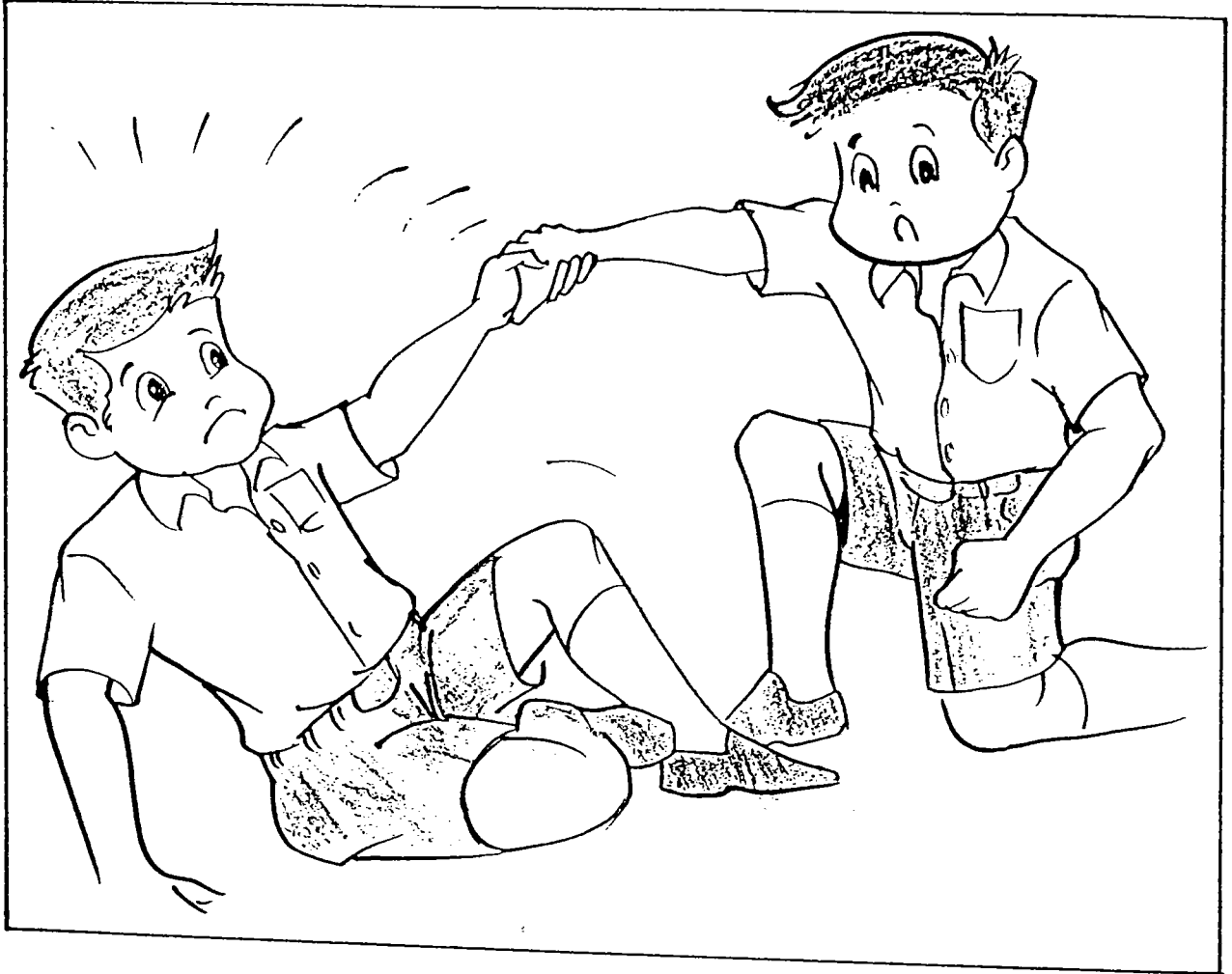
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักครูควรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

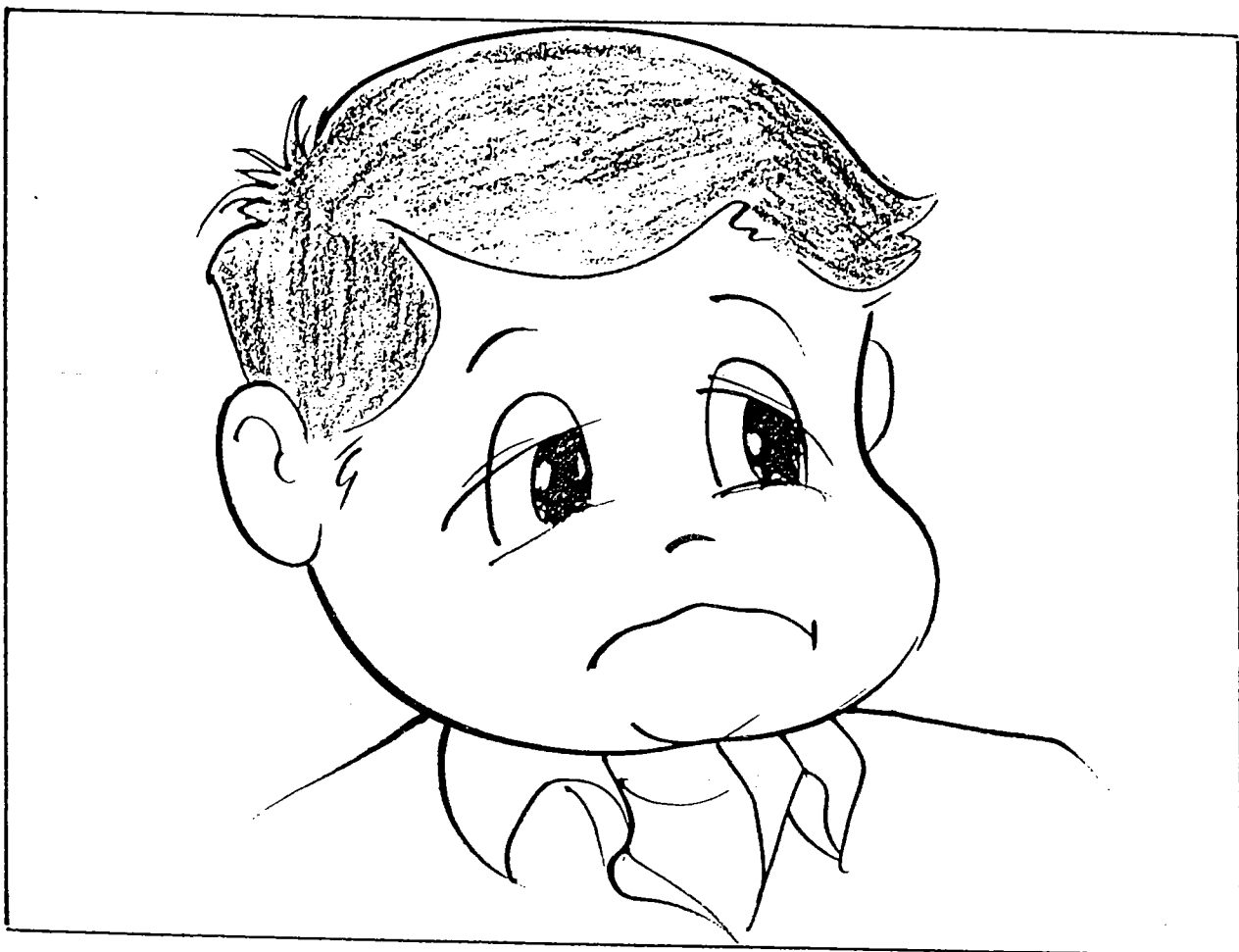
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง รีบวิ่งไปเข้าแถว

บางครั้งรีบวิ่งไปเข้าแถวเคารพธงชาติ
เลยวิ่งชนเพื่อน ทำให้เพื่อนเจ็บ

แบ่งцьขอโทษเพื่อน

บางครั้งรู้สึกเสียใจที่วิ่งชนเพื่อน

แผนการสอนที่ 5

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 5
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง วันเกิดของแบงค์
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง วันนี้แต่งชุดพละ
 - 2.3 โกรธ เรื่อง กระโดดยาง
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ข้ามถนน

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 5

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไรและทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่าง ๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 5 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 17 - 20)

2. แบบทดสอบที่ 5 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. ภาพจิกรซอร์ รูปต้นไม้ จรวด ปลาโลมา สุนัข

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง ดีใจ โดยครูอ่านเรื่อง วันเกิดของแบงค์ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

2. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

3. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง เสียใจ โดยครูอ่านเรื่อง วันนี้แต่งชุดพละ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

4. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

5. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง โกรธ โดยครูอ่านเรื่อง กระโดดยาง ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

7. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง กลัว/ตกใจ โดยครูอ่านเรื่อง ข้ามถนน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์ รู้สึกอย่างไร

8. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

9. ก่อนทำแบบทดสอบ ครูให้นักเรียนพักโดยทำกิจกรรมต่อภาพจิกรซอร์ ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน

10. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 5 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมทั้งเหตุผล)

11. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพ แสดงอารมณ์ในสถานการณ์ ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้ นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้น แสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้ง เหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถาม จากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

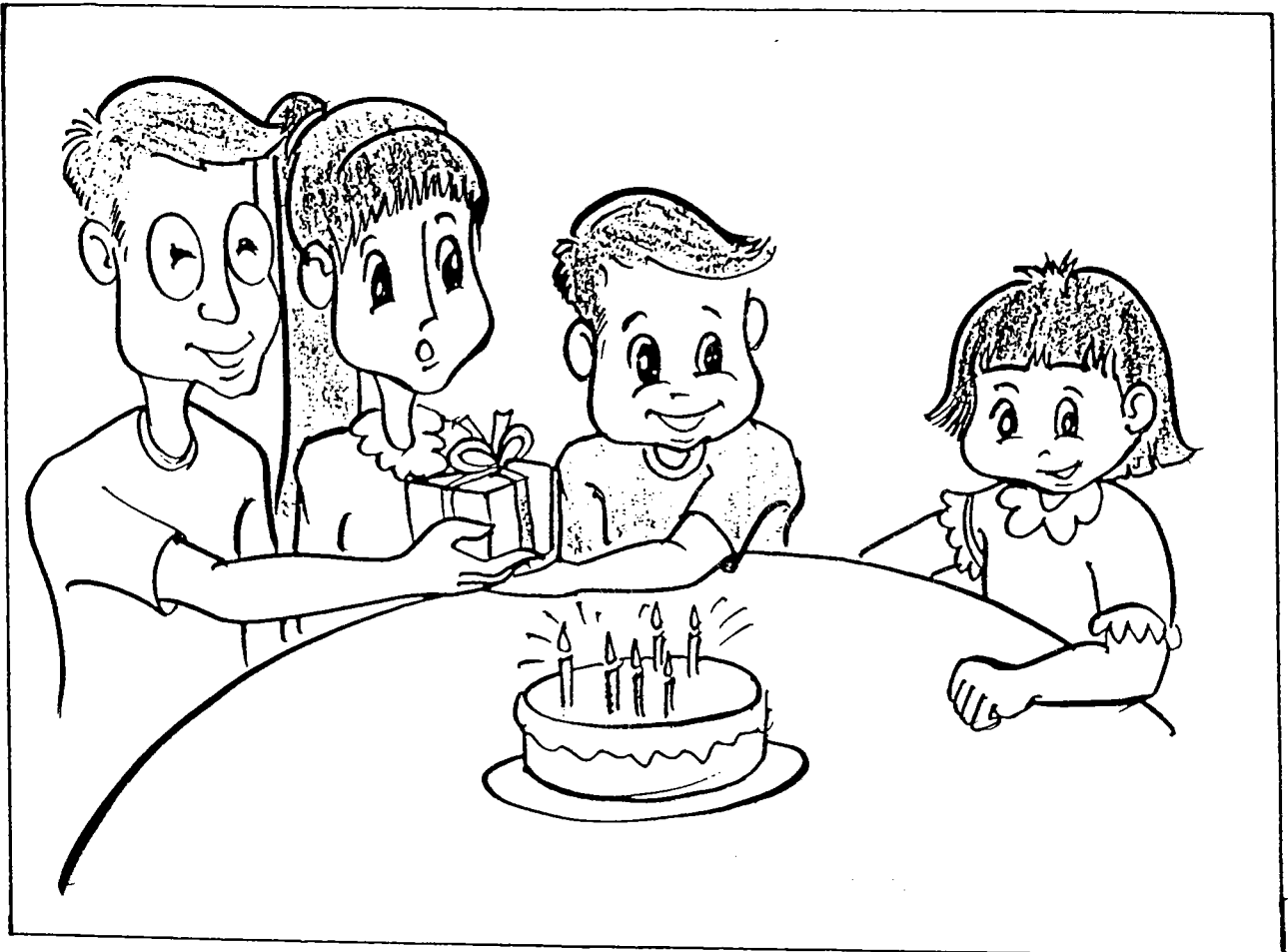
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักครูควรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

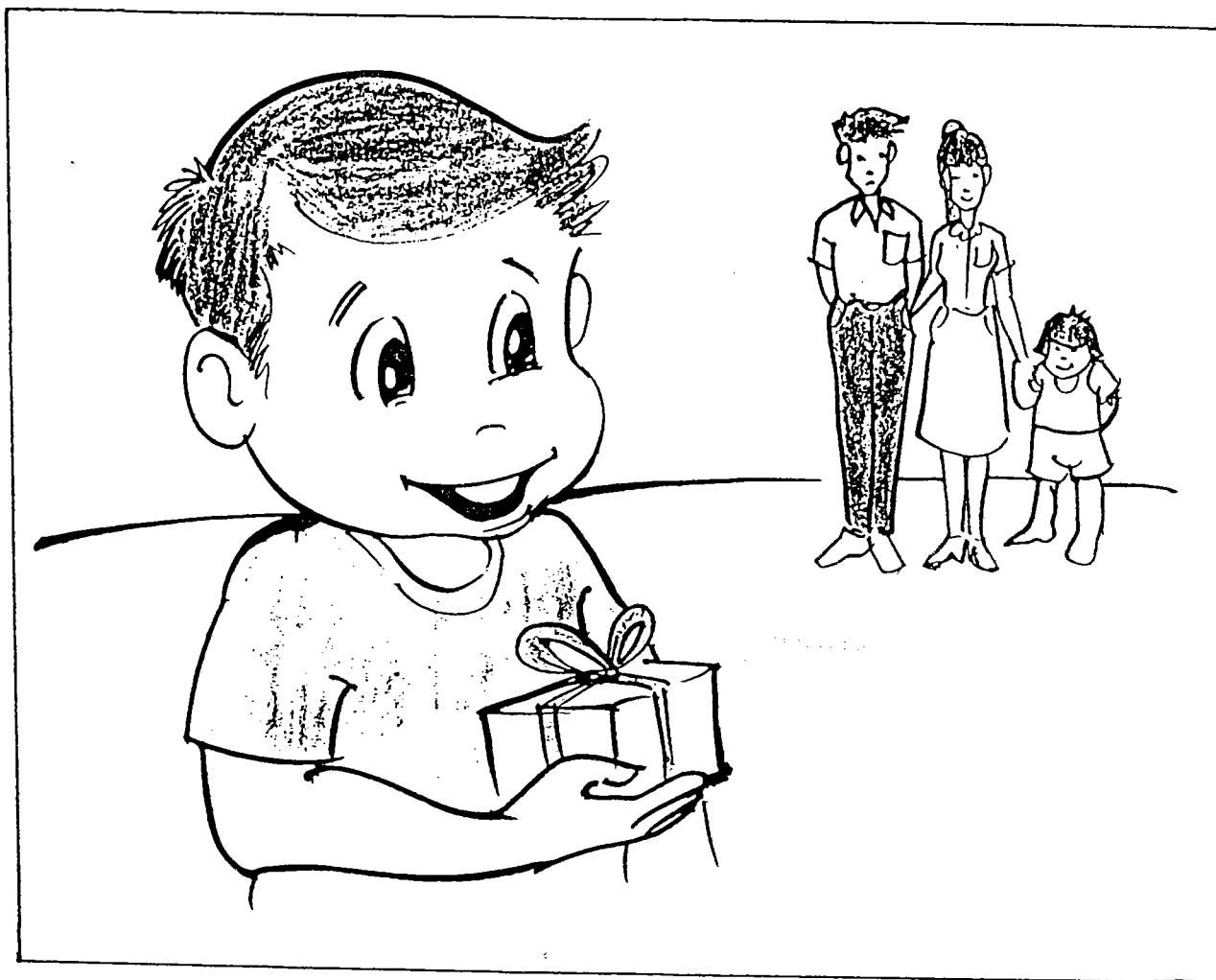
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง วันเกิดของแบงค์

ครอบครัวของแบงค์ มี พ่อ แม่ น้องและแบงค์
วันนี้เป็นวันเกิดของแบงค์ คุณพ่อและคุณแม่ให้ของขวัญวันเกิด

คุณพ่อ คุณแม่และน้อง ร้องเพลงแฮปปี้เบิร์ทเดย์ให้แบงค์
แบงค์ยิ้มด้วยความดีใจที่คุณพ่อและคุณแม่ซื้อของขวัญให้

แบงค์ดีใจที่ทุก ๆ คนรักแบงค์

แผนการสอนที่ 6

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 6
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง เก็บขยะ
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง เดินชนเพื่อน
 - 2.3 โกรธ เรื่อง ระบายสี
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง งู

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 6

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 6 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 21 - 24)

2. แบบทดสอบที่ 6 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. จิกซอร์แผ่น ประกอบเป็นรูปต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ โดยครูผู้สอนสรุปใจความสำคัญของแต่ละเรื่องแบบคร่าวๆ

2. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง เก็บขยะ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า ไอลิ่งรู้สึกอย่างไร

3. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

4. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง เด็นชนเพื่อน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

5. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

6. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ระบายสี ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

7. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

8. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ฐ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

9. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

10. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพักโดยให้ทำกิจกรรมแผ่นต่อภาพเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม เรียงลำดับของแผ่นตามจำนวนเลข ตัวอักษร ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

11. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 6 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมทั้งเหตุผล)

12. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

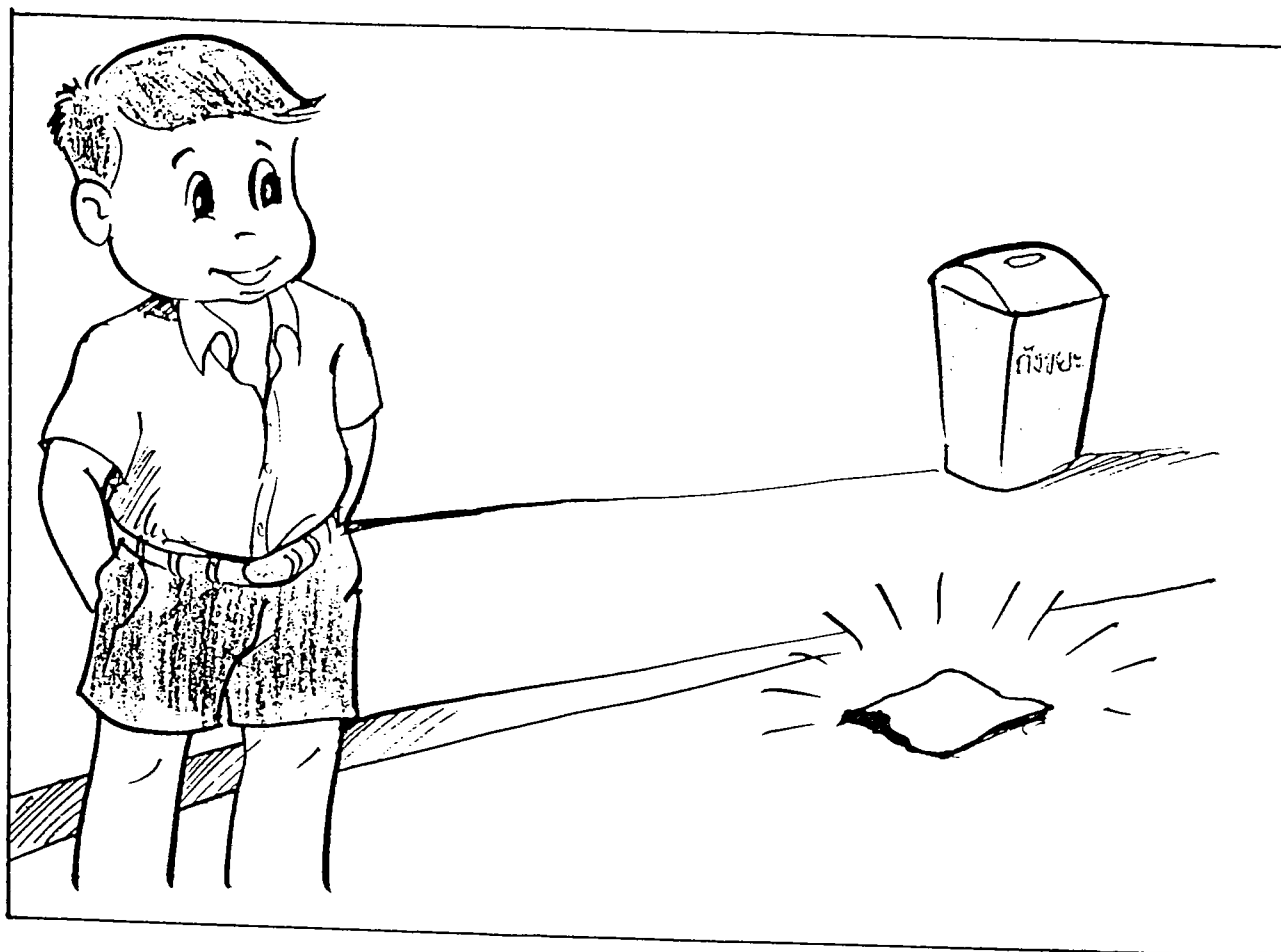
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

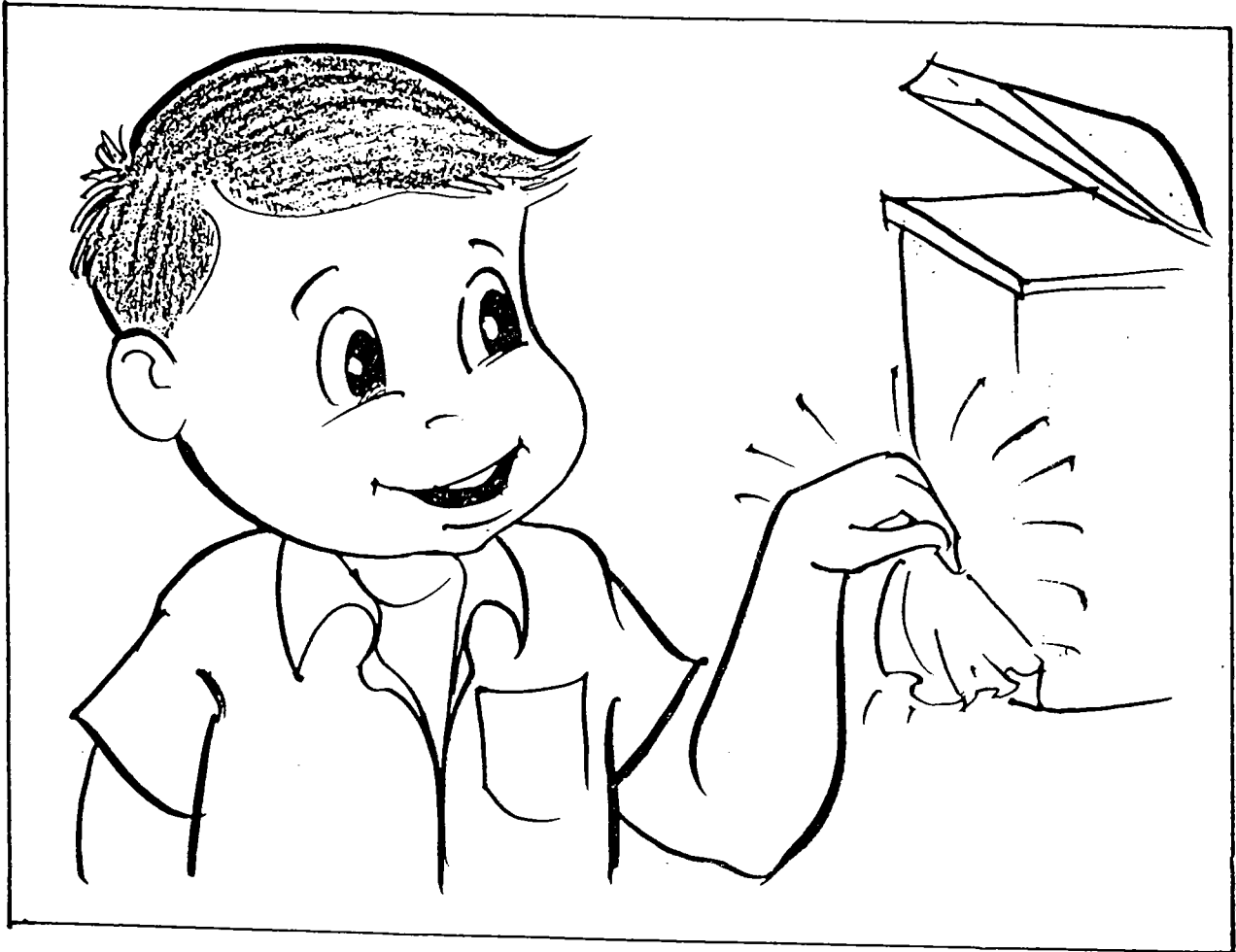
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักครูควรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด
3. เมื่อครูสอนเนื้อหาแบบคร่าว ๆ ระหว่างนั้นครูควรตั้งคำถามเป็นระยะ เพื่อคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่าเข้าใจหรือไม่
4. เมื่อครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมจากการตอบคำถามแล้ว ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหาดีพอ ครูผู้สอนควรอธิบายเพิ่มเติมจนนักเรียนเข้าใจ โดยสังเกตพัฒนาการจากการตอบคำถามอีกครั้ง

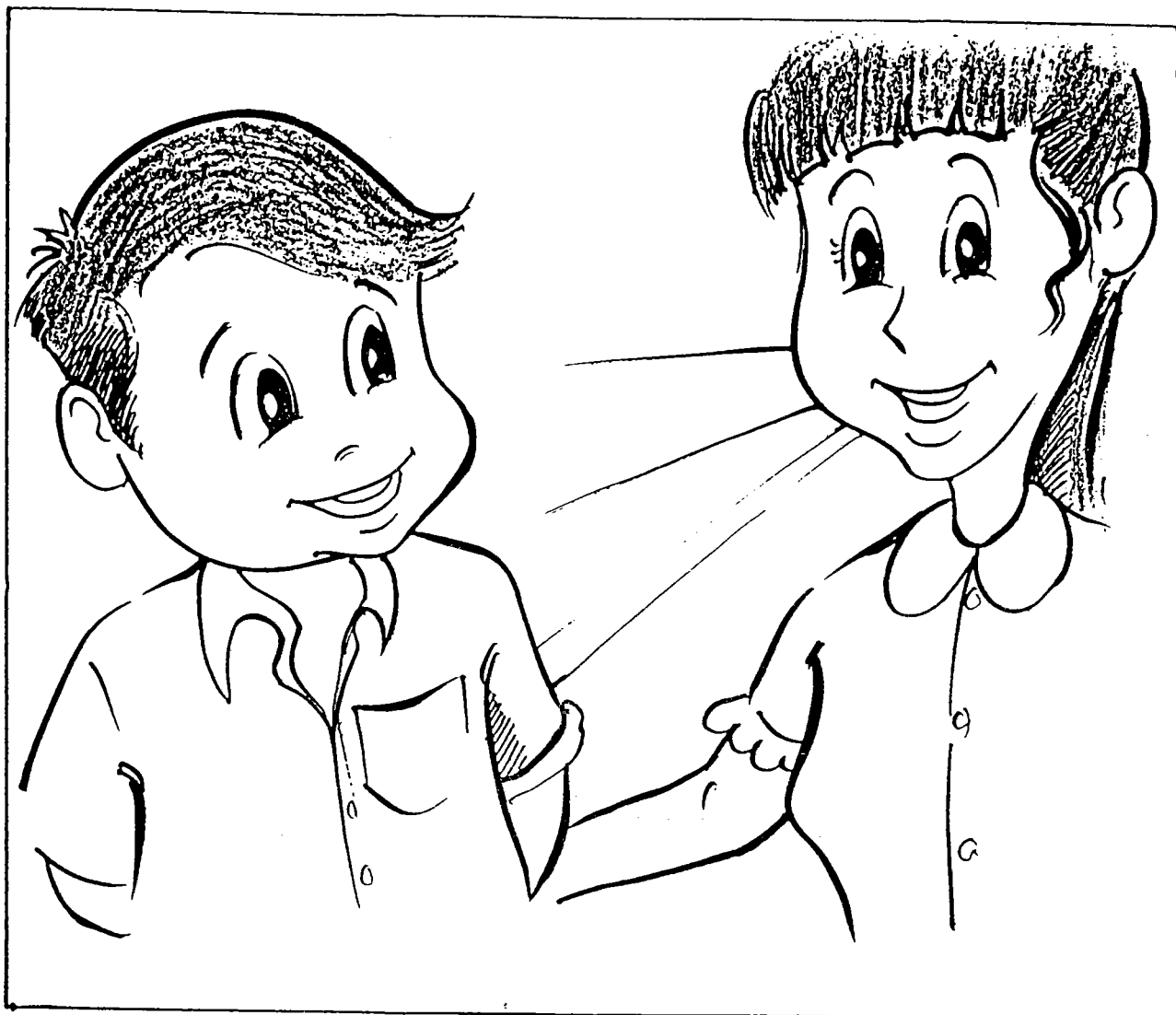
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง เก็บขยะ

โอลิงค์ เดินมาเห็นเศษกระดาษตกที่พื้น

โอลิวด์เก็บเศษกระดาษไปทิ้งที่ถังขยะ

คุณครูเห็นแล้วชมโอลิงค์ว่าเป็นเด็กดี
โอลิงค์ขอบคุณคุณครูและยิ้มด้วยความดีใจ

แผนการสอนที่ 7

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 7
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง ปอ-อุ-ปู
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง ลูกข้างมหัศจรรย์
 - 2.3 โกรธ เรื่อง แย่งดินสอ
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ห้องมืด

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 7

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนนอกทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 7 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 25 - 28)

2. แบบทดสอบที่ 7 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. สีไม้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนากับนักเรียนเรื่องทักษะทางสังคมโดยทั่วไปถึงความจำเป็นในการดำรงชีวิตของคน เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง ดีใจ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

3. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ปอ-อุ-ปู ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์รู้สึกอย่างไร

4. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 7 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 25 อ่านสถานการณ์แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

5. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที ทำกิจกรรมระบายสีรูปภาพในแบบทดสอบ

6. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง เสียใจ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าเสียใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

7. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ลูกช่างมหัศจรรย์ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์ รู้สึกอย่างไร

8. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 7 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 26 อ่านสถานการณ์แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

9. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที ทำกิจกรรมระบายสีรูปภาพในแบบทดสอบ

10. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง โกรธ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

11. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง แย่งดินสอ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์ รู้สึกอย่างไร

12. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 7 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 27 แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

13. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้อง ครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที ทำกิจกรรมระบายสีรูปภาพในแบบทดสอบ

14. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง กลัว/ตกใจ พร้อมทั้งสาธิตการแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

15. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ห้องมืด ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์รู้สึกอย่างไร

16. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 7 (ครูให้นักเรียนดูภาพที่ 28 อ่านสถานการณ์ แล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

17. ครูทบทวนความจำนักเรียนอีกครั้งโดยครูแสดงสีหน้าต่างๆ แล้วให้นักเรียนตอบว่าครูกำลังรู้สึกอย่างไร เมื่อนักเรียนตอบคำถามได้ถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

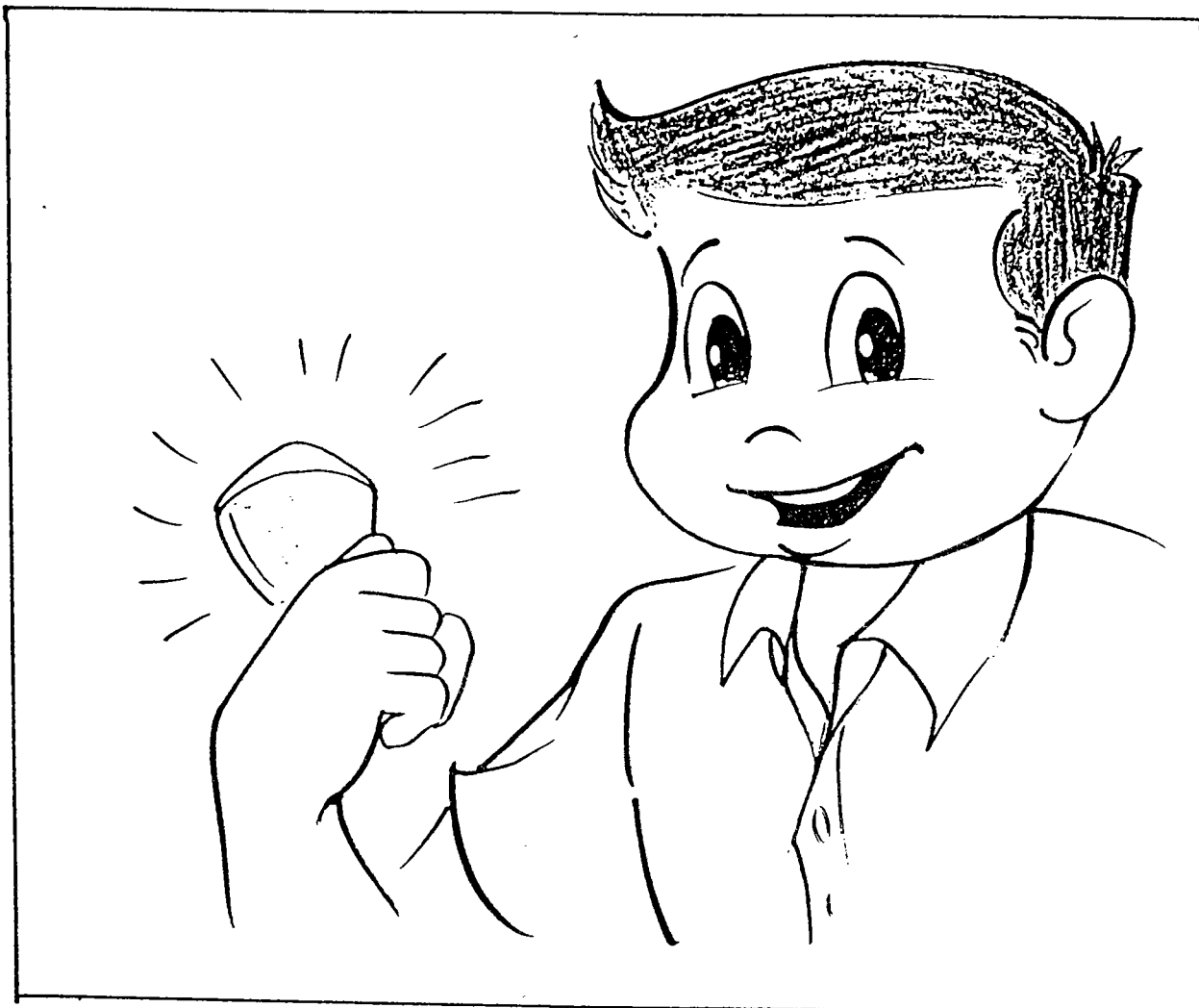
เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

กิจกรรมเสนอแนะ

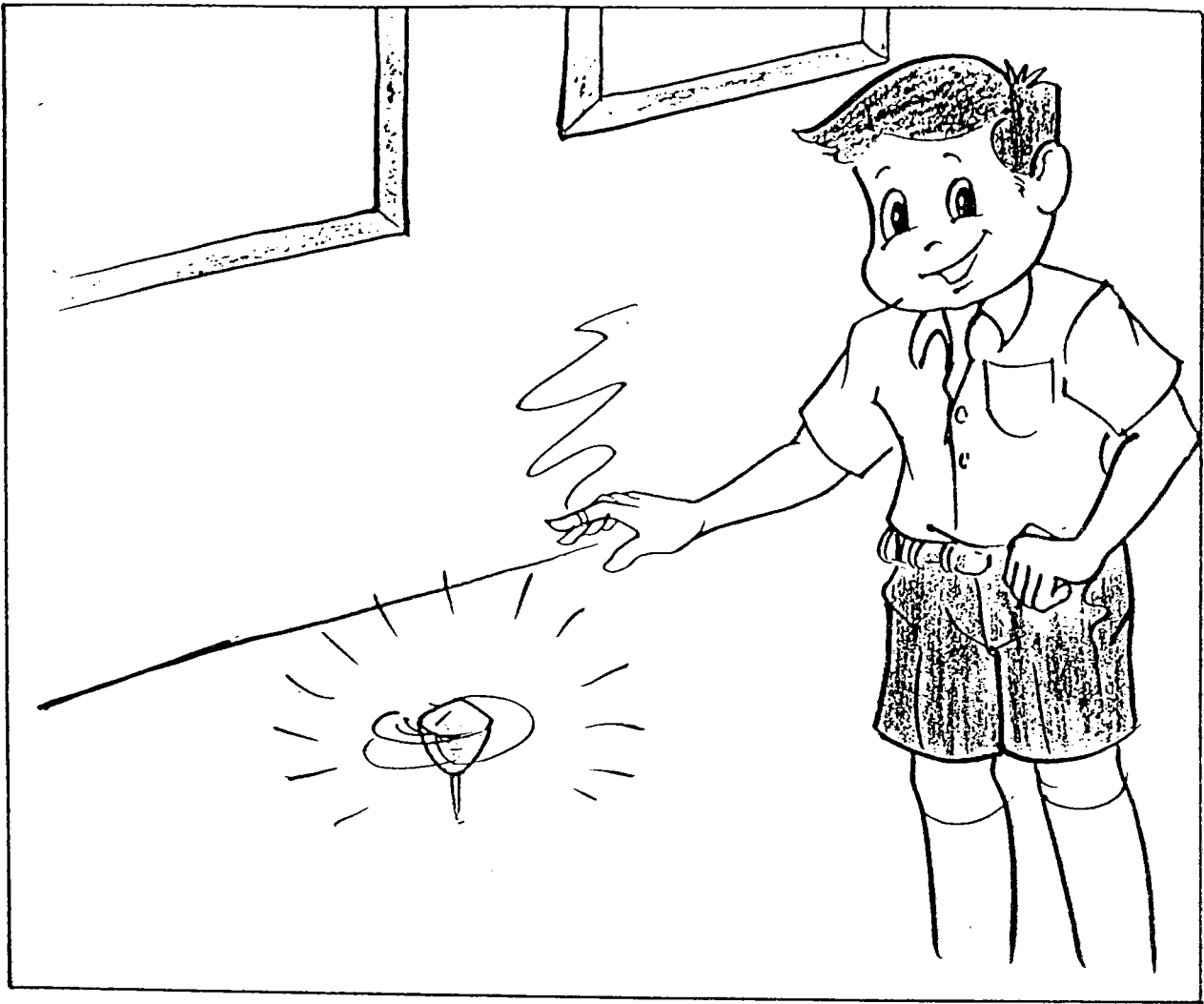
1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักครูควรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

3. ถ้านักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้ และมีความเข้าใจในการอ่าน ครูสามารถให้นักเรียนอ่านเรื่องและสถานการณ์เองได้ แต่ถ้าอ่านไม่ได้ ครูช่วยอ่านให้ฟังได้
4. บางภาพครูต้องอธิบายให้ชัดเจน (ภาพบางภาพสื่อความหมายได้หลายอย่าง)

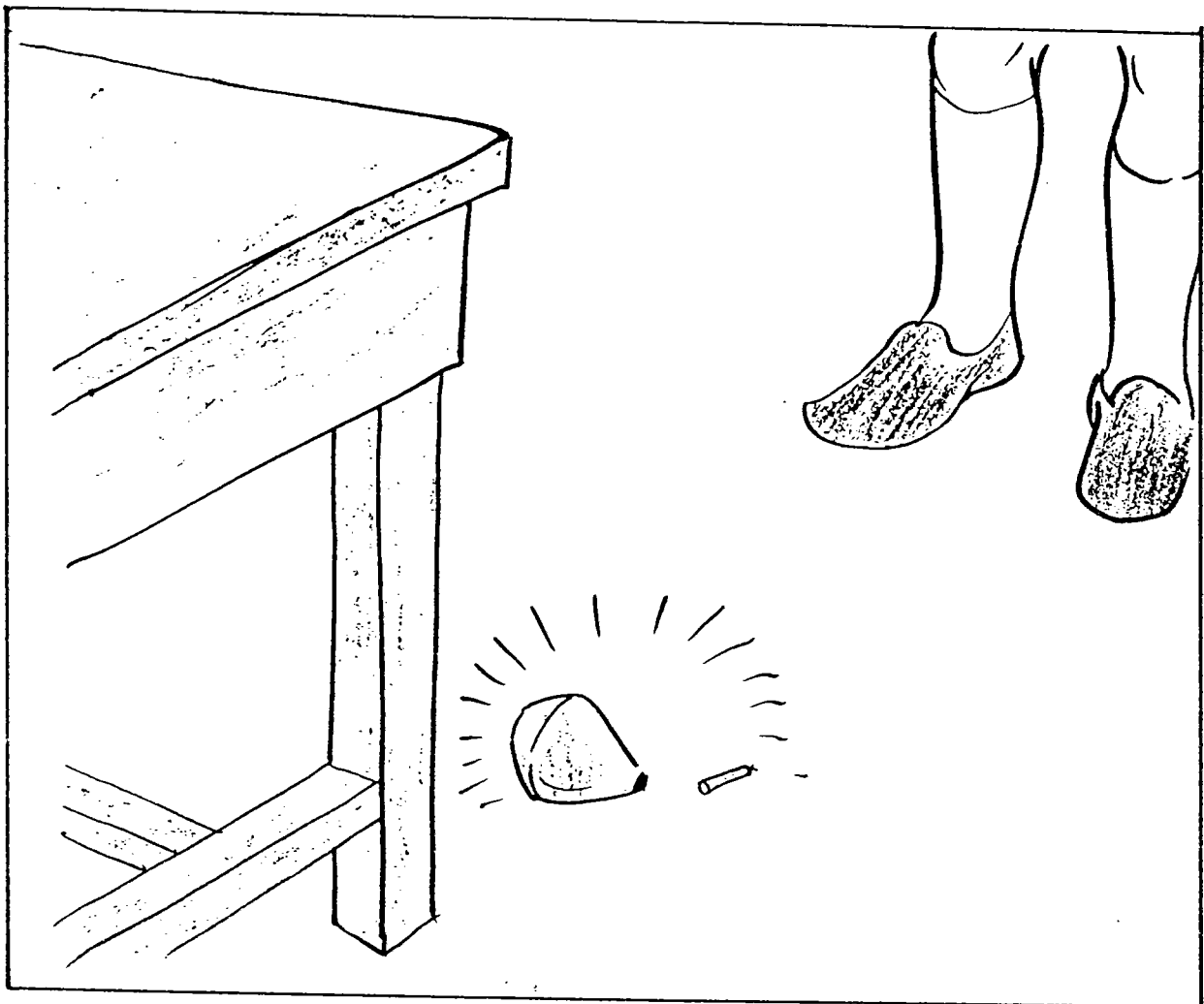
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง ลูกช่างมหัศจรรย์

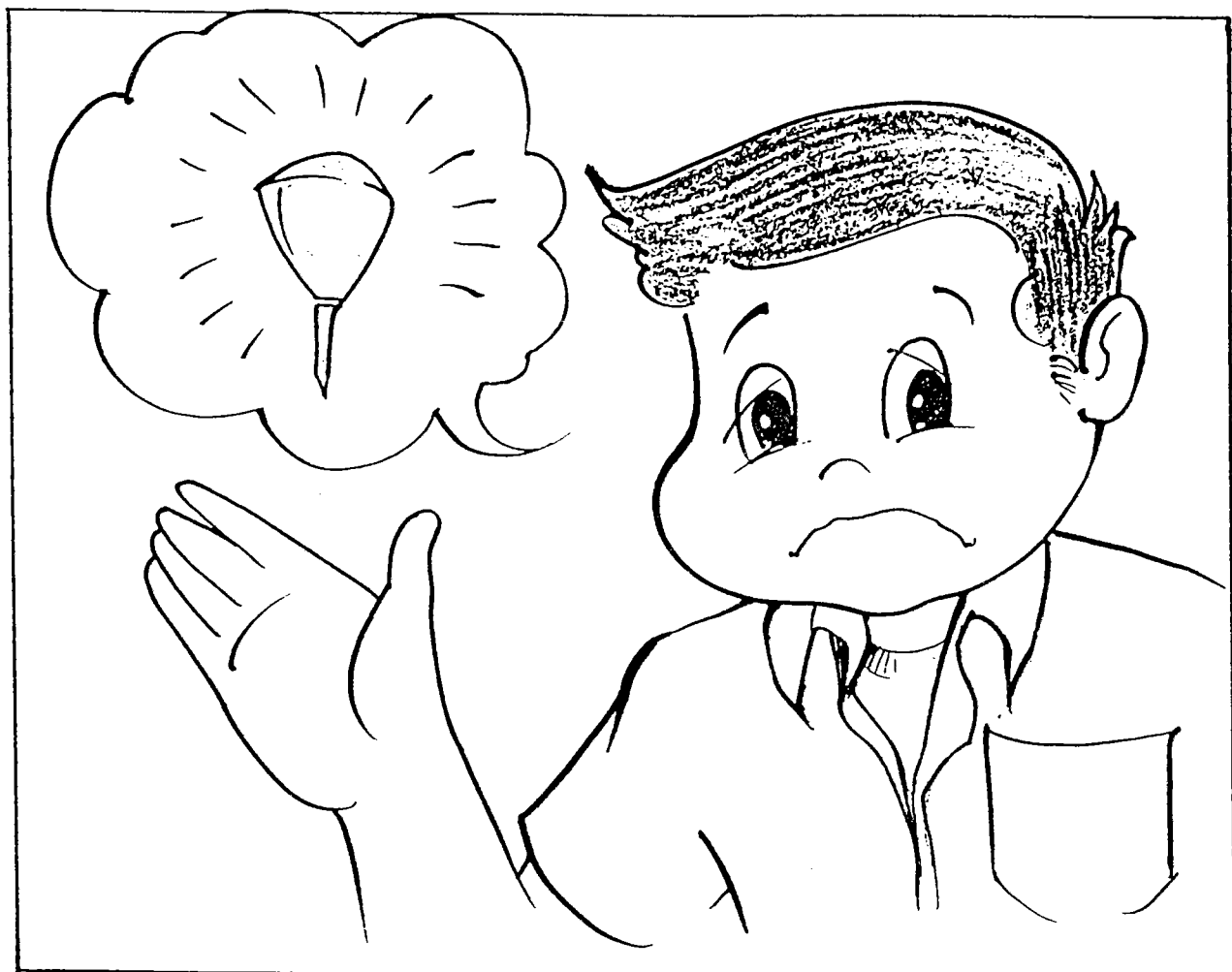
โอลิ๊งค์ชอบเล่นลูกช่างมหัศจรรย์
โอลิ๊งค์นำไปเล่นที่โรงเรียนด้วย

ช่วงพักกลางวัน โอเลี้ยงนำออกมาเล่นในห้อง

ลูกข้างขวาโต๊ะและกระเด็นไปชนข้างฝาผนัง
ทำให้ส่วนประกอบของลูกข้างหัก

โอลิงค์รู้สึกเสียใจ
โอลิงค์บอกเพื่อนว่า “โอลิงค์จะไม่เอาลูกข่างมาเล่นที่โรงเรียนอีก”

แผนการสอนที่ 8

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 8
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง มากระโดดอย่างกันเถอะ
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง ยางลบใหม่
 - 2.3 โกรธ เรื่อง แย่งยางลบ
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ควันไฟ

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 8

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออกทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่าง ๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 8 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 29 - 32)

2. แบบทดสอบที่ 8 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. เกมตกปลา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง **ดีใจ** ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

2. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **มากระโดดอย่างกันเถอะ** ให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร

3. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมเกมตกปลา

4. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง **เสียใจ** ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้าเสียใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

5. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **ยางลบใหม่** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร

6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมระบายเกมตกปลา

7. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง **โกรธ** ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้าโกรธให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

8. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **แย่งยางลบ** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร

9. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมเกมตกปลา

10. ครูสอนทักษะทางสังคม เรื่อง **กลัว/ตกใจ** ครูให้เพื่อนแสดงสีหน้ากลัวให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม

11. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **คว้นไฟ** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร

12. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนทำผิด ครูให้แรงเสริม โดยให้นักเรียนพัก 5 นาที โดยครูและนักเรียนร่วมทำกิจกรรมเกมตกปลา

13. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 8 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมเหตุผล)

14. ครูเฉลยแบบทดสอบ ถ้านักเรียนทำถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

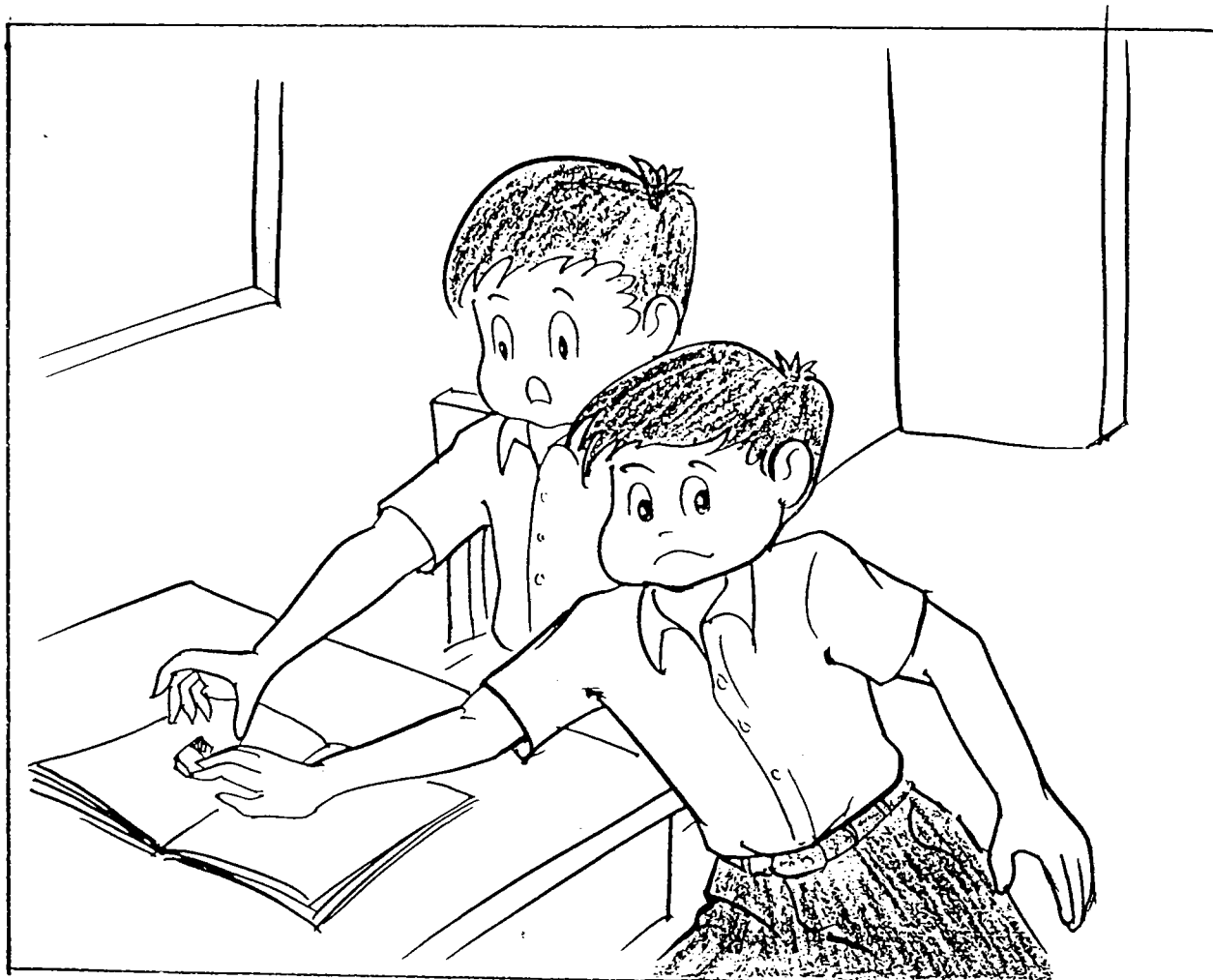
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

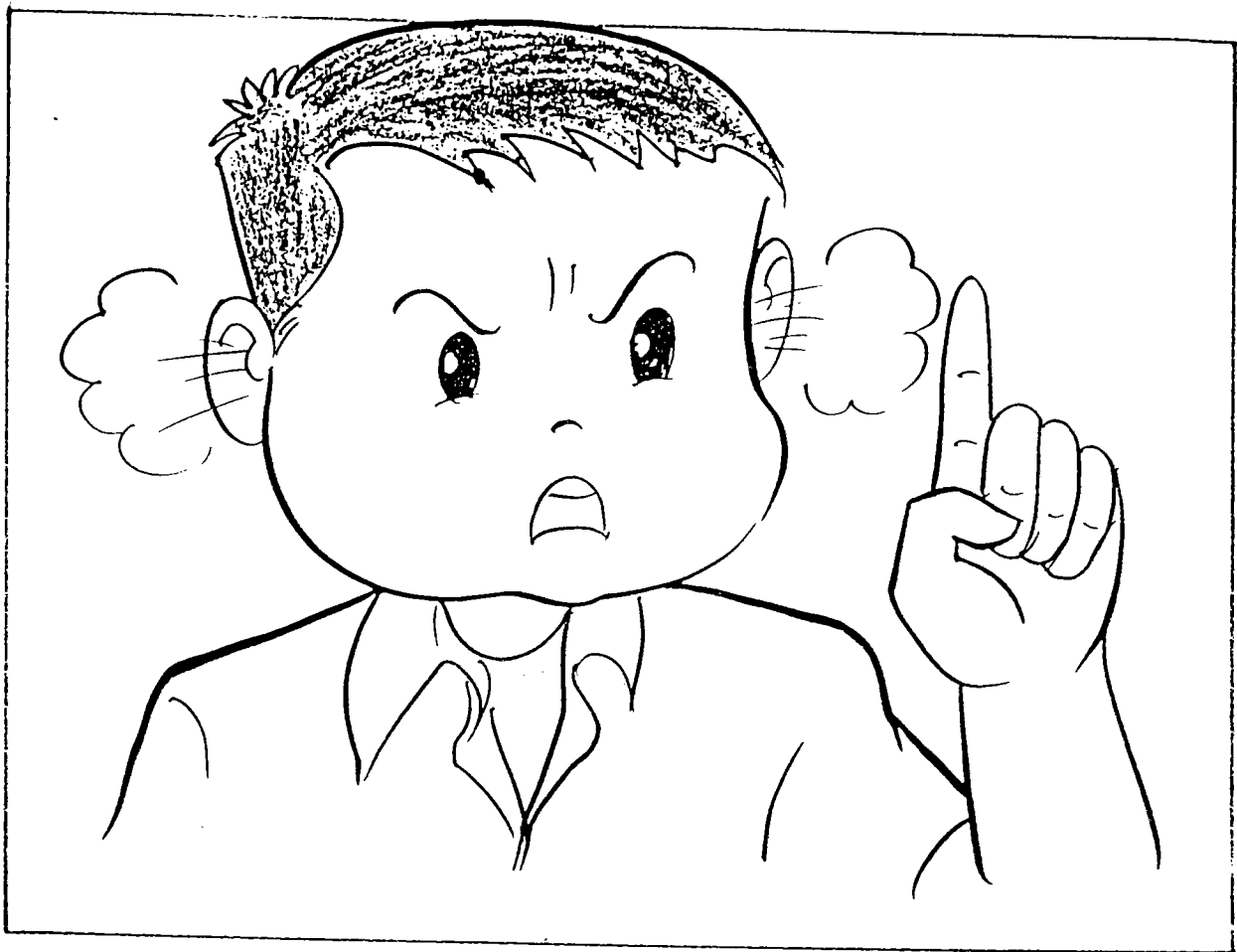
กิจกรรมเสนอแนะ

1. ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
2. นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักรุควรรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

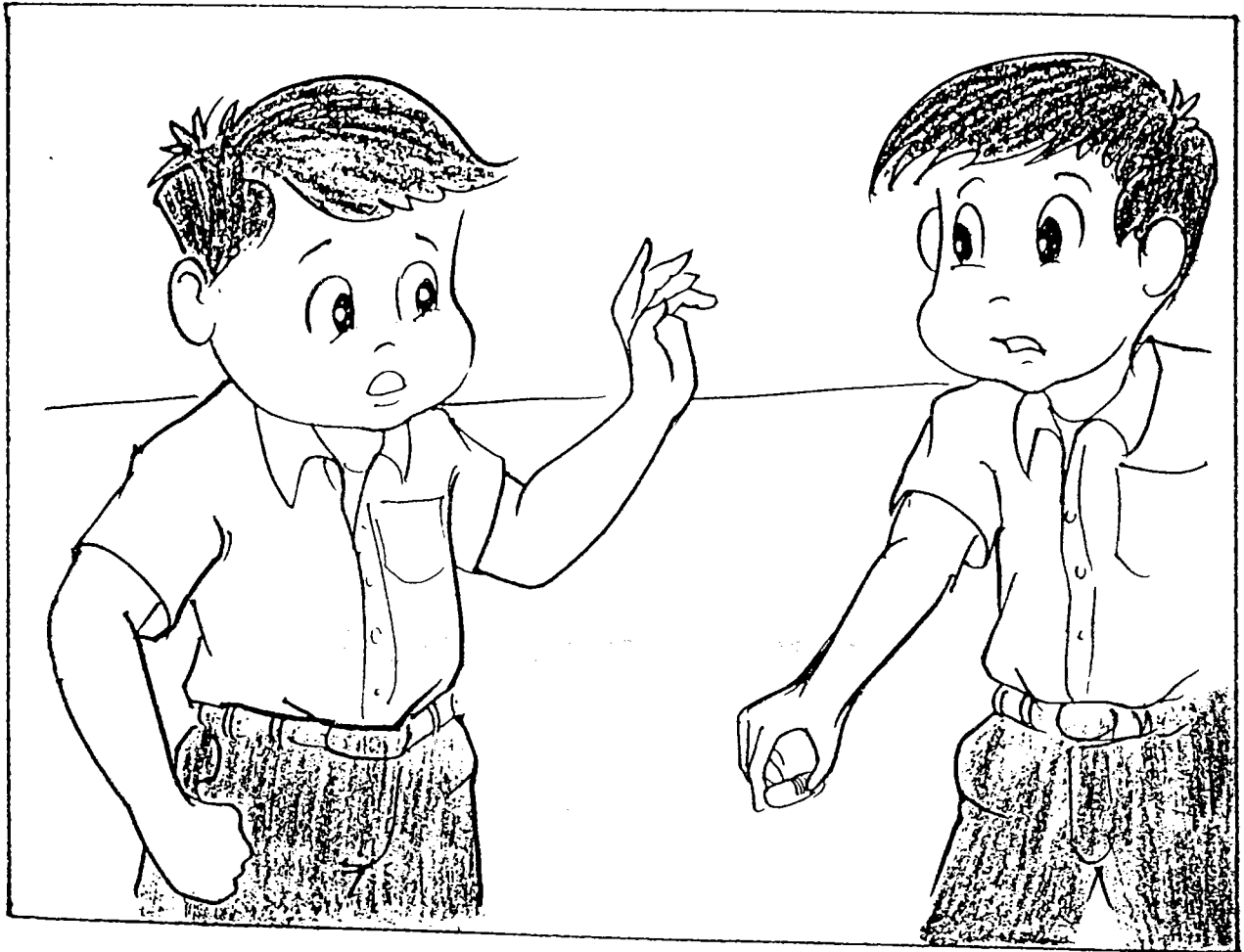
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง แฉ่งยางลบ

นายกำลังใช้ยางลบลบคำผิด
โอลิงค์ไปแฉ่งยางลบจากนาย

นายรู้สึกโกรธ นายจึงบอกโอลิงค์ว่า
โอลิงค์ต้องคอยก่อน ให้นายลบเสร็จแล้วค่อยขอยืม

โอลิ๊งค์บอกนายว่าต่อไปโอลิ๊งค์จะขอยืมก่อน

แผนการสอนที่ 9

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 9
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง มาวิ่งเล่นกัน
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง เพื่อนไม่เล่นด้วย
 - 2.3 โกรธ เรื่อง ชื้อของเล่น
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ทำหนังสือคุณครูตก

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 9

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่าง ๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 9 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 33 - 36)

2. แบบทดสอบที่ 9 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. จิกซอร์แผ่น ประกอบเป็นรูปต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง ดีใจ ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดูแล้ว ให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร

2. ครูอ่านเรื่อง มาวิ่งเล่นกัน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์ รู้สึกอย่างไร

3. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

4. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง เสียใจ ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดูแล้ว ให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร

5. ครูอ่านเรื่อง เพื่อนไม่เล่นด้วย ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แบงค์ รู้สึกอย่างไร

6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

7. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง โกรธ ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดูแล้ว ให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร

8. ครูอ่านเรื่อง ชื้อของเล่น ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์รู้สึกอย่างไร

9. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

10. ครูสอนทักษะทางสังคมเรื่อง กลัว/ตกใจ ครูแสดงสีหน้าดีใจให้นักเรียนดู แล้วให้นักเรียนตอบว่า ครูกำลังรู้สึกอย่างไร

11. ครูอ่านเรื่อง ทำหนังสือคุณครูตก ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์ รู้สึกอย่างไร

12. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

13. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพักโดยให้ทำกิจกรรมต่อแผ่นตัวอักษรให้เป็นคำและเป็นรูปทรงต่างๆ ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน

14. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 9 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกาบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมเหตุผล)

15. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

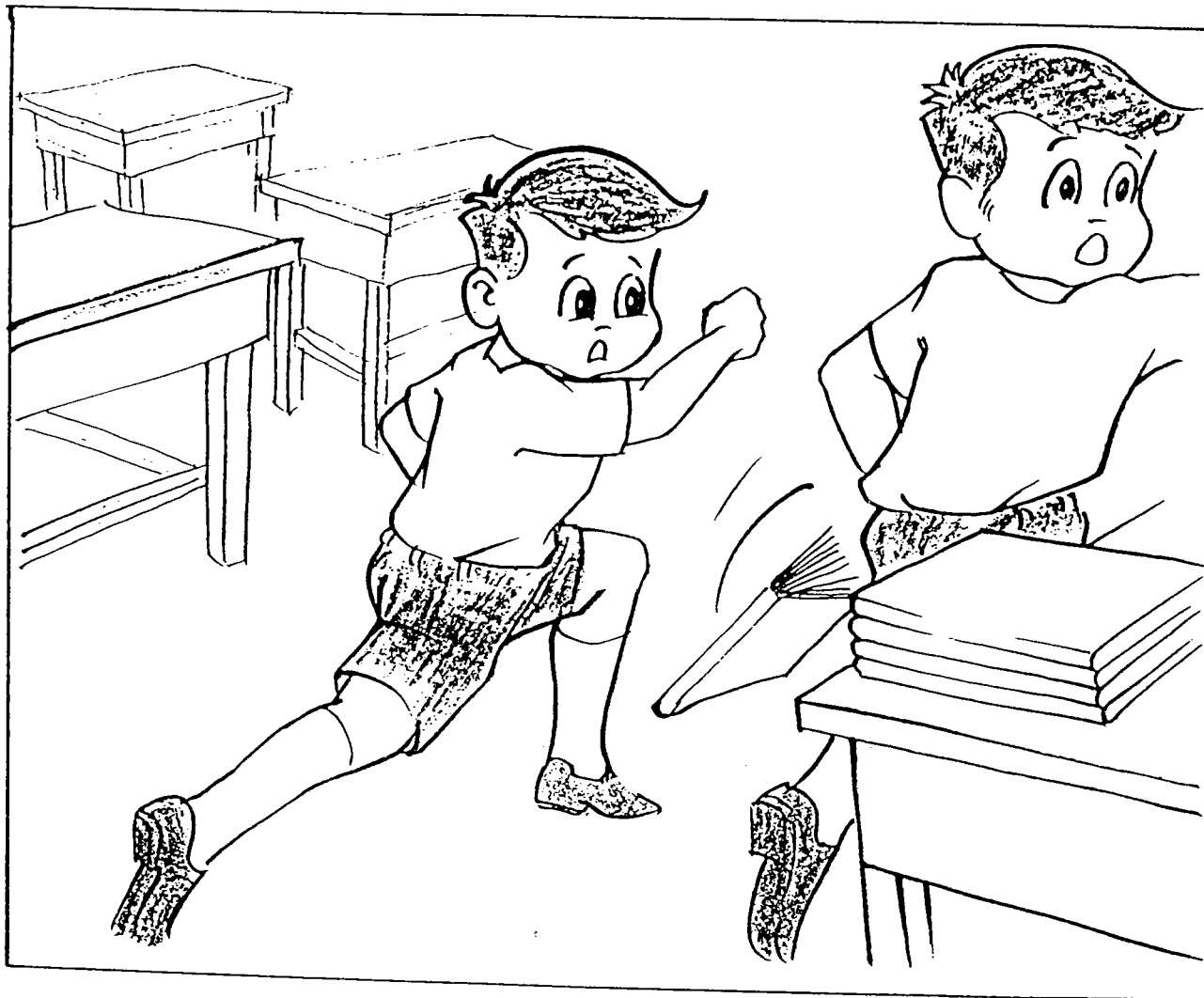
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

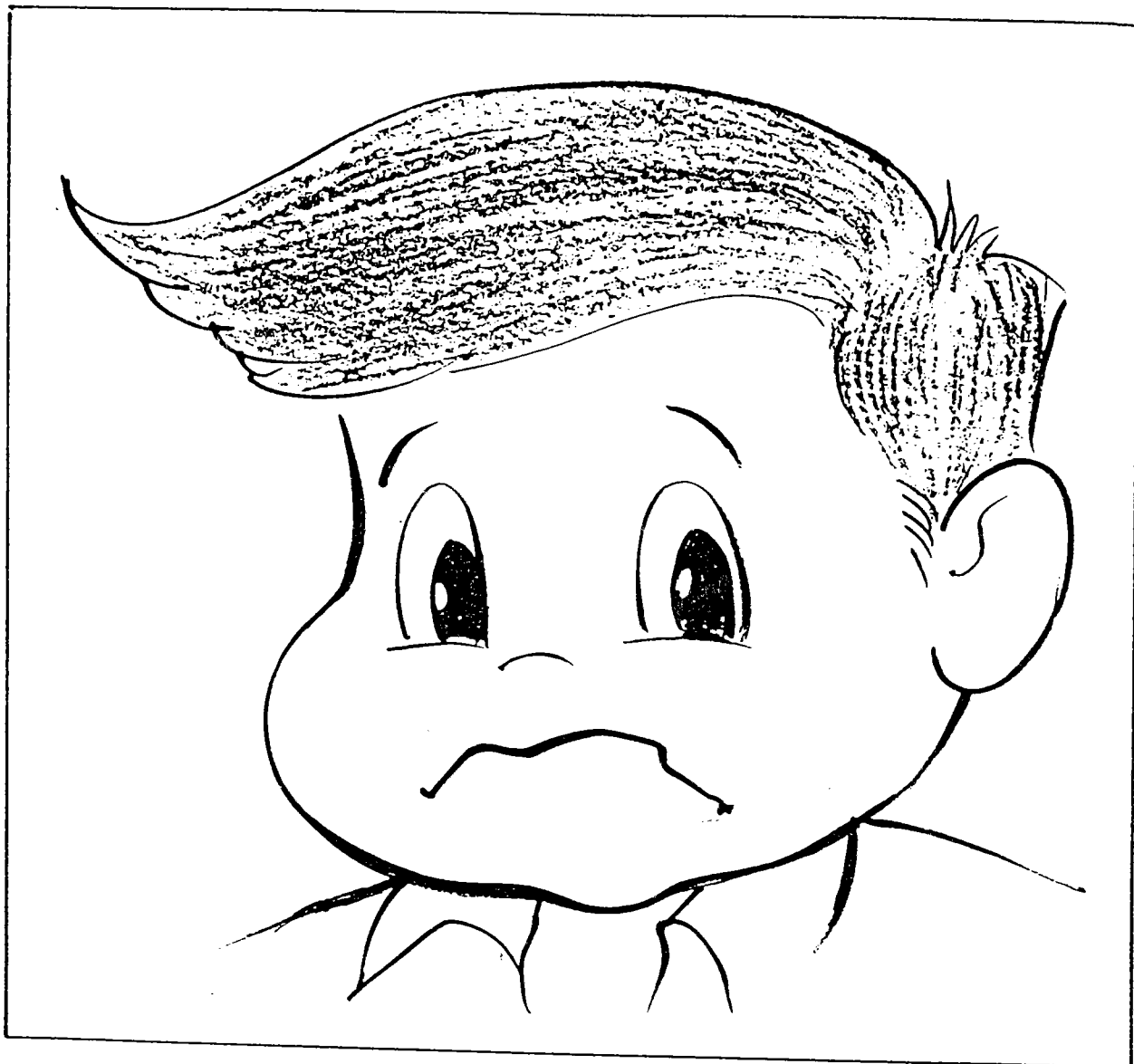
กิจกรรมเสนอแนะ

- เมื่อครูปรับเนื้อหาให้ยากขึ้นแต่ถ้านักเรียนไม่เข้าใจครูควรกลับมาสอนเนื้อหาเดิมอีกครั้ง
- ครูควรให้คำชมเชยหรือให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ถูกต้อง
- นักเรียนควรมีเวลาพักเล็กน้อยเพื่อเป็นการผ่อนคลาย ช่วงที่พักครูควรหากิจกรรมเบาๆ และสร้างสรรค์สำหรับเด็กเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกันกับครูผู้สอนอย่างใกล้ชิด

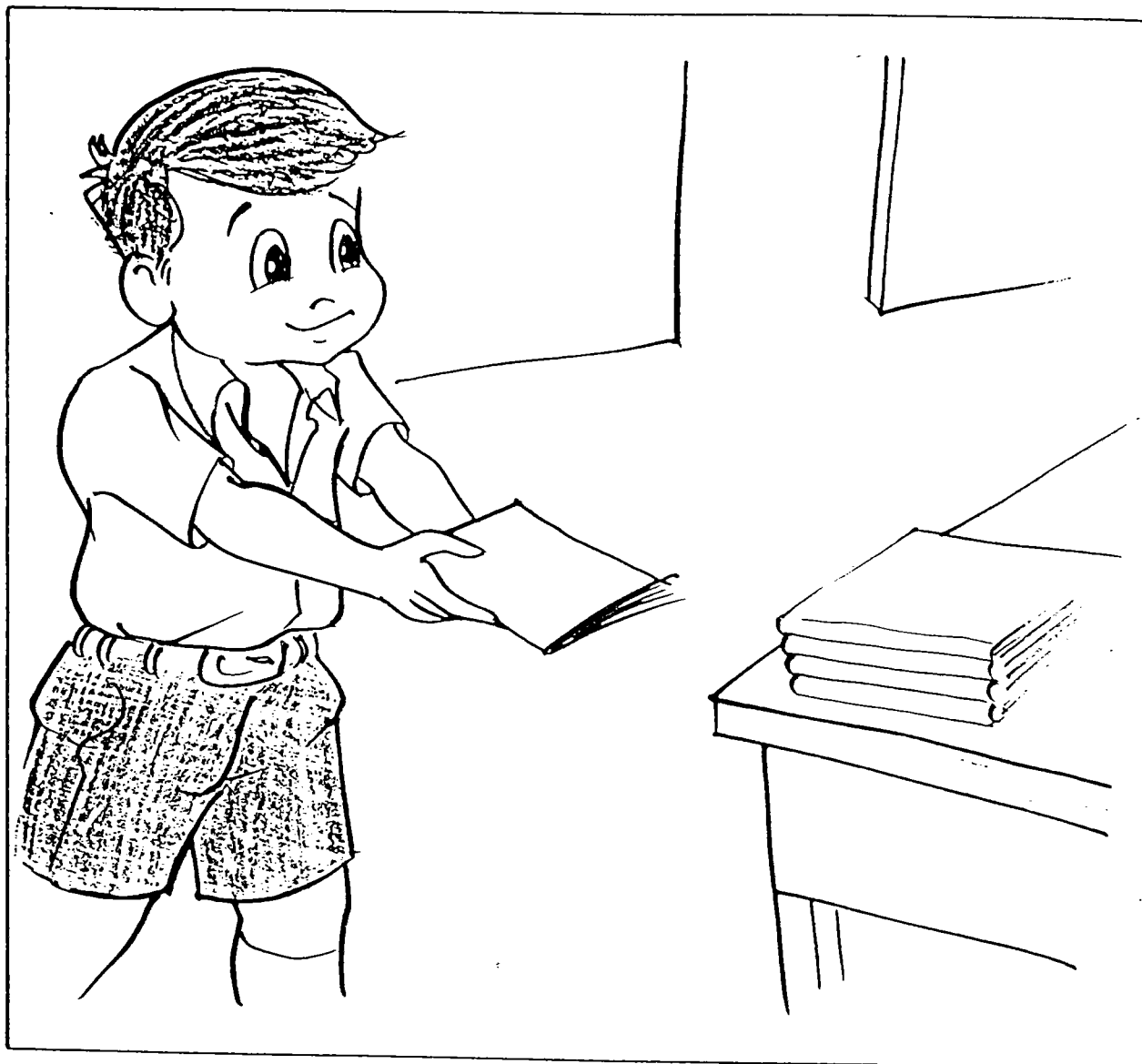
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง ทำหนังสือคุณครูตก

โอลิงค์วิ่งเล่นกับเพื่อนในห้อง
โอลิงค์วิ่งไปชนหนังสือบนโต๊ะคุณครูตกลงพื้น

โอลิ๊งค์รู้สึกตกใจที่ทำหนังสือตก

โอลิงค์ขอโทษคุณครู และเก็บหนังสือขึ้นวางไว้บนโต๊ะ

แผนการสอนที่ 10

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 10
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง แปร่งฟัน
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง นกหวีด
 - 2.3 โกรธ เรื่อง ของเล่นของเพื่อน
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ขี่จักรยานหน้าบ้าน

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 10

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออกทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่าง ๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 10 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 37 - 40)

2. แบบทดสอบที่ 10 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. ภาพปริศนา ลากเส้นโยงต่อจุดภาพเปิด และกระดาษ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง แปร่งฟัน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แปร่งรู้สึกอย่างไร

2. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

3. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง นกหวีด ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์รู้สึกอย่างไร

4. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

5. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ของเล่นของเพื่อน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า โอลิงค์รู้สึกอย่างไร

6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

7. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง ซ้ำจรรย์นหน้าบ้าน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า แปร่งรู้สึกอย่างไร

8. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่

9. ครูอธิบายเนื้อหาเรื่อง ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ให้นักเรียนฟังเพื่อเป็นการทบทวนความรู้เดิม โดยให้นักเรียนช่วยสรุป

10. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพัก โดยการลากเส้นโยงต่อจุดภาพปริศนา โดยครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน

11. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 10 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมเหตุผล)

12. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

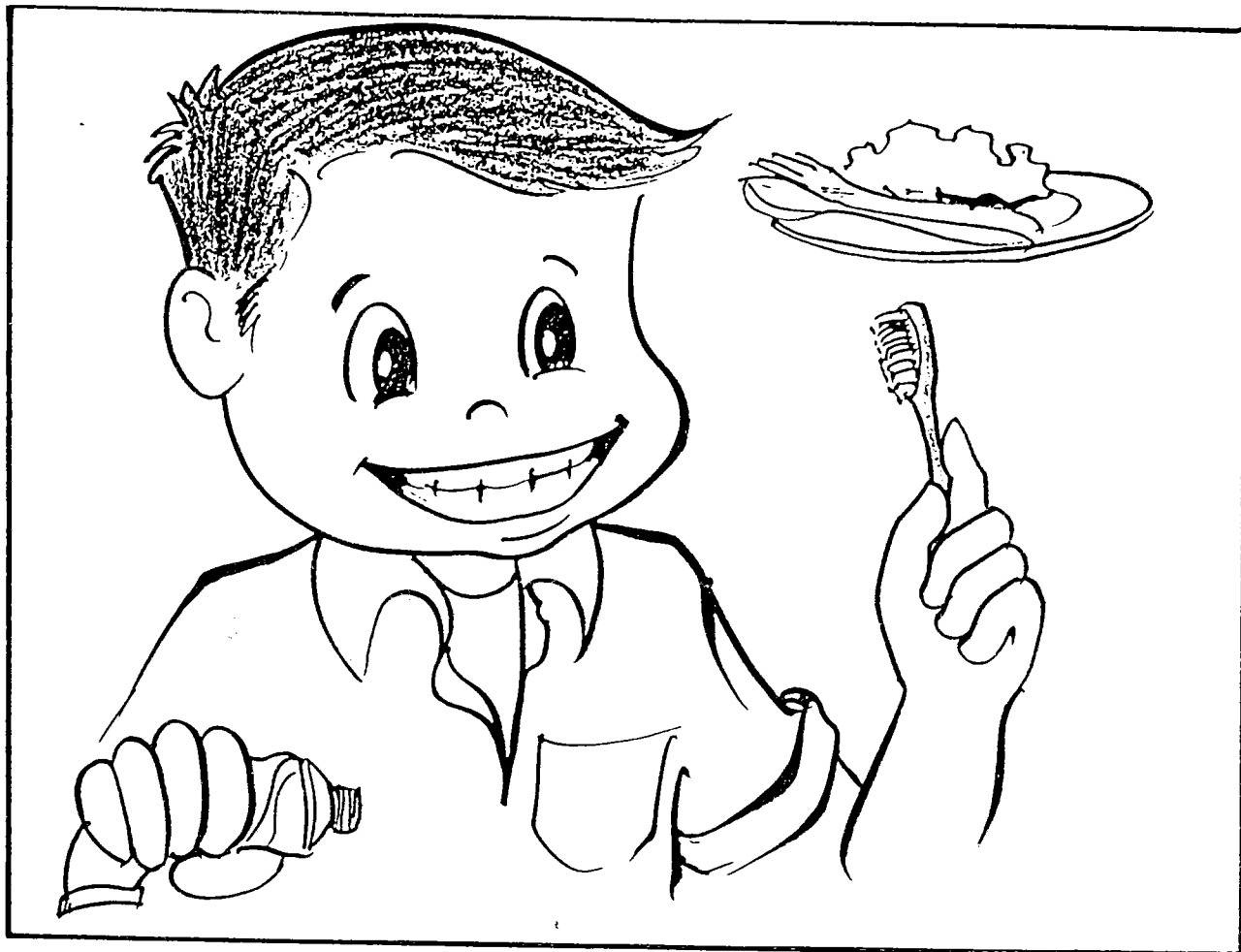
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพ แสดงอารมณ์ในสถานการณ์ ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้ นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้น แสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้ง เหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถาม จากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

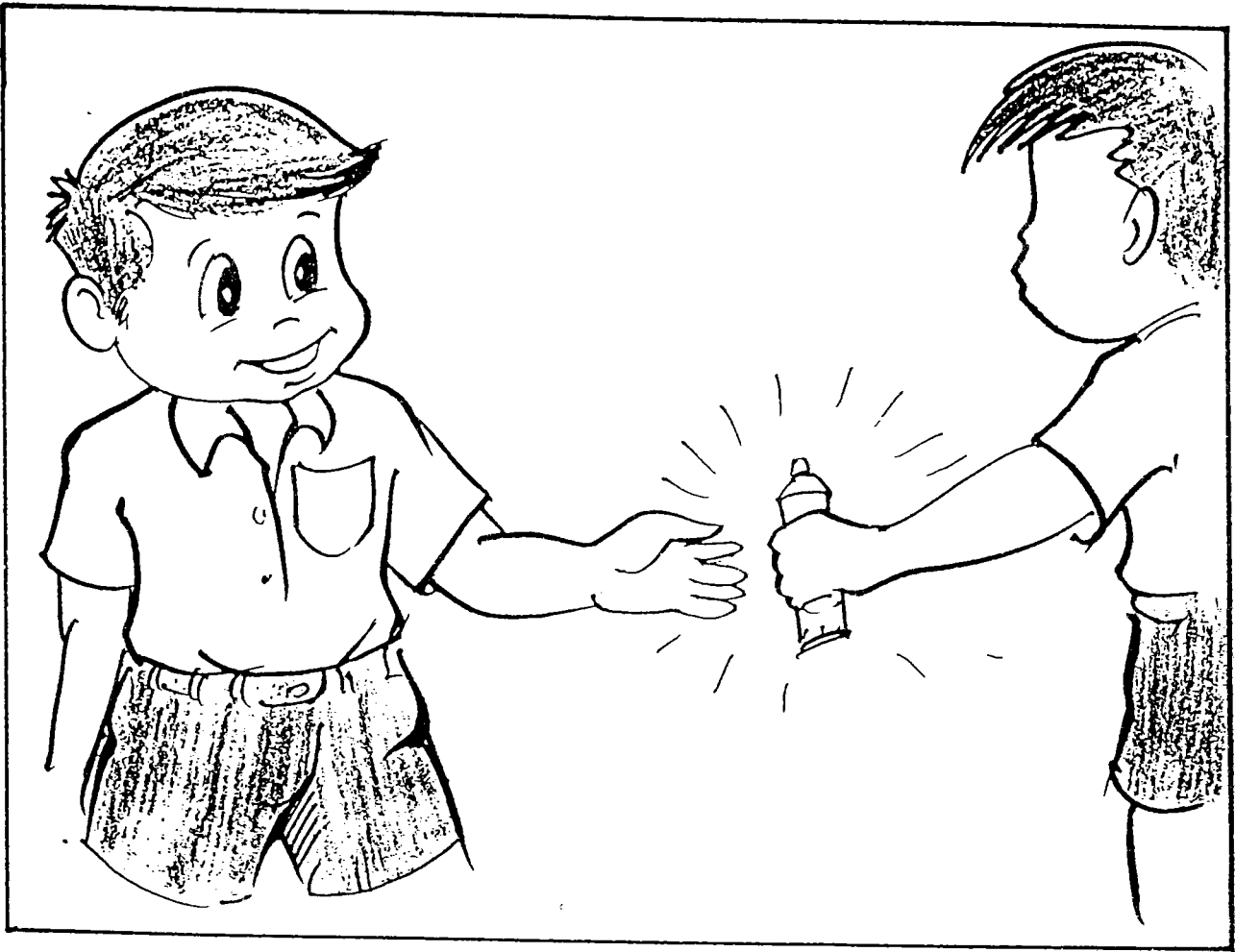
กิจกรรมเสนอแนะ

เมื่อครูใช้วิธีสอนโดยอ่านเรื่องราวทางสังคมทั้ง 4 เรื่องก่อนที่จะสอนเนื้อหา ให้ครูสังเกตว่า นักเรียนสามารถตอบคำถามได้หรือไม่ ถ้าตอบได้แสดงว่านักเรียนสามารถเข้าใจความรู้เดิมเป็นอย่างดี แต่ถ้าตอบไม่ได้ครูต้องใช้วิธีสอนแบบเดิมคือ อธิบายเนื้อหาต่างๆ ก่อน

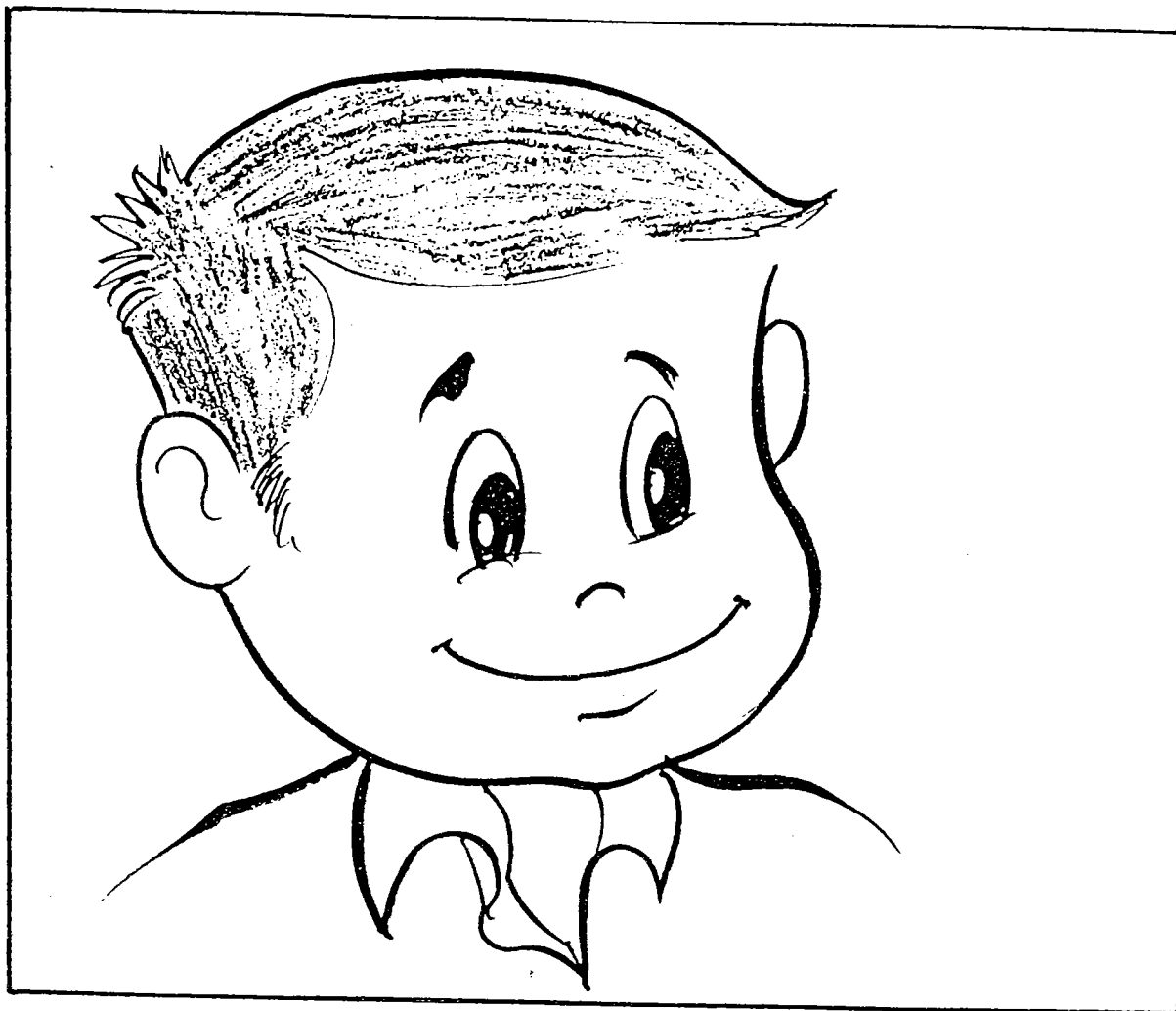
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง แปรงฟัน

หลังรับประทานอาหาร แบงค์ต้องแปรงฟัน
ยาสีฟันของแบงค์หมด

เพื่อนแบ่งยาสีฟันให้แบงค์
แบงค์รับมาและขอบคุณ

บางครั้งรู้สึกดีใจที่เพื่อนแบ่งยาสีฟันให้

แผนการสอนที่ 11

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 11
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง การ์ตูนเล่มใหม่
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง ต่อแถวเข้าคิว
 - 2.3 โกรธ เรื่อง ทำการบ้านไม่เสร็จ
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง ปีนต้นไม้

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 11

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพและจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 11 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 41 - 44)

2. แบบทดสอบที่ 11 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษ คำตอบ เป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. ตัวต่อ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. ครูสอนเรื่อง ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ แบบสรุป
2. ครูให้นักเรียนช่วยอธิบายว่า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ คืออะไร และเป็นอย่างไร
3. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **การ์ตูนเล่มใหม่** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร
4. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบ ผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
5. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **ต่อแถวเข้าคิว** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร
6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบ ผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
7. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **ทำการบ้านไม่เสร็จ** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร
8. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบ ผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
9. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **ปิ่นตันไม้** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร
10. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบ ผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
11. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพักโดยทำกิจกรรมต่อตัวต่อ ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน
12. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 11 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพ พร้อมทั้งเหตุผล)

13. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

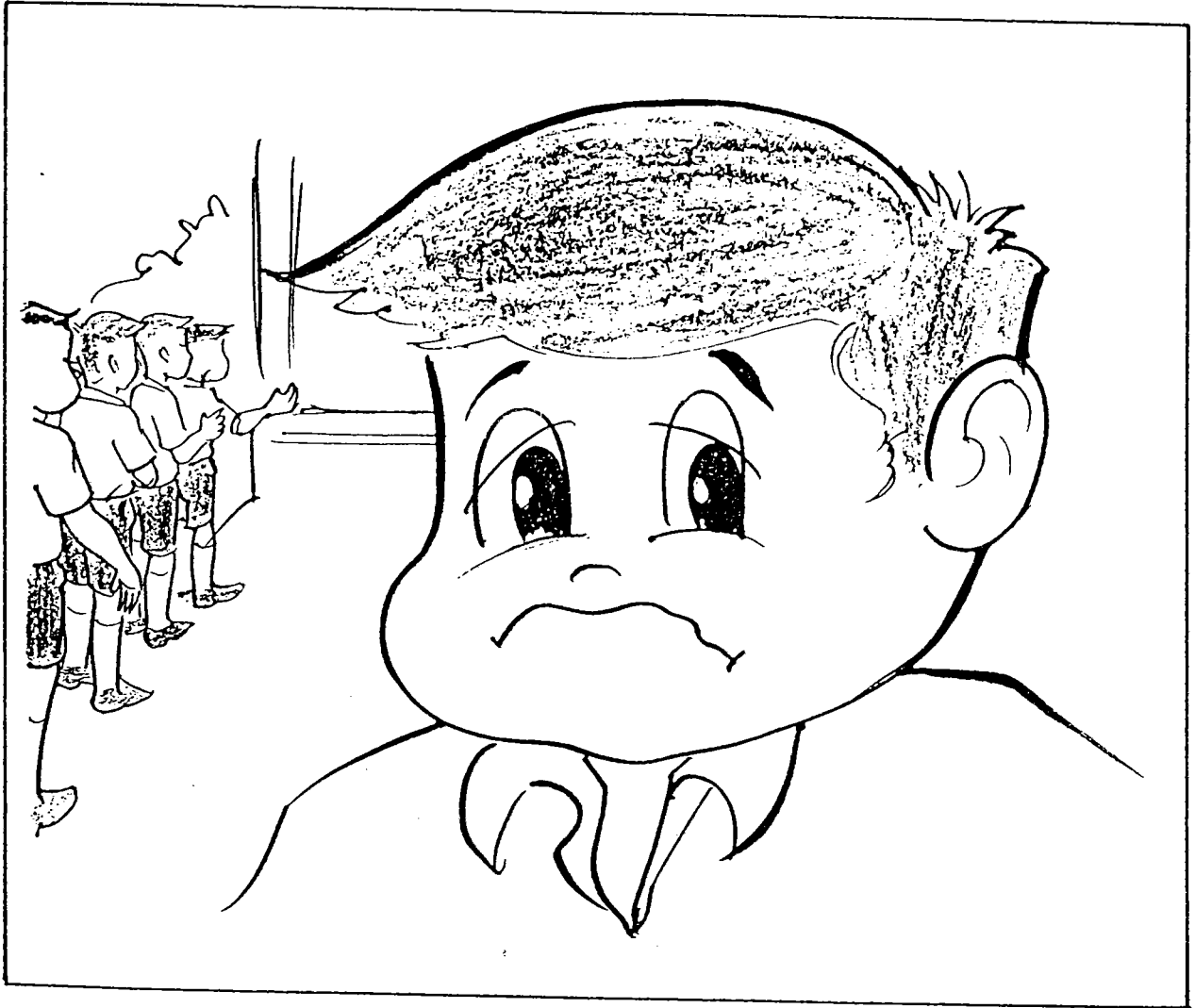
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง ต่อแถวเข้าคิว

ตอนกลางวัน โอลินค์ไปซื้อขนมที่โรงอาหาร
เพื่อน ๆ เข้าแถวรอคิวซื้ออยู่

โอลิงค์ไม่ต่อคิว เดินไปซื้อเลย
แม่ค้าจึงบอกโอลิงค์ว่า ไปต่อคิวก่อน

โอลิงค์รู้สึกเสียใจ และบอกว่า “ต่อไปโอลิงค์จะเข้าแถวรอคิวก่อนครับ”

แผนการสอนที่ 12

ประกอบด้วย

1. แผนการสอน
2. สื่อการสอนวิธีเรื่องราวทางสังคมชุดที่ 12
 - 2.1 ดีใจ เรื่อง แบ่งหนังสือให้อ่าน
 - 2.2 เสียใจ เรื่อง หยิกเพื่อน
 - 2.3 โกรธ เรื่อง ต้นคริสต์มาส
 - 2.4 กลัว / ตกใจ เรื่อง สุนัขเห่าข้างรั้ว

แผนการสอนเฉพาะรายบุคคลแผนที่ 12

แผนการสอนทักษะทางสังคมโดยวิธีเรื่องราวทางสังคม

สาระสำคัญ

ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนออทิสติกในการรับรู้อารมณ์ของผู้อื่นได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ ตามความเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เด็กออทิสติกจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องราวทางสังคม เพื่อให้มีความเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมในเรื่องการอ่านจิตใจผู้อื่นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร สามารถรู้จักการแสดงออกทางอารมณ์ต่างๆ ของผู้อื่น และอ่านสถานการณ์ทางสังคมได้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

จุดประสงค์การเรียนรู้ปลายทาง

นักเรียนสามารถรู้จักเรื่องทักษะทางสังคม ในการรับรู้การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าของผู้อื่น และสามารถบอกได้ว่าผู้อื่นมีความรู้สึกอย่างไร

จุดประสงค์นำทาง

1. ครูสอนเรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคมแล้วนักเรียนรับรู้เข้าใจ และแยกแยะการแสดงออกทางอารมณ์ ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจได้
2. เมื่อนักเรียนมองภาพหรือสัญลักษณ์ที่ครูกำหนดให้ นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลที่เห็นในภาพนั้นแสดงออกทางอารมณ์ใด
3. เมื่อนักเรียนฟังเรื่องและสถานการณ์ที่ครูอ่าน นักเรียนสามารถบอกได้ว่าบุคคลในเรื่องและสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร และทำไมจึงมีความรู้สึกเช่นนั้น

เนื้อหา

เรื่องทักษะทางสังคม โดยวิธีเรื่องราวทางสังคม การแสดงอารมณ์ทางสีหน้าต่างๆ ได้แก่ ดีใจ เสียใจ โกรธ และกลัว / ตกใจ โดยรับรู้จากการมองภาพ และจากเรื่องต่างๆ ที่กำหนดขึ้น

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบเรียนเกี่ยวกับเรื่องทักษะสังคมและสถานการณ์สั้นๆ มีภาพประกอบที่ครูแต่งขึ้นและนำมาอ่านให้นักเรียนฟัง (ชุดที่ 12 ทั้งหมด 4 เรื่อง เรื่องที่ 45 - 48)

2. แบบทดสอบที่ 12 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ (โดยมีกระดาษคำตอบเป็นภาพแสดงสีหน้า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ สำหรับให้นักเรียนเลือกตอบ)

3. แผ่นภาพเงาสะท้อนแสง

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

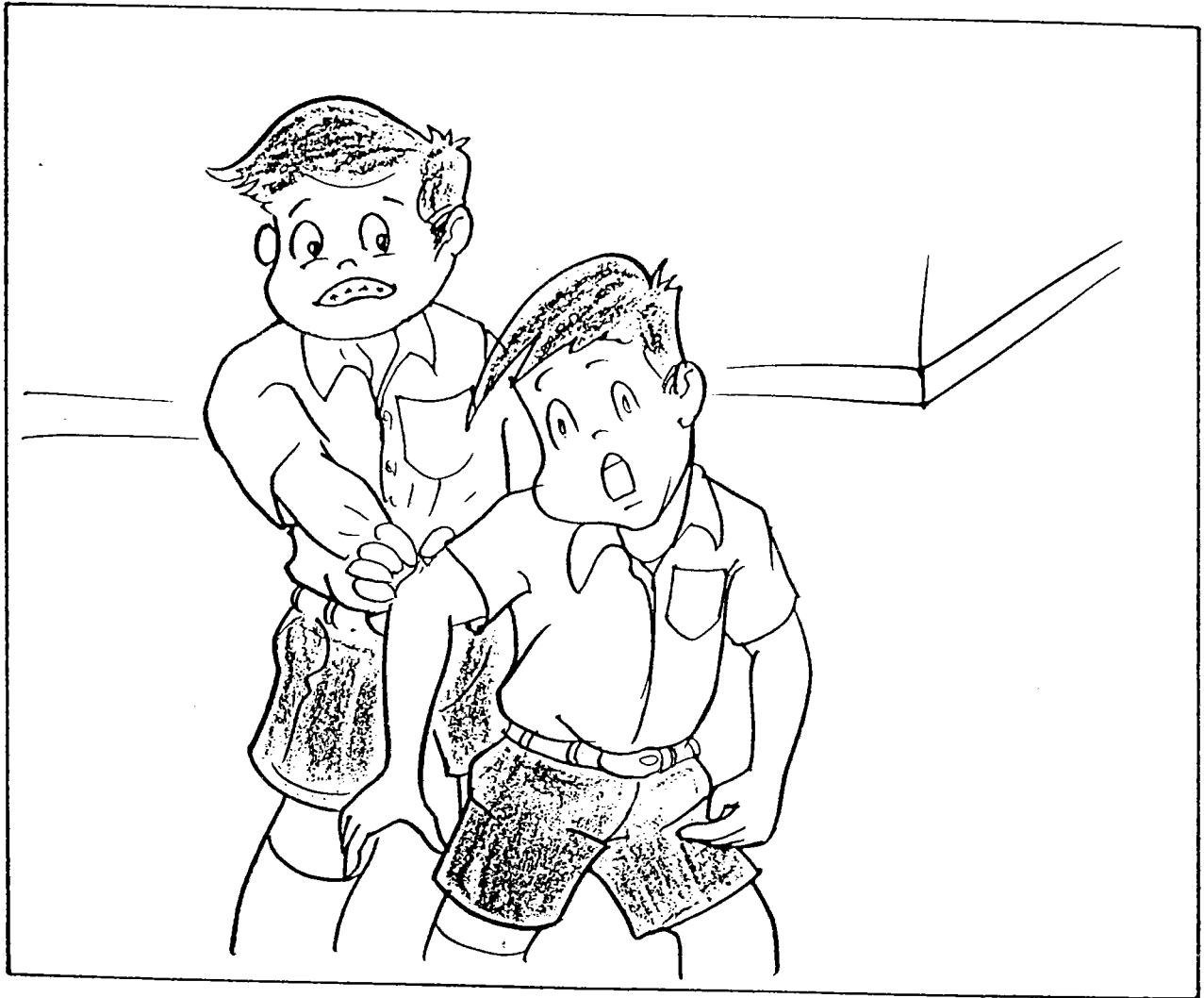
1. ครูสอนเรื่อง ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ แบบสรุป
2. ครูให้นักเรียนช่วยอธิบายว่า ดีใจ เสียใจ โกรธ กลัว / ตกใจ คืออะไร และเป็นอย่างไร
3. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง แบ่งหนังสือให้อ่าน ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร
4. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
5. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **หยิกเพื่อน** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร
6. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
7. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **ต้นคริสต์มาส** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **โอลิงค์** รู้สึกอย่างไร
8. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
9. ครูสอน โดยครูอ่านเรื่อง **สุนัขเห่าข้างรั้ว** ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนตอบว่า **แบงค์** รู้สึกอย่างไร
10. ครูเฉลยคำตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องครูให้คำชมเชย ถ้านักเรียนตอบผิด ครูให้พัก 5 นาที แล้วกลับมาทำใหม่
11. ก่อนทำแบบทดสอบครูให้นักเรียนพัก โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมแผ่นเงาสะท้อนแสง โดยตั้งแผ่นเงาสะท้อนบนเส้นประ หันด้านสีเงินเข้าหารูปภาพ จะทำให้มองเห็นภาพแบบสมมาตร ครูร่วมกิจกรรมกับนักเรียน
12. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบที่ 12 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่า ภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร โดยให้นักเรียนเลือกกากบาทลงบนคำตอบที่สัมพันธ์กับภาพพร้อมทั้งเหตุผล)

13. ครูเฉลยแบบทดสอบ เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบถูกต้องครูให้คำชมเชยหรือให้รางวัล

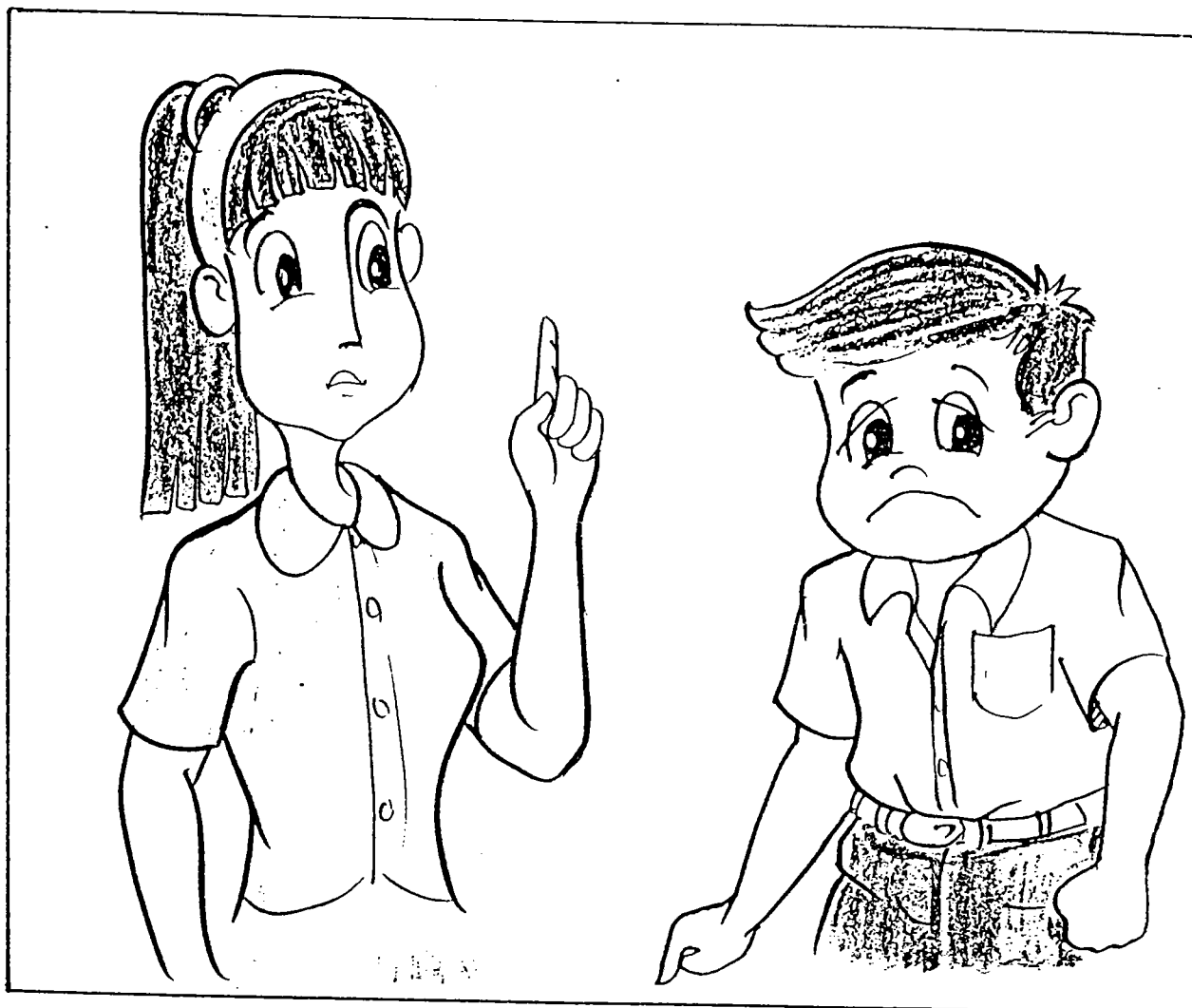
เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

เครื่องมือ	วิธีการ	เกณฑ์
1. แบบทดสอบที่ 3 ภาพแสดงอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ จำนวน 4 ภาพ	- วัดตามจุดประสงค์นำทางข้อ 2 (ครูให้นักเรียนดูภาพแล้วให้นักเรียนตอบว่าภาพที่เห็นนั้นแสดงความรู้สึกอะไร พร้อมทั้งเหตุผล)	- นักเรียนสามารถตอบคำถามจากภาพได้ถูกต้อง 2 ใน 4 หรือคะแนน 50 คะแนน ถือว่าผ่านจุดประสงค์

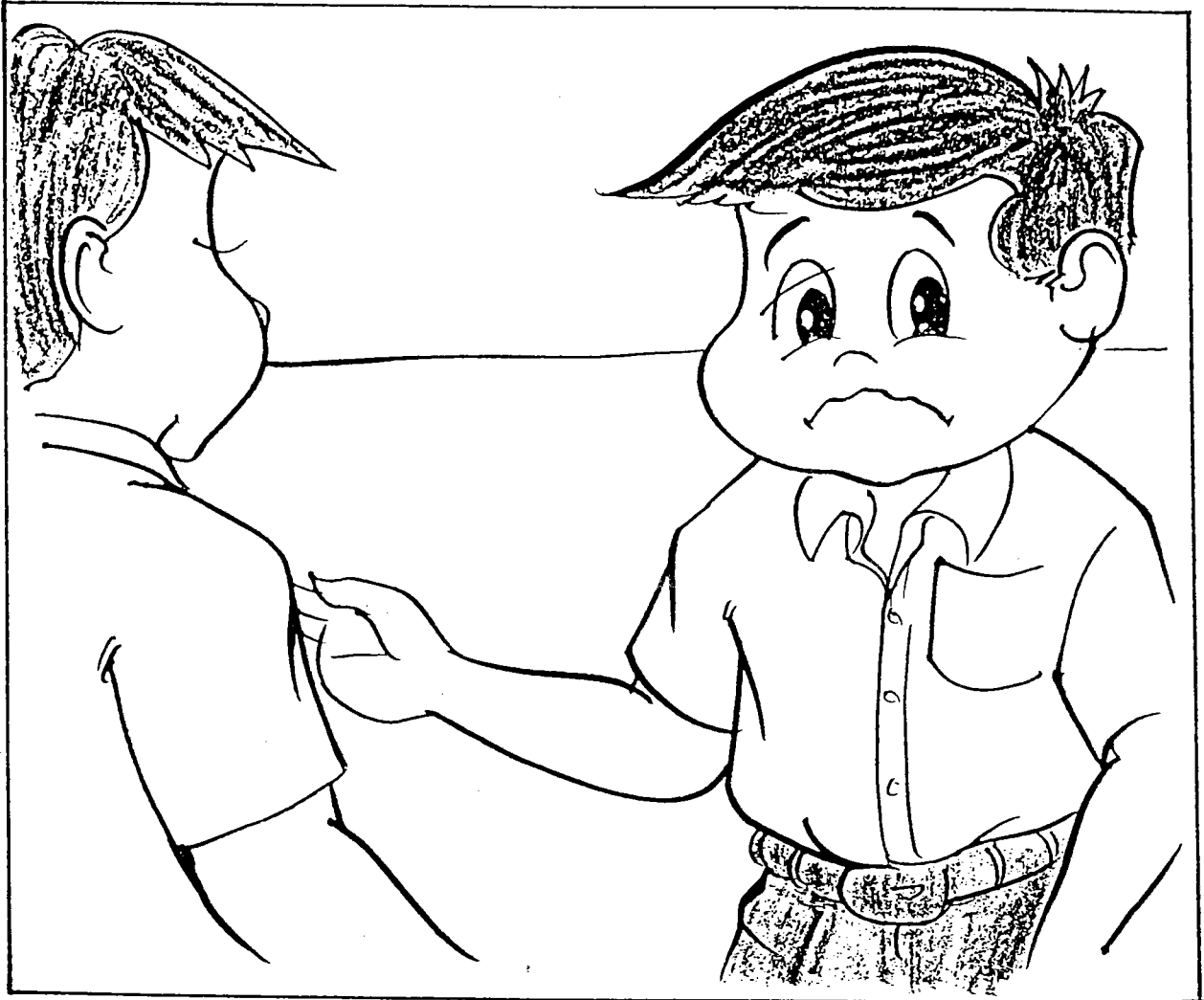
เรื่องราวทางสังคมเรื่อง หยิกเพื่อน

เวลาอารมณ์ไม่ดี โอลินค์ชอบหยิกเพื่อน
วันนี้โอลินค์หยิกเพื่อนอีกจนเพื่อนร้องไห้

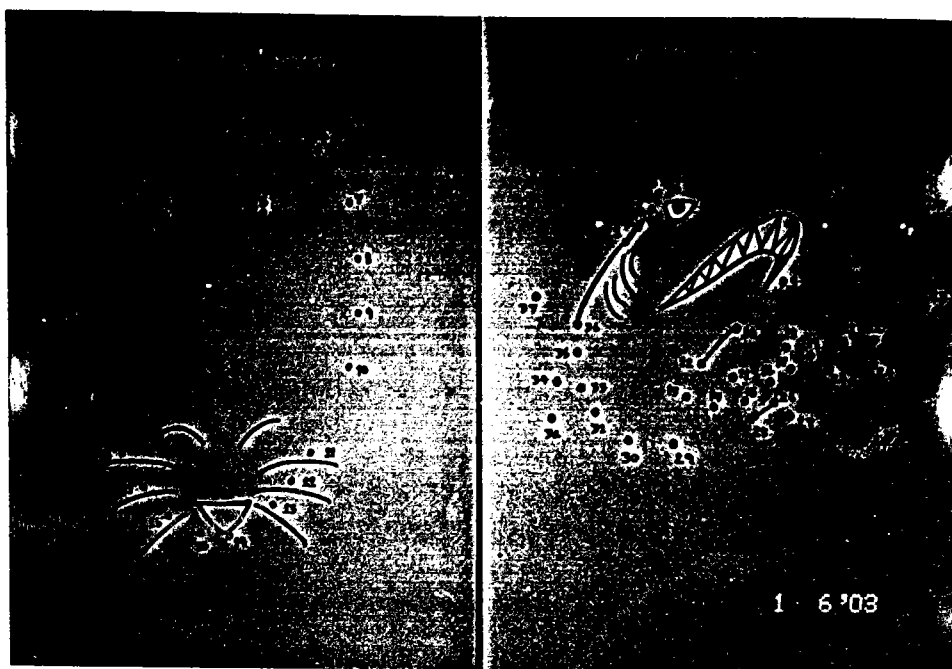

คุณครูบอกโอลินค์ว่า ถ้าหยิกเพื่อนอีกคุณครูจะตี

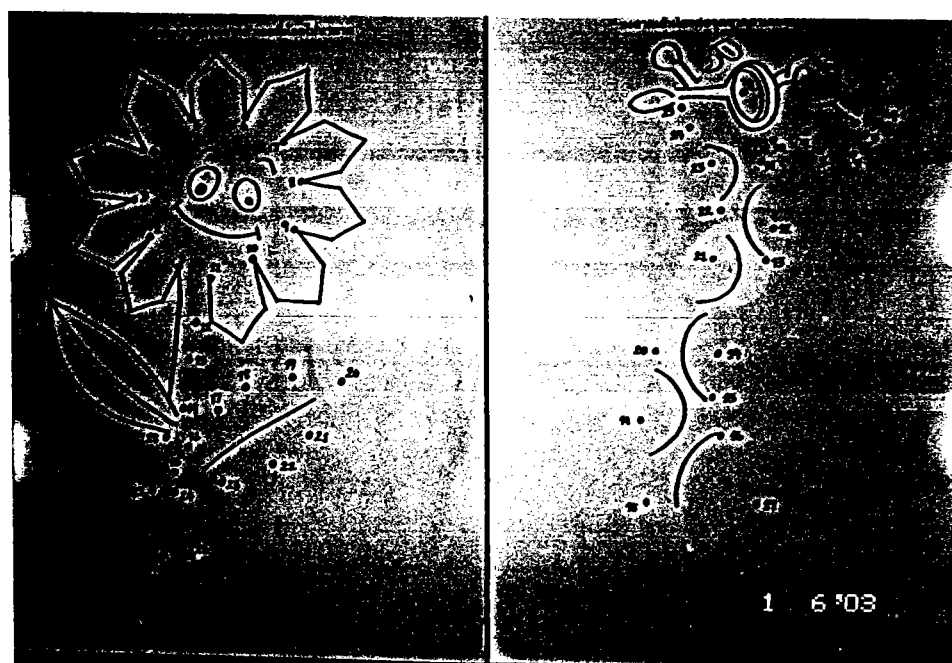

โอลิงค์รู้สึกเสียใจ โอลิงค์ขอโทษเพื่อน
และบอกว่า “โอลิงค์จะไม่หยิกเพื่อนอีกแล้ว”

ภาคผนวก จ
กิจกรรม

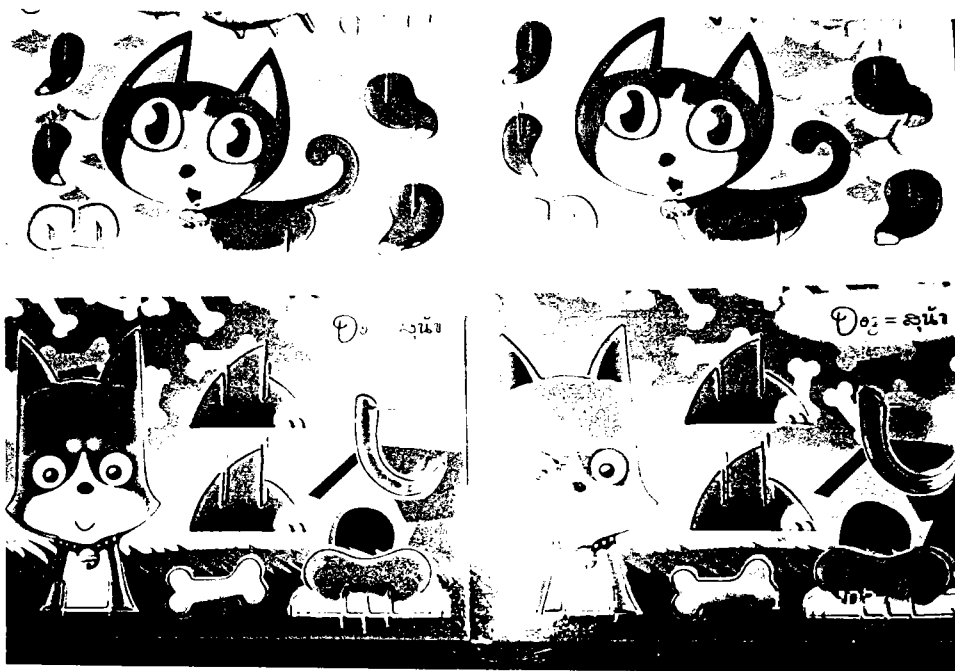
กิจกรรมที่ 1 ภาพปริศนา ลากเส้นโยงต่อจุด รูปสุนัขจิ้งจอก ปลาฉลาม

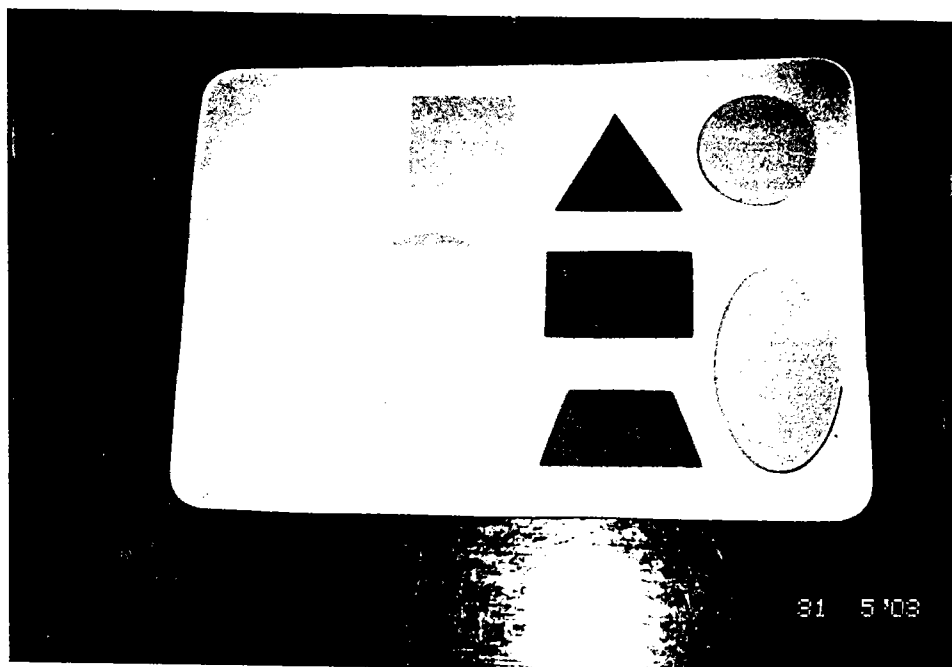
กิจกรรมที่ 1 ภาพปริศนา ลากเส้นโยงต่อจุด รูปดอกไม้ ยีราฟ

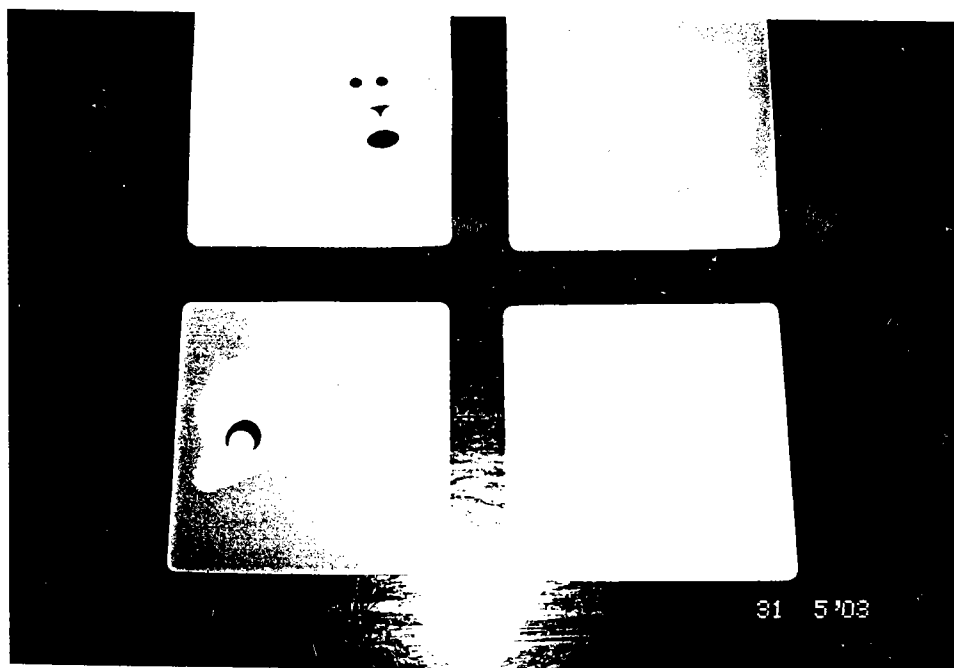
กิจกรรมที่ 2 ระบายสีตุ๊กตาปูนปลาสเตอร์

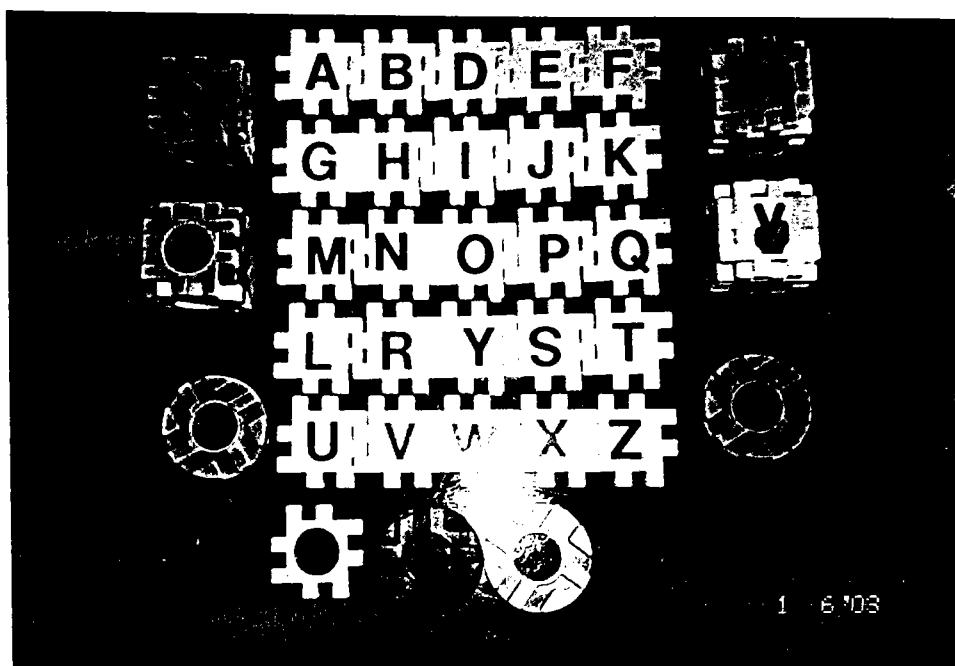
กิจกรรมที่ 3 จิกซอว์รูปแมว สุนัข

กิจกรรมที่ 4 จิกซอว์รูปวงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หกเหลี่ยม

กิจกรรมที่ 5 จิกซอว์รูปสุนัข ต้นไม้ ปลาโลมา จรวด

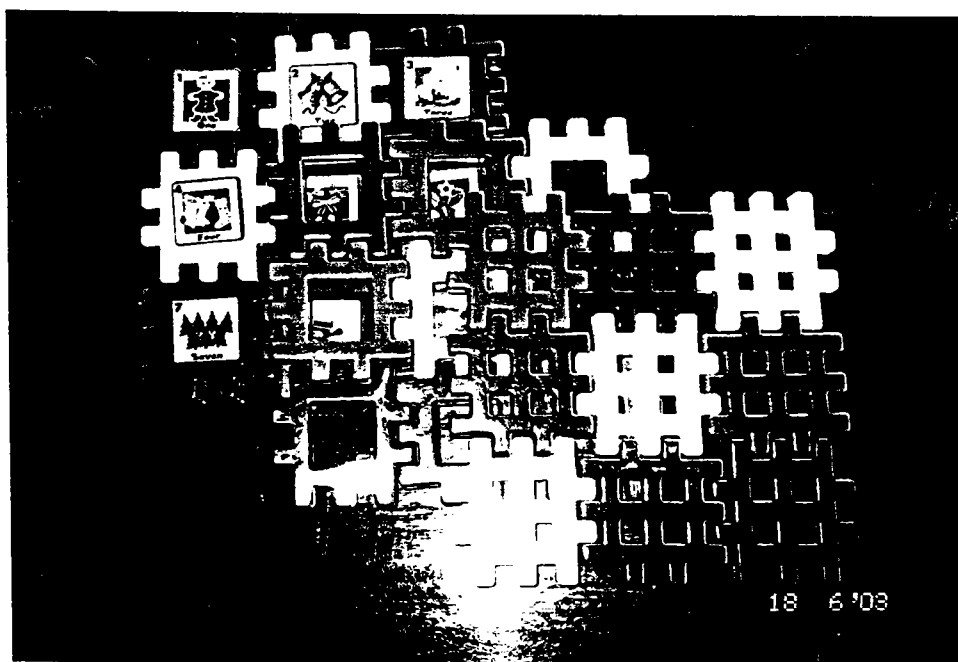
กิจกรรมที่ 6 จิกซอร์แผ่น ประกอบเป็นรูปต่างๆ

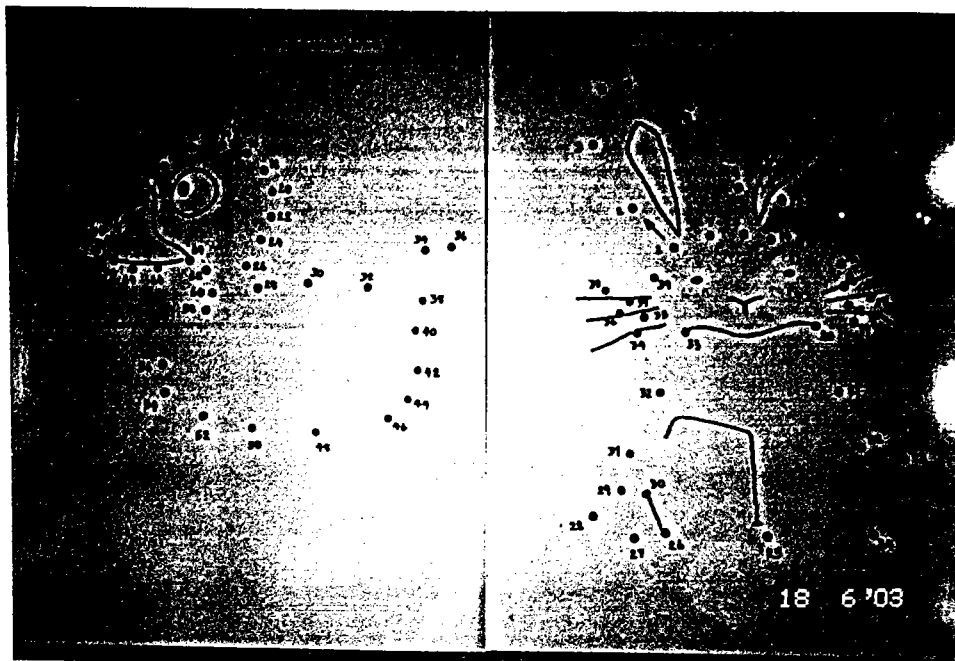
กิจกรรมที่ 7 ระบายสีแบบทดสอบ

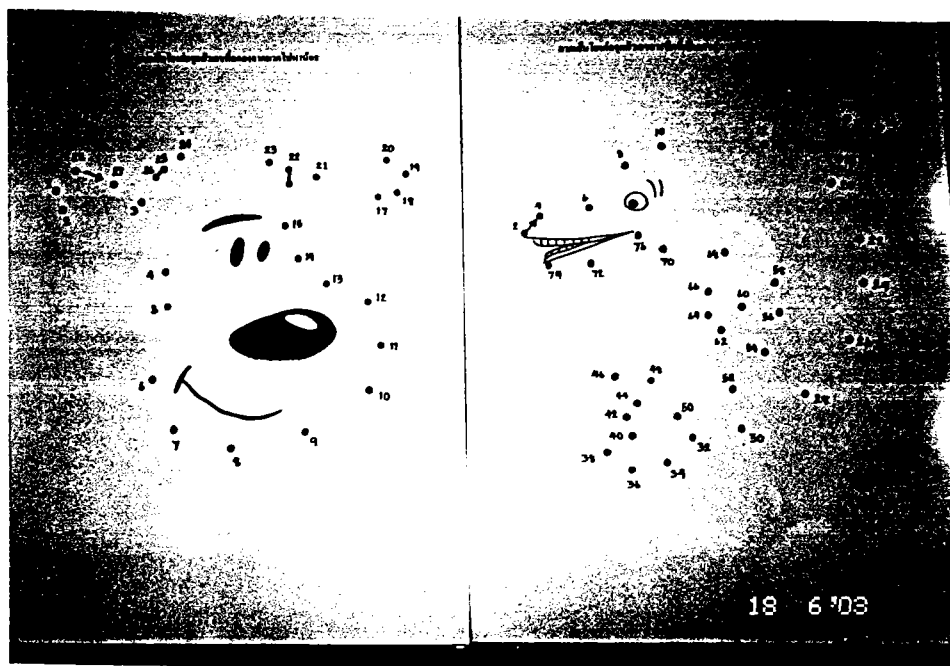
กิจกรรมที่ 8 เกมตกปลา

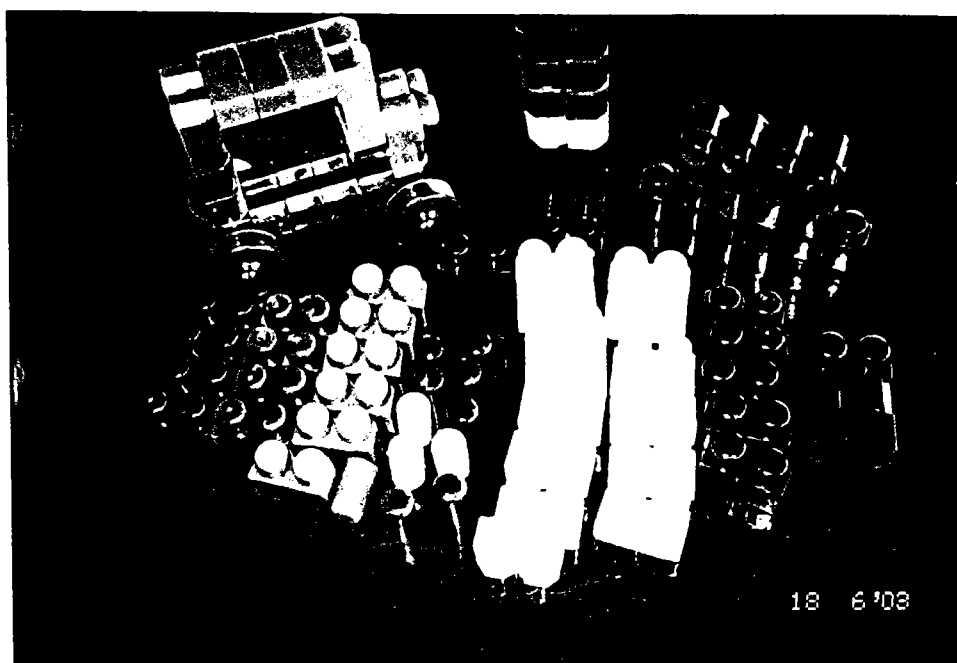
กิจกรรมที่ 9 จิกซอร์แผ่น ประกอบเป็นรูปต่างๆ

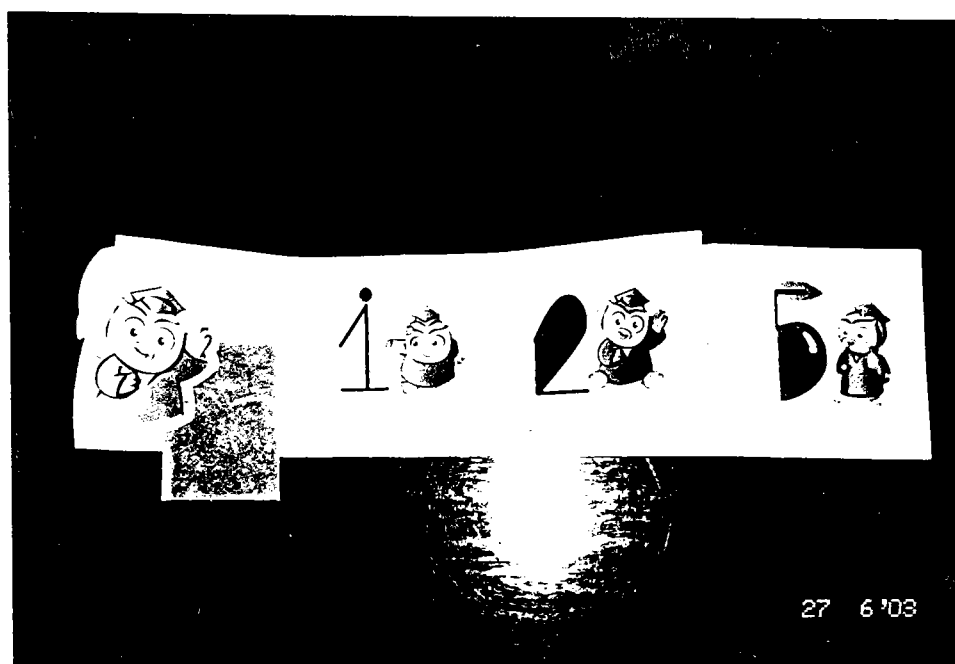
กิจกรรมที่ 10 ภาพปริศนา ลากเส้นโยงต่อจุดรูปเปิด กระต่าย

กิจกรรมที่ 10 ภาพปริศนา สุนัข ปลาโลมา

กิจกรรมที่ 11 ตัวต่อ

กิจกรรมที่ 12 เกมแผ่นภาพเงาสะท้อน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางพวงเพชร พวงค์สิทธิ์
วันเดือนปีเกิด	28 มกราคม 2509
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดตาก
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	123/31134 หมู่ที่ 2 ตำบลอรัญญิก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	พยาบาลเทคนิค ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลพุทธชินราช อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี พิษณุโลก
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม พิษณุโลก
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ระดับต้น วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนีพุทธชินราช พิษณุโลก
พ.ศ. 2534	นิเทศศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร